THE LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

הצופה

ב"ה, יום ששי, ב' ניסן תשל"ה (14.3.1975)
שנה ל"ד — גליון 11929 — המחיר 2.20 ל"י

עתון התנועה העולמית של המזרחי והפועל המזרחי
מייסד ועורך ראשון: הרב מאיר בר־אילן ז"ל

קיסינג'ר חוזר היום לישראל עם „רעיונות מוחשיים" של סאדאת

מחר ייצא לדמשק ולרבת עמון וביום א' יבוא שוב לירושלים כדי לקחת איתו תשובה ישראלית ל„רעיונותיה" של מצרים

...צאן, 13 (יתפ"ק, עי"ר עי"ב) — שר החוץ האמריקאי הנרי ק. ...מתר לישראל „רעיונות מו־ ...ים" של הנשיא סאדאת לגבי ...נסיגה שני בין מצרים וי־ ...ל, וההוא מצפה להביא בשי־ הבא למצרים „רעיונות מו־ ...ם ישראליים". ...סינגר אמר לעתונאים, בהום ...ה של שעתיים ומחצה עם סא־ ...כי דן עם נשיא מצרים תחי־ ...בעקרונות כלליים ולאחר מכן ...ינות מוחשיים. ...דאת, שישב ליד קיסינגר בעת ...ה עם העתונאים, הכחיש ידי־ ...בדבר תנועות צבא מצריה ...ן באיזור תעלת סואץ, ושב ...ין „אין אנו מתכוונים לפתוח במיתקפה כלשהי נגד ישראל".

סאדאת: חייבת להיות „מתווה שלום ישראלי בכל שלוש החזיתות"

להלן אמר קיסינגר, כי עדיין מוקדם מדי לומר אם הנסיגה הי־ שראלית תהיה בשלבים או אם יש מקום לסידורים מצריים־ישראליים משותפים לאורך הקוו החדש.

סאדאת אמר מצידו, כי הוא עדיין מצפה שהמו"מ יהיה „קשה וסבוך". הוא אמר בתשובה לאחת השא־ לות, כי חייב להיות מה שהוא כינה „מתווה שלום ישראלי בכל שלוש החזיתות", כדי להביא לרגיעה ב„מצב הנפיץ במזרח התיכון". אשר לשאלה אם הוא סבור שישראל יר־ צה בשלום, אמר סאדאת כי ימתין עד אשר קיסינגר ישוב ביום ב' למצרים כדי לקבל מושג בשאלה זו.

יקח ביום ה' את התשובה ישראלי למצרים

קיסינגר יטוס מחר מישראל ל־ סוריה ובמוצ"ש יצא לרבת עמון כדי לשוח עם המלך חוסיין. ביום ראשון יבוא שוב לישראל, באותו יום תתכנס ממשלה ישראל כדי לדון בתגובה על הרעיונות ש־ יביא עמו. עד באותו ערב יקח את

(סוף בעמוד 2)

חוגים מדיניים בירושלים:

אם קיסינגר יביא איתו דברים קונקרטיים יש להניח שיתחיל דיון מרוכז על הסכם ביניים

מאת סופרנו המדיני בירושלים

ד"ר הנרי קיסינג'ר יחזור ה־ יום מאסואן לישראל ובשעה בין 10 ל־11 לפנה"צ ינהל שיחות עם צוות השרים הישראלי עד כניסת השבת.

בשבה יטוס קיסינגר לדמשק ול־ רבת עמון. יציאתו תחשב כ„פרטית" ובשל קדושת השבת לא ילווה אותו שום שר ללוד.

חוגים מדיניים בירושלים אמרו, כי אם יחזור קיסינגר ממצרים עם דברים קונקרטיים, יש להניח שית־ חילו דיונים אינטנסיביים על יסו־ דות הסכם הביניים. עם זאת אמרו החוגים, כי אינם יכולים להיות תמי־ מי דעים עם הידיעות המגיעות ממצרים בדבר אופטימיות להשגת הסכם בקרוב, מכיון שקיסינגר צריך להביא עמו הסכמה מצרית בדבר התמורה שהיא הנקודה הכבירת בי־ סיים. אם יביא עמו הסכמה כזו יתחיל רגע של אבת במו"מ. אם לאו ייתכן שקיסינגר יגדיר את המצב כ„שלב ראשון" במו"מ ויקבע המשכו בחודש הבא.

אשר לסוריה, נודע כי קיסינגר התעניין בביקורו בירושלים ב־ אספקטים הצבאיים של החזית ה־ סורית ולשם כך הרצה הרמטכ"ל בליווי מפות על המצב בחזית זו. מן ההרצאה לכל קיסינגר כי לדעת דרגים צבאיים בכירים בישראל, כי מבחינה צבאית נסיגה מן הקו ה־ נוכחי בגולן פירושה נסיגה מן הקו השילה. לכן מי ששולט על הגב־ עות שליד קוניטרה הוא שולט על הגולן.

ארה"ב מתיחסת בכובד ראש לאיומים של אש"פ לפגוע במטרות ישראליות

וושינגטון 13 (יפא"ע) — משרד החוץ האמריקאי הודיע כאן היום כי הוא מתייחס „בכובד ראש" לאיומים של הארגון לשחרור פלשתין, לפיו „יהלום בכל מטרה אמריקנית יש־ ראלית שהיא בכל מקום שיו־ כל לעשות זאת) בישראל, או ביפאן או בארצות הברית".

הדובר הסטייט־דיפרטמנט רוברט פנסה אמר: „ממשלת ארצות הברית מתייחסת לכל איומים כאלה בכובד ראש רב. על פי החוק הבינלאומי, חובתה הריבונית של ממשלת ארה"ב להגן על האורחים הזרים הרשמיים שלנו ועל נציגויות זרות רשמיות, כולל אלה של ממשלת ישראל. אנו מתייחסים בחומרה רבה לאחריות זו והיה ערנים ביותר בביצוע חובה זו".

האיום הועלה על ידי מנהיג ה־ זרוע הצבאית של אש"פ, זוהייר מוחסיין, אתמול בדמשק. הוא אמר כי אש"פ ינסה לבצע פשיטות נוס־ פות כגון זו על מלון „סבוי" בשבוע שעבר, שבה נהרגו 18 איש.

הדובר אמר, כי לא יוכל לספר פרטים על צעדים כלשהם שגורמי הבטחון האמריקאיים עשויים לנ־ קוט כנגד איומים מעין אלה.

מכתבי איום של המחבלים לעובדי מדינה צרפתיים

פאריס 13 (עתס"א) — 10 פקידי מדינה צרפתיים הגרים בפרבר ליד פאריס קיבלו מכתבי איומים חתו־ מים על ידי אש"פ.

בידיעה בעתון „פיגארו" נמסר, במכתבים שנתקבלו ב־10 וב־11 במרס נתבעו עובדי המדינה לאסוף כספים לכגון אש"ף ואף נמסר גובה התרומות. 500 פרנק (125 דולר) מכל חברה או בית תרושת המעסיקים פחות מעשרים איש ו־1000 פרנק מכל חב־ רה המעסיקה יותר מעשרים איש.

במכתבים הופיע איום כי משפ־ חות הפקידים ייפגעו אם לא יאספו את הכספים.

עובדי המדינה שקיבלו את המכ־ תבים הם בעיקר יוצאי צפון אפרי־ קה, מהם גם כמה יהודים.

משטרת פאריס החלה לחקור ב־ פרשה והיא מבטיחה את חייהם של מקבלי המכתבים ומשפחותיהם.

הדלקת הנר

	קר"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.08	6.22
תל־אביב	5.26	6.24
חיפה	5.18	6.23
אילת	5.26	6.24
באר־שבע	5.25	6.24

האוצר ימנה צוות מיוחד לבדיקת בעיות הביצוע של המלצות ועדת בן שחר

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

האוצר ימנה צוות מיוחד שיבדוק את בעיות הביצוע של המלצות ועדת בן־שחר.

לאחר עיון ולימוד הדו"ח יחליט שר האוצר אם הוא מקבל את כל ההמלצות, או שיחזיר המלצות שלא יופעלו. הודעתו של שר האוצר על הפעלת הדו"ח ב־1 ביולי התייחסה רק לעיקרון.

יחד עם זה יצטרך הצוות להתייחס לבעיות החקיקה והמינהל הכרוכות בהפעלת ההמלצות.

מנכ"ל משרד האוצר א. אגמון אמר אתמול כי המשרד מקווה להביא את ההצעות לביצוע ההמלצה לדיון בממשלה בחודש הבא ולהכניס את הצעת החוק בפני הכנסת בסוף אפריל.

עם שובו של הממונה על הכנסות המדינה ג. גוידרפ מחו"ל יגשו ל־ ביצוע ההחלטה הקודמת להקמת יחי־ דה להעסקה שונות. עדיין לא הוחלט מי יעמוד בראש היחידה. במסר ש־ היחידה תמנה עד 50 עובדים.

מינוי נציב מס הכנסה

שאלת מינוי נציב מס הכנסה נע־ שית דחופה ביותר בגלל המסימות העומדות עתה בפני האגף. לאחר שמר י. תמיר פרש מתפקידו והמו־ עמד לתפקיד עו"ד י. יולוס הסיר מועמדותו — קיים „חלל ריק". ככל הנראה יוחלט בקרוב על מינוי מוע־ מד בקרב מינהל הכנסות המדינה לתפקיד זה.

רבין נפגש עם ועדת בן־שחר

ראש הממשלה, יצחק רבין, הביע אתמול את התקוה כי יימצאו גם הדרכים המתאימות לביצוע ההמלצות של עיוותי המיסוי נוסף להתרונית הביצעים בנושא זה.

ראש הממשלה קיבל אתמול ב־ לשכתו את חברי הוועדה לרפורמה במסים, בראשותו של פרופ' חיים בן שחר, לאחר שהשלימה את עבודתה. והגישה המלצותיה לשינוי במס ה־ יכיר. בפגישה השתתפו גם שר ה־ אוצר, יהושע רבינוביץ, מנכ"ל מש־ רדו אברהם אגמון ובן־צמי צ'יקרון, סגן הממונה על הכנסות המדינה.

ראש הממשלה הודה לחברי הוועדה על העבודה שהשקיעו במשך שלושת החודשים האחרונים להכנת הדין ו־ חשבון ולהגשת ההמלצות.

חברי הוועדה השמיעו בפני ראש הממשלה הערות הבהרה על עבוד־ תם והמלצותיהם.

ניצני התנגדות ראשונים לביצוע ההמלצות של ועדת בן שחר

מאת סופרנו הכלכלי

בחוגים כלכליים שונים הובעו חששות לגבי האפש־ רות של ביצוע המלצות ועדת בן־שחר — נוכח ניצני התא־ רגנות של קבוצות שונות הרואות את עצמן נפגעות אם ימומשו ההמלצות.

מספר קבוצות כבר הודיעו במפור־ רש כי לא יסכימו לכל פגיעה בהס־ בות המיוחדות שהן זוכות בהן כיום. ועדת בן־שחר עצמה ערוכה עתה מסע הסברה בניסיון לשכנע את הסקטורים השונים במשק בחשיבות קבלת המלצותיה כמקשה אחת.

אחרי הפגישה עם ההסתדרות ער־ מדת הוועדה להיפגש היום עם ה־ מעסיקים.

אחרי ההתלהבות הראשונה מה־ המלצות באה עתה ההתפכחות וקבו־ צות שונות מנסות לבחון בה אומרות ההמלצות לגביהן ובהתאם לכך מגבשות את עמדתן. הפגיעה הקשה ביותר תהיה בימאים ובטייסים אם יוגשמו המלצות הוועדה. לפי ההמ־ לצות לא ייהנו אלו מהסדרי המס המיוחדים שלפיהם מחשבים את ה־ מטבע הזר שמקבלים — כלירות. קבוצות אלו הבהירו כבר כי לא יסכימו לכל פגיעה בשכרם. פירושו של דבר הוא במקרים מסויימים תוספת של רבבות לירות לשכר, אם ירצו לשמור על השכר הנוכחי. ספק רב אם „אל־על" ו„צים" יוכלו לעמוד בתוספות ענק כאלה שישבשו

גם בקרב האקדמאים הולכת כבר תסיסה לגבי ההמלצות ואת בשל חיוב במס של קרנות ההשתלמות והספרות המקצועית שמהן הם נה־ נים. ביטול הפטור ידרוש תוספת שכר גדולות ועירעור כל מערכת השכר. אותו דבר אמור לגבי הנצ־ את רכב חושיבים שנעשו מראים כי הורדת המס השולי לא תפצה את העובדים על אובדן ההכנסות הנוס־ פות הללו.

קבוצות עובדים אחרות מערערות על ביטול התוספות המיוחדות ש־ מקבלות ואשר לדעתן יש להן הצ־ דקה בניגוד ,להטבות אחרות שהן בגדר עיוותים; דוגמה לכך היא, לכשל, תוספת ערבה, שבהולה עלול לפגוע בהעסקה באזורי פיתוח.

בעיות מסובכות אחרות המתער־ ררות בביצוע הרפורמה במסים הן אלו הנוגעות לקרנות הפנסיה ותש־ לומי הפנסיה. חלק מההטבות הללו כלולות בשכר וממילא גם בגימלות שהעובד מקבל עם פרישתו מה־ עבודה. אם יבוטלו ההטבות הללו פירושו של דבר הרעת תנאי הפנ־ סיה והעובדים לא יסכימו לכך.

גם בקרב המעסיקים יש מערערים על ההמלצות, אם כי עקרונית הם את כל המבנה הכלכלי הרוחני של החברות. מקבלים אותם. התעשיינים מערע־ רים על הנושא של מס חברות הם טוענים כי ההשקעות צלולות להי־ פגע. המלונאים חוששים, כי ביטול הפטור על דמי הבראה יביא להרס ענף הנופש כי עובדים ייבנעו לצאת להבראה אם יצטרכו לשלם את מלוא המס.

תחזית מזג האוויר

עליה נוספת בטמפרטורות. הל־ חות תרד. תשקיף לשבת — דומה. הטמפרטורות היום: ירושלים 7—20, תל־אביב 10—23, חיפה 10—22, רמת הגולן 6—18, נהריה 8—22, צפת 7—1, טבריה 9—26, כנרת 8—23, עפולה 7—25, זכרון 8—21, נמל לוד 7—25, יריחו 8—28, עזה 9—23, באר שבע 8—25, אילת 14—29, מפרץ שלמה 17—29 מעלות.

ברגע האחרון

ארה"ב אישרה 660 מיליון דולר לישראל

ואשינגטון, 13 (יתפ"ע) — מליאת בית הנבחרים האמריקאי אישרה הערב חוק סיוע חוץ בסך כולל של 3.5 מיליארד דולר, כולל מיליארד דולר למזרח התיכון.

חוק זה יועבר עתה לדיון בסינט. הוא מתייחס לשנת הכספים הנוכ־ חית להסתיים בסוף יוני השנה.

לישראל אישרה מליאת בית ה־ נבחרים 324.5 מיליון דולר, וכן 300 מיליון דולר כאשראי לרכישת נשק, ו־35 מיליון דולר לקליטתם של עו־ לים סובייטים בישראל.

למצרים אישרה 250 מיליון דולר, ולירדן 77 מיליון דולר.

החוק איננו כולל את 522 מיליון הדולרים של סיוע צבאי וכלכלי איתם דרש הממשל עבור קמבודיה ודרום וייטנאם.

החוק שאושר נופל ב־2.4 מיליארד דולר מן הסכום שדרש הממשל.

עראפאת נועד עם אסאד

דמשק, 13 (עי"ר) — עראפאת בוער כאן היום עם נשיא סוריה אסאד, לדיון על היחסים בין אש"פ לסוריה ועל בעיות פוליטיות אחרות — מכרה סוכנות הידיעות הפלשתינית.

שר החוץ האלג'ירי יבוא היום לדמשק

דמשק, 13 (יופי"ע) — שר החוץ האלג'ירי בוטפליקה יגיע מחר (ה־ יום) לדמשק לשיחות על המזרח התיכון, נמסר כאן היום.

בוטפליקה ייפגש עם הנשיא אס־ אד ושר החוץ חדאם, וידון בין היתר במאמצי קיסינג'ר להשיג הס־ דר ביניים בין מצרים וישראל.

ועד אגודת בית המדרש המרכזי — חיפה

רח' הרצל 60

מודיע לקהל החברים והמתפללים

שהאסיפה הכללית לבחירת ועד חדש בבית־המדרש

תתקיים אי"ה ביום ראשון ב' אייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 7.00 בערב, באולם ביה הנוער רח' החרמון 10, חיפה.

על סדר היום:

דין וחשבון כספי ומעשי
וויכוחים
בחירת ועד חדש
בחירת ועדת ביקורת

נ.ב. אם בשעה הנ"ל לא יהיה מספר מספיק של חברים לפי התקנון תתקיים בשעה 7.30 אסיפה שניה באותו המקום ותהיה חוקית בכל מספר המשתתפים.

הוועד

אם חתונה מכובדת

אז אך ורק עם

התזמורת המפוארת

המזרחית־החסידית
בהנהלת ברוך שוריץ

● תל־אביב, שינקין 33
טלפון 284381
— מחירים נוחים —

בטלויזיה

במוצש"ק ב־9.00
חנוכת אולם הספורט האולימפי
בישיבת בנ"ע נחלים

ישיבת מועצת התנועה
המפד"ל - הפועל המזרחי תל־אביב

תתקיים ביום ראשון, ד' בניסן הל"ה 16.3.75 בשעה 7.30 בערב באולם הישיבות של הסניף בתל־אביב, רח' אחד העם 108 קומה ג'.

סדר היום:

א. העברת חברי הנהלת המפד"ל בתל־אביב מכהונתם ובחירת הנהלה חדשה (בהתאם להחלטת המועצה מיום י"ד שבט שנה זו, 26.1.75)
ב. נציגות בועדות עירוניות.
ג. הרכב ועדות הסניף.
ד. חילופי גברא.
ה. דו"ח הנציגים.

חברי המועצה מוזמנים בזה
הזמנות אישיות נשלחו

בב"ח
ראובן בן־דוד
יו"ר מועצת הסניף

המפלגה הדתית לאומית — הסתדרות הפועל־המזרחי
סניף תל־אביב

ביום ראשון ד' בניסן הל"ה (16.3.75) בשעה 7.30 בערב
תתקיים אי"ה

ישיבת מועצת הסניף

בבית הפועל־המזרחי אחד העם 108

סדר היום בהזמנות

— חברי המועצה מוזמנים —

א. פרישלר, המזכיר

האגודה לאידור התלמוד
אבלה
על מותו של היקר כארם,
מפיץ ספרי הקודש

ר' חיים גיטלר ז"ל

ומשתתפת בצערה של המשפחה הנכבדה
בשם ההנהלה והמועצה
מהנדס אליהו רובין, יו"ר

למרן הרה"ג ר' דוד שלוש שליט"א
רבה הראשי של עירנו
ומשפחתו הי"ו

תנחומינו הכנים בפטירת תותנו האי גברא רבא ויקירא

הגאון הצדיק

ר' מאיר ועקנין זצ"ל

רבה הראשי של מרוקו

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד.

הרבנות הראשית / המועצה הדתית — נתניה
ד. סנא — יו"ר המועצה הדתית

במלאת ארבע שנים לפטירתו של

הרב ד"ר י. ש. בן מאיר ז"ל

תערך ביום שישי הבא ט' ניסן (21.3.75)

אזכרה לזכרו

על קברו שבהר הזיתים בירושלים.

מוקירי זכרו של המנוח הדגול נפגשים ברחבת הכניסה לבית העלמין, בשעה 9.45

הנהלת המפלגה הדתית לאומית בישראל

יקבי "תל־ארזה" בע"מ

רחוב בר־אילן 12 • טלפון 288853 • ירושלים

בשמחה אנו מודיעים, כי הבעיה שנתעוררה במספר יקבים בעניין כשרות היינות לחג הפסח, לא נתעוררה אצלנו כלל וכלל, כי כפי הנהוג אצלנו — ביקב, כל השנים אנו משתמשים לתעשיית היינות רק בכוהל עצמי הנוצר גם הוא ביקבנו.

לכן השתמשו ביינות ומיץ ענבים מיקבי — „תל־ארזה" — הכשרים לחג הפסח בלי שום חשש ופקפוק.

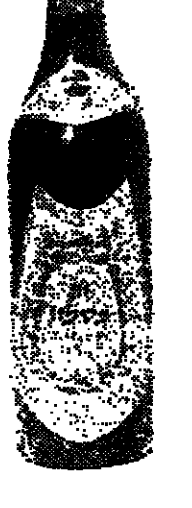

הרבנות הראשית לירושלים והמחוז
THE CHIEF RABBINATE OF JERUSALEM DISTRICT
המועצה הדתית ירושלים

(10.2.75)

אישור

[illegible]

הרבנות הראשית
לעיה"ק ירושלים

חג שמח!

עם יינות – מטמון – אריסטוקרט – יהלום
אריאל – מיץ ענבים טבעי

המכינה המרכזית לישיבות בני־עקיבא
המכינה מכינים ארצית . גבעת־שמואל

בס"ד

לכל ידידינו.

גם השנה נקיים אי"ה קיטנה תורנית מדעית לתלמידי כתות ה'—ו' בהתאם למיטב המסורת של הקיטנות שלנו.

הקיטנה תתקיים אי"ה בתאריכים י"ב—י"ט מנחם אב תשל"ה (20—27.7).

פרטים מדויקים על סדרי ההרשמה, במשרדנו, טל' 751065.

הפסטיבל הישראלי לחזנות

ת"א "היכל התרבות" ד' חול המועד פסח יום ב' 31.3 ב־8.30

ירושלים "בנייני האומה" ב' חול המועד פסח מוצ"ש 29.3 ב־8.30

בחסות משרד הדתות

ביצוע בכורה עולמי של פרקי חזנות בהשתתפות החזנים (לפי סדר א"ב)

• אושר בנימין • אשל יצחק
• בראון אריה • גרינבלט אליהו
• וינרייך ישעיהו • זלצמן ברלה
• לרר יהושע • רקובסקי יצחק
• רוזנברג שלום • שביט משה

מקהלת גברים ותזמורת בניצוחו של: מנשה לב־רן

בתכנית האמנותית:

✱ צמד רעים
✱ „שיבת ציון" — להקה פופ חסידי
✱ הנער הסולן מוטי זינגבוים

מנחה: מרדכי פרמן

• תירגוג לפי שיפוט הקהל •

חלוקת הפרסים ע"י שר הדתות ד"ר יצחק רפאל

כרטיסים — בת"א: „רוקוקו" 223663, „הדרך", „קסטל", „כנף", „עתיד"; בבני ברק: „רדיו רוז", „מילצר"; בירושלים: „כהנא", „בן־נאים".

הפרסים בחסות „עולמי" חברה לנסיעות ותיירות בע"מ, רח' בן יהודה 66, טל. 223636 ✱ המופע יוקלט מעל גבי תקליטי ישראל „ישראדיסק" חב' ישראלית לתקליטים בע"מ.

המועצה הדתית בני־ברק

להרב הגאון

ר' אהרון לשצובר שליט"א

לשעבר הרב הראשי ואב"ד דמונטוידאו, אורוגואי

ברכת מזל טוב

להבחרו כרב לשכת הרבנות בני־ברק

יתן ה' ויזכה לשבת על כסאו, מתוך שלום, שלווה והבנה, בין כל חלקי האוכלוסיה בעירנו

שמחה זמרתי
יו"ר

לשכת הרבנות — המועצה הדתית
בני־ברק

ברכת מזל טוב

לרב הגאון

ר' אהרון לשצובר שליט"א

להיבחרו לתפקידו

מאת עמיתו וידידו

הרב שלמה עמרם קורח
חבר לשכת הרבנות בני־ברק

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר
מה זה?
ואמרת אליו:
אבותינו ואבות אבותינו היו שותים בחג הפסח אך ורק

מיקבי ציון א. מ. שור ירושלים

כי היינות ומיץ הענבים שלהם ידועים בטיבם ובטעמם וכשרים למהדרין מן המהדרין לפסח וכל ימות השנה

בהשגחת הבד"ץ של העדה החרדית
ירושלים

לכן השתמשו ביינות „יקבי ציון"

יין אצילים • יין ישן־נושן • יין מדליון • יין אפריון ישן • יין ירושלים של זהב • יין גן־עדן • מיץ ענבים • ועוד

המתנה לכל ילד לחג הפסח!

התקליט עם 5 הבובות

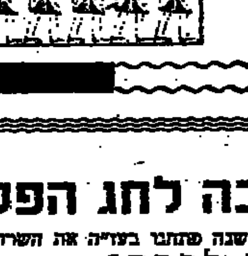

פסטיבל שירי ילדים מס' 5

SA 32020

על תקליטי „אמיר ואפרת"

בס"ד

הודעה חשובה לחג הפסח

אנו מתכבדים להודיע כי גם השנה פתחנו בעז"ה את השרות של

„כל־בו לפסח"

...נות מיוחדת לצרכי־פסח, בו אפשר להשיג את כל מצרכי החג מהודרין בהכשרים מהודרים ובמבחר עשיר ומגוון של מצות יד ...כתנה, יינות מובחרים בלי חשש, סוכר דק גביש, שקדים וסוגי ...גוזים מובחרים, שוקולדות קונפיטוריות וליפתנים וכן שאר מצרכים לפסח.

✱ כן אפשר להשיג אצלנו פה אלומיניום מיוחד לסירי שולחנות, שיש וגז שניתן לטיפול ולהתאמה בצורה נוחה.

✱ משרדה ומפעלים המעוניינים בסידור חבילות שי לכבוד החג, אפשר לסדר זאת על ידינו בצורה יעילה ומשתלמת.

✡ שרות עד לבית המזמין ✡
הקדימו הזמנותיכם מבעוד מועד!!!

בכבוד רב ולהתראות
„כל־בו לפסח" — רוזנברג
רח' מאה שערים 52 (ליד ביכ"ס פרידמן) טל. 287272, ירושלים

פתוח מ־8 בבוקר עד 8 בערב
...קו אוטובוסים עד למקום
...מס' 1, 2, 11, 12, 17.

ישיבת תורה והוראה המרכז החינוכי תל־אביב

הננו שמחים להודיע

כי לקראת שנת הלימודים הבאה (תשל"ו) נפתח בעזה"י

ישיבה קטנה במסגרת חטיבת ביניים

בבניינה המפואר של קרית ישיבתנו הגבוהה במרכז תל־אביב

נותר מספר מקומות מצומצמים לנערים מחוננים כלכה

✱

הרשמה למבחן כניסה ברח' זבולון 18
ת. ד. 2866, טל' 822073 — תל־אביב

יקב „ענב"
אחים כהן ירושלים

יצרני היינות המפורסמים רבות בשנים בירושלים — בטיבם וטעמם המצויין:

יינות מתוקים: —

✱ „בראשית" — יין עתיק יומין נדיר בטעמו
✱ „אנטיק" — יין ישן נפלא
✱ „אפרסמון" — יין ישן לאניני הטעם
✱ „מוניטין" — יין ישן מובחר
✱ „מלכות" — יין משובח
✱ „אריסטון" — יין משובח
✱ „פרי הגפן" — יין משובח
✱ „גפן יהודא" — יין מתוק

יינות המוצרים (יבש): —

✱ „נגה" — שלחני לבן מצויין בטעמו וריחו
✱ „הוק" — מובחר שלחני לבן
✱ „עוצם" — שלחני אדום

● מיץ ענבים טבעי ●

היינות שלנו הם אמיתיים טריים אך ורק מכהל תוצרת עצמית. היינות המיץ־ענבים כשרים למהדרין לכל השנה ולחג הפסח, בלי שום חשש חמץ — בהכשר הבד"ץ של העדה החרדית.

מספר מקומות מוגבל!!!

בבית האבות המפואר

פנסיון נאות־ים", בת־ים

חדרים עם שירותים צמודים, אוהל שקט עם אויר צח בית כנסת, חדר תרבות, מטבח משוכלל כשר למהדרין, שרות רפואי, טפול אישי.

טל' 868342 אחרי שעות המשרד 240722
בירושלים 223428

صحف من الأرشيف

مكتوب من الاهل

של המצפה

בעמדת כוח וצדק

היום עומד ד"ר קיסינג'ר להביא מאסואן לירושלים את הצעותיו של נשיא מצרים למשא ומתן. „אנו מתקדמים באיטיות", אמר המתווך האמריקני בתום שיחותיו עם סאדאת. ואילו מקורות מצריים דיווחו באופטימיות על הסיכויים להסדר, תוך הדגשת הנסיגה הישראלית מן המעברים ומאבו־רודס. הם מציינים, שסאדאת דוחה בהחלט נסיגה מוגבלת והוא מוכן לדון אך ורק על נסיגה משמעותית.

הנעימה האופטימית של חוגים מצריים מגמתה להוכיח, כנראה, שקיסינג'ר נוטה לעמדה המצרית בדיון בהצעותיהן של שתי המדינות. בגילוי־הדעת של מפלגת־השלטון המצרית נאמר, ש„הנשיא סאדאת מנהל את מדיניותו מעמדת כוח ואחדות", ולאחר נסיגת ישראל תבוא מצרים לג'נבה כדי להיאבק על כל המטרות הערביות.

בפגישה היום עם הצוות הישראלי יביא קיסינג'ר תכנית סאדאת, לגבי הנסיגה ותמורתה, אם בקווים הכלליים ואם בצורה ממשית, אולי גם בתוספת רעיונותיו ונוסחיו, לבירור ולהכרעת הממשלה.

מאחר שהוטל איפול על המשא־ומתן, הסביר לפי טיבו, הרי מגיעים לפירסום אך ורק קטעים מחילופי דעות ותכניות, מהם נוגדים זה לזה ומהם הנסים להדגיש מהלכים כלליים. לפי הנתונים, משום הערכה בדברי קיסינג'ר, ששני הצדדים מעוניינים בהסכם אלא הדרך זרועה קשיים מרובים.

ישראל, הנתבעת לסגת מקו־המגן של המעברים ומשדות הנפט של אבו־רודס, מתנה נסיגתה בתמורה של אי־לוחמה פומבית חוזית לכל סעיפיה המוגדרים. אין ויתור על עמדה בטחונית ראשונה במעלה ועל מקור דלק חיוני, אלא כשמצרים נכונה להסדר המבטיחו אי־שימוש בכוח זמן רב. כדאי הוא השלום שינתן מחיר גבוה בעדו.

עד כה דחה סאדאת תמורה זו כתנאי לנסיגה. הוא גם שולל הסדר מדיני, כשלב מוקדם לאפשרות של הסכם־שלום, אלא מציע, כפי שמזדהים דוברים בקאהיר, הרחבת ההסכם הצבאי הקודם להפרדת הכוחות. אף הסבורים, שסאדאת מעוניין ברגיעה בקווי־הגבול לשם פיתוח ערי התעלה ופתיחת התעלה לשייט אניות. הרי קשריו עם סוריה ועם אש"ף, כהחלטת ועידת ראבאט, יביאו אותו בשעת־כושר ראשונה לפעולות־איבה. העולם הערבי שרוי במיתח מלחמתי. בהלקו גם אוגר ציוד מודרני רב, ואי־אפשר למצרים להבדל מן ה„אחוות הערביות" באיזור. יש לציין את חלקה הבולט של ברית־המועצות בליבוי מלחמות, לפחות למנוע דעיכת האיבה הערבית לישראל.

תוחלתו של שר־החוץ האמריקני, ד"ר קיסינג'ר מבוססת כנראה על פיוס ולחץ. ארצות־הברית תשדל את מצרים להמנע משימוש בכוח תמורת נסיגה ישראלית ומענקים, ללא צורך להשתעבד לברית־המועצות, ובו בפרק תפעיל לחץ על ישראל לסגת תמורת נוסחה פשרנית שכל צד יוכל לפרשה כרצונו. האינטרס של ארצות־הברית באיזור מחייב מניעת מלחמה חדשה ואפשרות להידוק קשרים בינה לבין ארצות־ערב. אין ספק, שוואשינגטון מעוניינת בקיומה של ישראל, גם שתהיה מבוצרת היטב ומשקה תקין, אך ענייניה הגלובאליים מחייבים אותה לדרוש מישראל ויתורים טריטוריאליים ניכרים למצרים, ואחר־כך גם לסוריה ולירדן.

לפי דיווחים, טוען קיסינג'ר, שמעמדה המבודד של ישראל בעולם המדיני, כשגם בארצות־הברית גוברת דעה לצמצם התמיכה בנשק ובמענקים לישראל, מצווה עליה לעבור ממדיניות נוקשה למדיניות גמישה. בקונגרס ובסינאט האמריקניים נשמעים קולות הנוטים לישראל להיות מתונה יותר גם לגבי אש"ף, ולא כל־שכן לגבי מצרים. המלצת ועדת הכוחות המזויינים של בית־הנבחרים האמריקני לבחון בקפידה כל בקשה ישראלית לסיוע צבאי, היא הוכחה לקו בלתי אהוד בבית שרובו היה תמיד מורכב ידידי ישראל. יש מקום להניח, שיותר תיאום בין הבית הלבן לבין גורמים לא־מפלגים בקונגרס ובסינאט בהסתייגות מן המדיניות של ישראל.

שר־החוץ האמריקני, אמן המשא־ומתן על ניסוחיו, מדגיש, שההתקדמות מתנהלת באיטיות, שכן הוא מכיר היטב את הפער בין ארצות ערב, לרבות מצרים, לבין ישראל. אי־אפשר בכל הפעולות לכפות באמצעי־לחץ פתרון על ישראל. תפנית חדה זו תעורר התנגדות רבה בדעת־הקהל האמריקנית בראש וראשונה באוכלוסיה היהודית, שהתפתחותה ניכרת היטב. אבל יש לחץ ועוד, מפוזר הבטחות וניסויים, שבסופו־של־דבר מוביל לי היהודים כבאיבים ללא הכורה כמבית.

ממשלת ישראל, המנהלת משא־ומתן בשלבים קונקרטיים של גבולות בטחון ומבק, בסיסה עמדת כוח ועמדת צדק. ביכולתה להרתיע את הערבים מיבירב באופציה צבאית כל־עוד ארצות־הברית בכירה בה כגיבור לא רק לעצמה אלא גם לעולם החופשי כולו באיזור. ואין מן הצורך לזכור, שאין בבירה של ישראל, המוקפת מדינות עויינות ומצוידות בנשק רב, להתגע תמורת נסיגתה ביטול על שימוש בכוח כנגדה. אף כיום, כמשבר הכלכלי בארה"ב, כשהמגמה היא לקצץ בסיוע ואיבת חוץ הנפט על הציבור, בידי ישראל והיהדות האמריקנית יכולת לעצור כל סחף מדיני־בטחוני לרעתנו.

המשא־ומתן מתנהל באיטיות, כדברי קיסינג'ר, והצוות הישראלי ודאי יגלה אורך־רוח רב, כפי שיהיה דרוש בימים הבאים. מנהיגי מצרים וסוריה, התובעים החזרת אדמותיהם, אילו כיוונו רק לשלום, היו מציעים שלום מבטיח הכרותם. בפניהם אפשרויות בגיונות על שלבים, שהרי שום סכנה אינה אורבת לארצותיהם, בעוד ישראל היהודית כל ימיה בשעת־חירום. והתנסתה במיתקפות, אויביה כדי להחריבה. הברירה לפניה בבירה בגבולותיה כל היום, או נסיגה בתנאי שיובטח לה שלום לשנים ארוכות.

האם יש סיכוי להסכם רצוי? קיסינג'ר ישקיע ודאי מיטב כוחו כדי להבקיע דרך אל נוסח־הסכם שיהיה בו הישג מדיני אמריקני. אין כישראל המעוניינת בהתחזקותו של מעמד ארצות־הברית באיזור. בכך גם תיעצר בבידה רבה החדירה הסובייטית בארצות ערב. אך יש קשר טבעי בין בטחון מלא לישראל כמדינה קולטת עליה ומרכז לעם היהודי וליהדות, לבין עצמה חזקה לארצות־הברית באיזור. ישראל בטוחה, שכבעבר כן בהווה ובעתיד דעת־הקהל האמריקני תעמוד לימין צדקה הנבון להבנת ביצורה וחיזוקה.

התאחדות התעשיינים בהולנד תדון בלחצי החרם הערבי

האג, 13 (ע"צ). התאחדות התעשיינים ההולנדית תדון היום בשבוע בדיונים סגורים כי בעיית החברים שמבעידה לישראל בת החרם הערבי על חברות הולנדיות המקיימות קשרים עם ישראל.

דובר ההתאחדות הזכיר בהקשר זה, כי חברת התעופה ההולנדית ק. ל. מ. נמחקה לאחרונה מן הרשימה השחורה של החרם הערבי רק לאחר שהתחייבה לא לעשות עוד פרסומת ישנה בזיקה לישראל.

שר החוץ ההולנדי בקס ואן דר סטול הודיע אמש בטלוויזיה, כי ביטל את ביקורו המתוכנן בסעודיה, ביקום שזו לא התירה את כניסתו של אחד העתונאים שעמדו להלוותו אליה, בשל היותו יהודי.

משקיפים סבורים, כי בכך בוטל להשכין ביקורו של השר לסעודיה ולא רק נדחה למועד מאוחר יותר.

פיג פרעה זו על ביקורו הרשמי של השר ההולנדי בקהיר, האמור להיערך ב־7 במאי ולהימשך עד ה־12 בו.

לפני ביקור זה במצרים מתכונן שר החוץ ההולנדי לבקר בישראל — בסביבות ה־9 באפריל — כדי לנהל שיחות עם עמיתו הישראלי יגאל אלון.

נכדות־תאומות להרולד ווילסון

אוקספורד 13 (יופ"יא) — ראש ממשלת בריטניה הארולד ווילסון נעשה היום לראשונה סבא, כאשר כלתו ילדה נכדות־תאומות. רופאים בבית החולים רדקליף אמרו, כי לגבי גוי ווילסון ולתאומות שלום. בעלה, רובין, מכהן כמרצה „באוניברסיטה הפתוחה" של אוקספורד. הבשורה נמסרה לווילסון בעת ישיבת ממשלה בלונדון.

הרוג ופצועים בתאונת דרכים באיזור אילת

דוד בישוק, בן 34, נשוי ואב לשלושה ילדים, נהרג אמש בשעה שמכוניתו התדרדרה והתהפכה במורדות בקעת הירות, מצפון לאילת. נוסע נוסף, חג'ג יוסף, בן 30 נפצע קשה ושלושה טרמפיסטים נפצעו קל. הפצועים הועברו לבית החולים יוסף־טל באילת.

מטוסים אתיופים הפציצו באריתריאה

אדיס אבבה, 13 (צ"ר) — מטוסי קרב אתיופיים הפציצו היום מחנות המורדים בפרברים של הגרילה, בפנות לאסמרה, בירת אריתריאה, בשעה שמלחמת האזרחים נכנסה לשבוע השש שלה.

עיתון לבנוני:

סאדאת וקיסינג'ר הסכימו על הכרה אמריקאנית באש"פ

ביירות, 13 (ע"צ) — הנשיא סאדאת ושר החוץ הנרי קיסינג'ר הגיעו לידי „הסכם סודי" בעניין ההכרה באש"פ מצד ארה"ב — על כך מוסר היום העורך הראשי של השבועון הלבנוני „אלחוואדת", סליס אלאווזי.

לדברי לאוזי תכיר ארה"ב בארגון לשחרור פלשתין „ערב חידוש ועידת ג'נבה", העורך הראשי של „אלחוואדת", שוהה עתה באסואן, שם הוא עוקב אחר השיחות בין סאדאת לקיסינג'ר.

לאוזי מסתמך על מנהיג מצרי שאת שמו אינו מזכיר. מנהיג זה ציין כי ערפאת קיבל הודעה על „הסכם אישי" זה שהושג במגעים בין סאדאת לבין קיסינג'ר.

מסיבה זו, המשיך המנהיג המצרי, הופתעה קאהיר כאשר נודע לה על „הקריאה לאומה הערבית", שפורסמה בסוף חודש פברואר על ידי הוועד הפועל של אש"פ. מצרים הביעה גם הפתעה נוכח ההצהרות האחרונות של אש"פ בדבר הקמת מדינה דמוקרטית בכל שטח פלשתין — במקום מדינת ישראל.

„אש"פ חייב להכיר בישות הישראלית"

המנהיג המצרי הבהיר ש„אם מסכים אש"פ להשתתף בוועידת ג'נבה, הוא חייב להכיר בישות הישראלית, מאחר שארה"ב וגם בריה"מ הכירו בה". ציין כי מצרים, סוריה וירדן הכירו אף הן בישות הישראלית, מאחר ששלוש מדינות אלה הסכימו להחלטת מועצת הבטחון מס. 242.

כשנשאל הפקיד, אם נתבקש הארגון לשחרור פלשתין להכיר „בישות הישראלית בגבולות 1967 או בגבולות תכנית החלוקה של האו"ם לשנת 1947, השיב הפקיד המצרי „פרטים מעין אלה מוטב שיתלבנו בתרם. החשוב הוא העיקרון של הכרה בישות הישראלית".

אות ידידות ישראל — אמריקה לסנטור אדוארד קנדי

וואשינגטון 13 (עטס"א) — אות ידידות ישראל־אמריקה הוענק אתמול מטעם ארגון נשי־מזרחי בארה"ב לסנטור אדוארד קנדי.

סנטור קנדי הוא האישיות ה־26 המקבל אות זה.

בטקס מסירת האות נמסר, כי הוחלט להעניק את אות הידידות לסנטור קנדי בעד תרומתו לידידות ישראל־אמריקה בתקופה קריטית בהסטוריה של ישראל.

האות הוענק לסנטור במשרדו בוואשינגטון. הוא אמר לנציגות נשי־מזרחי שהעניקו לו את האות כי „התחייבות ארה"ב לעצמאות ישראל ולעתידה קיימת ועומדת".

בגין: נוכח סירובו של סאדאת להתחייב לאי־לוחמה — תהיה הנסיגה קלות דעת

„מבקש לערער המסמך את הדיונים של ד"ר קיסינג'ר בקהיר ובירושלים, דבר אחד התברר מעל לכל ספק: סאדאת מסרב להתחייב לתת התחייבות של גמר מצב המלחמה עם ישראל. גם לאחר נסיגה נוספת בסיני, שתכלול את מעברי המיתלה והגידי ואת שדות הנפט באבו רודס" — אמר אמש ח"כ מנחם בגין באסיפה מטעם „הליכוד" ברחובות.

הנואם הטעים כי סאדאת עומד על נסיגה זו תוך השארת מצב הלוחמה בתוקפו. „בתנאים כאלה, תהיה הנסיגה שיא של קלות דעת מדינית ובטחונית. יהיה בה סיכון ישיר לחיילינו. היא תביא להגדלת משך שרותם של המילואים ומספר המגוייסים ותהווה סכנה חמורה לבטחון האומה", אמר.

הנואם קרא לאזרחי ישראל לפנות ביום ובשבועות הקרובים לראש הממשלה, שר הבטחון ושר החוץ במברקים, גלויות ומכתבים, שיכללו את הקריאה: „אל תסכימו לשום נסיגה בלי שלום".

קיסינג'ר חוזר

(סוף מעמוד ראשון)

תשובת ישראל לנשיא מצרים.

מקורות באסואן אמרו, כי הנרי קיסינג'ר טרם העלה רעיונות משלו בפני שני הצדדים, ולא יעשה זאת לפני השבוע הבא.

קיסינג'ר: השיחות מתקדמות

בפגישה עם עתונאים היום באסואן אמר קיסינג'ר כי שיחותיו עם סאדאת מתנהלות באיטיות, אבל מתקדמות לקראת השגת הסכם מצרי־ישראלי.

מקורות ממשלתיים מצריים אמרו כי נשיא סוריה חאפז אסאד, שהביע לאחרונה דברי ביקורת על מאמצי מצרים להגיע לידי הסכם בסיני, התקשר עם סאדאת באמצעות צד ערבי שלישי וביקש שיפעיל לחץ על קיסינג'ר, כדי ששר החוץ האמריקאני יפעל גם לנסיגה ישראלית ברמת הגולן.

כפי שנמסר פנתה מצרים אל ד"ר קיסינג'ר בבקשה שיפעל למען הסכם בעניין רמת הגולן בד בבד עם ההסכם בשאלת חצי האי סיני, כדי לרכך את התנגדותו של אסאד למאמצי השלום הנעשים עתה. סאדאת הודיע שאסאד עלול לגייס את דעת הקהל בעולם הערבי נגדו.

היום נודע כי פקידים אמריקאים סבורים שאם יושג הסכם ישראלי־מצרי, הוא יבוצע בשלבים, כדי לאפשר לישראלים לבנות קו הגנה חדש בחצי האי סיני.

קיסינג'ר הוסיף, כי ההסכם עדיין אינו בשלב של ניסוח, אך הוא יוכל לדווח למנהיגי ישראל על רעיונותיו של סאדאת על בסיס שתי שיחותיו המפורטות איתו.

קאהיר: בין שיושג הסכם בין לאו תלך מצרים לג'נווה

קהיר 13 (יופ"יא) — האיחוד הסוציאליסטי הערבי, מפלגת השלטון המצרית, הכריז היום כי מצרים תלך לוועידת השלום בג'נבה ויהיו תוצאות שיחותיו של שר החוץ האמריקאני קיסינג'ר במזרח התיכון אשר יהיו.

בהודעה מטעם האיחוד נאמר, כי סאדאת מנהל משא־ומתן עם קיסינג'ר „מעמדת כח ואחדות".

בהודעה נאמר, „אם יושג הסכם צבאי חדש, אשר יביא לנסיגה ישראלית נוספת, לא יהיה זה קץ המאבק, שכן לאחריו יהיה עלינו ללכת לוועידת ג'נבה כדי להגשים את שאר המטרות הערביות".

„ואם לא יושג הסכם באסואן, גם אז נלך לוועידת ג'נבה כדי להעמיד את העולם פנים אל פנים על אחריותו כלפי המצב רווי חומר הנפץ במזרח התיכון", — נאמר בהודעה.

הרמטכ"ל: אל נשגה באשליות שבמלחמה הבאה נשיג נצחונות בקלות

„חשוב מאד לכל הצדדים לדעת, שכל מלחמה בעתיד תהיה קשה מאד. צריך להתנער מאיזו שהיא אשליה, שאפשר בתנאים שנוצרו היום בינינו לבין ארצות ערב להשיג הישגים בקלות. הסיבה פשוטה: שדות הקרב היום ממש עמוסים ומלאים בכלי נשק ובכמויות התחמושת. כל קרב בינינו לבין הסורים או המצרים עלול להתפתח לאחד מקרבות השריון הגדולים ביותר בעולם" — אמר אתמול הרמטכ"ל רב אלוף מ. גור, בשיחה עם כתבים, בעת שביקר עם שר הבטחון בחזית הצפון.

הרמטכ"ל אמר: „מאז מלחמת יום הכיפורים היו אצלנו כמה אשליות, שאילולא מספר מסוים של שגיאות שעשינו אפשר היה להשיג הישגים במחיר הרבה יותר קטן. ודאי שצריך לעשות הכל להימנע משגיאות, ואני מאד מתפלל שאמנם נימנע משגיאות. אבל אסור בשום פנים ואופן, שנשכח גם את הקרבות הטובים, שהיו לנו במלחמת יום הכיפורים, ולצערי הרב גם הם עלו במחיר גדול. מכאן, שחשוב לדעת, שכל מלחמה בעתיד הקרוב או הרחוק תהיה קשה יותר מאלה שהיו לנו בעבר, מבחינת עוצמת הנשק והתחמושת, שיקחו בה חלק, ולכן ייתכן שגם מבחינת האבידות", אמר ר/א גור.

צה"ל עוקב בקפדנות אחר התרגילים בסוריה ובמצרים

הרמטכ"ל סירב לדבר על היערכות מיוחדת של כוחותינו לנוכח התמרונים הנרחבים בסוריה ומצרים, אך ציין כי אנו עוקבים באופן שוטף אחרי התרגילים שלהם, אחרי הנושאים שהם מתרגלים, וכמובן עוקבים באופן שוטף אחר הכוונות המדיניות שלהם, ואחרי יכולתם הצבאית בשטח.

לשאלה האם הוא צופה התעוררות צבאית בגיזרת חזית הצפון בתקופה הקרובה, השיב רב אלוף גור: „כן, לצערי הרב, אנחנו מעריכים שהגיזרה הזו היא אחת הגזרות הראשונות, שבהן עלולה להתחדש לחימה. בחודשים האחרונים אנו עוקבים אחר תהליך של התגברות כוחות פלשתינאים בגיזרה הזו, שמורכבים גם ממחבלים ביחידות סדירות, וגם מיחידות של צבא פלשתינאי, שהועברו לכאן מסוריה. אלה יחידות שאומנו ותורגלו בסוריה, ויתכן מאד שהן נתונות למסכימתם של הסורים. המשמעות מכך היא, שיכול מאד להיות שיפעלו לפי הוראתם של הסורים.

המלחמה תיפתח מצפון

להלן אמר, כי כל מרחב ה„פתח לנד", גם הקדמי וגם האחורי, עד החצבני ונבטיה, הוא מרחב שכולל היום כמה אלפי פלשתינאים, שמאורגנים ביחידות שונות, והם עלולים להיות הכוח הראשון שיופעל על ידי הסורים או על ידי כוחות ערבים, כדי להשיג כמה מטרות. אלה שמעוניינים לטרפד את ההסכם בינינו לבין המצרים, יכולים לעשות את זה מכאן, ואז הם עלולים להתקיף ישובים, מוצבים וסתם אזרחים. ואלה שמעוניינים לחדש את הלחימה בלי כל קשר להסכם המצרי־ישראלי האפשרי, יכולים גם הם להתחיל זאת מהגיזרה הזו.

„אין ספק, שהישובים שלנו בחזית הצפון מבוצרים היטב. מבחינת מערכת הביצורים, הארגון הנשק (סוגים רבים של נשק שמוריים על כל סוגי כלי הנשק של האויב) וגם בבחינת הכוננות המחשבתית, כלומר מה הם יכולים לעשות, איך יפעלו ואיך אנו נגיב על דברים אלה". אמר. ציין כי במרחב הצפון יש לנו שתי גזרות: גזרה של הישובים ושל הר דוב.

ביחס לכוננות שלנו בגיזרת הצפון, אמר הרמטכ"ל: „כל אלה שחוששים על מצב לבים בצה"ל, הייתי מזמין אותם לגיזרה זו. כולם נראים בהחלט מוכנים מבחינת הלבוש, הציוד האישי היחידתי, ארגון המוצבים והעמדות, כך שלפי הערכתי הכוננות היא בהחלט מה־איכה. סיבת ביקורי היא לרענן את המחשבה, גם הטקטית וגם המבצעית שלנו, ולוודא עד כמה שניתן שלא ישאירו „חורים" בחזית הלחימה שלנו במרחב הזה".

שר הבטחון סייר בגבולות עם סוריה ולבנון

שר הבטחון, מר שמעון פרס, סייר אתמול בקו הגבול עם סוריה ולבנון.

בתהלך סיורו ביקר שר הבטחון במוצבי צה"ל בגזרות אלה, צפה אל עמקי סוריה ולבנון ושמע סקירה מפי אלוף פיקוד הצפון אלוף רפאל איתן ומפקדים אחרים.

הסורים ערכו תרגילים נרחבים

סופרנו הצבאי מוסר: הסורים ערכו בתקופה האחרונה תרגילים נרחבים ביחידות רבות של צבאם. האויבים נערכים בסמוך לאיזור החרמון וכללו יחידות של צנחנים, חיל אוויר ועוד.

בעקבות התרגילים הללו והצהרות המנהיגים הסוריים עלה בימים האחרונים המתח בחזית הצפון.

עוד 7 מעטפות נפץ נתגלו בדואר ביירות

ביירות, 13 (יופ"יא ע"צ) — שבע מעטפות נפץ, שנועדו שיחידו בידי הכתובות של מנהיגים שמאליים, נתגלו היום בבניין הדואר המרכזי בביירות — על כך נמסר ממקורות מבטיחים.

בין המעטפות אחת שנשלחה לאברהים קליילאת, כי שעמד בראש „הנאצריסטים הבלתי תלויים". מעטפה שניה נשלחה על פי הכתובת של עאסם קנסואה, המזכיר הכללי של הסניף הלבנוני של מפלגת „הבעת" הסורית.

כזכור התפוצצו בתחילת השבוע שתי מעטפות נפץ וגרמו לפציעתם של שלושה אנשים. בעקבות התפוצצויות אלה הורה שר הדואר הלבנוני על הפסקת חלוקת הדואר ברחבי המדינה.

דו"ח המרכז למידע בענייני ההגנה מגלה:

„לארה"ב מלאי גרעיני המספיק לפוצץ את העולם כולו"

וואשינגטון 13 (יופ"יא) — בידי ארצות־הברית מלאי של כלי נשק גרעיניים הכולל כמעט 30 אלף פריטים — והוא מספיק כדי לפוצץ את העולם כולו — נאמר בדו"ח שפורסם כאן היום על ידי המרכז למידע בענייני הגנה.

בדו"ח של המרכז, ארגון פרטי שבראשו עומד כבן אדמירל בדימוס גין לה רוק, נאמר כי כמעט 15 אלף כלי נשק גרעיניים מאוחסנים בארצות־הברית ואילו היתר מפוזרים על פני אירופה ואסיה ובאניות וצוללות בלב ים.

מפה שצורפה לדו"ח מראה את המיקום המדויק של כלי הנשק האמריקאנים הללו.

כאשר הפנטגון נתבקש להגיב על המחקר, סירב לעשות זאת.

בדו"ח נאמר כי ארצות הברית ייצרה נשק גרעיני אסטראטגי „בקצב של 3 יחידות ליום במשך ארבע השנים האחרונות".

המחקר קורא לקיצוץ ניכר במספר כלי הנשק הגרעיניים האמריקאניים המוצבים באירופה, סילוק ארטילריה אטומית ומוקשים אטומיים הפרוסים בקווים קדמיים, סילוק כל כלי הנשק הגרעיניים מארצות אסיה ומנושאות מטוסים, והגברה ניכרת באמצעי הבטיחות מסביב לכלי נשק אטומיים ומחסנים בתחום ארה"ב.

באירופה, נאמר בדו"ח, מחזיקות ארצות־הברית ובעלות בריתה בנאט"ו 2,250 מטוסים, משגרי־טילים ותותחים גרעיניים, המסוגלים לשגר ליעדם 7000 כלי נשק גרעיניים טקטיים.

„לכלי נשק אלה עוצמת פיצוץ משולבת של 460 מיליון טונה ט.נ.ט. — דהיינו פי 35 אלף מן הפצצה הגרעינית שהשמידה את הירושימה" — נאמר בדו"ח.

להלן טוען המחקר, כי לארה"ב שני כלי נשק גרעיניים טאקטיים העולים על כל נשק סובייטי מקביל באירופה.

ארגון טייסי חברות התעופה:

ליקויי בטיחות חמורים ב־10 נמלי תעופה בינלאומיים

וינה, 13 (צ"ר, יופ"יא דפ"א) — אמצעי הבטיחות ומערכות הנחיתה לקויים בצורה חמורה ביותר ב־10 נמלי תעופה בינלאומיים — קובעת היום איפאלפ"א, התאחדות הבינלאומית של טייסי חברות התעופה.

נמלי התעופה שעליהם נמתחה ביקורת הם לוס אנג'לס, טהראן, הונג קונג, רימיני, בארי ואלגרו (איטליה) קורפו ורודוס (יוון), וואגאדוגו ונהא (יפאן).

התלונות העיקריות היו בדבר מערכות נחיתה אוטומטיות בלתי מספיקות, תאורה לקויה, חלוקה בלתי יעילה של מסלולי הסיעה בסביבות נמלי התעופה, ומסלולי נחיתה ההופכים חלקלקים בשעת גשמים.

הוועידה השנתית של איפאלפ"א — המייצגת 55 אלף טייסים מ־65 ארצות — החליטה לסווג את נמלי התעופה באירופה, המזרח התיכון, יפאן וארה"ב, לפי רמת הבטיחות שבהם.

פקידי הפדרציה הדגישו, כי אין פירושו שנמלי התעופה מסוכנים בהכרח. „לא היינו טסים אליהם אילולא היו בטוחים אולם אנו רוצים בשיפור הליקויים שבהם", אמר אחד הפקידים.

ישראל לא תרשה בדיקה נוספת של אונסק"ו בחפירות בירושלים

ניו־יורק, 13, (עטס"א) — ישראל החליטה שלא להרשות לארכיאולוג של אונסק"ו לבדוק את החפירות הארכיאולוגיות בירושלים מדווח היום ה„ניו יורק טיימס".

בידיעה שמקורה שלה הוא במרכז האו"ם, לא צויין כיצד נודע על החלטה ישראלית זו. לפי הידיעה החליטה ישראל שלא להרשות לארכיאולוג הבלגי ריימונד לאמיר, שארבע פעמים בדק את החפירות בירושלים בעבר, לבוא לבדיקה נוספת.

משמעות ההחלטה היא שישראל אינה רואה דרך כרגע לשינוי או לעיכוב ההחלטות האנטי ישראליות של אונסק"ו — אומר העתון.

העתון מציין כי הדיווחים הקודמים של לאמיר לא פורסמו, אולם פקידים בכירים באונסק"ו גילו כי היו חיוביים מבחינתה של ישראל ולא היה בהם כדי להוכיח את האשמות הערבים כי החפירות בירושלים מסכנות מקומות קדושים דתיים.

האמריקאנים הפסיקו זמנית את הגשר האווירי לפנום פן

פנום פן, 13 (יופ"יא, צ"ר וע"צ). הגשר האווירי האמריקאני, שבאמצעותו סופק מזון, דלק ותחמושת לפנום פן, הופסק היום, כאשר טיל של המורדים פגע במחסן תחמושת בשדה התעופה של הבירה וגרם להתפוצצות והתלקחות דליקה.

דובר אמריקאני בבנגקוק אמר כי הטיסות יתחדשו, כאשר התנאים בשדה התעופה יאפשרו זאת.

חיל האוויר הצרפתי עורך עתה הכנות לטיסה אחת או כמה טיסות לפנום פן, כדי לפנות את הצרפתים ואת האזרחים של שלוש מדינות אחרות, המבקשים לנטוש את העיר הנצורה.

הקומוניסטים הרחיבו התקפתם בדרום וייטנאם

סאיגון, 13 (יופ"יא, צ"ר וע"צ) — הכוחות הקומוניסטיים הרחיבו היום את התקפתם, הנמשכת מזה ששה ימים אל איזור הדלתה של נהר המקונג. במסגרת מתקפתם הפגיזו הקומוניסטים קשות שלוש בירות מחוזיות.

בסאיגון הורתה הממשלה על גיוס כללי של כל הגברים מגיל 17 עד 35 במסגרת המאמצים להדוף את המתקפה הקומוניסטית.

בינתיים נמשך הקרב על באן מה תאוט, במרחק 272 קילומטר צפונית מסאיגון. מפקדת הצבא הזרימה למקום כוחות חדשים, כדי להדוף את אלפי החיילים הצפון וייטנאמים והוייטקונגים התוקפים את העיר, בה מתנהלים קרבות רחוב.

במרחק 40 קילומטר צפונית מבאן מה תאוט כבשו הכוחות הקומוניסטיים את הבירה המחוזית באון הו.

בארה"ב אמר שר ההגנה ג'יימס שלזינגר שהכוחות הצפון וייטנאמים הגבירו את הסתננותם לדרום וייטנאם בעקבות ההתקפות האחרונות בבירה „הדמטית".

מטוס דרום וייטנאמי הופל — 26 אנשים נספו

אתמול הופל מטוס אזרחי דרום וייטנאמי בקרבת פלייקו ברמה המרכזית ונראה כי כל 26 האנשים שהיו בו מצאו את מותם.

בין ההרוגים — בראהאם לאוויס, ... הכוח האוסטרלי בהאנוי.

מת הסופר היוגוסלווי איבו אנדריץ'

בלגרד, 13 (יופ"יא) — איבו אנדריץ', הסופר היוגוסלווי היחיד שזכה אי פעם בפרס נובל לספרות, מת היום בגיל 83.

הסופר נולד בעיר טראבניק שבבוסניה יוגוסלוויה והחל לכתוב כשהוא עדיין תלמיד בבית ספר תיכון. בשנת 1961 זכה בפרס נובל לספרות כאות הוקרה על יצירתו: „הגשר על נהר דרינה".

יצירותיו, העוסקות בעיקר בחיי העם הבוסני, תורגמו לשפות רבות.

היה חבר בארגון הלאומני המהפכני — „בוסניה הצעירה". ארגון זה הכין את הקרקע לרצח יורש העצר האוסטרי פראנץ פרדינאנד בסאראייבו ב־1914.

ארה"ב תמכור לאיראן מאות טורפדות נגד צוללות

וואשינגטון, 13 (ע"צ) — ארצות הברית עומדת למכור לאיראן כמה מאות טורפדות ללוחמה נגד צוללות, ולכווית שני מטוסי תובלה גדולים.

הפנטגון הודיע אתמול רשמית על חוזים אלה לוועדות המתאימות של הקונגרס.

עיסקת הטורפדות עם איראן מסתכמת ב־70 מיליון דולר, ואילו העיסקה עם כווית ב־42 מיליון דולר.

פרס: נוקטים אמצעים למנוע חדירת מחבלים בדרך הים

כשמדובר במחבלים שבאים לתל־אביב או למקום אחר בארץ כדי לרצוח, הרי איש מהם לא ייצא מכאן חי. ואשר לשאלה כיצד הצליחו לחדור לתל־אביב בלי שנתגלו, הרי כאשר ישנם נתיבים בים, ששטים בהם אניות אפשר להגניב סירות גומי, אולם כמה מטפלים בנתיב זה באופן אחר —

אמר שר הבטחון מר שמעון פרס בהופיעו אמש בפני תלמידי בית ספר תיכון ובני נוער.

לשאלה בדבר סכנת התחממות של הגבול בצפון, הטעים מר פרס כי עלינו לעקוב אחר כל התערבות של האוייב ולהסיק מכך מסקנות נכונות. ישראל איננה חוששת מתוצאות מלחמה, אלא ממחיר הדמים שיש לשלם בעדה. אצל הערבים אין חשש כזה והם מוכנים להקריב, כמו שאמר מנהיג ערבי גם מליון חיילים, אך הם חוששים מתוצאות המלחמה. אנו בונים כיום כוח שדרוש לנו כדי לשכנע את הערבים שלא לצאת „למלחמה", אמר השר.

אין צורך שאנו נאיים במלחמה

לשאלה האם לא יהיה זה הגיוני שאנו נאיים בפתיחת מלחמה ולאו דווקא המצרים, אמר שר הביטחון כי לדעתו איננו נחותים מן הערבים בכך שאיננו מאיימים במלחמה ונמנעים מלומר זאת.

השר הסביר כי השלטון לנסות את דרך הביניים. לפני יותר משנה עשינו הפרדת הכחות ועד עכשיו עם המצרים הם־אנו קיימנו ההסכם שלנו ולא היו התנגשויות חמורות בסיני. כעת אנו רוצים לערוך נסיגה נוספת, בתנאי שהמצרים ישנו ממצב של לוחמה שאותה הם מקיימים נגד ישראל.

השאלה היא, האם אחרי שיסתלקו מחלק מסיני, ייפרדו המצרים מאיבתם נגד ישראל. אם סאדאת אינו מסכים להגיע לאי־לוחמה, זה אומר, שמצב הלוחמה ימשך, ולכן לא תיסוג ישראל. אנו רוצים שהחיילים המופקדים על בטחון המדינה יידעו, שהממשלה עשתה מאמצים רציניים להגיע לכלל הסדר.

בתשובה לשאלה אחרת אמר פרס כי יש לדעת כי גם אם יושג ההסכם, יהיה בטחוננו של ישראל מושתת על צה"ל, התחזה אם ייפתח יסלול דרך לשלום, אך לא ישמש תחליף לכוח ההגנה העצמי של ישראל.

מר פרס שלל מדינה פלשתינית בין ירדן לשלום. הירדן כשום ... תיתן אפשרות לסובייטים להציב טילים ונשק אחר ולאיים על בטחון של ישראל.

הכורדים מבקשים התערבות בינלאומית למניעת טבח בני עמם ע"י העירקים

פאריס, 13 (יופ"יא) — אמיר קאמוראן באדיר־חאן, נציג העם הכורדי בפאריס, הודיע היום כי שיגר מברקים למנהיגים מערביים ובהם קריאה למנוע ההתערבות דיפלומטית בינלאומית כדי למנוע את „הטבח" הנוכחי של האומה הכורדית.

האמיר, שליחו האישי של הגנראל מולה מוסטפא בראזני, מנהיג תנועת העצמאות הכורדית, אמר כי שיגר את המברקים לנשיא ארה"ב ג'ראלד פורד, ראש ממשלת בריטניה הארולד וילסון, קנצלר אוסטריה ברונו קרייסקי, ראש ממשלת שוודיה אולוף פלמה, ראש ממשלת נורווגיה טריגווה ברא־טלי ומזכיר האו"ם קורט ואלדהיים.

קריאתו של האמיר באה לאחר שעיראק פתחה בסוף השבוע במתקפה נגד הכורדים בצפון עיראק, ליד גבול איראן.

בקריאה שתוכנה נמסר לעתונות הבריז האמיר: „אני ... לכם בשם האומה הכורדית ... ברגע זה על עצם קיומה.

„משך מאות בשנים ... הכורדי להיות את חייו ... אופיו האינדיווידואלי. ... צפוי עתה להשמדה פיזית ... האחרונה. רק התערבות ... כולה למנוע „גנוסייד" שבו כבר החל.

„אני פונה אליך ... הפעיל את השפעתך, כדי ... שזה יפסק ... אנא עשה ... לסגור לכורדיסטאן ... להיות של הצלב האדום ... שאלה יוכלו לצאת ... ולהתערב כדי להציל ... עמנו".

עיראק הכריזה על ... במתקפה נגד הכורדים

מביירות נמסר כי עיראק ... על הפסקה ... השנה נגד הכורדים ... צפון עיראק.

אולם בהודעה שפורסמה בעתון הממשלתי הרשמי ... נאמר כי ההפסקה, ... פי בקשתה של איראן ... למורדים לעבור לאיראן ... רק שבועיים ימים. ולאחר ... על הבאה כדי „להסל... את הכורדים הכורדיים".

מאות פורטוגלים ירדו למחתרת כדי להתחמק ממעצר

ליסבון 13 (יופ"יא וצ"ר) — מאות פורטוגלים ירדו היום למחתרת כדי להמנע ממעצר, בעקבות טיהור הולך וגדל בקרב אנשי עסקים בכירים וקציני צבא מתונים, ופוליטיקאים ימניים.

מקורות משטרה אמרו כי בין המבוקשים על ידי השלטונות נמצא גם מנהיג המפלגה הנוצרית־דמוקרטית, מייג'ר הוזה סאנשס אוסוריו, שכיהן כשר הסברה בממשלה הגנראל אנטוניו ספינולה.

ספינולה, שהודח מתפקידו כנשיא בספטמבר, נמלט לספרד עם משפחתו ומספר קצינים לאחר כשלון המרידה ביום ג'.

הממשלה הודיעה היום רשמית כי 36 קצינים ו־14 אזרחים נעצרו וכי השלטונות מחפשים אחר אישים אחרים. במקרים מסויימים השתמשו החיילים שעסקו במעצרים באלימות, כאשר האישים המבוקשים לא פתחו את דלתותיהם.

פקידי רשות אמרו כי ייתכן שרבים מן המבוקשים מבקשים להימלט מתחום המדינה, והם קראו לציבור לגלות עירנות. כל הבנקים היו סגורים זה היום השני, כדי למנוע משיכת כספים.

נוסעים שהגיעו מספרד אמרו, כי אזרחים מזויינים בכלי נשק הקימו מחסומי דרכים ועורכים חיפושים במכוניות.

רשימות ובהן מספרי הרישוי של מכוניות של החשודים, הופצו היום על קירות רבים.

המעצרים שהחלו אתמול הקיפו בנקאים, תעשיינים, בעלי קרקעות, מו"לים של עתונים ופעילים פוליטיים ידועים.

הללו נעצרו כחשודים במעורבות במרידה הנפל או בחשד של כוונה להבריח כספים מן המדינה.

אושרה התנחלות צפונה מבעל חצור

מאת סופר „הצופה"

ועדת השרים לענייני התנחלות אישרה הקמת נקודה חדשה ביהודה ושומרון.

הנקודה החדשה, שתאוכלס כנראה, על־ידי אנשי אחד הקיבוצים, תיקרא „כוכב השחר", ומקומה יהיה צפונה מבעל־חצור, מקום בו ערכו השבוע מתנחלים מ„גוש אמונים" נסיון התנחלות ופונו ע"י חיילי צה"ל.

נודע, כי ועדת השרים דנה בעוד בקשה להתנחלות שתישא אופי של „ישוב עירוני", ותתמקם — אם תאושר — באזור תקוע, בחוגים ממשלתיים נודע, כי טובים הסיכויים לאישור הקמתו של ישוב זה.

הרוגים ופצועים ברעש אדמה בצ'ילה

סאנטיאגו, 13 (צ"ר ויופ"יא) — רעידת אדמה חזקה זיעזעה היום את צפון ומרכז צ'ילה. גרמה לניתוק החשמל ולנפילת כמה מן התקרות, ולפציעת מספר אנשים בעיר לה סראנה, מרחק 480 ק"מ צפונית לסאנטיאגו.

בידיעות מאוחרות נמסר על לפחות 2 הרוגים ושישה פצועים.

הרעידה הורגשה בשבעה מחוזות, ו־80 אלף תושביה של לה סראנה נמלטו לרחובות ונשארו שם, בשעה שרעידות קלות יותר פקדו את העיר.

בעל חנות התכשיטים נחטף בלב רומא

רומא, 13 (ע"צ) — בעל חנות התכשיטים הרומאית „בולגארי", אחת החנויות הגדולות מסוגה בעולם, נחטף הערב בלב לבה של רומא.

מכונית החוטפים חסמה את דרך מכונית התכשיטן, אילצו את הנהג לצאת, ונמלטו בשתי המכוניות עם החטוף.

הבא לחג מתנה שגם אתה היית שמח לקבל!

חבילת משקאות בינלאומיים של STOCK

המרכז העולמי לתיאטרון יידיש בישראל

יידיש קונסט טעאטער

עמך

200.000

מאת: שלום עליכם

קומדיה ב־3 תמונות

24 משתתפים

הצגות בכורה בת"א ב־8.30

אולם נחמני		בית ארלוזורוב (אוהל)	
מוצאי פסח	27.3	יום א'	30.3
מוצ"ש	29.3	יום ב'	31.3
מוצאי חג	2.4	יום ה'	3.4

במאי: ש. בונים

צייר: בנו פרידל

מלחין: שמעון שני

הצגה לכל

כרטיסים: „כנף" ובמשרדי הכרטיסים בעיר

יידיש קונסט—טעאטער

ב"ה

בלו את ליל הסדר וחופשת הפסח באווירה ירושלמית אמיתית במלון שלום ירושלים

* חדרים מפוארים עם נוף לכל העיר.
* מועדון בריאות, סאונה, מסז', בריכות ואולם התעמלות.
* שרות נסיעות חינם למרכז העיר.
* בר לרשות האורחים * רדיו וטלפון בכל חדר.
* כשר למהדרין בהשגחת הרבנות.

המחיר ליום 125 ל"י (כולל כל המיסים והארוחות)

הזמנות:

מלון שלום, ירושלים טל' 02-533131 מחלקת הזמנות.

ובכל משרדי:

„און" ארוח ונופש בע"מ

המשרד הראשי: חיפה: הרצל 22, 645404; שד' הנשיא 126, 82277

נתניה: הרצל 3, 22947; ירושלים: שמאי 3, 224624; תל־אביב: אלנבי 113, 612567; כפר דיזנגוף: ריינס 4, 248306; חדרה: 25367

ניתן להזמין מקומות לליל הסדר בלבד

שר החקלאות א. אוזן: דרושה הרחבה ניכרת של השקעות למניעת המשך הקיטוב הכלכלי־חברתי בהתישבות

מאת ברוך אדלר

התקציב החדש שהוגש בימים אלה לכנסת מבשר קיצוץ רציני בתקציב הפיתוח לחקלאות. משרד החקלאות אינו המשרד היחיד שתקציביו קוצצו ולמעשה הונף גרזן הקיצוצים על רובם ככולם של משרדי הממשלה. אולם למרות זאת אין שר החקלאות, מר אהרן אוזן, משלים עם קיצוץ בתקציב משרדו והוא פנה לראש הממשלה בבקשה להעלות לדיון בממשלה את כל הנושא של פיתוח החקלאות.

שר החקלאות משוכנע כי תקרו של שינויים במערכת הכלכלה העולמית מחייבת גישה חדשה לחקלאות בישראל והתקציב הנוכחי המוקצב לפיתוח החקלאות לא יוכל לענות על הצרכים החדשים המתעוררים עתה.

מן השדה למשרת השר

שר החקלאות בממשלה הנוכחית, כמו בממשלה הקודמת, הוא שר שהנושא שהוא מופקד עליו אינו זר לו והוא מכיר אותו מקרוב. השר א. אוזן, כקודמו ח. גבתי, הוא חקלאי שהגיע לכהונתו הרמה מן השדה. למעשה, גם כיום נשאר א׳ אוזן חקלאי לא רק כחבר מושב גילת בנגב, אלא גם כבעל משק חקלאי שבו הוא עובד בשעות הפנויות המעטות הנשארות בידיו אחרי עומס העבודה המוטל עליו כחבר הממשלה. גם ביום שנפגשנו אתו למרות לוח הזמנים הדחוס שלו כמלווהו של הרב הראשי לצרפת, הרב י. קפלן, בישובים של עולי צרפת, מצא א. אוזן פנאי בשעות הבוקר המוקדמות לטפל בלול שלו במשקו. עובדת היותו חקלאי בפועל עושה את שר החקלאות רגיש לבעיות של החקלאים, שאותן הוא מכיר מקרוב. הוא עומד לכן בתוקף על משמר שמירת האינטרסים של החקלאות והחקלאים והוא משתכנע שטובתם היא גם טובת המשק כולו. בניגוד לשרים אחרים בממשלה אין שומעים ממנו הצהרות פוליטיות והוא מתרכז לנוגע ישירות למשרדו.

שר החקלאות מציין, כי הרווחיות בחקלאות נפגעה עקב הייקור העצום שחל בתשומות והתוצאה מכך היא פער גדול בין המועסק בחקלאות לבין מועסק

במיגזרים אחרים במשק, כשההכנסה של הראשון הינה 70 אחוז בלבד לעומת האחרים. קיים גם פער גדול בחקלאות עצמה בין חזקים לחלשים, דבר המחייב גישה חדשה לגישור על פני הפערים הללו.

פער משמעותי

קיים פער משמעותי בין התרומה של החקלאות למשק הלאומי לבין התרומה של המשק הלאומי לחקלאות — קובע שר החקלאות בפנייתו לראש הממשלה בבקשה לקיים דיון מיוחד על עתיד החקלאות. הביטוי המרחשי ביותר לפער זה הוא הירידה של חלק החקלאות במשאבים הלאומיים, בעיקר בהשקעות. כיום משקלה של החקלאות בהשקעה מקומית הוא רק 3.3 אחוזים בעוד שתרומתה להכנסה הלאומית הינה למעלה מ־5 אחוזים וחלקה בתעסוקה 6.9 אחוזים.

ביקוש להון

במקביל לתהליך זה גובר הביקוש להון הן לפיתוח הייצור החקלאי והן לפיתוח התשתית. ביקוש זה יסתכם בעשור הקרוב ב־1.5 מיליארד ל״י לשנה, לפי מחירי היום. היקף ההשקעות הדרוש לפיתוח החקלאות נובע מאופיו המיוחד של מיגזר זה בהיותו בעל עתירות הון גבוהה. זאת כתוצאה מהגבלות של גורמי ייצור טבעיים — מים וקרקע — ורמה טכנולוגית גבוהה של הייצור החקלאי. אולם, ההשקעות בחקלאות הוכיחו את עצמן והביאו להגדלה ניכרת בפריון. ב־1960 יצר חקלאי ישראלי אחד תוצרת חקלאית ל־20 נפש וב־1974 הוא ל־49 נפש. הגידול לנפש של הייצור החקלאי בארץ היה ב־20 השנים האחרונות הגבוה ביותר בעולם.

התפתחות הטכנולוגית

קצב הצמיחה הגבוה של החקלאות נובע בעיקר מהתפתחות הטכנולוגיה והמחקר ותרמו 96 אחוזים מגידול זה. כל לירה המושקעת בחקלאות, אומר א. אוזן, נותנת 10 ל״י. דוגמה לכך יכולים לשמש כמה גידולים חקלאיים — תירס, כותנה ועוד — שהיבול בהם עלה בשיעור גדול ביותר. בחיטה, למשל, חלה ממש מהפכה ובעקבות המחקרים גודלו כל שטחי החיטה בזנים חדשים ועל כל לירה שהושקעה במחקר חיטה נתקבלה תשואה של 12 לירות.

שר החקלאות סבור שדרושה הגדלת התפוקה לעובד בחקלאות ע״י המשך פיתוח טכנולוגי שמשמעותו היא השקעות הון גדולות. בשנת 1985 יהיו לפי התחזיות במדינה 4.5 מיליון תושבים. בכדי לספק תוצרת חקלאית לאוכלוסיה זו יש צורך ב־105 אלף מועסקים חקלאיים. לפי ההתפתחות בתעסוקה אין להניח שמספר החקלאים יהיה גבוה, במקרה הטוב, מהמספר הנוכחי של 70 אלף. כלומר: יחסרו 35 אלף מועסקים שאת מקומם יהיה צורך למלא בפיתוח טכנולוגי בחקלאות.

התלות בייבוא

הייצור החקלאי חייב להתרכז בעיקר במוצרי מזון, שבהם עדיין התלות של ישראל בייבוא גדולה מאד. דוגמה לכך היא החיטה, שבה אנו תלויים עדיין בייבוא של 50 אחוז מהצריכה. סוכר — 80 אחוז ובגרעיני מספוא — 90 אחוז.

חשיבות מיוחדת יש לפיתוח הייצוא החקלאי, שיגיע השנה ל־350 מיליון דולר, כולל תוצרת חקלאית מעובדת. משקל הייצוא יגיע ב־1985 ל־50 אחוז מהתפוקה החקלאית, דבר המחייב השקעות הון גדולות. רק בשנה זו ידרשו 150 מיליון ל״י לפיתוח הייצוא ותכנית פיתוח הייצוא עד שנת 1980 מותנית בהשקעות של 750 מיליון ל״י.

החקלאות הישראלית אינה מהווה נטל על המשק הלאומי — קובע שר החקלאות — בתור מגזר נתמך אלא להיפך.

מניעת התפתחות השלילית של קיטוב כלכלי וחברתי בתוך החקלאות, בעיקר בין ההתיישבות החדשה הוותיקה מחייבת אף היא הרחבה ניכרת בהשקעות לשם הגדלת יחידת הייצור ההתמחות — מוסיף שר החקלאות, המכיר נושא זה היטב, בהיותו הוא עצמו חבר התיישבות שלאחר קום המדינה, ובאיזור הנגב, שבו בולט הפער בינו לבין מישור החוף, כשאת לפער הוא גם איזור ההר. באחרון מרוכזים 11 אחוז מכלל המשקים המשפחתיים אך משקלם בהכנסה הוא 6 אחוזים בלבד. והוא מוסיף: בנושא הפער: בעלי המשקים ממוצא אסיה ואפריקה מקבלים כשני שלישים בלבד של ההכנסה של בעלי משקים מקרב ילידי הארץ וממוצא אירופה־אמריקה. קרוב לשליש מהעבודה במושבים מבוצעת ע״י פועלים שכירים ועיקר העבודה השכירה היא במשקים מתמחים בשל היעדר מיכון מתאים ורמה טכנולוגית נמוכה.

משאבים לפתוח החקלאות

המסקנה של שר החקלאות מניתוח מצבה של החקלאות כיום הוא שיש להפנות משאבים מתאימים לפיתוח החקלאות הם אחד המרכיבים העיקריים של קידום מיגזר זה במשק. במקביל לכך חייבת לבוא גם היערכות חדשה בכפר ע״י שילוב בין הפעילות החקלאית לבין הפעילות הלא חקלאית.

בתתירתו לשמירה על האינטרסים של החקלאים התנגד גם שר החקלאות בתוקף להטלת מס ערך מוסף על מוצרי החקלאות. הוא נשאר במיעוט בממשלה בתביעתו זו אך הוא לא ויתר עדיין בנושא זה. לדעתו, גם מלבד הצורך להגן על החקלאים התועלת הממשית מהטלת מס ערך מוסף על מוצרים חקלאיים היא מועטה מאד. לגבי כשליש מהמוצרים החקלאיים, הוא מסביר, אין בכלל משמעות למס ערך מוסף. מוצרים אלה, שמחיריהם מבוקרים — חלב, לול וכו׳ — ממילא יצטרכו לפצות ע״י סובסידיות או בצורה אחרת עם ייקורם בשל הטלת מס ערך מוסף עליהם. כשליש אחר של התוצרת החקלאית מיועד לייצוא והוא ממילא פטור ממס ערך מוסף. נשאר לכן רק חלק קטן בלבד של התוצרת החקלאית — פירות וירקות בעיקר — שעליו יוטל עול המס. גביית המס בחקלאות תהיה אי־פוא, מצומצמת ביותר ושכר המס יצא בהפסד העול הכבד של הנהלת חשבונות שיוטל על המשקים החקלאיים.

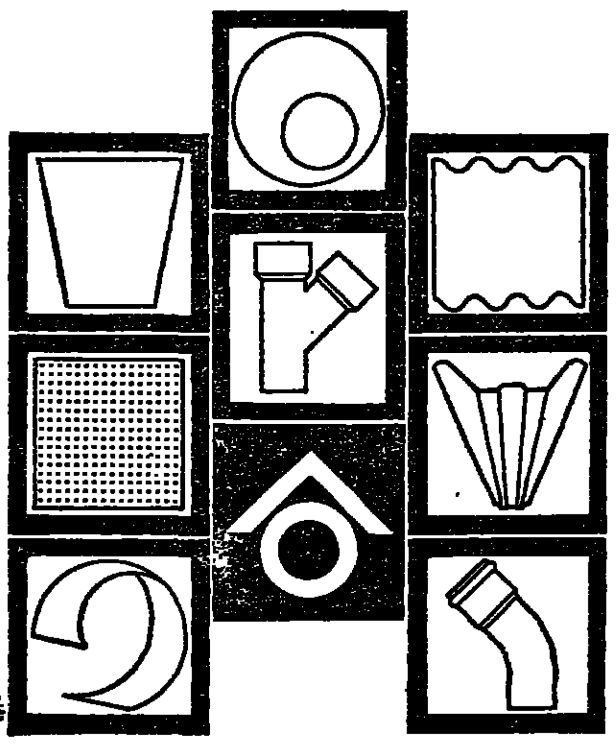

אסבסט־צמנט
בשרות
הבניה, התעשיה והחקלאות

מוצרי „ישאסבסט" הפכו לחלק בלתי נפרד מנוף הבניה, התעשיה והחקלאות בארץ.
אלפי קילומטרים של צנורות להובלת מים ולהשקיה, רבבות מ״ר של לוחות לגגות, למבני חקלאות, לתעשיה ומגורים, מיכלי מים, צנורות ואבזרים למתקני תברואה, צנורות ביוב, איוורור וניקוז והרשימה עדיין ארוכה...

ישאסבסט
התעשיה ישראלית לאסבסט־צמנט בע״מ

מפעלים אזוריים
בבקעת בית־שאן
דא גע בקעת בית-שאן, טלפון 065—88282

מפעל ייבוש אספסת.
מפעילי עבוד כותנה בית־שאן (מנפטה).
מפעל כותנה בית־שאן (אגודת מגדלים).

חברה לפתוח עמק בית־שאן.
א. מפעל לייבוש ואריזת תמרים ופירות שונים.
ב. „חותני" בית כבישה לזיתים.
ג. אריזת ירקות ופירות לייצוא.

מוסך אזורי.
מחסן מרכזי לחומרי הדברה.
מפעלי עוף־טוב עמק הירדן בקעת בית־שאן
(משחטה לעופות)

הנוסחה שלנו: כור בימיה לחיים טובים יותר

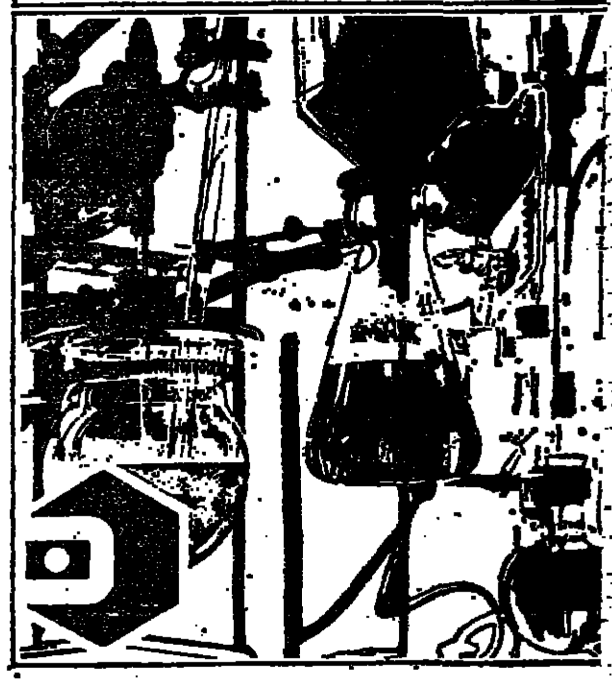

מפעלי כור בימיה
בשרות החקלאות, הרפואה, התעשיה והבניה
מיצרים:
כימיקלים להגנת הצומח והחי • ביו-כימיקלים
חומרי ביניים לתעשית הפרמצבטיקה •
כימיקלים לתעשיה • כימיקלים לצילום •
צבעים ומוצרים פלסטיים • שרפים וחמרי עזר
לתעשית הפלסטיקה.
מפעלים – באר־שבע • אגן – אשדוד • טמבור – אשקר – חיפה, • שרפים ופולימרים – חיפה • צקלג – חיפה • ירושלים • כור – חל – ירושלים • אוקפרם – פלנטקס • ציון – יבנה • תרכובות ברום – באר־שבע • ירושלים

UTB

הטרקטור לכל עבודות המשק
* היגוי הידראולי * מערכת הידראולית מושלמת
* מושב נוסף לנוסע * מערכת תאורה התואמת
את דרישות הבטיחות * מערכת כלי עבודה מושלמת

U-550 55 כוח סוס
המחיר-.27.000 ל״י

U-445 45 כוח סוס
המחיר-.22750 ל״י

בתנאי מלווה נוחים

המפיצים הבלעדיים:
נ. פלדמן ובנו בע״מ
חיפה דר׳ יפו 137 טל. 528255/6/7/8
ת.א. דר׳ גבורי ישראל 71/73 טל. 259777/8
סוכני משנה:
חדרה, טל. 063-25975 · נתיבות - באר שבע טל. 057-95090

* קונסטרוקציות פלדה
* מבני מתכת ארעיים הנתנים לפירוק
* מבנים לקיטנות
* במות, טריבונות
* מכשורי „טירפור" „ג׳וקי"
למשיכה והרמת משאות

מסקו ציוד לבניה, לתעשיה ולחקלאות בע״מ
חיפה • ת.ד. 1616 • טל. 723251

ב.ל.ן.
לשרות החקלאים!
ציוד ללולים, חממות, בתי-אמון ופטום רפתות וכו׳
תל־אביב: שדרי דוד המלך ., טל׳ 268065
חיפה: דרך העצמאות 51, טל׳ 644413

העוצמה של פורד
פורד-הטרקטור בעל השם העולמי.
מצטיין בעצמה ביעילות ובאמינות...
פורד-הטרקטור של החקלאי המתקדם.
מבחר דגמים: מ-37 כ״ס עד 145 כ״ס וכן טרקטורים בעלי הנעה קדמית.
להשיג עתה בתנאי אשראי נוחים
לתקופה של 4½ שנים.
פורד 5000 - המבוקש ביותר בישראל!

מנוע דיזל 75 כ״ס הזרקה ישירה.
תיבת הילוכים 8+2 מהירויות.
מעביר כח אחורי, בלתי תלוי לחלוטין.
בלמים רב דיסקיים, טובלים בשמן, אטומים, מאריכי חיים. (Long life)
מערכת הידראולית רתום 3 נקודות עם בקורת עומק ובקורת מצב
לבחירה:
תיבת הילוכים טורק־קונברטור.
תיבת הילוכים Dual Power.
כנפיים מרופדות להסעת אדם נוסף.
משקולות לגלגלים.

Ford
תל־אביב, המסגר 43 • חיפה, יפו 145 • ירושלים, דוד המלך 14.
באר־שבע, „אשלון", בית רסקו • חדרה, שרותי רכב שומרון, הרברט סמואל 1 • נהריה, טעינה, הרצל 54
אשדוד, ש.א.מ., רכב אשדוד, מרכז מסחרי ב׳ • קרית ביאליק, „מרוץ" • רמלה, אלי מזרחי, תחנה מרכזית.

مكنز من الاحيل

ההתישבות הדתית

ההתיישבות הדתית בסימן ביסוס והתרחבות

מאת חיים פיקרש

ברמת הגולן, בבקעת הירדן, ברצועת עזה, וביותר משבעים המושבים המאוגדים באיגוד המושבים של „הפועל המזרחי", נמשך תהליך הביסוס וההתרחבות של ההתיישבות הדתית. עשרות היישובים, המשובצים כאבני־חן במפת ההתיישבות בארץ, עברו ברובם את שלבי הביסוס הראשוניים, ונכנסו לשלבים מתקדמים מבי־פיתוח.

אמנם, קיימים לבטים משקיים־כלכליים, שהם מנת חלקם של כל עובדי האדמה בארץ, בעקבות תכניות כלכליות שהופעלו בשנים האחרונות, וקיימות תנודות, מורדות ועליות, אך גם אלה אין בהם כדי לעצור את תהליך ההתרחבות.

בעיית דור ההמשך

„הגענו למצב שעיקר הבעיה אצלנו, היא בשאלת העתיד של בני דור ההמשך" — אומרים אנשי האיגוד. בציינם כי במרבית הישובים, הפזורים בחבלי התיישבות ו„גושים", בגליל העליון, בתל־מונד, בבקעת הירדן, בחבל לכיש, בפרוזדור ירושלים ובנגב, אין כל יחידות משק פנויות ואין מיכסות ייצור נוספות. הבנים, החוזרים לאחר שירותם הצבאי לביתם ומבקשים להמשיך את העבודה החקלאית ליד בית הוריהם, אינם יכולים לעשות כן, בשל המחסור בדירות, ביחידות משק ובקרקעות.

לנוכח מצב זה, מטפחים את היציאה המאורגנת של בני הדור השני להתיישבות חדשה. כך הוקם מושב חזון ב„הר חזון" שעל אם הדרך צפת—עכו, והוא מאוכלס בעשרות רבות של צעירים וצעירות, מהמושבים דלתון, כרם בן זמרה ועלמה, שבגליל. עתה מתארגנים עמיתיהם ליציאה לכונן מושב חדש ברמת הגולן. איזור שאף בו רוכזה, בגוש התיישבותי מיוחד, כמה מושבים דתיים — רמת מגשימים, כפר גנ"ת ונוב. עתה משלימים את מרכז האיזור, הקמתו של המושב — תל־זית.

בדרום נערכים בני הדור השני בהתיישבות של הפהמ"ז להקים את גוש היישובים הדתי באיזור ההתנחלות ברצועת עזה. אך גם הקמתם של מושבים נוספים, מאוכלסים בידי בני הדור השני, ליד מחולה שבבקעה, ובאיזור הפרוזדור והמרכז, לא תפתור את הבעיה.

ואמנם, ועידתם השמינית של מושבי „הפועל המזרחי", העומדת להתקיים, בעוד כמה שבועות, במושב בית מאיר שבפרוזדור ירושלים, תעמוד בסימן המגמות של בני דור ההמשך ליציאה לכונן מסגרות התיישבות נוספות, ליד איגוד המושבים של „הפועל המזרחי", וזאת בצד בעיות ארגוניות, כלכליות, משקיות וחברתיות, שאף הן מחייבות תשומת לב רבה.

פיתוח וביסוס משקי

בתקופה שבין ועידה לוועידה נעשה רבות בשטח הפיתוח והביסוס המשקי — אומר אריה יודנפרוינד, מרכז איגוד המושבים של „הפועל המזרחי", איש התיישבות ותיק, ממייסדי מושב שדה יעקב, מציין, כי במרבית הישובים פיתחו ענפים חדשים, שיפרו את הענפים הקיימים, וכל זאת בסיוע פעיל של מוסדות האיגוד, שעזרו בגיוס תקציבים הנדרשים ובפעולות הדרכה והסברה.

איש שיחנו מעלה על נס את יוזמת מוסדות האיגוד, לפעולה עניפה יותר „בשטח" מציאות זו הידקה את הקשר שבין המתיישב למושב ובין המושב לאזורו. העובדה כי המושבים באזורים וב„גושים" הביאה להגברת העזרה ההדדית השיתוף החברי ביישובים, ולהישגים רבים גם בנושאים הדתיים החברתיים.

פעולה עניפה בתחום הדת

בשטח הדתי נעשית פעולה ענפה, בשיתוף פעולה מלא של הועדים הדתיים ורבני המושבים. לא רק ששופרו בתי הכנסת הקיימים, כי מסייעים, בעזרת משרד הדתות, להקמתם של בתי כנסת חדשים ואף לבתי כנסת לצעירים. גם פעולות התרבות והפעולה החברתית בקרב הנוער בכוונים לעיצוב הדמות הדתית של החברים.

ובאשר לפעילות המשקית, אומר מר אריה יודנפרוינד, כי איגוד המושבים מיוצג בכל המוסדות, הוועדות ומועצות הייצור השונות, וכן בארגוני הקניות, במועצת המים, מוסדות שיווק, המרכז החקלאי ועוד. שיתופם המלא של החברים מבטיח את העזרה הנדרשת לפעילות המשקית של המושבים.

לבד מכך, שובצו בכל היישובים רכזים אזוריים, המעלים את הבעיות המשקיות של המושבים במוסדות השונים, ומסייעים בעצה והדרכה למתיישבים. ההשתתפות של הנציגים במוסדות הקובעים את דמות החקלאות בארץ, מסייעת לא אחת לשילובם של ענפי ייצור חדשים במושבים, או החלפת ענפי ייצור במקומות נחשלים. בפעולה זו של טיפוח ענפים חדשים סייעו לא אחת למושב זה או אחר לצאת מהמיצר. רצון העשיה במושבים שלנו, וחריצות המתיישבים, העניקו להם את השם הטוב.

יישובים חדשים ב„שטחים"

פרק כוהיר רשמה ורושמת ההתיישבות הדתית בכל מה שקשור להקמת יישובים חדשים בשטחים המשוחררים. הצלחתו המשקית גוש ההתיישבות הדתי ברמת הגולן, זכתה להערכה של כל הגורמים העוסקים בעניני ההתיישבות בארץ. לא פחות מכך זכו להערכה חלקו של מושב „מחולה" בהתנחלות בבקעה וכן גם היאחזות „קטיף" ברצועה. נכונותם של מאות רבות של צעירים דתיים מההתיישבות הוותיקה לצאת להתנחלות ב„שטחים", להמשיך את מסורת ההתיישבות הדתית, זוכה אף היא להערכה ותשבחות.

ואת כל החיל הזה עושים, בהכוונה ישירה של המוסדות המרכזיים באיגוד המושבים ש„הפועל המזרחי", שועידם תמיד גם בסימן ההצלחה בביסוס היישובים הדתיים והרחבתם.

אריה יודנפרוינד, מרכז איגוד המושבים של הפוהמ"ז:
בישובים רבים פותחו ענפים חדשים

קבוצת גינגר

גניגר מפעלי פלסטיקה
קבוצת גינגר 30053 טל. 065-40560

GINEGAR PLASTIC PRODUCTS

KIBUTZ GINEGAR 30035 TEL. 065-40560

מפעל למוצרי אריזה מפוליאטילן.
יריעות וכיסויים לחקלאות ברוחב עד 10 מטר ללא תפר.
יצור שקים ושקיות במידות שונות.
הדפסות ב־4 צבעים.
אריזות חלב ושוקו לתנובה.

מבט על „הזרע" בעידן משברים

שלושים־וחמש שנים מספקת חברת „הזרע" את המרכיב היסודי בחקלאות, הזרעים שבטיבם תלויים היבולים ועתיד־המזון בארץ. לכל הדעות, ציפיותיהם של החקלאים בארץ התמלאו במלואם בנצלם את מוצרי החברה, ויעיד על כך היקף פעולותיה, גם המקצועיות וגם הכלכליות. מספר על כך מ. איתן, מזכיר החברה: „התפתחות 'הזרע' מאז שנת 1939 היתה מתמדת. לאור התנופה החזקה אשר קיבלה החקלאות בארץ. אף־על־פי שתנופה זו לא היתה לגמרי בשטח הזרעים. ההתפתחות איפשרה לנו להיות בלתי־תלויים ביבוא מחו"ל. כל זאת הודות לגורמים רבים שבחלקם יש בהם ל„הזרע" חלק נכבד מאד. טיפוח והשבחה של זני זרעים, אשר היום תופסים מקום ראשון בין החקלאים בארץ. הכוונה היא קודם־כל לחיטה. נושא שלו הקדשה מחשבה רבה. הגענו היום לזני חיטה — מדגיש הדובר — בטיפוחם של „הזרע", שמניבים 700 עד 800 ק"ג חיטה לדונם. הדבר היה עד לפני שלוש שנים כגדר חלום.

לשם טיפוח הזנים והשבחתם, יש צורך, במחקר הנסיונות אין ספור. למטרה זו מחזיקה חברת „הזרע 5 חוות המשתרעות על שטח של 17 אלף דונם. בחוות אלה מבצעים האגרונומים את הנסיונות עם הזנים השונים עד שמגיעים לזן המתאים לתנאי־הארץ ואשר אפשר להפיק ממנו את היבול הרב ביותר. כל זאת בשילוב עם זרעים שמביאים מחו"ל ומכליאים אותם עם זנים מקומיים עד שמגיעים לזן משובח ובריא.

בגידולי שדה ובירקות, תהליך זה הוא אין סופי. „אנחנו מגיעים לאט לאט לזנים משובחים יותר, אומר מ. איתן — כי יש לנו הרבה ירקות בארץ אשר סובלים ממחלות. אחד מהתפקידים של תחנות הטיפוח שלנו, הוא להגיע לזני ירקות שהם עמידים נגד מחלות שונות.

על נושא הטיפוח הוציאה החברה כמיליון לירות, סכום מכובד מאוד אשר כולל גם השתלמויות של אנשים העוסקים בטיפוח, שליחותם לחו"ל ללימוד ולכנסים בינלאומיים.

הביקוש גדל — וגם הבעיות

הביקוש בארץ לזני מכלוא גדל מיום ליום כמו בכל העולם. דבר זה מביא בהכרח לפיתוח מחלקה מיוחדת לזני מכלוא, בעיקר כאשר מדובר בזני מכלוא לעגבניות.

היות והחברה מספקת בעל 90% של הביקוש המקומי בשטח הזרעים, זה מחייב אותה לספק את הדרישה של כל המשקים ולדאוג למלאי של הזרעים האלה לפי התיכנון של המשקים. אומר בצורה מפורשת איש שיחנו: „על 17 אלף דונם אנו לא נוכל לספק את הדרישות. לכן אנו תלויים ברצונם ובנכונותם של המשקים לגדל עבורנו זרעים. דבר זה נעשה בצורה של חוזים, שכל שנה מחדשים אותם. סיכמנו עכשיו חוזים לתבואות החורף בלמעלה מ־100 אלף דונם רק גידולי־שדה. הדבר הוא בעייה, כי אנו מתחייבים לשלם למשקים מחירים. ואין צורך להדגיש מה רוצה לומר היום לסכם מחירים מראש. לכן אנו קובעים את המחירים בתיאום עם המוסדות הממשלתיים. ואנחנו מתחייבים היום למשקים מחירים צמודים לחיטה. אנחנו חותמים היום על חוזים אשר כתוב בהם במפורש כי המחיר יהיה פי שלושה ממחיר החיטה, וזאת על מנת להבטיח למשקים פיצוי על אובדן הכנסה ברגע שמחליטים לגדל עבורנו גרעינים".

הבעייה השניה היא שהחברה חייבת להחזיק מלאי רציני של זרעים. המשקים המגדלים את הזרעים דורשים את השלומם באופן מיידי. אם כן, החברה חייבת לא רק להחזיק מלאי של תוצרת, אלא גם מלאי של כסף למען להחזיק בפעילות מתמדת, וכסף לא תמיד יש בנמצא.

גם היצוא גדל

בשטח היצוא ביצע „הזרע" קפיצות נחשוניות. המספרים מוכיחים זאת, כאשר בשנת 1965 היצוא הסתכם ב־320,000 דולר. בשנה זאת, כקודם לסכם את היצוא ב־280,000 דולר. כל זאת לא קרה הודות ל„ציונות", כי רוב הקונים, אינם יהודים, אלא זה הודות לטיב התוצרת אשר קנתה לה מוניטין בעולם. הסחורה במוידנת היטב. וכל שק היוצא משערי המפעל נבדק תחילה על ידי נסיונות נביטה. אם תוצאות הנסיונות האלה הן לפי התקן של אותה ארץ אליה הזרעים נשלחים — ניתן האישור ליציאה.

התחזית היצוא לשנה הבאה היא של 3 מיליון דולר, וכל זאת על פי חוזים אשר כבר נחתמו. אולם אליה וקוץ בה. החוזים אלה נחתמו לפי המחירים הישנים, לפני הפיחות ולפני העלייה הצפוייה בהוצאות. כיוון שהפרת חוזים הינו צעד פלילי, ישנו צורך היום לשכנע את הקונים בחו"ל שישנו את המחירים, דבר המוטל בספק.

ובסיכום, כפי שכתב מנכ"ל החברה ברוך יציב:

„הנסיון הרב שנרכש במשך עשרות בשנים בחברת „הזרע", הקשרים עם חברות, הכלים של נוצרו לשם פעולות הטיפוח, השמירה על טוהר הזנים, הריבוי, המיון והניקוי, השיווק בארץ ובחו"ל, עזרה רבה להרחבה והעמקה בנושא הזרעים.

עזרת הממשלה על שלוחותיה בייבוא זנים חדשים בני מכלוא, פיתוח זנים חדשים, הכנת זנים טובים בחו"ל והתאמתם לתנאי הארץ, עידוד כספי והעמקת פעולות ההדרכה, הכוונת המחקר לפיתוח הייצור והגברת פיתוח בתנאים להגברת הייצור — כל אלה יהוו עזרה מרובה לפיתוח ענף שיפור זרעים בארץ".

ד"ר מ. פליקסברודט בע"מ
מרכז לפלדות וכלי עבודה
נוסד בשנת 1933
חיפה, רח' האמנים 13, טל' 522421

עוצמה איכות ושירות
לטרקטורים ג'ון-דיר
JOHN DEERE

המשביר המרכזי בע"מ
האגף הטכני
המחלקה למכונות חקלאיות
תל־אביב, רח' גבורי ישראל 76, טל. 39955
חיפה, שער פלמר, טל. 662161

פרסום אורות/יהודה ליבמור

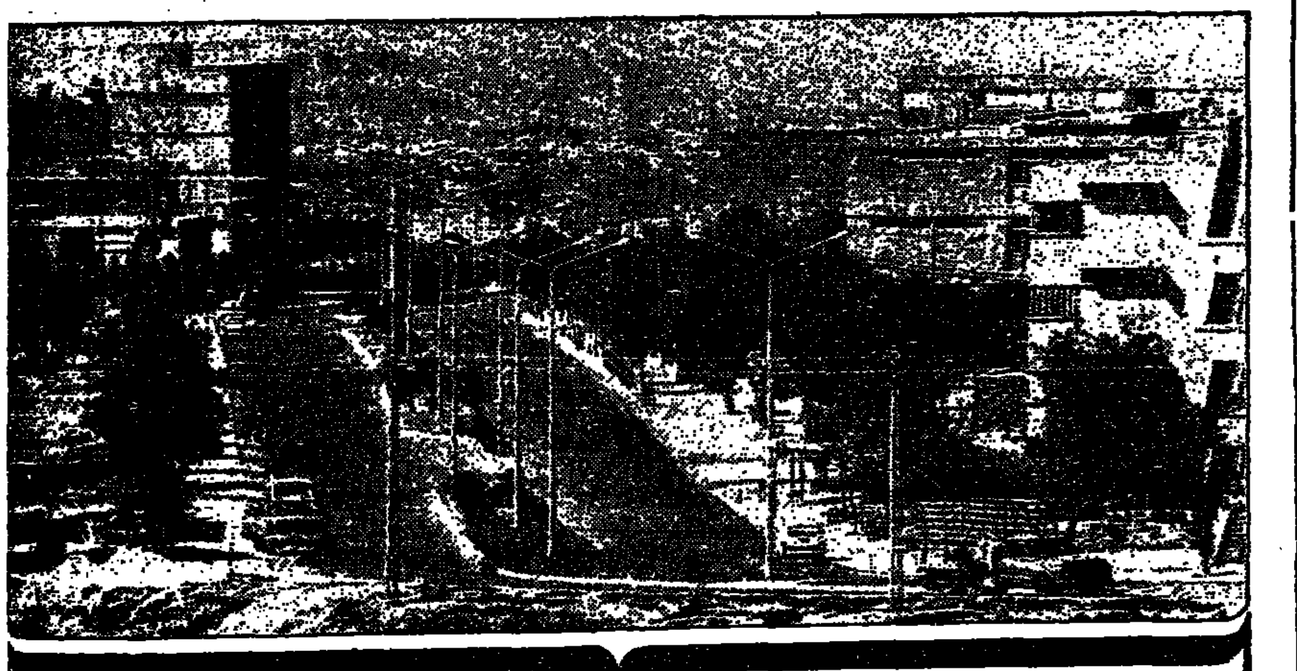

עכשיו תוכל גם אתה להיות בערד

המחסור בדירות בערד מנע מזוגות צעירים רבים להיות תושבי ערד.
עכשיו הושלם בנין של דירות חדשות לזוגות צעירים ממרכזי הארץ, שהם בעלי הודעת זכאות לשיכון בתוכניות משרד השיכון לזוגות צעירים יכולים לממש את זכותם בערד.

בערד דרושים בעלי המקצועות הבאים:

* מהנדסי ייצור
* מהנדסי כימיה
* מהנדסי מכונות
* מהנדס חשמל לתשלובת
* טכנאי ייצור
* טכנאי מכונות
* טכנאי כימיה
* טכנאי אלקטרוניקה
* מכונאי אחזקה
* חשמלאי אחזקה.
* מכשירנים
* מחסנאים טכניים לתשלובת.
* מפעילי מתקנים
* רתכים
* מפעילי ציוד מכני כבד
* אחראי לגינון במועצה

לזכאים מוצעת:

— רכישת דירה בתנאים של אזור פיתוח, תשלום נמוך יחסית במזומן.
— תעסוקה במפעלי תעשייה באזור.
— שרותים עירוניים ותכנון עיר מעולים.

לקבלת פרטים נוספים פנה כל יום שלישי בשבוע בין השעות 14.00–18.00, למשרד היחידה להכוונה לאזורי פיתוח, רח' אסתר המלכה 6 ליד כבר דיזינגוף בתל־אביב. טל. 223152
במועדים אלה תוכל לפגוש בנציגי המפעלים באזור ערד, ובנציג המועצה המקומית ערד וכן במועצה המקומית טל. 057-97911

מוגש ע"י
המרכז להכוונה לערי פיתוח ולהתישבות
משותף למשרדי העבודה, מסחר ותעשיה, פנים, קליטה, שיכון
מרכז השלטון המקומי - חטיבת ערי הפיתוח ● ההסתדרות הכללית - ברית התנועה הקיבוצית
הסוכנות היהודית ● המח' לעליה וקליטה - מח' ההתישבות

עיצוב: ב.הדריק / לשכת הפרסום הממשלתית

ן עם **יששכר כוכבא**, מזכ"ל הקיבוץ הדתי

דיניות „הידוק החגורה" אינה פוסחת על הקיבוץ הדתי

מאת שאול מיזליש

שולחנו של מזכ"ל הקיבוץ הדתי, יששכר כוכ־ עכוס בימים אלה בתוכניות, שרטוטים, מפות. הכדוכה: ההתיישבות החדשה של הקיבוץ תי. מה כגמותיה?

כוכבא: אנו מתכוננים לעליה של יישוב נוסף ש־צפון (עציון ד' — שם זמני). עומדים ש־ומהן לעליה של מעלה־גלבוע ב', בסמוך שוב הקיים. ולא ויתרנו על הקמת יישוב ישי באיזור סעד־עלומים. הוצעה להקים יישוב זור נח"ל בצרים, נדחתה משום שהסוכנות ודית אינה מציגה תוכנית כלכלית סבירה ל־ וחות כזו.

שאלה: כמה קיבוצים נכללים היום במסגרת הקיבוץ הדתי?

כוכבא: בקבוץ הדתי יש 13 קבוצות, מהן ע ותיקות וארבע צעירות. ארבע הקבוצות צירות מתפתחות כראוי, כשעלומים וכפר־ ין מתקדמות צעד אחר צעד לביסוס חברתי כלי מלא. בראש־צורים ומעלה־גלבוע הדרך ן רחוקה. אך התחזיות הן שנגיע לכך בעתיד וב. במעלה־הגלבוע חלף המשבר החברתי קד את הקבוצה וכיום מאיישים אותה 70 חב־ רציניים הרואים עתידם במקום. מהם 20 הקיבוץ הדתי במסגרת שנת שירות שלישית. מתארגן בארה"ב גרעין קיבוצי להתיישבות, ם „מוריה", והבריו מייעדים עצמם למעלה־ בוע. בשנתיים הקרובות עתידים לבוא ול־ קע במקום 20 משפחות מגרעין זה.

ינה מחודשת בכדאיות צור בכמה ענפים

שאלה: האם המצב הכלכלי נותן אותותיו גם בקיבוץ הדתי?

כוכבא: הנהגת המדיניות הכלכלית החדשה זידה את עתידו של הקיבוץ הדתי באור מעור־ למדי. כל המשקים של הקבה"ד היו בשנים רונות רווחיים. אך מאז הפיחות עומדת רנט־ יות זו בספק. אין מקום להיכנס לפאניקה, ההתייקרות העצומה בעשרות אחוזים בהוצ־ יצור, חוסר הפרופורציה בין עליית המחי־ ואמצעי ייצור, הקטנת הביקוש בשוק בענפים לול, חלב, פירות — מצריכים בחינה מחו־ ת של כדאיות ייצור בכמה ענפים. קח, למשל, ענף תרנגולי־ההודו שעליו מבוססים כמה קים צעירים. המחיר הנוכחי בשוק אינו מכסה הוצאות הייצור. תוך חצי שנה, במידה ש־ ניות „הידוק החגורה" תימשך — תיפול הב־ ה בעתידו של הענף.

שאלה: כיצד אתם מתכוונים להתמודד עם הבעיה?

כוכבא: הקבה"ד מנסה לארגן פעולות חסכון משק. כמובן, שיש לכך מגבלות. אי־אפשר זיר את יבנה וטירת־צבי לתקופת רודגס... מנה, אין „סטאטוסים" בקיבוצים. אך אפשר מך, למשל, אם היו נסיעות לחו"ל — ניתן לן. היתה תוכנית לרכישת מכשירי טלוו־ — אפשר להקפיאה. גם בנושא החינוך, שהיה „פרה קדושה" שאסור לנגוע בה — נצטרך כנראה לקצץ ולחשוב על קיצוצים. ראיתי אמנם אנשים מעטים מאד שהתעשרו ע"י חסכון, אבל בזבוז בדברים קטנים, כמו חשמל, מצטבר לסכו־ מים גדולים ונצטרך להדק היטב את החגורה.

שאלה: על ידי חסכון אין מתעשרים, אך מה באשר לייצור מגבר?

תשובה: הקיבוץ הדתי נשא עד היום אופי חקלאי. רק בכמה קיבוצים התבססו תעשיות רציניות: בטירת־צבי (מוצרי בשר), בעין־צורים (מעילי עור), כפר־עציון (מתכת), עין־הנצי"ב (פלסטיק). כמעט כל שאר הקיבוצים מושתתים על חקלאות טהורה. ענפים מסויימים בתעשייה נמצאים במצב קשה, אבל היות שהתעשייה אינ־ נה מעמודי־התווך של קבוצינו — המשבר אצלנו אינו חמור.

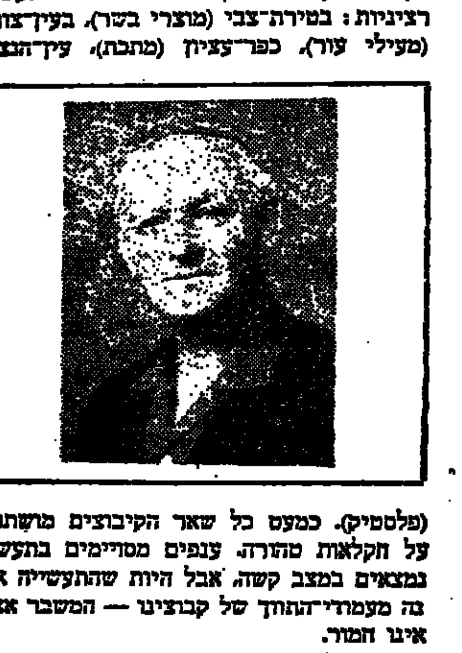

שינוי לטובה בעתודות כוח האדם

שאלה: האם פוקד את הקיבוץ הדתי משבר בנושא עתודות כוח־אדם?

כוכבא: מבחינה כמותית גדל מספר החברים בקיבוץ הדתי בשנתיים האחרונות, בחמישה אחו־ זים. מאגרי כוח האדם שלנו בנויים בראש וב־ ראשונה על בני המשקים עצמם. העובדה שכ־60 אחוז מבני המשקים נקלטו וממשיכים כחברים במשקים, היא לדעתי הישג רציני. שכן אף פעם לא ציפינו קליטה אופטימאלית של 100 אחוז.

גם בשטח תנועת־הנוער המגשימה אצלנו, „בני־עקיבא", חל שינוי לטובה. אם לפני מלחמת יום הכיפורים היינו במבוכה מבחינת אחוזי ההג־ שמה — הרי עתה חל מפנה רציני. שבטי „יהודה" ו„הראל" נשארים במשקים באחוזים הר־ בה יותר גדולים מגרעינים בשנים קודמות. במעלה־הגלבוע, למשל, היינו בתופעה מעודדת, שהיא סימפטומאטית לשינוי שחל בגישתם של הצעירים לנושא ההגשמה האישית: קבוצה של חברים עלתה ביוזמתה האישית לנקודה שהיתה נתונה במשבר חברתי, כדי לעזור ולחלץ את הקבוצה מן המשבר.

מדי שנה עובר מספר ניכר של חיילים את מסלול הנח"ל, כשהם מרכיבים ארבעה גרעינים. מובן, שאין אחידות בחומר האנושי וברמה ה־ דתית והאינטלקטואלית של כל גרעין וגרעין. אוביקטיבית — מסלול הנח"ל השתנה לאח־ רונה בצורה משמעותית והוא מכביד על גיבוש הגרעינים. מובן שיש ניגוד אורגאני בין רצוננו שהנחל"אים יקחו כמה שיותר במשק, להגברת גיבושם החברתי, לבין התרומה המקסימלית שהם חייבים לצה"ל, מבחינת המאמץ הבטחוני.

שאלה: האם אתם מתבססים רק על גרעיני הנח"ל מקהלת בחו"אדם?

כוכבא: על־ידי גרעיני „בני־עקיבא" שמניתי, קיימים עוד שמונה גרעינים שהתארגנו ביוזמה עצמאית בבתי־הספר. לדוגמה: גרעין בן 50 חברים, המורכב מהבנים של בית הספר התיכון ע"ש הימלפרב בירושלים ובנות בית הספר ההי־ כון ע"ש אוולינה דה־רוטשילד. כמו־כן ישנם גרעינים של בוגרי בתי־ספר חקלאיים כמו כפר־ בתיה, כפר הנוער הדתי, ומקווה־ישראל. אלה נקלטים בקבוצת בארות־יצחק. המאמץ החברתי הניכר שמשקיעה הקבוצה, המתבטא בסתימת פער חברתי — הוכתר בהצלחה מלאה.

מקור אחר של עתודות חברים היא התנועה מחו"ל. הארצות העיקריות מהן באים החברים הן ארה"ב וקנדה. ההכשרה הקבוצתית של חברי התנועה מחו"ל נעשית במשקים יבנה וסעד. בלביא, עלומים ויבנה מקבלים מדי שנתיים גר־ עינים מארה"ב, שיתרונם בכך שהחברים מגיעים ארצה לאחר לימודיהם ועל־פי־רוב כשהם נשו־ אים. נוסף לקנדה וארה"ב יש גרעינים מאנגליה וצרפת. כשהחברים מצרפת נקלטים בעין־הנצי"ב קבוצה שלוחות קולטת חברים מאוסטרליה, דרום אמריקה ועוד.

מפעלים חינוכיים נוספים: תכנית הי"ג, המי־ יועדת לנערים מגיל 17 המפסיקים לימודיהם באמצע שנת הלימוד האחרונה שלהם בחו"ל, ובאים ארצה לתקופה של ששה חודשים. טיפלנו בשלוש קבוצות כאלה. אך כיום מרחפת סכנה על שמירת מסגרת בהיקף כזה בעתיד. זאת משום שההורים בארה"ב מתרצים היום את אי־רצונם לשלוח את בניהם ארצה, במצב הכלכלי החמור השורר בארה"ב. הם טוענים שהם זקוקים לבניהם בתקופת החופשה, כדי שאלה יעזרו להם בעבו־ דתם. הסיבה האמיתית היא, פחד מהמצב. אני חושש שתהיה לכך השלכה גם לגבי עתידם של החברים הבאים להכשרות (הם מבוגרים בחצי שנה) שלמעשה חופפים גילאית לנערים הבאים לתקופה של חצי שנה.

4 אולפנים לעולים

שאלה: האם גם בקבה"ד נפתחו אולפנים, כבתנועה הקיבוצית כולה?

כוכבא: פועלים אצלנו ארבעה אולפנים — בשדה־אליהו, בבארות־יצחק, ביבנה ובעין־צורים. בכל אופן כ־40 עולים חדשים, שהם חומר אנושי גבוה מהממוצע המקובל. בין העולים מרוסיה, הנמצאים באולפנים, ישנם מעט שומרי מצוות, הם טועמים מעט יהדות, לראשונה בחייהם, ב־ קיבוץ הדתי.

מוסד אחר שאנו מטפלים בו הוא עליית הנוער. אלה ילדים שנולדו במדינת ישראל אך גדלו בתנאים סוציאליים וכלכליים קשים. מפעל חי־ נוכי גדול זה התרחב לאחרונה בעין־צורים ועתיד לתפוס מקום חשוב בכפר־עציון ובעלומים.

כל־בו בנק

מצרך החודש

הקלות רטרואקטיביות במס!

ות לכל דבר. והמדובר בהקלות ממס הכנסה. התאריך הקובע הוא 31 במרץ.
בנק לאומי שהוא כל־בו בנק, מציע לך את "מצרך החודש" — הקלות רטרואקטיביות במס הכנסה.
תוכל ליהנות מהקלות אלו אם אתה כבר חבר באחת מקופות הגמל של בנק לאומי. או אם תצטרף כחבר חדש כבר עכשיו.
השנה הועלתה תקרת ההכנסה לניצול הקלות במס עד לסך ‎742,000.–‏ ל"י סיבה נוספת מדוע כדאי לך לפנות ולקבל פרטים על זכויותיך בקופות הגמל של הכל בו־בנק:
עצמה – לעצמאי: תנה – לשכיר: צור – לחקלאי:
רימון – לעצמאי ולשכיר: קופה מרכזית לפיצויים – למעביד

פרטים והרשמה בכל סניפי בנק לאומי. בנק אגוד. בנק קופת עם. בנק ערבי ישראלי ובמשרדי הקופות: שדרות רוטשילד 19. ת"א. טל. 52375.

נצל זכויותיך עד ה־31 במרץ

בנק לאומי לישראל בע"מ
הבנק הצועד עם הזמן

למעלה מ־100,000,000 תרכיבים לעופות של מ.ב.ט. נבדקו ואושרו עד היום.

תכשירים ביולוגיים טבע (1972) בע"מ
ירושלים, ת.ד 1142 טל' 531242-3-4־02 טלקס 359־02
המעבדות: אזור התעשיה עטרות ירושלים טל 225636־02
שווק והפצה: אסיא מעבדות בע"מ

„הגליל"

ארגון קניות

של מושבי עובדים בע"מ

אביבים, אבן־מנחם, אלי עד, אליפלט, אלקוש אמירים, בית הלל, בני־יהודה, גבעת יואב, גורן, דובב, דישון, דלתון, זרעית, חוסן, חזון, חקלאי ראש פינה, יערה, כפר גינת, כפר יובל, כרם בן־זמרה, מירון, מעונה, מרגליות, משמר הירדן, נאות הגולן, נוה אטיב, נטועה, נוב, ספסופה, עבדון, עין יעקב, עלמה, עלמה חדשה, פקיעין, צוריאל, רמות נפתלי, רמת מגשימים, שאר ישוב, שדה אליעזר, שומרה, שזור, שמאי, שפר, שתולה.

תכשירים ביולוגיים טבע (1972) בע"מ, הנו מפעל לייצור תרכיבים ביולוגיים אשר הקמתו הושלמה בתחי־ לת 1973 באיזור התעשיה עטרות בירושלים.

המפעל הוקם ע"י „טבע" בע"מ — חברה לתעשיה פרמצבטית מהוותיקות והגדולות בארץ, אשר לתרופות שלה יצאו מוניטין בארץ ומחוצה לה ל„טבע", אשר זכתה בשנת 1972, בתואר „יצואן מצטיין", מפעלים חברות־בת בחוץ־לארץ, ורשת השיווק שלה מקיפה עשרות ארצות ביבשות השונות.

מתוך הבנה לצרכיו המיוחדים של מפעל המייצר תר־ כיבים ביולוגיים לא נבנו המעבדות הביולוגיות בסמוך למפעלי „טבע", הממוקמים אף הם בירושלים, אלא באיזור תעשיה חדש בעטרות, ירושלים, מקום המאפשר למפעל להתפתח בהתאם לצרכי העתיד.

המעבדות הביולוגיות של „טבע" תוכננו ונבנו בעזרת מומחים של „טבע", מומחים מהאוניברסיטה העברית, ומומחים מחוץ־לארץ, אשר עשו במשך שנתיים, לילות כימים על מנת להקים את המפעל הביולוגי הגדול והמודרני ביותר בישראל, ובמזרח־התיכון. המפעל מסוגל לייצר תרכיבים בהתאם לסטנדרטים הגבוהים ביותר המקובלים כיום בעולם, כאשר הסטנדרטים הפנימיים של המפעל, גבוהים יותר מהתקנים הבינ־ לאומיים.

שיטות הייצור הנהוגות במפעל, הינן בהתאם לידע המודרני המתקדם ביותר הידוע כיום.

הנהלת המפעל מתכוונת לשווק את תרכיבי מ.ב.ט. (מוצרים ביולוגיים טבע), הן בארץ והן בשווקי חוץ, מתוך אמונה וידיעה ברורה שההשקעות העצומות שהושקעו ב־מ.ב.ט. ישאו פרי, והתרכיבים המיוצרים במפעל הביולוגי החדש יוסיפו על המוניטין שיצא לתרופות טבע ב־57 ארצות הפזורות על פני 5 יבשות.

✡

מעבדות ביולוגיות טבע מתרכזות בשלב הראשון בייצור תרכיבים לחיסון עופות.

תרכיבי מ.ב.ט. לעופות:

מ.ב.ט. „ניוקסל" אפרוחים
מ.ב.ט. „ניוקסל" פרגיות
מ.ב.ט. דלקת המח הנגיפית בעופות
מ.ב.ט. דלקת קרום המח בהודיים
מ.ב.ט. חולירע
מ.ב.ט. „לרינגו"

דויד בראון
case
טרקטורים מנופים ומלגזות לחקלאות ועבודות עפר
טרקטורים ומיכון בע"מ
רחוב נחלת יצחק 20, תל אביב • טלפון 252777

רפאל בן ושות'
משרד עמילות לעבודות בית המכס
• יבוא ויצוא • ביטוח •
יעוץ והדרכה לענייני מכס
חיפה, דרך העצמאות 43, בית „קופת עם", קומה 6
חדרים 601—603 ■ ת. ד. 463 ■ טל' 662890
תל אביב, רחוב הנגב 4, טלפון: 39501.

רהיטי „הזורע" חיפה
רחוב הרצליה 1. • טלפון 526616
✱
חדש — מחלקת שטיחים!

רהיטי עין חרוד מאוחד
יצרני רהיטים
ע"פ ידע ועיצוב שבדי
מערכות רהיטים לחדרי מגורים
מערכות צבעוניות לתלמידים, לנוער ולסטודנטים
מערכות רהיטים רב תכליתיות
לבית, למשרד, לחדר הקבלה ולאולם תצוגה

רהיטי עין חרוד־מאוחד
המפעל: קבוץ עין חרוד מאוחד, ד.נ. גלבוע טל 81656־065
אולמי תצוגה: תל־אביב, רהיטים לכל גיל בע"מ, דיזנגוף 201, טל 227817־03
מרכז שיווק ארצי: תל־אביב, רח' היסוד 1 "בנין מרכזים"
יפו, טל 886911־03

1974 ס"ה מכירות 57,500,000 ל"י ערך הייצור בחוות ה„זרע" 17,000,000 ל"י	**5 חוות „הזרע"** על שטח של 17,000 דונם. **טפות זרעים חדשים:** גידולי ירקות: חוות שלם ע"י תל־אביב חוות מבחור ע"י קרית־גת גידולי שדה: חוות מבחור	**מכונים לנקוי זרעים:** בחיפה ובברורים (מסמיה) מנקים 35,000 טון זרעים בשנה **מטע אם לשתילי גפן** חוות יורעם בנגב
יצוא 1974 2,840,000 $ 1973 1,880,000 $ 1972 1,180,000 $	**מכון לזרעי כותנה** בברורים עם ציוד חדיש **מכון לבטנים** בברורים הופעל לפני שנה **מכון לזרעי ירקות** בחיפה יופעל השנה	**ארגון עובדי הפלחה** **ארגון מגדלי ירקות** שותפים פעילים בכל פעולות „הזרע"

הזרע
גידול מיון והספקת זרעים
חיפה, ת.ד. 1565 • טלפון: 668171-4

הכذا من الاصل

هكذا من الاصل

★ כשר לפסח ★ כשר לפסח ★ כשר לפסח ★ כשר לפסח ★

המשביר המרכזי
חברה קואופרטיבית לאספקה של העובדים בישראל בע"מ

האגף למכולת
מחלקות: מזון, כלי בית ומטבח

תל־אביב • חיפה • ירושלים • באר־שבע
• קרית־שמונה • אילת • בית האריזה תל־אביב

ספק ראשי של כל צרכי מכולת

✶

לקראת החג מספקים מצרכי מזון ומשקאות

כשרים לפסח

קו־אופ „זבולון"
מיסודה של קרית־חיים

רשת סופרמרקטים

בקרית־חיים, ק׳־מוצקין, ק׳־ביאליק, ק׳־ים, עכו ונהריה
מברכת את ציבור לקוחותיה
בברכת חג שמח
ומודיעה שכל המצרכים הנמכרים בסופרמרקטים שלה
כשרים לפסח
בהשגחה הרבנות בכל מקום ומקום

מלון „שולמית"
מלונך בחיפה

רח׳ קרית־ספר 15 — טל. 242811

שמורי נון NOON

ראויים לאמון

המוצרים הנ"ל כשרים לפסח:
שמורי דגים • קרפיון שבת •
לפתנים: חצאי אפרסקים • שזיפים
שגיב • תאנים מובחרות • אגסים
שלמים ומקולפים •

לפי השגחה מיוחדת לקראת פסח תשל"ה
כל המוצרים המסופקים בתעודת הכשרות
הנם כשרים לפסח

בברכת חג פסח כשר ושמח
„נון" — הכשית שמורים בע"מ
קבי נוהיים

קפה „עצמאות"
דרך העצמאות 63 — חיפה — טלפון 523829

✶

בית הקפה שלנו כשר לפסח בהשגחת הרבנות הראשית חיפה

ופתוח בכל ימי חול המועד

מוצרי איכות של
„ד"ר ויגרט"
במחירים הישנים!

עומדים לשירותכם — כתמיד — בכל
מוצרי הנקוי המשובחים של מפעלנו
לקראת חג הפסח

פרפקט 100 — אבקת כביסה למכונות
פיקס — משחה לנקוי כלים
טרופקלין — לנקוי רצפות

• כשר לפסח •

ד"ר ויגרט DR.WEIGERT
מפעלים חימיים ד"ר ויגרט בע"מ
חיפה • ת.ד. 4145 • טל. 721868, 721042

יוסף האלר בע"מ — חיפה
רח׳ חשבון 3 טלפון 522083

כימיקלים, תבלינים וחמרי עזר
לתעשיית מזון

כשר לפסח בהשגחת הרבנות הראשית חיפה

ועד הרבנים של אגודת ישראל
VAAD HARABONIM OF AGUDATH ISRAEL

תעודת הכשר לפסח

הרינו מודיעים בזה לצבור מוצרי שוקולד במגדניה אורה, אזור התעשיה תלפיות ירושלים...

כשר למהדרין

„אורה" מגדניה מרכזית ירושלים, טל. 67337
קרית התעשיה אמינבא ־ תלפיות
ORA אורה

להשיג בחנויות שופרסל, צרכניות, חנויות מכלת

מזון לתינוקות „רמדיה"

כשר לפסח

„רמדיה" — המזון לתינוקות היהודי המיוצר במעבדה רפואית.

כל תהליכי הייצור נעשים תחת השגחת ופיקוח הרבנות הראשית.

לשכת הרבנות
ראשון־לציון
25.2.1975

תעודת הכשר

1) קורנפלור
2) קורנפלור סוכר
3) מירמין
4) מירמין אורז
5) מירמין
6) אורז

להשיג:
בבתי מרקחת, סופרמרקטים וחנויות המכלת

בַּמֶּה מְנַקִּין בְּפֶסַח?

777-
ברנדי
בינלאומי

המשקה הישראלי היחידי
המיוצא ל-96 ארצות ומדינות
ברחבי תבל.
777-למבינים מאז ומתמיד.
777-ברנדי האקספורט
של ישראל.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

הסת' מינתה צוות כלכלנים בדיקת המלצות וע' בן־שחר

מאת סופרנו בתל־אביב

...י. משל מזכ"ל ההסתדר־ ...מסר אתמול בדיוני הועד ...ל, כי ההסתדרות מינתה ...כלכלנים בכיר, שיבדקו ...המלצות ועדת בן־שחר ...ורכה במסים ויגיש מסקנ־ ...בהקדם. לאחר מכן תגיבה ...תדרות ותקבע עמדתה. ...בת הועד־הפועל יוזהה אתמול ...כות תקציב הממשלה והמיסים ...ים על ציבור העובדים והתצ־ ...איגודה ברוב קולות את הה־ ...הצעה המרכזת, המציינת כי ...ת הממשלה להטיל מס מעסי־ ...גל השכר הצלאת מס הקניה, ...בה כדי לעודד את הציבות ...ת ברמת המחירים. הזוכרת ...להסכם שבין הממשלה וה־ ...יוה והסתמכו כשתמע בבירור ...א יוטלו מסים נוספים עד לחד־ ...לי הסנהד'. צויין כי ההתנגדות במיוחד מהחרדה למצב התעס־ סוקה.

הועד־הפועל אישר, איפוא, את החלטתה של ההסתדרות לממשלה, כי היא תבחן את ההתייקרויות ש־ נבעו מהמסים החדשים בחודש אפ־ ריל ובהתאם לכך תקבע את עמדתה ביחס לפיצוי לעובדים על ההתייק־ רויות.

הועד־הפועל דחה ברוב קולות את הצעת הסיכום שהועלו על ידי נצי־ גי הסיעות השונות. בכלל זה נדחתה תביעת נציג הליכוד שהועלתה ע"י ח"כ דוד לוי, לבטל את „השלמת המוכ"ל של ההסתדרות והועדה ה־ מרכזת עם המסים החדשים הפוגעים בתעסוקה ומסייעים לאינפלציה".

הסטודנטים הערבים בבר אילן חזרו ללימודיהם

172 הסטודנטים הערבים באוני־ ברסיטת בר־אילן חזרו אתמול ללי־ מודיהם.

הרקטור, פרופ' מ. צ. קדרי אמר לכתב עת"ים, כי הסטודנטים פשוט הגזימו בתיאורים על גירושם כב־ יכול והם שבו ללמודיהם כבלי שאיש מהאוניברסיטה יפריע להם. במרכז הם נכחו לדעת, כי איש לא גירש אותם וכי לסיפורים על פחד לחזור ללמודים לא היה כל בסיס.

הסטודנטים הערבים גרמו ביום ד' למתיחות בקמפוס, לאחר שביקשו לערוך הפגנה יחד עם חבריהם ה־ סטודנטים הערבים מכל האוניברסי־ טות בארץ, בקשר לבעיותיהם.

שר־החינוך: ביטול הביקור של ה„בורגתיאטר" יפגע ביחסים

„יחסי ההרבחה בין ישראל ל־ אוסטריה הם כיום התיקים הארכ־ טנסיביים ביותר ההיקא משום כך אני בדאגה, שמא ביטול סיור הופעה של ה„בורגתיאטר" הוינ־ אי בארץ עלול לזעזע את יחסי ההרבחה בין שתי המדינות ב־ כללית".

זאת אמר אתמול שר החינוך ו־ התרבות מר אהרן ידלין, בכנס רא־ שי הרשויות המקומיות, שנערך ב־ עם המחלקה הבינמוניציפלית של ה־ כערך בבית מפלגת העבודה בת"א.

שר החינוך אמר, כי שמע בצער רב, ששר החינוך האוסטרי הודיע על דחיית ביקור התיאטרון הוינאי בארץ למועד לא ידוע, והוא הדגיש שזוהי „בורה מצערת" של הודעה על ביטול הביקור".

מר ידלין הוסיף כי אינו יודע מהן הסיבות האמיתיות לביטול ה־ ביקור, אך הביע חשש שהשלטו־ נות האוסטריים היו אלו שלא התי־ להבו מהסיור.

השר הדגיש כי ישראל חייבת ל־ משיך ולפתח את קשרי התרבות שלה בעולם משום שבידודנו בעולם מב־ חינה תרבותית מסוכן לא פחות מ־ בידודנו המדיני והכלכלי.

בהמשך דבריו אמר מר ידלין כי ההפקיד הגדול ביותר המוטל כיום על מערכת החינוך בישראל הוא לתרום את תרומתה לחישול העם הנמצא במצור, ובעיקר של בני ה־ נוער הצעירים. „המבחן האמיתי כלנו הוא, באיזו מידה אנו מכינים את הדור הצעיר להיות את הגורל של עם שסביבתו מאיימת על עצם קיומו", אמר השר.

מר ידלין הזהיר מפני „מזכירים לאיטיי", בהטעימו שכשם שלפני מלחמת יום הכיפורים חיינו באווי־ רה של שבח עצמי, עברנו אחריה לקיצוניות הפוכה של הלקאה עצ־ מית וחסרת מעצור ורסן.

בפגישה העלו נציגי הרשויות ה־ מקומיות בעיות הנוגעות לנושאי ה־ חינוך, עקב הצמצומים בתקציב ו־ מדיניות הידוק החגורה.

מענקי עידוד ל־165 תלמידי ישיבות מתושבי בני־ברק

מאת סופרנו מגוש דן

המועצה הדתית בבני־ברק העניקה מילגות עידוד ל־165 בני ישיבות ב־ בני המקום.

טקס הלוקת המילגות התקיים אור ליום אתמול במסגרה של מסיבה ראש חודש שנערכה בבית הכנסת של הפועל המזרחי גלע"ד בשיכון ד'.

פתח והינחה את הטקס יושב ראש המועצה הדתית שלמה זימרוני ש־ בראשית דבריו קיבל בברכה את הרב א' לשצובר שנבחר באחרונה כחבר לישכת הרבנות בבני־ברק ו־ שזו היתה הופעתו הפומבית הראשונה בעיר. יו"ר המועצה הדתית הודיעה שהמועצה הדתית מחלקת את המילגות למטרת עידוד לימוד התורה וזוהי השנה השלישית שהמועצה ה־ דתית בבני־ברק מעניקה מילגות.

חבר לישכת הרבנות של המועצה הדתית הרב שפי קורה בירך את עמיתו הנבחר הרב א' לשצובר ו־ איחל לו הצלחה בתפקידו. ראש ה־ ישיבה התיכונית בבני־ברק הרב י' גרוסמן הביע את סיפוקו מפעולה זו של המועצה הדתית לעודד בני תורה להמשיך את לימודיהם בישיבות.

הרב א' לשצובר שהשיב למברכיו אמר דברי שבח ועידוד לבני הישי־ בות לומדי התורה, קרא לחנך ולהג־ ביר את לימוד התורה. אלכסנדר בלכואל הירצה על ערך לימודי ה־ הדתית הרב שפי קורה בירך את תורה. מקהלת הישיבה התיכונית ב־ בני־ברק בניצוחו של מ' נגל הופיעה בתכנית מרשימה.

פקידים בכירים מארצות אסיה — בקורס לתכנון

עשרים פקידים בכירים מ־ ארצות שונות באסיה השתת־ פו בקורס בין־לאומי לתיכנון אזורי בארגנו ובניהולו של המרכז לחקר ההתיישבות ה־ רחובות.

לאחר חמישה חודשים עברו מש־ תתפי הקורס, שהחל בישראל בחו־ דש... עם מדריכיהם הישראליים לאיזור צ'אנג־מאי שבצפון תאילנד, לתרגיל מעשי של שלושה חודשים, שבמסגרתו למדו המשתלמים שיטות מחקר והיכנון.

תרגיל זה, שזכה להודיה והצלחה נערך בשיתוף עם המכון לפיתוח אזורי מטעם אירגון האו"ם לפיתוח כלכלי של אסיה והמזרח הרחוק.

שלב הסיום של הקורס היה סמינר שבדיוני הסיכום שלו לקחו חלק פקידים ממשלתיים בכירים תאילנ־ דים ונציגי מוסדות האו"ם בתאילנד. בדברי הסיכום השמיעו כל המש־ תתפים דברי הערכה חמים למסירות המדריכים הישראליים ולשיטות ה־ לימוד הנקוטות בישראל ובתאילנד. העבודות של משתתפי הקורס יש־ תלבו עתה בפרוייקטים אזוריים שונים בארצותיהם.

צפוי סכסוך עבודה ב„הדסה" בתל אביב בגלל חדר אוכל

עובדי בית החולים „הדסה" בת"א החליטו באסיפה כללית להכריז על סכסוך עבודה עם הנהלת העיריה, אם לא היגש מייד להקצה חדר אוכל לעובדים, אשר נאלצים לאכול את ארוחותיהם בתנאים בלתי נס־ בלים.

האסיפה בנוכחה השבוע בהשתת־ פות כל הסקטורים בבית החולים, ובה הובעה התמרמרות רבה על כי חדר האוכל הצר והדיזקן, שמעבר לרחוב בלפור, כבר מזמן אינו עונה על דרישות מינימאליות לגבי 500 עובדי בית החולים. באסיפה נכחו גם נציגי מיזכרת פועלי ת"א־יפו חיים שריד וסגן מזכיר ארגון עובדי העיריה יששכר כהן, אשר הביעו תמיכה מלאה למאבק העובדים.

החיילות ישולבו בתפקידים נוספים בצה"ל

החיילות בצה"ל ישולבו בעתיד בתפקידים נוספים — אמרה אתמול קצינת ח"ן ראשית, אל"מ רות מוכ־ כל, בטכס סיום קורס מפקדות כיתה, שנערך בבסיס צבאי במרכז הארץ. קצינת ח"ן ראשית העניקה את הדרגות לחניכה המצטיינת, רב"ט רות כהן, ולאחר הטכס ערכו בוג־ רות הקורס מיפגן מרהיב של תר־ גילי־סדר המושים.

וכו בהגרלת הפיס

בהגרלה הרגילה של מפעל הפיס שהתקיימה אתמול זכה בסך 500,000 ל"י המספר 363357 בסך 100,000 ל"י זכה המספר: 654313. בסך 50,000 ל"י זכה המספר: 569714. בסך 10,000 ל"י זכו — 299389 438880. בסך 5000 ל"י זכו המספרים: —

413571 401900 233674 188876 130238
712760 645963 642416 607539 447634

בסך 1000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב — 22518
70904 62217 61739 53316 48839
95001 92082 90428

בסך 500 ל"י זכו הכרטיסים שמס־ פריהם מסתיימים ב — 07423 37338
53994 53498 42077 41487 37639
90835 62734 58092

בסך 200 ל"י זכו הכרטיסים, שמספריהם מסתיימים ב — 0917 6782 3670

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים, שמספריהם מסתיימים ב — 0530
1415 1256 1053 0945 0826 0652
2811 2740 2613 2173 1795 1757
3755 3539 3447 3381 3330 3098
5709 5609 4625 4602 4598 4248
7237 7028 6667 6493 6477 5756
8976 8877 8826 8755 8510 7766
9557 9391 9024

בסך 6 ל"י זכו כל הכרטיסים הרגילים שמספריהם מסתיימים ב: 5.

סכסוך עבודה בנמל חיפה על רקע פיטורים של הזמניים

מאת סופרנו בחיפה

סכסוך עבודה הוכרז אתמול בנמל חיפה על ידי מזכירות מו־ עצת פועלי חיפה.

מזכיר מ.פ.ח. מסר, כי הסיכסוך הוכרז „לנוכח התנהגות הפוגעת והמבזה של הנהלת הנמל בפיטורים שרירותיים של 200 עובדים זמניים ללא כל תיאום מוקדם עם מועצת הפועלים ומתוך התעלמות גמורה מהצעות שהועלו על ידה לפתרון בעיות התעסוקה".

מזכיר מ.פ.ח. א. מוטל אמר כי הם עדיין ממשיכים להתנגד לאב־ טלה והוכיחו את זאת בהסכמה לפי־ טורים במפעלים אחרים, לא פחות רגישים כנמל חיפה. אלם בשעה שבמקומות אחרים בוצעו הפיטורים ללא בירור ודיון כיצה עשה זאת הנהלת נמל חיפה תוך התעלמות גמורה ממועצת הפועלים ותוך הצגת העניין כאילו מוצה עד תום.

יש לציין, כי הסכסוך הוכרז אח־ רי שרשות הנמלים נהגה גיבוי כלא להודעות הפיטורין לפועלים האח־ רים שצריכים להיכנס לתוקפם אחרי חג הפסח.

דובר רשות הנמלים דחה את טע־ נותיו של מזכיר מ.פ.ח. כאילו ה־ נתונים על הירידה הצפויה בהע־ סוקה לא באו לידי סינזור ציינים.

האמת היא שהנמל מתנהל בצורה יעילה והסכניה וכל הוצאה נוספת מיותרת, תיפול על חשבון המשתב־ שים בהובלה ימית ואין מנוס בימ־ צום בכח אדם בגלל המדיניות ה־ כלכלית החדשה של הממשלה ובגלל הידוש הציוד המודרני בתיפעול ה־ נמלים שהביאו לצליה בפריון ולירי־ דה בהעסקה.

חיפה

בית כנסת לנוער בבי"ס מב"ד „יבנה—נצח־ישראל"

התפילות בכל ליל שבת לפי זמני הדלקה הנרות ובשבת בבוקר בשעה 7.40 לפני התפילה שעור בהלכה ע"י המורה הרב ישעיהו נגר ב־8.15 תפילה והעובדים לפני התיבה הם בני־נוער. לפני קריאה לימוד כש־ גיות צ"י הרב הנ"ל לזכר תלמידי ביה"ס שנפלו במערכות ישראל ר־ שעל שמם נקרא בית הכנסת.

הרב רפאל טולידאנו

ידרוש בשבת על הנושא: פרשת השבוע ועניני היום בביהכנ"ס בשמת חיים (החלוץ 14) בשעה 14.00 אחה"צ.

עובדי עיריית עכו החלו לקבל משכורת

ראש עיריית עכו קיבל אתמול חלק מן הסכומים המגיעים לעי־ ריה ומיד החל בתשלום המשו־ כורת לעובדים.

כמה עשרות עובדים כבר קיבלו משכורתם ויחזרו היום לעבודה. מצ־ פים שהיום יצטרפו אליהם עובדים נוספים. מרבית העובדים יחזרו את העבודה ביום א'.

ירושלים

הרב חיים פינקלשטיין ידרוש ב„היכל שלמה"

השיעור ב„פרשת השבוע לאור ימינו", מטעם ארגון ותיקי התנועה בירושלים, יתקיים מחר, ש"ק, ב־ שעה 3.30 אחה"צ, בבית הכנסת של היכל שלמה. את השיעור ילמד הרב חיים פינקלשטיין. את סידרת השי־ עורים הזאת מרכזת הח' צפורה גודיק.

השיעור של הרב חיים צימרמן ביום ראשון

בכל יום א' מתקיים ב„היכל של־ מה" השיעור של הרב חיים צימר־ מן, ברמב"ם. לומדים הלכות סנהד־ רין. השיעור ניתן בחסות האגף ה־ תורני של מחלקת התרבות שליד עיריית ירושלים, ארגון רבנים עולי ארצות המערב והיכל שלמה. הקהל מוזמן.

בבית־הכנסת להתלמדים „בילו"

בליל שבת בין קבלת שבת למע־ ריב „פסוקו של יום" ע"י ד"ר ש.ז. כהנא. ב־8 חוג לפרשת השבוע ו־ שירי שבת ע"י הרב מ. הרשטיק. בשבת בבוקר שעור בתלמוד ע"י ר' פרץ גרוס. ב־5 תפילת מנחה, שלש סעודות ושעור בתלמוד בבלי ע"י הרב מ.ש. הלוי מובשוביץ רב השכונה. ביום א' ב־6 חוג להרמב"ם ע"י הרב מורגנשטרן, בימי שני ו־ חמישי ב־7 שעור בתלמוד ב־7 שעור בתלמוד בבלי ע"י הרב מובשוביץ. ביום רביעי ב־5 חזרת המקהלה בהנהלתו של החזן ש. רביץ ויצחק רוס. בימי ראשון ורביעי לימוד חזנות ע"י סמינר „סלהי".

תל־אביב

„אהל שם"

השבת ב־10 י. סברסקי — תנ"ך. ב־11 הרב ד"ר ש.ז. כהנא — תפי־ לות. במסיבת „עונג שבת" יר־ צה: מר י. אייזנברג. על הנושא: „עם יהודי אחד" (בשולי תעידת ה־ קונגרס העולמי היהודי). הפותח: יו"ר „אהל שם" — משה גולדשטיין. דברי אגדה — ד"ר ש.ז. כהנא.

באגודת „אהבת חסד"

במועדון של „אהבת חסד" רחוב נחמני 61, בשעה 8 בערב, מתקיי־ מים:

בליל שבת: מסיבת „עונג שבת", ע"י שולחנות ערוכים, בהשתתפות רבנים וחוגים אורחים. ביום שלי־ שי: שיעור בתנ"ך — „יחזקאל" בחוג נשים „אהל־אברהם" ע"י הרב שמעון פרנקל. ביום רביעי: שיעור ברמב"ם — „שמונה פרקים" ע"י ד"ר יהודה מוריאל.

בבית התנ"ך

נעשו הסדורים לאפשר לקהל לבקר בתערוכת התנ"ך בדפוס ובאמנות, שנוסדה בחסות דוד בן־גוריון ז"ל גם בשבת בשעות 10—1 לפני ה־ צהרים. הכניסה בשבת לכל ללא תשלום.

תורנות בתי מרקחת

ליל־שבת

ירושלים: אברמוביץ, המלך ג'ורג' 21 .224922. אל זהרא, רחוב אל זהרא, .283543

תל־אביב: פרנקל, המלך ג'ורג' 28, .223721 שלמה המלך, שלמה המלך 78, .246461

בת־ים: בת־ים, בלפור 45.

חולון: נאות שושנים, סוקולוב 44 נאות שושנים.

רמת־גן והסביבה: חן, ז'בוטינסקי 99, .794434

פתח־תקוה: הירקון, שטמפפר 34 .910946

הרצליה והסביבה: כפר ריבלין, כפר ריבלין, ויצמן 142 (מול מלון כירון).

נתניה: הרצל, הרצל 24, .22243

באר־שבע: בריאות, הרצל 72.

בשבת

ירושלים: מאיר, יפו 44, .233592

תל־אביב: גרוסר, שינקין 27, טל. .284791 צפון, יהודה המכבי 33, .449995 יאני, יהודה הלוי 67, טל. .612474

בת־ים: גני בת־ים, הנביאים 3 (קרוב למגן דוד).

חולון: אסותא, טרומפלדור 4.

רמת גן והסביבה: נגה, גבעתיים. כצנלסון 151, טל. .722271

בני ברק: ירושלים, ירושלים 62.

פתח תקוה: מרכז השרון, חובבי־ ציון 40, .911078

הרצליה והסביבה: כפר ריבלין, כפר ריבלין, רח' ויצמן 142 (מול מלון כירון).

נתניה: הכנן, ויצמן 13, .23866

באר שבע: הנגב, רח' קק"ל 108.

במוצאי־שבת

ירושלים: אופלטקה, יפו 110, טל. .224021 תותנג'יאן, רובע הנוצרים, .283401

פרנקל, המלך ג'ורג' 28, .223721 תרופה, דיזנגוף 217, .233488 יאני, יהודה הלוי 67 .612474

במפלגה ובתנועה

המפד"ל הפועה"מ בת"א — שעורי תורה

במועדון סניף נוה שרת בשעה 11 שעור — הח. י. ש. שפירא ● בביהכ"נ עולי אפגניסטן נוה צה"ל ב־4 שעור תורה — הרב י. יודי ● בביהכ"נ „היכל מנחם", פלורנטין 37 ב־3 שעור תורה — הרב פנחס הכהן רבין ● בביהכ"נ עולי אפגניסטן בב. שלם א' ב־4 שעור תורה — הח' יצחק רבי ● בביהכ"נ „תפארת ישראל", רח' הכבליים ב־4 שעור תורה ● ר' זכריה כהן ● בביהכ"נ „זיכרון קדושים" ביפו שעור בפרשת השבוע לפני קבלת שבת — הרב אליעזר הגר ● בביהכ"נ „שושנה" רח' יאיר שטרן 11 שכ' פלורנטין ב־5 שעור תורה — הרב פנחס הכהן רבין ● במועדון „רמת ישראל", דם המכבים 19 שעור בפרשת השבוע בשעה 2.30, שעור בגמרא בשעה 3.30 — מר א. ארנברג.

מסיבות לליל־שבת

במועדון „אהבת חסד", נחמני 61 מסיבת שבת חי"ה (ע"י שולחנות ערוכים). על הנושא: פסח מצרים ופסח לדורות ירצה: ד"ר י. מוריאל. הפותח: הרב משה ברנשטיין, ה־ חונים: ח. אדלר, י. ויינרייך ובר־ נוי ● במועדון בילו שע"י ביהכ"נ בילו תיכון עירוני דתי ח', שד' רוטשילד 124 ב־8.30 על הנושא: גאולת הפרט והכלל ירצה: הרב ב. הרשטיק רב ברבנות הראשית ל־ ת"א ● פתיחת מועדון הסופר הדתי, ביום ראשון ד' בניסן (16.3) ב־7 בערב בבית הנוער הדתי ת"א רח' הרמרג 3 פינת שד' בן ציון 28, דבר הסופר הדתי ד"ר ש. ז. כהנא. ברכת העיר ע"י ה. מ. בסוק — סגן ראש העיר. פעולות המועדון: ד"ר צבי זהבי. שיחה חפשית הו"ן על שם המועדון.

תנועת האשה הדתית הלאומית

ירושלים

עונג שבת במכון הרי פישל. פר־ שת השבוע: הסופר צבי קפלן. ע"י ניס בתפלה: הגב' שושנה הולצברג. בבית הכרם בפנסיון מרגוע. פרשת השבוע — הרב דוד שפירא.

פרשת השבוע בקרית שלום

בבית החברה רוכר רח' ישראל מסלנט 30. המרצה מר משה נוימן.

מסיבה לקראת פסח

ת"א: ביום ב', ה' ניסן ב־8 בערב תתקיים מסיבת הסברה לקראת חג הפסח משתתפים הרב י.מ. לאו. חג הפסח — חג החינוך. הרבנית צפיה גורן: ברכת הסניף. החזן ב. אונגר יבצעים את המסיבה בשירה. הקרי־ נית עדינה פלדמן: קטעי בידור. דברי פתיחה. הרבנית נחמה רבינו־ ביץ.

מסיבות והרצאות

שבת

בני־ברק — במועדון לחברה רח' דניאל 3 עונג שבת לקשישים בשעה 4.30 אחה"צ. המרצה: אליעזר גואל־ מן.

רעננה — בסניף הפועל המזרחי בשעה 4.00 אחה"צ ירצה הח' יהודה כחולי על פרשת השבוע.

קרית מוצקין — בבית הכנסת לנוער בשעה 11 לפנה"צ ירצה הח' מאיר לוי על פרשת השבוע.

ביום א', ד' ניסן (16.3)

רמת גן — ב־8 בערב — ערב אמנותי במסגרת ארועי שנת האשה הבין לאומית בבית לאה הפרופ' ש. אקשטיין רח' כרמלי מס' 11. בהשתתפות הגב' חיה פלד רעיית ראש עיריית רמת־גן, אנשי הסגל הדיפלומטי ואישי ציבור.

בתכנית: תערוכת תמונה של הד־ צייר ש. אבני. הרצאה — אינג' דוד קוסלר — מרצה באוניברסיטת בר־ אילן — מגמות באומנות. המנחה: הגב' לאה מאיר.

זכרון יעקב — במועדון לקשישים הרצאת הרב ארנפלד — דיני פסח.

ביום ג', ו' בניסן (18.3.75)

חיפה — כנס לקראת הפסח ב־4 אחה"צ בבית „החברה" רח' ירוש־ לים 27. הרצאה — חרות נצאולה — הרב יהודה זילברשטיין רבה של קרית סבעון. הרצאה — הגב' שוש־ נה וקסלבאום מורה בכלכלת בית — כיצד לטפל את העבודה וליצור אוירה הגינית בבית. כיבוד קל.

המדור לקליטה חברתית רוחנית של עולים

ביום ראשון

קרית מוצקין — במסגרת האולפן — ליהדות — הסברה בשפת העו־ לים.

ביום שני

רמת גן — במעון עולים „עדי" — שיחה הסברת סדר פסח הי פוקס. הקרנת שקופיות בנושא פסח. אקורדיון.

באר שבע — בבית „יציב" הופעת בנות מגמה תורנית מהתיכון — במסכת ובהדגמת תכנו של הפסח. אקורדיון.

פתח תקוה — בשכון שעריה — מרצה — הרב גרוס.

ביום שלישי

תל־אביב — בבית ברודצקי — שיחת הרב וילמן — הדגמת שלחן פסח ע"י מורה לכלכלת בית.

תל־אביב — בבית מילמן — שיחת הרב זוננפלד — הדגמת שלחן פסח — ע"י מורה לכלכלת בית.

עכו — במרכז הקהילתי (במס־ גרת מבצע יהודי) ערב הסברה וה־ דרכה לעולים מדרום אמריקה. ירצה — הרב פרנקל. הדרכה ע"י מורה לכלכלת בית. נגינה. מארגנת צפו־ רה פרוכטר — מזכירה.

בליל שבת

תל־אביב — במעון הירקון עונג שבת — המרצה — יצחק שפירא: במעון עולים „קסם" — שיעור ב־ יהדות ע"י הרב בן ציון נשר. ב־ מעון עולים „קסם" — עונג שבת. המרצה — יוסף נבו. במעון עולים „בית ברודצקי" — משפחות מצפי־ רי חב"ד יבלו עם העולים בשבת ציון וחברה שיחות לקראת החג הדרכה רוחנית, וכן הדלקת נרות בחדריהם. מארגנת הרבנית ספיר.

במעון „עדי" — רמת גן — מסי־ בות ליל־שבת בהשתתפות ביזכה התרבות רחל הרצוג. שיחה עם הה־ ולפמן. בניגוני דיונא. שירה בשי־ תוף עם העולים המירה שבת.

יום ראשון

בתל־אביב — שעורים ביהדות ואולפנים ליהדות.

קרית מוצקין — אולפן ביהדות לעולים חדשים. מתקיים ברח' אש־ כול 6 ק. מוצקין, ב־7.30 — 6 בערב. ע"י המורה — לאה וידל.

יום שני

פתח תקוה — שעריה — שעור ביהדות בהדרכת הרב ז. גרוס — בבית כנסת לשכונות יעקב רח' ה־ שופטים 18.

ביום רביעי

בתל־אביב — במעון עולים „הירקון" — שיעור ביהדות ע"י ד"ר ד. סרבר.

ביום חמישי

במעון עולים בית ברודצקי — שיעור ביהדות: ע"י הח' ברוואר. חדרה — בשיכון גזית — שיעו־ רים ביהדות בהמשך לאולפנים.

ביום שני — במעון עולים „קסם" — ירצה מר שלמה סלוי על הלכות פסח בליווי שקופיות. עם הדגמת סדר פסח.

ביום חמישי — במעון עולים „הירקון" — מר שלמה סלוי ירצה על הלכות סדר פסח בליווי שקו־ פיות.

במפד"ל — ראש־העין

ביום א', ד' בניסן (16.3) מסיבת ראש חדש בסניף המפד"ל בראש העין, בהשתתפות הרב שהרבני זכ־ ריה חבורנו במועצה המקומית הד־ תית.

נרשמו לנשואין

המועצה הדתית באר־יעקב

הרבנים יוסף בן אברהם (גולק) ישראל— באר־יעקב; יעל בת אברהם־אביבה (רוקח) טוריין—באר־יעקב.

לוח הצופה

● פליים הקונה רהיטים אנטיקה פרסידרים, סלוניות וירושות — .876852 בערב 864938

● מבחר עשיר ומגוון של בגדי הריון לגזעות המעבר „איכה" בני־ ברק רח' ירושלים 8 ליד ר' עקיבא.

● 2 חדרים והול גדול רח' הפלמ"ח שכון הפוהמ"ז ת"א פרטנר טל' 451466 בערב.

● דרושה מוכרת בחנות להל־ בשה לשעות אחה"צ ברמת יצחק, טלפון .794340

● יהלומים לבנים דרוש פועל רונדיסטים ולוחות 828307 ת"א.

● כיר אליהו — בפועל המזרחי — 3½ מרוהט חלקי —.750 לחודש 03-32795 — חרמון.

● להשכיר נסיעה במרכז בני־ברק 2 חדרים גדולים והול בהזדמנות .03-786668

● פרסום ברקוביץ פ"ת. קבלת מודעות לכל העתונים. קניה, מכירה השכרה, דירות ועסקים, חובבי־ ציון 40, טל. .918531 ,903568

לוח ירושלים

● 3 בנבצה מורכי בשח"ל דתי. ארונות קיר, מרפסות סגורות, .68302

● מטפלת לילד לפנה"צ טל. .281193 לאחרי הפסח.

בית פרומר

בית מרגוע צמחוני - טבעוני

תפריט צמחוני־טבעוני

כשר

התעמלות מאורגנת

תוכנית הרזיה

שקום חולי־לב

בפקוח רופא במקום

נותרו מקומות לפסח

פרטים: אשקלון—אפרידר

טל. 051-2454; 051-7637

(„גני שמשון" לשער)

למפקדי קדושין בארץ

הרבנות הראשית לת"א — יפו מ־ בקשת להודיע לה אם ביטון מכלוף ת. ז. 7865353 בעל תעודת גירושין מס' 55205 מחיפה מיום ה' תמוז תשל"ד נרשם אצלכם לנשואין. הנ"ל טוען כי תעודת הגירושין שלו אבדה.

היום

יום ששי, ב' ניסן תשל"ה 14.3.75

פר' ויקרא

הפרק: יחזקאל מ"ז־מה; המשנה: אהלות טו ו־ז; הדף: מעילה ה; ההלכה: אורח חיים תקי, ב—ד.

שבת — הפרק: הושע א־ב; המש־ נה: אהלות טו, ח־ט; הדף: מעילה ט; ההלכה: אורח חיים תקי, ה־ז.

שידורי ישראל

חדשות בעברית — בגלים א', ב', צ' — כל שעה.

09.55 (א) הדשות באנגלית
10.55 (א) חדשות בצרפתית
17.55 (א) חדשות באנגלית
18.50 (א) חדשות בצרפתית

שידורי תכניות לעולים (ג) עברית — 19.00; יידיש — 19.30; לאדינו — 20.00; מוגרבית — 20.15; רומנית 20.30; רוסית — 20.45.

רשת א'

08.10 „בצדנים כוסיקליים" 09.05 בהקלטות התזמורת הסימפונית ירושלים — 11.00 ... 11.15 ... 11.30 ... 11.50 ... 12.05 „הקונצרט הלי" ... 13.05 „קונצרט צהריים" 14.10 לאב ולילד ... 15.05 „קבלת שבת" ... 16.10 ... 16.11 ... 17.05 „מוסיקה קלאסית בבקשה".

רשת ב'

06.00 „מה טובו אהליך יעקב" ושיר של יום 07.00 חדשות ו„הבוקר הזה" 08.15 „בוקר טוב" 08.55 „הארץ הזאת" 09.05 „בוקר טוב" — המשך 10.05 כאן בביה"ל 11.05 „כאן בביה"ל" 11.40 לאן זה ... 12.05 „בבקבוק יתגר" 12.30 שירים ... 13.05 „בחצי היום" ... 14.10 „עד ארבע" 16.10 רגע של עברית 16.11 „אנשים וכיוונים" — שירים ופרקי קריאה לבוא שבת.

גלי צה"ל

05.58 ברכת השחר 06.05 צלילי בוקר 08.05 יומן הבוקר 09.05 ... 10.05 ... 10.55 ... 11.55 ... 12.55 ... 13.05 ... 14.05 ... 14.55 ... 15.05 עלום לפני שבת — ... 17.05 ...

טלוויזיה בללית

15.00 „מלחינים ומנגינות": ... 15.25 שלום לבוא שבת — לפרשה „ויקרא".

במוצ"ש

רשת א'

18.40 שירים ביידיש 19.05 יומן הכנת ... 19.50 פרקי היום ב־ תנ"ך: יחזקאל, פרקים ... 20.05 „רשימות" 21.05 „הבגרות" ... 22.05 „שירים ששנוהו לנפשו" — 23.05 „מוסיקה קלאסית בבקשה" 00.10 רגע של עברית.

רשת ב'

21.05 „הזכרון" — קטעים מתוך ... 21.45 „בתיאטרון" ... 22.05 „שבת אחרת" ... 23.05 „רדיוטק" — ...

גלי צה"ל

19.05 „היום הוא גורלי" 20.05 ... 21.05 בסורת 21.35 ... 22.05 ... 23.05 ... 23.53 ... 00.05 ... 00.30 ... לילה.

טלוויזיה בללית

20.00 „בזות ולהם" — ... 20.30 ... 21.00 ... 21.45 „מאדינג": ... 22.55 סכוקו של יום החדשות.

פקודת החברות

הודעה על האסיפה הסופית בהתאם לסעיף 206

שם החברה: — חברת א. ש. א. בע"מ (בפרוק מרצון) ח. פ. 9501 הוגש לרישום ע"י יהודה זיסר, רואה חשבון, מרח' מקוה ישראל 18, תל־ אביב.

ניתנת בזה הודעה שהאסיפה ה־ כללית האחרונה של החברים של החברה הנ"ל תתכנס ביום 9.4.75 בשעה 9.00 במקום רח' שלום עליכם 53, ת"א, לשם הגשת דו"ח סופי של המפרקים, המראה כיצד התנהל פי־ רוק העסקים ומה עשו בנכסי החב־ רה, וכדי לשמוע ביאורים מספים מאת המפרק ולהחליט כיצד להת־ נהג בפנקסים ובניירות של החברה ושל המפרקים.

9.3.75 התאריך

אברמוביץ אברהם, מפרק.

15.3.75 במוצ"ש

הבימה:

ביום שבו נהפך

באולם הגדול

על קלות דעת:

באולם הקטן

הקאמרי:

קומדיה של טעויות

צוותא ב־8.00

תיאטרון עירוני חיפה:

משפחה טוט: ירושלים.

הצפה

עתון יומי

HATZOFE

DAILY

...

האופרה הישראלית

מייסדה ומנהלה: א. דה־פיליפ

הצגות בכורה ● תל־אביב 15.3 ✱ 19.3 ✱ 27.3

ירושלים: 10.3

סיפורי הופמן

מאת אופנבאך

תל־אביב: 11.3 ✱ 29.3

הרוזנת מריצה

אופרטה מאת קלמן

תל־אביב: ✱ 24.3 ✱ ורדי

לה טראוויאטה

תל־אביב: 31.3

ריגולטו ● ורדי

תל־אביב 17.3

פוצ'יני

לה בוהם

ת"א: 12.3 ✱ דוניצטי

לוציה די לאמרמור

ההסתדרות הציונית העולמית

המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה

ת"ד 92 ירושלים טל. 39261

דרושים מועמדים דתיים לשליחות חינוכית בחו"ל

לקראת הרחבת פעולותינו החינוכיות בעיקר בארצות אמריקה הלטינית, דרושים מועמדים לתפקידים —

1. ראשי ישיבה ורמי"ם
2. ניהול וריכוז לימודי היהדות בבתי־ספר אינטגרליים
3. זוגות מורים לעברית וללימודי קודש

הכישורים הדרושים: —

— השכלה תורנית וכללית בהתאם לתפקיד
— הכשרה פדגוגית
— נסיון בהוראה ו/או ניהול בהתאם לתפקיד
— רצויה ידיעת שפות זרות

מועמדים המוכנים לאתגר של שליחות חינוכית בגולה מתבקשים לפנות טלפונית או בכתב לאגף לשיגור שליחים לפי הכתובת הנ"ל.

שטנדר מוצרי איכות לחקלאות

מיכלי הזנה למדגה

מיכלי תערובת עם מתקן הזנה אוטומטי מאפשרים:
קביעת זמני האכלה וכמות המזון הנצרכת
הפעלת קנה האכלה ע"י הדגים עצמם
מונה ולוח בקרת למעקב צריכה יומם ולילה
חסכון ניכר בכמות המזון

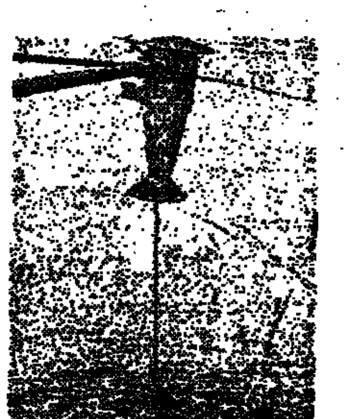

סטנדר תעשיות מתכת בע"מ. - מפרץ חיפה

רח' חלוצי התעשיה 17, ת.ד 10062, טל. 721128

„כול־בי"

האוניברסיטה העברית בירושלים

שנת היובל תרפ"ה — תשל"ה

...לקה למינהל תלמידים — המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ו

...לימודי „מוסמך" ותעודה

...ים המועמדים לשנת הלימודים תשל"ו ללימודים לקראת התואר ...מך" וללימודי תעודה יסתיים ביום ו', כ"ב באלול תשל"ה (29.8 — פרט לתחומי לימודים לידם צוין תאריך שונה.

...קבלות בקשות לפקולטות / בתיה"ס:

...קולטה למדעי הרוח — ...די תעודה בתרגום כתבי ...דע — הרישום הסתיים. ...רת הוראה לבתיה"ס ...תיכוניים — הרישום הסתיים. ...ס לחינוך — סיום הרישום ...30.4.

ביה"ס לספרנות ולארכיונאות — סיום הרישום — 30.6.75.

ביה"ס לעבודה סוציאלית — המרכז להכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים — סיום הרישום — 31.10.75.

...קולטה למדעי החברה ...לאנתרופולוגיה — הרישום ...סתיים. (בעלי ב. א. ...בסוציולוגיה יכולים להירשם ...(31.3.75 ...לקומוניקציה — ...ום הרישום 30.6.75.

הפקולטה לרפואה — מדעי הרפואה הבסיסיים — אורוביולוגיה — בריאות הציבור — תעודה באופתלמולוגיה.

...ס למינהל עסקים

ביה"ס לרוקחות

...הבקשות להרשמה לקבלת תלמידים...

...

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

...מחיר יחידה | מחיר פדיון

102.55 | 105.13

...קרן נאמנות צבירה

סלע

מנהל: חברת השקעות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ

שי פסח!

ספרי זהרונות

בצורה נאה ומהודרת

לחוסכי חי"ל

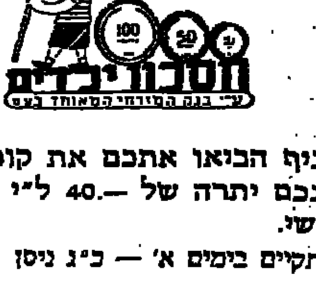

בבואכם לסניף הביאו אתכם את קופת חי"ל להרקה, ואם בחשבונכם יתרה של —.40 ל"י לפחות — תוכלו לקבל את השי.

חלוקת השי תתקיים בימים א' — כ"ג ניסן (13.3.75 — 4.4.75), בכל הסניפים.

בברכת חג שמח וכשר

הנהלת חי"ל

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

مكتوب من الاهل

חוששים לגל מעטפות נפץ

למשטרה הגיעו ידיעות, כי צפוי גל חדש של מעטפות נפץ. דובר המטה הארצי פנה לציבור להזעיק את המשטרה בכל מקרה של דבר דואר חשוד.

מפקח משנה, עזין דוידות, קצין חבלה במחלקה לזיהוי פלילי של ה־מטה הארצי, אמר לכתב עתים, כי מעטפה חשודה היא מעטפה שמשקלה גדול או צורתה אינה כשל מעטפה רגילה. הוא אמר כי עד כה נתקלו בארץ בשני סוגים של דברי דואר שהכילו חומרי חבלה.

בסוג הראשון היה חומר הנפץ מוסתר בתוך ספר קטן או יומן. פתיחת הספר שיחררה את הנוקר, הוא היכה בפיקה, ואז אירעה התפוצצות. בסוג השני היה מנגנון ההפעלה מותקן בצורה דומה, אך חומר הנפץ היה במשקל קטן יותר, בתוך מעטפות שהיו תמימות למראה.

מפקח משנה דוידות אמר שיש לבדוק אם כתובת הנמען נכונה ואם כתובתו של השולח ידועה.

קריאת איחוד בתיכ"נ להגביר העלייה לרגל

בעקבות החלטת הכינוס העולמי של בתי־כנסת שכל בית כנסת חייב לארגן עליה לרגל לישראל, ולנוכח ההתקפה על מלון „סבוי" פנה ד"ר מ. א. יפה בתפקידו כמרכז הוועדה המתמדת הקבועה של ארגוני קהלות ובתי כנסת, אל כל הארגונים ובתי הכנסת לאמץ את הקריאה של ה־גר"ש גורן ולמרות הקשיים לערוך עליות לרגל המוניות לארץ ישראל לקראת חג הפסח.

ד"ר מ. א. יפה שלח מברקים בעניין זה לכל הקהלות בגולה הזד־מינם לעלות לרגל לקראת חג־הפסח הזאת, כדי להוכיח שארגוני המחב־לים לא יפחידונו ולא יגרמו לחבלה בתיירות לא"י.

שטר „הרצל" חדש למחזור בתכנון שטר של 500 לירות

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

בנק ישראל הכניס אתמול למחזור שטר כסף חדש של מאה ל"י. השטר הקודם בערך של מאה ל"י ימשיך להיות הילך חוקי.

השטר, כקודמו, נושא את דיוקנו של הרצל. הוא קטן יותר מקודמיו ומידותיו הן: 146×76 מ"מ. על פני השטר מופיע עוד שער הכניסה להר־הרצל בירושלים. על גב השטר — שער ציון.

הנפקת השטר היא במסגרת סידרה ד' של שטרות שהומלצו ע"י הוועדה לתכנון שטרי כסף בראשות השופט ד"ר א. ויתקון אשר תשא דיוקנאותיהם של אישים. בסדרה זו כבר הופיע השטר בן 10 ל"י, הנושא את דיוקנו של משה מונטיפיורי (במקום חיים נחמן ביאליק בסדרה ג').

באותה סידרה יופיעו שטר חדש בן 500 ל"י שישא את דיוקנו של דוד בן־גוריון, שטר בן 50 ל"י שישא את דיוקן חיים וייצמן (בסדרה ג') ושטר בן 5 ל"י שישא את דיוקנה של הנריאטה סולד (במקום אינשטיין בסדרה ג'). בסדרה זו יופיעו שערי ירושלים — שער לכל שטר.

המידות המוקטנות של השטרות מבטאים מגמה הקיימת עתה בעולם שמטרותיה הן: חסכון בנייר, הארכת חיי השטר מכיוון שאין צורך לקפלו בארנק ושימוש נוח יותר לציבור.

על גב השטר הודפסו בדיו בלתי נראה סימנים מיוחדים שבעזרתם מסוגל בנק ישראל לבדוק את אמיתות השטר.

חוק מס־ערך־מוסף יוגש החודש לכנסת תוך שינויים

מאת סופרנו הכלכלי

חוק מס־ערך מוסף יוגש החודש לאישור הכנסת ובהצעת ה־חוק, המעובדת עתה סופית ומו־תוגש לכנסת, יש מספר שינויים לעומת הצעת החוק שאושרה ל־אחרונה בממשלה. ובין היתר הו־צאו ממעגל המס נסיעות לחו"ל, שעליהן יחול גם להבא מס־הנ־סיעות הקיים.

סגן מנהל המכס והבלו לעניני מס־ערך מוסף, מר מ. ברקת, ש־מסר על כך אתמול בדיון על מסים שנערך בת"א מטעם „המידרשה ל־מינהלי" שליד הסתדרות הפקידים, אמר, כי המכס מוכן מבחינה טכנית להפעלת מס ערך מוסף בחודש אוק־טובר.

שיעור המס טרם נקבע אך של־טונות המס איתנים בדעתם שה־שיעור חייב להיות אחיד. שר־החק־לאות, לעומת זאת, מוסיף לתבוע הקלות לחקלאות והסתדרות היא בדעה שעל מוצרי מזון בסיסיים צריך להיות מס מופחת, בעוד שעל מוצרי מותרות המס צריך להיות גבוה יותר מהשיעור הכללי. מר ברקת סבור ששיעור המס יקבע בין 3 ל־10 אחוזים. פטור מהמס יהיה רק ליהלומנים, בכל הדרגים, וכן על ייבוא מוצרי אמנות ולינה תייר בבתי מלון.

עם הטלת מס ערך מוסף יבוטל מס קניה על חלק גדול מהמוצ־רים שעליהם חל היום המס פרט למוצרי מותרות מובהקים — מכו־ניות, מכשירי חשמל ועוד.

שלטונות המס הכינו כבר תכניה מחשב למס החדש ועתה מריצים אותה לנסיון.

הוכן צוות של 300 איש שיבצע את המס החדש והם יבואו מקרב עובדי מס־קניה שישתחררו מעבו־דתם. מספר דומה נוסף של עובדים יקלט תוך 3 שנים.

היועץ הכלכלי של שר־האוצר, א. דברת, אמר כי מס ערך מוסף ינהג כאשר יתקיימו שלושה התנאים ה־באים:

התהליך התחיקתי יסתיים — ה־סיכוי הוא שזה יארך כמה חודשים — וכאשר יהיו מוכנים מבחינה מינהלית. כמו־כן יש שיקול כלכלי להפעלת המס והיא מידת הצורך או אי הצורך לקזז את הריפורמה במסים.

מר דברת אמר, כי אם היו „מגל־גלים" את מס־המעסיקים על הצרכן היתה צריכה להיות התיקרות של 3 אחוזים. עתה הוא משוכנע, כי ההתיקרות תהיה פחות בשיעור זה בגלל ה„ספיגה" של הצרנים.

לגבי הריפורמה במסים אמר, כי לוכדים עתה את הנושא ואת הגו־רמים הסקטורים השונים במשק, כי בלי שיתוף פעולה עמם ספק אם אפשר יהיה לבצע אותה.

אישים ומוסדות

— מר יחזקאל ברכפלד מראשי וותיקי התנועה בבלגיה, הגיע ארצה בלווית רעייתו.

4 נפצעו בתאונות בגליל

בי־3 תאונות דרכים, שאירעו ביממה האחרונה במרחב הגליל, נפצעו 4 אנשים, מהם 3 קשה.

בכביש יראון־אביבים, בזמן ש־מכונית מנדד נסעה אחרי מכונית פרטית, פגעה אבן שנזרקה על ידי אחד מגלגלי המכונית הפרטית בסנ־דר שהיה נהוג בידי סלומון פרץ, בן 23, מאביבים, ופגעה בנוסעת שישבה לידו, תמר פרץ, בת 33, מאביבים. היא נפצעה קשה ואוש־פזה בבית החולים רמב"ם בחיפה.

בכפר פרד פגעה משאית נהוגה בידי קאמל צאוד, בן 31, מכפר־דנה, בזמן שנסעה אחורנית, בילד חליל מבאר, בן 3 ממכר. הילד נפצע קשה ואושפז בבית החולים רמב"ם בחיפה.

בכביש צפת־צפת התנגש קטנוע עם סירה, נהוג בידי יהודה אורד, בן 24, מצפת, במכונית פרטית נהו־גה בידי שמעון סימן גולדשטיין, בן 28 מכרמיאל. רוכב הקטנוע נפ־צע קשה ברגלו ונוסע הסירה, בשם דוד ציון בן 22 מצפת נפצע קל. שניהם אושפזו בבית החולים בנה־ריה.

הפגנות נשים בת"א נגד נסיגה

הפגנת נשים נגד הנסיגה ביוזמת „נשי המעגל הראשון" התקיימה אתמול אחה"צ בככר מלכי ישראל בתל־אביב.

כמה עשרות נשים שנשאו כרזות באו למחות נגד הממשלה אשר לדבריהן, נכנעת ללחצים, הן של היונים שבתוך הממשלה והן של קיסינג'ר, הרוצה לבנות את הקרי־רה שלו על חשבוננו.

הנשים השמיעו קריאות ברמקול ותבעו לא לסגת. „אם ניסוג, יפלו קרבנות בשדות הקרב ובריכוזי ה־אוכלוסיה האזרחית", אמרו.

עובדי הטכניון דורשים שיחרור משכר לימוד

מאת סופרנו בחיפה

ארגון עובדי הטכניון הודיע אתמול לנשיא המוסד אלוף מ. ע' הורב כי לא יסכימו להיות אזרחים סוג ב', והם דורשים ביטול ההפלייה ש־לדעתם היא מופנית כלפי בני ה־עובדים, לעומת בני הסגל האקדמאי המשוחררים מתשלום שכר לימוד, כמו בכל מוסדות ההשכלה הגבוהה בארץ.

המדובר בילדיהם של 1600 עובדים במינהל ובשירותים לעובדים מכבדים. להודיע כי ינקטו אמצעים הנמצאים ברשותם למימוש התביעה הצודקה לדבריהם. ההודעה של נשיא ה־טכניון כי בתוך הסבה זו תעלה ל־בעלים המיסים מיליוני ל"י בשנה היא מופרזה ודמגוגית.

מגעים לחידוש המוסד „חברינו"

מאת סופרנו לעניני מפלגות

המגעים לחידוש המוסד „חברינו" יחודשו, ביד לאחר תום סיורו של שר־החוץ האמריקאי, ד"ר הנרי קיסינג'ר, באיזורנו.

ראש הממשלה, מר יצחק רבין, יהגהר להזק את מעמדו במפלגה בצורה מוסד זה, שיכלול את שרי מפלגת העבודה, מזכיר המפלגה, מזכיר ההסתדרות, הגב' ג. מאיר, מר פנחס ספיר. ואולי גם ישתתף בפורום זה ח"כ משה דיין.

בינתיים נערכה המפלגה לקראת כינוס המרכז שאמור להתקיים ביום א'. ויקבל החלטה בדבר מילוית הקונסולידציה לכימון המפלגות.

מספר חברים ביקשו אתמול לד־חות את כנוס המרכז — אך בקשתם נדחתה.

בחוגי המפלגה סבורים כי גד־לים הסיכויים שתתקבל ההחלטה נגד קבלת המילואה, אף־כי יחסי הכוחות כפי שהם כרגע — שקולים ויתכן הכרעה לכל צד.

נורה בבטנו בסכסוך בדיסקוטק

גבר מגבעת שמואל נורה ב־ג כדורי אקדח בבטנו ושלושה אחרים נפצעו קל בקטטה שפרצה ביום ד' בערב ליד דיסקוטק „סמנסה" בפ"ת. הבחור שנורה אושפז בבית החו־לים „בילינסון", נותח ויצא מכלל סכנה. הבוקר הוגדר מצבו כבינוני. המשטרה טרם פרסמה את שמו. שלשת האחרים שנפצעו קל מ־מכות אגרוף והלומות במוטות עץ טופלו בבית החולים ונעצרו על־ידי המשטרה.

ביום רביעי, ז' ניסן תשל"ה (19.3.75)
תועבר בשידור זו מהדורה מיוחדת של תכנית הרדיו
עשה לך רב
שתיוחד לשאלות בהלכות פסח
הראשון לציון הרב הראשי לישראל
הרב עובדיה יוסף שליט"א
ישיב לשאלות המאזינים ישירות מן האולפן
• שואלים יוכלו לפנות לרדיו בטלפון מס. 02/228161, משעה 5 אחה"צ עד 10 בלילה.

ייצור ושיווק חומרי ניקוי
גרי GRE
ת.ד. 479 בני-ברק
הננו מכריזים על
שבוע הוזלות למוצרי ניקוי „גרי"

		במקום	המחיר
• אבקת כביסה	5 ק"ג	29.—	19.— ל"י
• אקונומיקה	5 ליטר	4.—	2.30 ל"י
• משחת כלים	4 ק"ג	14.80	12.— ל"י
• נוזלית	5 ליטר	8.90	7.50 ל"י

סבון נוזלי ריחני לרחצה
כשר לפסח בהכשר הרב אהרונסון שליט"א
ניתן להשיג את מוצרי „גרי"
בבני־ברק: רח' ר' עקיבא 56 בחצר מ־7—4 אחה"צ
בחיפה: רח' יוסף א/26 ליד התאטרון העירוני מ־7—4 אחה"צ
הזמן בטלפון ויבוא לביתך
בני־ברק 782093 חיפה 643227 (בשעות הערב)

יד יצחק בן-צבי ירושלים
המדור לידיעת הארץ בתנועה הקיבוצית
ארבעה ימי עיון וסיור
במרכז ובצפון השומרון
יתקיימו בימים כ"ה—כ"ח ניסן — 6—9/4/75
השתתפות למשיבי לבה בלבד.
בדבר פרטים לפנות בכתב ליד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660, ירושלים.

אליצור תל-אביב / מחלקת טניס שולחן
ביום שני ה' ניסן תשל"ה (17.3.75) בשעה 19.00
תתקיים
תחרות לגילוי כשרונות צעירים בטניס שלחן
בהדרכת המאמן הלאומי פימה בוריס
ושחקני הנבחרת הלאומית
ליאון ברנשטיין ולדי שרגאי
ההרשמה בערב באליצור בית"ס מוריה רח' צייטלין 24 תל־אביב

הסתדרות המזרחי והפועל-המזרחי / המרכז העולמי
המחלקה לדור הצעיר
נשארו עוד מספר מקומות
לכל ימי הפסח
י"ד בניסן עד כ"ב בניסן תשל"ה — ב„יער ירושלים"
עורך הסדר מר ברוך דובדבני
המחיר בביתנים (עם הסקה) — 525.— ל"י לכל אחד
— משפחות עולים וישראלים מוזמנים —
פרטים והרשמה: דוד בן־נאה, ת.ד. 588, ירושלים, טלפון: (02)35282

מדינת ישראל
משרד הדתות / איזור חיפה והצפון
ההסתדרות הרבנים הספרדיים בישראל | ארגון הרבנים והמשמשים בקודש בהתיישבות
לקראת חג הפסח תשל"ה
הרבנים המשמשים בקודש באיזור חיפה והצפון מוזמנים ל־
כנס
שיתקיים אי"ה ביום ראשון ד' בניסן תשל"ה (16.3.75)
במירון — בשעה 9.30 בבוקר
בהשתתפות: כבוד מרן הראשון לציון
מוה"ד עובדיה יוסף שליט"א
הרב הראשי לישראל
ישאו דבריהם בנושא:
„שואלין ודורשין בהלכות החג"
א. הרב [illegible] שליט"א — אב בית הדין חיפה
ב. הרב [illegible] שליט"א — רבה של צפת
ג. הרב [illegible] שליט"א — הרב של נהריה
ד. הרב [illegible] שליט"א — מפקח ארצי של המקוואות והעירובין
ה. הרב משה [illegible] שליט"א, יו"ר התאחדות הרבנים הספרדיים
ו. הרב [illegible] שליט"א, יו"ר ארגון המשמשים בקודש בהתיישבות
[illegible]
ברכה המועצה הדתית צפת — הרב [illegible]

[illegible] בשנת שירות [illegible]
זוג צעיר
הדרישות: [illegible] — עיירת פתוח בצפון הארץ
בדבר פרטים נוספים נא לפנות: ת.ד. 2041, תל־אביב, או טל. (03)625187 בשעות 9.00—14.00

עטרת ברכות
על ראש הרב הגאון
ר' אהרון לשצובר שליט"א
להיבחרו כרב בלשכת הרבנות של המועצה הדתית בני־ברק
תישרה שכינה במעשי ידיו
בית־הכנסת הפועל המזרחי — רח' יהודה הלוי
בית־הכנסת המרכזי — „מוהליבר" שיכון ה'
בית־הכנסת „גל־עד" — שיכון ד' של הפועה"מ
בית־הכנסת „המרכזי" — שיכון ה'
בית־הכנסת „המרכזי" — שיכון ד' של הפועה"מ
בית־הכנסת „אהל אברהם"
בית־הכנסת „משכנות" — פרדס־כץ
בית־הכנסת „המרכזי" — קרית הרב הרצוג
בית־הכנסת „מרכזי" אשכנזים — שיכון ג'
בית־הכנסת „מרכזי" ספרדים — שיכון ג'
בית־הכנסת „משכן דוד" ספרדים, קרית הרב הרצוג
בית־הכנסת „המבורך" לצעירים
בית־הכנסת „דרכי נועם" תימנים — שיכון ה'
בית־הכנסת „עץ חיים בהדרישין" תימנים — שיכון ה'
בית־הכנסת „הודה ימינו" תימנים — פרדס־כץ
בית־הכנסת „יכין ובועז" תימנים — המרכז
בית־הכנסת „עולי הגרדום" אשכנזים — פרדס־כץ
בית־הכנסת „תל־אפרים" אשכנזים — פרדס־כץ
בית־הכנסת „עולי משהד" — מרכז
בית־הכנסת „תפארת אחים" — שיכון ה'
בית־הכנסת „שבת אחים" אשכנזים — שיכון [illegible]
בית־הכנסת „שובה ישראל" אשכנזים — פרדס־כץ

הסתדרות הפועל-המזרחי — המפד"ל
סניף בני־ברק
ברכת מזל טוב נאמנה לרב הגאון
ר' אהרון לשצובר שליט"א
להבחרו כחבר לשכת הרבנות
שעל יד המועצה הדתית בני־ברק
יהי רצון שיזכה לפעול למען הרמת קרן התורה בקרב לבבות בעירנו בני־ברק — חזק ואמץ.
הנהלה

למכובדנו הדגול
הרה"ג נ. שרעבי שליט"א וב"ב
חבר הרבנות הראשית ורב העדה התימנית
ברכת מזל טוב לבבית בהכנס בנו יניק וחכים אוריאל נ"י בעול מצוות
יה"ר שיגדל לאילנא רברבא בישראל לתפארת המשפחה [illegible]
הרבנות הראשית / המועצה הדתית — [illegible]

לירושלמים!
סל מהדרין לפסח.
כל מוצרי מזון, יינות, שמורים וצרכי נקיון, כשר לפסח למהדרין מן המהדרין בהכשר הבד"ץ, ועד הרבנים וחוג חת"ס. כמו כן מבחר מגוון של מוצרי נקיון לעזרת עקרת הבית, לניקוי הבית והבדקים.
בברכת חג כשר ושמח
סל הזול, תחכמוני
הזמנה בטלפון 531978.

מוסד ציבורי גדול מחפש
נהג (לרכב פרטי)
הדרישות: נסיון בנהיגה של לפחות 3 שנים ברכב [illegible] השכלה של 10 שנות לימוד לפחות; המלצה ממקום עבודה קודם.
— תנאים טובים למועמד המתאים —
נא לפנות בכתב לת.ד. 2045 ולציין עבור נהג

RARE JUDAICA PUBLISHING HOUSE, JERUSALEM
ת. ד. 7025 טל. 84151
הופיעו
מהדורת צילום מפוארת ומהודרת בת 1,000 עותקים ממוספרים של
הגדה של פסח
מעלה בית חורין / וינה תקע"ג 1813
עם פירוש מהר"ם אלשיך. גבהות ה' עוללות אפרים ופירושים [illegible]
* מעוטרת בתחריטי נחושת [illegible]
המחיר: 110.— ל"י

תנועת האשה הדתית לאומית
המדור לקליטה חברתית של עולים
בבני ברק — קרית הרצוג בתיכון מקצועי לבנות של ביום ראשון ד' ניסן (16.3.75) בשעה 8 בערב כנס לקראת הפסח בהשתתפות:
הרב ישראל מאיר לאו שליט"א —
רב שכונות הצפון.
אשר ירצה על
ערכי יסוד בחג הפסח חג החרות.
הזמר אריה פרוכטר — בלווי מוסיקלי [illegible]. שירים ונגונים לחג — ג נ ב.
חלוקת הגדות לעולים בשפות עברית ורוסית.

מחלקת
התרבות וההסברה
המפלגה הדתית לאומית · הסתדרות הפועל המזרחי בישראל
יום ראשון, ד' ניסן תשל"ה (16.3.75)
תל-אביב — בחוג הרבנים, רח' יהושע בן נון 48, [illegible] בהרצאתו: „הלכות יסודי התורה להרמב"ם" — בשעה 7.00 בערב.
רמת־גן — במועדון בר־אילן, יתקיים החוג להגיד בהדרכתו של מר א. וייצמן — בשעה 6.30 בערב.
יום שלישי, ו' ניסן תשל"ה (18.3.75)
רמת־גן — במועדון ותיקים יתקיים חוג לתלמוד, בשעה 8.00 בבוקר, בהדרכתו של הרה"ג מ. י. אושפיזאי.
במועדון „בר־אילן" יתקיים חוג הרמב"ם, בהדרכתו של ג. ד. סרבר. בשעה 6.30 בערב.
יום חמישי, ח' ניסן תשל"ה (20.3.75)
רמת־גן — במועדון ותיקים יתקיים חוג למושבת ישראל בשעה [illegible] של הרה"ג קוק זצ"ל, עם הרה"ג מ. י. אושפיזאי — בשעה 7.00 בערב.

בואו לחוג את ליל הסדר ב מלון המרכז

— כשר למהדרין —
ירושלים
להשתתפות: * בסדר קהילתי או * לסדר לכל משפחה ומשפחה לחוד.
אפשר להזמין ארוחות מוכנות בכל ימי החג
טל. 02—223111 — רח' פינס 6
„ככר הורקנוס"
ירושלים

בחג הפסח שתה ותהנה ממיטב היינות
הכשרים מלכתחילה
מיקבי „הכורמים" ו„אשכול" של האחים שור
בהכשר ועד הרבנים של אגודת ישראל

ועד הרבנים בעיה"ק ירושלים
ירושלים ת. ד. 513 טלפון 222263
ב"ה, יום ט' אדר תשל"ה
תעודת הכשר
הרינו מודיעים בזה לציבור החרדי, שכל סוגי היינות המיוצרים ע"י היקבים הותיקים של האחים שור „הכורמים" בגבעת שאול, ו„אשכול" במוצא, ירושלים.
עומדים תחת פקוחנו והשגחתנו
ביקרנו ביקבים הנ"ל ועמדנו על כל תהליכי הייצור מתחילת הבציר ועד המילוי בבקבוקים שנעשו בתכלית הכשרות עצהיו"ט, הן לכל השנה והן לחג הפסח, ביחוד יש לציין שהכוהל (ספירט) המשמש לייצור היינות הנ"ל הוא מתוצרת עצמית של היקבים הנ"ל ומיוצר רק מענבים ללא שום תערובת אחרת מאיזה מקום שהוא, ונעשה בהידור הכשרות.
לכן כל היינות של היקבים הנ"ל המחותמים בחותמת ועד הרבנים כשרים אף למהדרין לפסח ולכל השנה בלי שום חשש ופקפוק.
תוקף הכשר זה עד ניסן תשל"ו
הלואי באעה"ח [illegible] פעיה"ק ירושלים תובב"א
נאם שלמה שרייבר
נאם אהרן בהגרי"פ זצ"ל ברנשטיין
נאם ישראל גרוסמן

הרב ישעיה אפשטיין
בלאאמו"ר מרן רבינו הגה"צ
רבי פנחס עפשטיין
הראב"ד ירושלים זצ"ל
ב"ה, ירושלים אדר תשל"ה
תעודת הכשר לחג הפסח
הנני להודיע בזה ברבים את אשר הודעתי מכבר, שכל סוגי היינות המיוצרים ביקבים המפורסמים של האחים שור נ"י „הכורמים" בגבעת-שאול ו„אשכול" במוצא
כשרים לחג הפסח בתכלית הכשרות למהדרין מן המהדרין
וכפי המסורת שלהם עוד מימי חיי מרן אבא הגה"צ המפורסם הראב"ד זצוק"ל הם נמצאים בהשגחתי התדירה מהבצירה עד גמר העשויי והפרשת תרו"מ כד"ת.
ונתגלגלה זכות ע"י זכאים שלגבי תוצרת היינות שלהם לא נתעוררה ב"ה שום שאלה של חשש חמץ עקב הכוהל של חשש חמץ המושם ביין כפי המכשול הידוע בעו"ה, כי הם משתמשים אך ורק בתוצרת כוהל עצמית המיוצר ביקבים הנ"ל כפי המסורת שלהם כל השנים, וכשרים כאמור בתכלית הכשרות לחג הפסח, וישתו ענוים וירוו בשמחה.
ולראיה באתי עה"ח [illegible]
(מקום החותם)
הרש ישעיה אפשטיין

יין לחיים יין מגדל יין מלכים יין גפן פוריה יין אשכול ישן
יין אליוסטון יין קונדיטון יין הרקח יין קומרן יין קרינא
ועוד 58 סוגי משקאות מובחרים
127 שנות ייצור — ערובה לטוב ולכשרות
לחג הפסח משווקים בבקבוקים חדשים
בלי תוספת למחיר הרגיל.

חברת ליבר בע"מ תל־אביב
ביח"ר לשוקולד, ממתקים, קקאו, קפה נמס

הרבנות הראשית למחוז תל־אביב—יפו
ת. ד. 9 טלפון 266271
ב"ה, ת"א־יפו, כ"ו חשון תשל"ה (11.11.74)
כפ' 5/734/0
הכשר לפסח תשל"ה
מאשרים אנו בזה כי השוקולד, הסוכריות, הקקאו, גומי־הלעיסה וגומי בלוני בזוקה וכן חפיסות השוקו־לדה קמיל־בלוך המיוצרים לפסח תשל"ה ע"י חברת ליבר בע"מ, תל־אביב, הם תחת השגחתנו.
בית החרושת הוכשר כראוי לפסח. ההשגחה סודרה והתוצרת נושאת החותם „כשר לפסח" מותר להשתמש בהם בלי פקפוק.
הרבנות הראשית
יצחק ידידיה פרנקל — הרב הראשי האשכנזי לתל־אביב־יפו
חיים דוד הלוי — הרב הראשי הספרדי לתל־אביב־יפו

לשכת הרבנות בית־שמש
ת. ד. 43 טל. 911361
ב"ה, ה' אדר תשל"ה (19.2.75)
כפי 15/ג/
תעודת הכשר
הננו מאשרים בזה כי המפעל לייצור קפה בן רגע בבית־שמש, המייצר „קפה נמס", נמצא תחת פיקוחנו, ונוהגים לפי הוראותינו, בכל הנוגע לענייני כשרות במפעל הנ"ל.
וכל מוצרי „קפה נמס" ממפעל זה הנם כשרים לפסח ולכל ימות השנה בתכלית הכשרות.
הרב יוסף מובכוילא
רב העיר
לשכת הרבנות בית־שמש
תרומות ומעשרות הופרשו כדין

בשורה טובה
הופיע
ילקוט מעם לועז על ספר קוהלת
כרך 16
להשיג בבתי מסחר לספרי קודש

ויכוח על אי-לוחמה מעשית

מאת יעקב אודלשטיין

...סע התיווך הנוכחי של ד"ר קיסינג'ר נפתח בפעולות המחבלים ב„סאבוי" שמטרתה היתה לסבך את מצרים בפעולה זו ולחבל; ובמקביל להודיע קבל עם ועדה. „אנחנו פה", אין אתם יכולים ...מו"מ בלי הפלסטינאים.

מסע התיווך הקודם שבין יש־ ...סוריה נערכה פעולות המח־ ...מעלות שאף לה היו מטרות אך הפרדוקס הוא שכשם ש־ „מעלות" סייעה לריכוך הסו־ ...מו"מ, כן סייעה פעולה זו ...תו של ד"ר קיסינג'ר. פער־ ...מחבלים הוכיחה כלפי העולם ...ור המצב באיזור, ומאידך ...זבה פעולה התיווך של ד"ר ...ר.

...פ והקרע בעולם הערבי

...ת אש"ף בעמיקות את הקרע הערבי. הן מבהירות לסא־ ...ני אלו קיימים עמדה מבשלת ומציגות את סאדאת כמתון. ...חות גם לערבים כי הם בידלו בביהם שלולה ביום היומים אותם ולא רק את אויביהם. ...סינג'ר הנאבק בגלוי ביקורת ...ל מדיניותו, וכה הדווח לפ־ המחבלים ב„סבוי" לתמיכה בכל דרגי הממשל של שכן היה ברור שבכוורי ה־ מכוונים אליו. הביכה ב־ ...צים שעה שכל מערכה החס־ ...ל קיסינג'ר בניסונאם עומדת המוטטות, השובה כיום ל־ לא פחות מתביכה במערכות

...יר התחיל את מסעו באמ־ ...שה עם סאדאת כנכנע לקם ...ר הכחון שלו והרמטכ"ל, ...מדי צבא, כ„ריכים לקרב. ...ום לקבל מסאדת דברים של ...זה הוא מכן להה תמורת ...ר לו סאדת, דברים בלתי ...הורק את הכדור לעבר ירו־ ...זאדת אמר לקיסינג'ר כדב־ ...ה. אני איני יכול להת לתה ...צורת הכרזה על אי לוחמה, ...יוצה של הכרזה זו שאני ...ראש על השטחים שישארו בידי ישראל, שלא לדבר על ...: שיש לכך בעולם הערבי. ...יאלץ להכריז הכרזה של אי ...לא אפקיר את זה בידי יש־ ...לא בידי ארה"ב, הזאת לא ...דיה של אי לוחמה, אלא מ־ ...ידה הודעות נגד חידוש מל־ ...לכן, בקש נא מישראל, ...ה הם רוצים ממצרים, כת־ ...הות להצהרת אי לוחמה של ...ירים שונים בשטח.

...ר הרוחות בדמשק

...ר בא לירושלים אחרי בי־ ...משק, שם נפגש עם השליט ...חאפז אסאד. סיורו בדמשק ... לומר לאסאד, שלא שכחו ...בהם שאסאד עצבני שמא ...שק סאדת יחתום הסכם נפ־ ...שראל וישאיר את סוריה ל־ ...ן עשה השבוע תרגיל של ה־ ...קה מצוחפת עם אש"ף, ש־ ...אנו הסורים נמשיך את ה־ ...אם ייחתם הסכם נפרד. נבגל ...ה את אש"ף. אך-אם ויסכימו ...ם אותנו, נבגל את הפרופיל ...יק." אסאד אמר לקיסינג'ר ...דרש לכבם את הועידת בינוה ...ה הראשון בסדר היום שלה ...גה מן הגולן, או לפחות הת־ ...ישראלית לכך. אסאד רמז ...של לעשות צרות ולסכל כל ...ם לא ישתפו אותו במו"מ. ...ידוע את הסכנה הטמונה ...מאידך הוא מקבל את ההש־ ...שראלית, שכל הסכם עם ה־ ...ייב להיות הסכם שלום ולא ...ביניים, משום שהתנאים שר־ ...מורח, ובגזרה הסורית אין ...נסיגות חלקיות. בהדרגך ש־ ...צבים במסום מדמשק לירו־ ...נגד קיסינג'ר על המוקש ה־ ...ען שיהיה צורך במו"מ מק־ ...סוריה. אך בשיחות שקיים ...ם עם צוות השרים לא לחץ ...זה משום שידע כי הלחץ ב־ ...מורי עשוי להכשיל סיכוי ל־ ...בחזית המצרית. יתכן וכתב־ ...הזיק קיסינג'ר את הקלף ה־ ...שלב מאוחר יותר. לאחר ש־ ...סכם עם מצרים, יבוא קיסי־ ...אמר, כפי שעשה בהסכם ה־ ...שיש צורך לחזק את ההס־ ...רי עם עריכת הסכם גם ב־ ...סורית.

...בם אי לוחמה מהו?

...ות בירושלים התוכחו על תו־ ...בסים שונים של הסכם אי ...בין שתלווה לו הכרזה פומ־ ...ק שלא. קיסינג'ר ביקש ש־ ...ל תגייד אותו בואמר של ...מה יבוא לסאדת ויאמר לו, ...ים מציעים. סעיפים אלה ר־ ...נוע לנסיגה. הכרזה השוטה ...כריזה היו. חידוש השים ...שקום עד התעלה. הגבלת ...השתמש של הצבא המצרי. ...קלית וזקה. וכל מיני סעי־ ...ה. יש בהם משום ב־ ...יליי המלחמה, והיה אם ...אמר שיש על מה לחזן וכי ...כים לסעיפים מסויימים ב־ ...יחזור קיסינג'ר וימשיך את ...אך אם סאדת יאמר שבוב ...איים באים בושבון, יהי ...אין בשלב זה על מה לדבר ...לסיים את השליחות בכש־ ...נוהל להמשך השיחות ב־ ...אך בוואשינגטון. ...הישראלי שהשש מסתף ב־ ...כאילו מתקבל הרושם שה־ ...מן המעברים ומשדות הנפט ...לו בכיסו של קיסינג'ר, ניהל ...של יחסי ציבור, שהממשלה ...עומדת על הקו הראשון שלה ...מ־30 עד 50 ק"מ, משום ...בתיים כל ההצעות כצריות. ...למעשה היה ברור לקיסינג'ר ...ה לדבר על הסכם מוגבל אלא ...ם. ברהב, שכן סאדת אין לו ענין בהסכם מוגבל. לכן על אף ש־ אין התלהבות הממשלה בדבר נסיגה מן המעברים ומאבו רודס, התנהלו השיחות כאילו ענין זה כבר מוחלט ודאי, וכל הנסיונות להחזיר את הגלגל לקו הראשון של 30—50 ק"מ לא הצליחו. כך זה התקבל בדעת הקהל, שעל זה אין כמעט ויכוח הדיון הוא רק על התמורה המצרית.

לרכך העמדה הישראלית

קיסינג'ר ניהל את השיחות בירו־ שלים, תוך ניסיון לריכוך העמדה הישראלית, על ידי תיאור קודר בד־ בר מעמדה המדיני המבודד של יש־ ראל בעולם, ובדבר החשש לסוף ב־ דעת הקהל ובקונגרס, העייפים מן הסכסוך ולא יסכימו להמשך הת־ מיכה המדינית והמעשית בישראל, אם לא יבוא שינוי לטובה והסדר מסויים. כן דבר קיסינג'ר על האל־ טרנטיבה לאי הסכם, שמשמעותה מלחמה, וכל מלחמה עשויה לסכן את מעמדה של ישראל ולסבך את ארה"ב בסכסוך שבין שתי מעצמות העל. תיאור קודר זה הוא תרגיל קבוע כמעט של קיסינג'ר ואין בו חידוש. הוא רגיל גם לנהל את ה־ מו"מ בדרך של „בריקמנשיפ", הלי־ כה על הסף, אם המו"מ יכשל, פי־ רושו של דבר, פריצת מלחמה ואת זה יש למנוע בכל מחיר, ומאחר ש־ סאדת מעוניין עקרונית בהסכם בי־ ניים, יש למצוא את הנוסחאות ואת הפשרות כדי להגשים את הרצון העקרוני. הפרטים הם חשובים, אבל האלטרנטיבה להסכם כלשהוא היא גרועה הרבה יותר.

צוות השרים הישראלי נעזר ב־ צוות של מומחים שבראשו עמד מנכ"ל משרד ראש הממשלה מרדכי גזית ושנקרא „צוות גזית". צוות זה עיבד את האלטרנטיבות למקרה של סידורים בשטח בצורת אי לוחמה מעשית. בצוות ישבו מומחים לעניני מדיניות, משפט בינלאומי ולעניני צבא. צוות זה הסביר לקיסינג'ר את חשיבות המעברים בסיני כמקפצה למלחמה ואת העובדה הפשוטה ש־ מעבר מאיזור מפורז לאיזור של שימוש צבאי הוא ענין קל מאד, אם אין לצבא המצרי מכשולים בשטח. הכנסת הכוחות כבר מה שניתן לע־ שות באיזור מפורז, כאשר הסכר את האיזור המפורז של 10 ק"מ ליד ה־ תעלה. לאיזור הנכבש מקדימה הא־ שונה, שדרוש רק מספר שעות כדי לאייש אותו בגדודים צבאיים. לכן הוסבר לו כי המעברים בסיני מ־ הווים למעשה את המכשול היחיד למעבר טאנקים וציוד כבד, ואם יש־ ראל מוותרת על שטח זה, פירוש הדבר שהיא פותחת בפני המצרים את סיני למעבר צבא לצרכי התקפה. סאדת וכן אסאד רמזו לקיסינג'ר ש־ הם מחזיקים את האופציה הצבאית פתוחה. לכן הסביר הצוות הישרא־ לי לקיסינג'ר כי השאלה היסודית היא, אם אנו עוברים למצב מדיני של שלום, או שהסכם ביניים יתן לסאדת מקפצה נוספת לשימוש באופציה ה־ צבאית.

ויתור שעמו סיכון צבאי

קיסינג'ר קיבל את ההסבר של הצוות הישראלי שויתור על המע־ ברים הוא סיכון צבאי גדול שמחירו יקר וממשלת ישראל לא תוכל להו־ פיע בפני דעת הקהל בישראל, אם התמורה לנסיגה זו לא תהיה הפס־ קת כל אופציה צבאית מצרית. כן קיבל עקרונית את העמדה שעל מצ־ רים לשלם תמורה לנסיגה. אם כי סאדאת טען בפניו שמצרים אינה צרי־ כה לשלם תמורה משום שהמדובר בשטח מצרי. ויש להפריד בין הנסיגה לבין ענין השלום שהוא קשור עם הבעיה הפלשתינאית. בענין זה קיבל קיסינג'ר את הדעה שכל הסכם עם מצרים צריך להיות מבוסס על „קח ותן". אלא שהויכוח עמו הוא על שיעור הלקיחה ועל שיעור הנתינה. נקודה אחרת שנתבררה בשיחות, היא נקודת ההתחלה וההמשך. הצוות ה־ ישראלי הביע חשש שאם לאחר הס־ כם הביניים תפתח ועידת ג'נבה, יאמרו המצרים, ההסכם שנתתם עד כה נסתיים, ועתה יש לדבר על הסכם חדש. וכל ההתחייבויות שלהם יהיו כאילו לא ניתנו כלל. לכן העלה הצוות הישראלי שתי דרישות מק־ בילות, שההסכם לא יהיה קשור עם הסכם אחר נוסף, ומה שנקבע ישאר עומד לעולם ועד. וכן שהסכם זה לא יהיה קשור עם הסכמים שי־ תתמו עם מדינות ערביות אחרות ו־ לא יהיה תלוי בהם.

זאת ועוד: השגריר הסובייטי וינ־ וגרדוב, שישב באפס מעשה ב־ ג'נבה, גילה פעילות ונקט תכסיס מעניין. הוא ניסה לתווך בין ירדן לאש"ף, כדי ליצור חזית כפולה, בין ירדן, סוריה ואש"ף. חזית זו תטרפד כל הסכם עם מצרים. יש להניח שירדן לא תתפתה להכנס זה משום שהיא יודעת שכל השלמה עם אש"ף פירושה חיסול ירדן כמדינה. אולם וינוגרדוב עשה כאן למעשה את המלאכה הסורית המבקשת בכל מ־ חיר למשוך את ירדן אל החזית ה־ שלישית נגד ישראל, ותמורת זה נו־ הגת סוריה עם ירדן בכפפות משי ו־ חותמת עמה על הסכמים ואינה מת־ קיפה אותה במלחמת התעמולה ה־ בין ערבית. ירדן מכריזה כלפי חוץ שהיא יוצאת מן התמונה בעקבות החלטות רבאט. אך בצורה בלתי רש־ מית היא אורבת לכשלון אש"ף כדי לחזור לזירה, והיא יודעת שחזרה לזירה פירוש הדבר, בניגוד לאש"ף ובניגוד לסוריה ולקוו הסובייטי.

☆

אם קיסינג'ר יחזור ממצרים עם הצעות של ממש, יגיע רגע של אמת במו"מ. בשלב זה טרם התחיל דבר של ממש ורק נתברר כי הפער בין העמדות הוא גדול שיש צורך ב־ מאמצים גדולים כדי לגשר עליו. המו"מ השבוע היה יותר תרגיל של יחסי ציבור מאשר מו"מ.

בודדים ומיוחדים

מאת הרב צמח זמברובסקי

„אפילו אם הקואליציה בעיריה תהא נתונה להתמוטטות, ישארו בתי הקולנוע פתוחים בליל שבת", — אמר ראש עירית תל אביב בראיון שהופיע ב„הצופה".

לישרו של ראש העיר יש להזכיר שהצהרתו לא השאירה את הרושם כאילו היתה בזה כוונה שזוהי הצהרה עקרונית נגד שבירות השבת כשלעצמה. ראש העיר ביסס את החלטתו על העובדה שמכיון שעבריינות הנוער היא בעלייה, חשוב להחזיק את הנוער רחוק מן הרחובות.

אין זאת. אלא ראש העיר הנכבד סבור שהסרטים המוצגים בימים אלה בכוחם להשפיע על הנוער שלנו. ש־ כדאי להרוס את אוירת השבת. הס־ רטים של היום בקולנוע או של הטלוויזיה, עם התיאור של רציחה, פשע ושוד, כמעט שאין להתייחס אליהם כלבידור, מבלי לדבר על עי־ צוב החינוכי או של האופי. פתרון פשוט מדי, כצד ראש העיר של ה־ עיר הגדולה ביותר בישראל לבעייה רצינית וקשה ביותר. התגובה? כמה קולות מחאה מצד חברי המועצה הדתיים והעסקנים כרגיל. האם אמי־ נו שמה שאנו רואים על המסך הוא בדיוה ופשיעה וכו'. לו היה זה ב־ סינימה בלבד; לצערנו הרב, כמעט שאינו עובר יום מבלי לקרוא ב־ עתונות על הריגות, פשיעה וגנבות ושוד הנעשה בכל רחבי הארץ. התגו־ בה? מאמר מערכת מקרי, סוב, ה־ עסקים כרגיל...

נבואות קודרות

העלייה היא בירידה, התיירות ב־ קפאון, המוראל של היהודים בגולה הוא בתכלית השפל, התעמולה נגד מדינת ישראל היא בעלייה, המגי־ עה למימדים מחרידים. והתגובה? העסקים כרגיל. מאז מלחמת יום ה־ כפורים, למרות ההוצאה של בצ־ הון, שקע המוראל של העם כאן בארץ מטה מטה. לא נעשה שום נסיון כדי להתגבר עליו: להיפך. יום אחר־ י יום נשמעות נבואות קודרות מכל העברים. מלחמה אחרת היא בלתי נמנעת תוך שלושה חדשים, או שנה ולא יאוחר כאשר עד תום השנה. את נביאי השחורות אין להשתיק. אין אנו יודעים שום ארץ המכבדת את עצמה בה ירבו שרים וגינרלים לדבר כל כך הרבה והרפות כל כך. והסוג של הנאומים, מדכא ביותר: חסרי רוח, תוכן ואמונה, נאומים כאלה אינם נשמעים רק כאן, אלא מה שרע הוא כמו כן ואפילו גרוע יותר, הם נמסרים החוצה על ידי שליחינו ורבים הם. כל כך הנשלחים מעבר לימים, המצליחים להחדיר גם רוח של תבוסנות. אתה שומע או־ תם מדברים בטון של מומחים מדי־ ניים וצבאיים על האוכלוסיה הג־ דולה יותר של הארצות השכנות שלנו, על הופעתן ככוחות שיש ל־ התחשב עמם, על זה שצבאותיהם בהפכים לכוחות לחימה אמתיים ו־ אנחנו — הננו פחות משלושה מיל־ יונים, מבודדים, נבודים נתונים לסכנה. הסטאטיסטיקה היבשה שלהם יכולה להיות נכונה, אבל מדוע כ־ זמרים בשפון פתאומי כל כך את הנושא הצ'לויים הללו? מה נשתנה בקפטביות כל כך?

האם היינו רבים יותר במספרים בשנת 1948. האם היה יהא האחוזים במספרים יותר לטובתנו ב־48, 56, 67 או ב־73? לאחר מלחמת יום הכ־ פורים נתגלה הפער בזה!

האם ניצחנו במלחמת העצמאות, כשמספרנו היה רק בין 600 ו־650,000, מפני שעלינו במספרים על השכנות הערביות אז? או המל־ חמות האחרות בגלל עליונותנו ב־ מספרים או מפני שצו היה כל העו־ לם לצדנו החוש לעזרתנו? רק היום, היום... נותרנו בפעם הראשונה לב־ דנו, מבודדים, עזובים רק ל„כוחנו הדלי" שנבטח בו. זה מה שבלעיסים אותנו בהמצדות, האם זהו שלא ש־ העלייה היא במורד, שהתיירות היא בקפאון. בתי המלון ריקים למעשה? במוסחות מירבית אנו יוצרים אווי־ רה של פחד וסכנה, ואנו מצפים ל־ תיירים ואפילו לעולים חדשים. זה פשוט לא בא, מה נעשה כדי לפ־ צל נגד זה? הכל כבמהגו... מה מס־ תתר באחורי כל זה? כיצד יכול כל זה לקרות. לבי לאחר כל הבאי־ רזות הנסים שהתגשמה הענקית ל־ נו?

זהו אנגלס שדיבר על היהודים וכלל אותם בין העמים שאין להם היסטוריה. כמה עצוב הוא שאנו כמעט מתנהגים באורח זה כאילו היה צודק. אנו שהיינו תמיד מוד־ עים היסטוריה, שהיום הזה, ההווה היה כמעט כבוטל והיינו תמיד בעבר ובעתיד יכולים לאבד את החוש ל־ היסטוריה, אלא אם כן אנו מכירים את מה שבולט לנגד עינינו. אין אנו יכולים להרשות לעצמנו את הלוכסוס להיות אדישים לבאורעות של היום הנוכחי. קיימת הסכנה של ניתוק ה־ קשר לעבר ולעתיד. לא, בזמן הזה אין אנו יכולים להרשות לעצמנו את העסקים כרגיל, בעבר אם גורלנו היה לעבור יסורים ואכזריות, היינו מוכנים להיכנע ולבלותו. הרגשנו שהשאיפה שלנו ומכרתנו היו אפילו חשובים יותר מן החיים עצמם. באר־ מונה כזאת, לא הועלתה בדעתנו השאלה מה המחיר שהיה עלינו לש־ לם בעד גורלנו. זה היה כדאי, היינו חייבים להשרוד בכל הנסיבות. זה היה חלק מן התהוצה הלאומית של־ נו. אנו הסכמנו ברצונו החפשי לשאת לא רק את המשא שלנו, אלא את המשא של העולם, הרגשנו שזה היה ייעודנו הטבעי, כן, הסכמנו בשמחה לשאת את המשא של העולם. האם נצה, בעיצוב העבינים של היום, להפסיק להיות גורם במאורעות העולם? זאת תהא בגידה להיסטוריה לנו, ולייעודנו. היינו תמיד גורם, ו־ עלינו להמשיך להיות. היינו גורם דתי, גורם מוסרי, גורם רוחני. אם תרצו.

מהו תפקידנו?

מה תפקידנו היום במובן מוסרי ורוחני?

נכון, יש לנו מלומדים פרופיסו־ רים, מדענים תקיפים ואבנים, אבל היכן הוא כח היצירה שלנו?

מדוע דלות כל כך היצירה? מפני שבאמתו התום של מאבק אנושי, בו היהודי הצטיין ביותר, בתחום הרוח, תחום זה אנו מדשאים, אנו מהרח־ קים ממנו. בחברה הכוזרניה שלנו במדינה היהודית זה נעשה מאבו. כמה זקוקה ארצנו לרוח היהודית האמת בעת כזאת לא רק בארץ כלכי אלא הצילה זקוק לה. האבי־ שות היא ריצבה למלה־זו כצרי לג־ פה. היא מהפסה ומגיעצת עלית. היא מישהתנו. בידנו להביאה, אך אנו בעצמנו כההנאים מצפיה. זו אינה הופיעה. „מדוע"? מפני שאנו עסוקים כדי בעסקים כרגיל, כל כך עסוקים שאפילו לא שמנו לב „לפ־ לאי" הקשור בחזרתנו למולדת אלא התעסקנו רק בסעיפים הפוליטיים שלה. העולם היהודי והלא יהודי כאחד ציפה למשהו אחר מאתנו, משהו שונה, משהו משכנעו יותר. בעניין זה מילאנו את פינו מים.

כן, היהודי חזר לארץ ישראל. הך שליחות היסטורית של המאורע ה־ היסטורי הזה לא מצא את הביטוי ההולם. בשביל עלייה אמתית השליחות הזאת היא המפתח. כשזו חסרה, יכולה להביא לירידה. ישנ־ מרנו השם. אנו עוברים משבר חמור, מדוע לא לרכז את מלוא התושיה השכלית שלנו לניתוח בעומק הסיבה האמתית של הבעיות, מדוע לא אינ־ ויגסאר אמתי של הערכים האמתיים שלנו. ה„משכילים" מאז לא התביישו ולא פחדו להכריז שליחותינו הי־ זה צריכה עדיין ליצות „אור לגו־ יים". הם האמינו בזה. היכן הם אפילו ה„אפיקורסים" מאז? הם הל־ כו ולא השאירו יורשים. הקולות ש־ אנו שומעים היום של אלה הקוראים לעצמם „משכילים" הם ריקים מכל רוח שהיא ומשמעות, הם פשוט מוסי־ פים למהומה..

זה מסביר את הלך הרוחות הנוכחי בישראל. הדור הנוכחי אינו יודע מדוע הוטל עליהם לסבול ולהקריב את עצמם. הם אינם יודעים את ה־ מטרה של כל זה. סתם בשביל לאו־ מיות?..

אפשר שנעשינו זקנים מדי כדי ל־ קדם את האהבור ההיסטורי שלנו. ה־ חכם החסידי, רבי נחמן מברסלאב הורה: „יהודי אינו מציה להיות זקן, לא צדיק זקן, לא חסיד זקן". עלינו להישאר תמיד צעירים. תמיד מוכנים להתחיל מחדש. כיצד יכול מישהו לזכות לייחוס להיות יהודי", היה רגיל לשאול. שאלה זו הציקתו זמן רב, עד שיום אחד באה התשובה אליו: ארץ ישראל. רק על ידי ארץ ישראל יכולה הנשמה לקבל את ה־ רפואה שלה. האם מסוגלים אנו היום להבין את התשובה הזאת. אף על פי כן, התשובה של הצדיק היא עדיין התשובה היחידה בעלת תוקף. אולם כדי שארץ ישראל תהא הרפו־ אה למכאובינו, עלינו לפהות לתת הדגשה דומה לרוחני ולמוסרי כמו שאנו נותנים להדגשה הפוליטית. ה־ רפואה יכולה להיות לא פשוטה ולא קלה. אל לנו לצפות לתשובות קלות. אין כאלה. הבעיות של החיים הן מכשיות ונוקשות, כך חייבים הפת־ רונות להיות לא עסקים כרגיל.

לא רק מחאות

זוהי הסיבה שאין אנו יכולים ל־ הסכים למחאות הסתמיות של חברי מועצת עיריית תל אביב נגד חילול השבת. זהו פשוט מדי ושלילי מדי. הציבור הדתי אינו יכול לשקוע בתגובה למאורעות על בסיס של אד־הוק. עליו למצוא ולהצביע את הדרך של ריפוי התחלואות. הסיב־ ראבה ועל ידה חילול השבת אינם התשובה לעבריינות הנוער, לא מס־ פיק להגביל את הדרישה לסגירתם. יש לסבוא תהליך משמעותי יותר. בכושר המצאה ובהכרה ממשית ל־ חפש תשובה, היא תימצא. מדוע לא תבנית „עונג שבת" כפוארת, כמו שחיים נחמן ביאליק הנהיג בימיו. מדוע לא להזמין לבתים בלילות שבת את הנוער המשוטט מן הרחובות ולהביא לפניהם אווירת שבת אמ־ תית בבית שומר מצוות של אחד השכנים.

אם ברצונו לעזוב את התוריה היפה המתכמת את הלב של השבת האהבה לכוון מסורות של עריכה בהאות, למה לא להיות מוכנים ל־ עשות את הקרבן הזה על ידי תכנון וסידור היפוס של אסיפות רוח־ ניות והרבותיות כדי למשוך את הנו־ ער וכך להחזיקו רחוק מן הרחו־ בות. החוסר בקרנות אינו יכול לה־ יות התירוץ. תכנית כמו זו צריכה להיות העדיפות הראשית של המפ־ לגה, העירית המפלגות. צבם ה־ הונהה עלה יותר ביוקר, התוצאות טראגיות יותר. אנו העלינו פשוט את זה כדוגמה. אותו עקרון חל לגבי כל הנושאים שנגענו בהם לעיל. הבעיות הן המורות מדי כ־ די לפתור אותן על ידי תרו־ פות בעטיפות של זוכר. אנו חיים בזמנים בלתי רגילים, ועומדים בפ־ ני בעיות בלתי רגילות. לפיכך, אין העולם יכול להמשיך לנהוג כמנהגו. אם לדבר מבחינה מציאותית, מיהו בעל השכל הבריא קיווה להשיג הג־ שמת תקותינו והלוכותינו העתיקים בלי דם, במיוחד באותו עולם שאנו חיים? מדוע הסכמנו וקיבלנו כל אותם היסורים ואבידות כבדות בגולה מבלי לקבל שום תמורה ו־ מדוע כל אותם הייסורים והרינונים. כשאנו נקראים לשלם את המחיר בעד חיים עצמאיים במדינה ריבונית שלנו? ברור. המשמעות האמתית של הציונות עדיין לא מובנת, הממ־ לכתיות אינה נוהגה אותותיה. מפני ש„הכל כמנהגו". זה נושא ללא סוף. והנה תזכורת אחת לבסוף. אברהם אבינו, הבין שהוא עמד מעבר האחד וכל העולם מעבר השני. עלינו לקדם במציאות קשה שהעולם לא סיבה אי־ הה. אנו, בני אברהם, הננו עדיין בצד אחד ושאר העולם עדיין עומד בצד השני. אברהם עבד יחידי, ללא פחד, והוא ניצח. אנו בניו, חייבים גם כן להעיז לעמוד לבדנו, במלוא האומץ, וכמו אברהם, לדעת שאלו־ קים עמנו וגם אנחנו ננצח. לאברהם היה לקח ללמד לעולם, יעודנו הוא להמשיך במסירה אותו לקח לעולם פורעב, שותת דם. זהו עניין שכדאי להלחם בעדו. אנו ננצח, אנו עומ־ דים לבד, בכל זאת לא לבד...

זוהי הסיבה שאפשר היה לנצח במלחמת העצמאות. זו איפשרה ה־ נצחון של המלחמות שבאו אחרי כן. המדינאים והגינרלים יכולים לה־ יות צודקים בסטאטיסטיקות הקרות שלהם. הם יכולים להיות צודקים בגישה הקרה של השכל. אולם באי־ כתי אפשר היה לגשת לחיים יהו־ דיים, ההיסטוריה והייחוד שלהם ב־ שכל ובהגיון הפשוט? החיים ה־ יהודיים הם יותר עמוקים. הבה נ־ חפש בעומק, שם נמצא את התשובה שלנו, לא בסיכרמה.

אופטימיות קיסינג'רית...

האם יש שחר למסקנות „ועדת בן שחר"?

מאת יצחק דויטש

מה פתאום, הקלות? — רבים שאלו כך את עצמם עם פרסומו של דו"ח ועדת בן־שחר על הריפורמה במערכת המסים הישירים. תגובה זו אופיינית משום ששינויים במס אצלנו משמעם בדרך כלל הכבדת העול. הגזרות הכלכליות רודפות אחרינו והנה מבשרים לנו עתה הקלות. לכן נמצאו רבים אשר משכו בכתפיהם לשמע תוכן הריפורמה המוצעת.

אולם האמת לאמיתה היא שהמל־ צות ועדת בן־שחר הן אמנם הקלה במסים לרוב המכריע של האוכלו־ סיה. 70 אחוז מהשכירים יהיו פטו־ רים כליל ממס או שישלמו מס שולי בשיעור של 25 אחוז בלבד. 20 אחוז נוספים מהשכירים ישלמו לפי 35 אחוז רק העשירון העליון של השכירים ישלם מס בשיעורים גבו־ הים יותר. בין העצמאים יהיו כ־50 אחוז אשר לא יעברו את השיעור ההתחלתי של 25 אחוז. כ־33 אחוז יהיו בתחומי השיעור הבסיסי של 35 אחוז. רק השאר — כ־17 אחוז מכלל העצמאיים — ישלמו שיעו־ רים שוליים גבוהים יותר ואף הם לא יעברו על מס של 60 אגורה ל־ לירה בשוליים — כאשר שיעור זה חל על הכנסה של מאה אלף ל"י לשנה.

מכאן שאכנם ישנה הקלה במועל לכלל האוכלוסיה. התשלום מס גבוה יותר חל למעשה רק באותן קבוצות של בעלי הכנסה אשר כיום הם נהנים באחוז גבוה מאד של הטבות פטורות ממס. כאשר לבעל הכנסה חודשית של 3000 ל"י יש תוספת של 750 ל"י „נקיות" או לבעל 5000 ל"י יש 1600 ל"י כהטבות פטורות, ומעתה יכללו את הסכומים האלה בבסיס המס, אזי יעלה שיעור המס אצלו והנטו יהיה קטן יותר, שכן הבדל זה הוא למעשה נקודת המר־ כז של כל הריפורמה במערכת ה־ מסים. התשלומים הפטורים ממס, או השלומים בשיעורי מס נמוכים מהווים כיום אחוז ניכר מסה"כ ה־ הכנסה. לפי הערכת „ועדת בן־שחר" כוללות ההטבות לסוגיהן סכום ה־ מגיע ל־3.2 מיליארד ל"י, כאשר שליש מהסכום נובע מתשלומים ל־ אחזקת רכב. יש בסכום זה כדי להגדיל הכנסות ממסים בכמיליארד ל"י, שהרי הן היו מצטרפות להכ־ נסה השולית החייבת בשיעורי מס גבוהים.

בעוד שסכומים אלה פטורים כ־ יום ממס הם חייבו את האוצר למ־ צוא אלטרנטיבות. הדרך שבה הלכו היתה העלאת שיעורי המס, לכן הגיעו למס שולי של 87 אחוז. מכיוון ששיעורי המס הם כה גבוהים נוצ־ רה התוצאה התמורה של העלמת הכנסות.

סביב היקף העלמות המס היו אצלנו הערכות שונות בעבר. אי־ אפשר לקבוע סכום מדויק. חוגי ההסתדרות דיברו על מיליארדים. האוצר דיבר על מאות מיליונים. לאחרונה עשתה לה מהלכים ההע־ רכה של מר ברוך נאדל על ל־ מעלה מ־10 מיליארד ל"י העלמות מס. „ועדת בן־שחר" מציגה אומדן משלה: היקף העלמות ההכנסה לפי חישוביה הגיע ל־2 מיליארד ל"י בשנת 1972, כאשר המס עצמו היה מגיע ל־700 מיליון ל"י. במונחים של היום מדובר בהעלמה של יותר מ־4 מיליארד ל"י כאשר סכום המס שהיה ניגבה הוא 1.5 מיליארד ל"י.

הריפורמה במערכת המסים מכוו־ נת לבלוע בבסיס המס גם את הה־ טבות והפטורים שניתנו. היא אר־ צרת ליצור שיטה שבמסגרתה ה־ העלמות תהיינה פחות כדאית ו־ בתוספת העמקת שוטת ההחמרה ל־ גבי מעלימים „ישימו את היד" על אותם כספים שברחו מקופת ה־ אוצר.

לאור זאת גורסת „ועדת בן־שחר" כי היא מציעה „דרך ארוכה וקצרה". כלומר דרך שבראשיתה יש אמנם ויתור על הכנסה ממסים, ע"י הור־ דת השיעורים, אך בסופו של דבר היא תכניס למדינה יותר מס. מכיוון שתבריא את מערכת המסים ותקרב אותנו למס אמת.

הציפיה כי בסופו של דבר יגדלו ההכנסות ממסים כתוצאה מריפורמה זו בנויה על כך שיגבר התמריץ לעבודה ולפעילות עסקית. בדרך ז יוזנו מקורות נוספים לגביה.

ערך חברתי

בהפעלת הריפורמה במס הכנסה עשויה להיות תמורה מסויימת ב־ בחינת החברה הישראלית. הרגי־ לים הגלותים של חיים על פנקס הו־ צאות, נסיעות ברכב על חשבון ה־ עסק ושיחות טלפון שאינן עולות כסף באשר התשלומים היו תוספת שכר שאינה חייבת במס. התנהגות זו פגעה לא מעט במוסר הציבורי. יש חשיבות לכך שכל אחד יתקיים מהכנסה נורמאלית ויקבע לו את התקציב המשפחתי עפ"י שיקולים שלו, בלי שהוא יודרך משיקול ש־ הוצאה מסויימת, איננה עולה כסף. הדוגמה הבולטת ביותר לעניין זה היא צריכת החשמל של עובדי חברת החשמל המגיעה לכדי פי חמש מ־ צריכה רגילה, מכיוון שהיא איננה עולה כסף.

החברה הישראלית זקוקה לריענון בתחום זה. כאן עשויות ההמלצות לתרום תרומה נכבדה.

„התלוש" לא יהיה „תרגיל אוטומאטי"

חשיבות רבה ישנה בשיטה המו־ צעת למס הכנסה על היחיד. המצב הקיים כיום הוא שמקבלי „תלוש המשכורת" („תלוקים") אינם מה־ מצאים בו ואינם יודעים איך תושב המס שלהם. הם אינם יכולים לע־ שות את ההבחנה בין הסוגים ה־ שונים של הכנסות־שכר רגיל, תו־ ספת יוקר, שעות נוספות וכו' — ולאור מכן חישוב המס, השיעורים, הניכויים, השיעורים המופעלים ו־ כל הכרוך בכך. השיטה החדשה תהיה פשוטה בתכלית: יהיו 4 שיעורי מס שוליים הידועים את סה"כ בו חייבים במס המסה"כ זה יופחתו הזיכויים לפי המצב המש־ פחתי. כל אחד יוכל לחשב בעצמו, ללא קושי, כמה מס הוא חייב.

ההתמודדות עם קבוצות לחץ

קבלת הפנים שזכתה ועדת הרפור־ מה זכה היא חיובית למדי. הדו"ח נתקבל בדרך כלל בברכה ע"י כל הגורמים המייצגים. אולם אין צורך באשליות. כאשר נתקרב לביצוע ניווכח שהעמדות אינן כה נוחות.

מכיוון שהנפגעים יהיו דווקא ה־ קבוצות החזקות, אלה שההטבות שקיבלו היוו מרכיב גדול של ה־ משכורת, הרי הם עתידים להתייצב כנגד השינויים המוצעים. אין ספק שקבוצות לחץ, כמו אנשי צוות אוויר של „אל על", לא ישלימו עם ויתור על פריווליגיות שיש להם כ־ יום.

תעמוד לכאורה האפשרות של גילום הסכומים. כלומר: המעביד יגדיל את תשלום הברוטו כדי ש־ העובד לא יפגע ב„נטו" שלו למ־ רות שהתשלומים ייכללו בבסיס ה־ מס. אך גם על אפשרות זו לא יסכמו ביותר, ואת בגלל שני טע־ מים: אל"ף — לא יהיה נוח לאותן קבוצות לעלות ברמת שכר כוללת וגלויה באופן הלול הזוקק עיניים. בי"ת — ההוצאה הנוספת של ה־ מעסיקים תעלה בבת אחת בסכומים. אם השתמשנו בדוגמה של „אל על" הרי שינוי שכזה עלול להפוך אותה בבת אחת לחברה גירעונית הנזקקת לסובסידיה גמו־ רה מצד הממשלה.

וישנו היבט נוסף. אם בגלל ה־ גילומים יעלו משכורות מסויימות בבת אחת בשיעורים גבוהים ביותר הרי הם יגררו תגובות שרשרת ב־ שכר, שכן המשק הישראלי בנוי כולו על שיטת ההצמדה והוספת שכר לקבוצה אחת גוררת אחריה תוספת לקבוצה אחרת. על רקע זה צפויים מכשולים רבים בהפעלת ה־ דו"ח, איננו נוטלים על עצמנו סי־ כון רב אם נצייר שבשבועות ה־ קרובים נהיה משופפים במאבקים ובהערמת אבני־נגף בדרך לביצוע הדו"ח.

יכולת המשק לוותר

אך לא רק מבחינת הביצוע צפויים קשיים. עמדת הבעייה ה־ בסיסית: האם המשק יכול כיום להרשות לעצמו הורדת הכנסות ה־ אוצר בסכומים ניכרים. נכון, ש־ ציינו בתחילת הדברים כי בסופו של דבר עשוי שינוי השיטה להג־ דיל את הכנסות המדינה. אולם ל־ פחות בתהליך המעבר ישנו הפסד קופתי. הערכת הוועדה עצמה היא שההפסד הקופתי הוא מיליארד עד 1.5 מיליארד ל"י לשנה.

תקציב המדינה הוא במצב עריץ. יש בו גרעון גלוי של 1.5 מיליארד ל"י. אבל כבר כיום חסרים בתק־ ציב עוד כשלושה מיליארד ל"י, הנובעים מוויתור על הכנסות כ־ תוצאה מהקטנת מס מעסיקים ומס קנייה, הקצבות נוספות לרשויות מקומיות ויעדים סוציאליים וכן כ־ הוצאה מאומדן כתוצאה של הכנסות מהלוות פנים ומסים. במצב זה הר־ רמה נוספת של מיליארד ל"י ה־ שנה עלולה ליצור לחצים אינפלצ־ יוניים מחודשים. ישנה הערכה ש־ במקרה זה יתחדש גל התייקרות ב־ משק.

הממשלה תצטרך להתחשב היטב בשיקול בסיסי זה לגבי מועד הפ־ עלת הריפורמה. גם אם תהיה מוכנה לכך מבחינת ההכנה הציבורית ו־ השלמת החקיקה בכנסת, היא תצ־ טרך למצוא מקורות מאוזנים להפס־ דים הקופתיים הקרובים.

אם הריפורמה תופעל — תהיה ספיגה מקבילה

מה פתאום? הקלות? הזכרנו שאלות אלו בתחילת הדברים. ואכן בסיום אפשר לומר: אל דאגה. ההק־ לות הללו שאנו מצפים להפעלתן עתידות להיות אמצעי ומכשיר ל־ שיפור מוסר המסים. אבל בסופו של דבר לא נראה כי בדעת הממשלה להקל את העול על הציבור. צפוי בהחלט שאם מס ערך מוסף לא יופ־ על בנובמבר, ובוודאי שהוא לא יופעל ביולי, או בתקופת הביניים יוטלו מסים אחרים על הציבור. אין להניח שהממשלה תלך על הקלה בסך הכל. הכבדה של המסים עשר להשתנות. אבל לא השאיבה מהצי־ בור באמצעותם. מוטב שלא נחיה באשליות מתוקות שאין להן כיסוי.

למרות הקשיים הצפויים בביצוע ובעיות האיזון התקציבי צריך לצ־ פות שהריפורמה אכן תבוצע. צריך לקוות שלא יפלה בגורלה מה ש־ עלה בגורלן של המלצות ועדות ריפורמה קודמות, שהאחרונה בהן היתה „ועדת אשר", ששבקה חיים זמן לא רב אחרי לידתה.

יומן ניו־יורק

החרם הערבי ו...היהודים

מאת ד"ר הלל זיידמן,
סופר „הצופה" בארה"ב

ליהודי אמריקה דאגות ובעיות משלהם, ביחוד עקב המצב הכלכלי ה־ הולך ומחמיר והפוגע גם בהם, ואולי במידה יתירה. ויותר ממה שנפגעים ע"י ה„מיתון" או שפל כלכלי.

מומחים לכלכלה, מתחילים להגדיר את המצב כ„דפרשון", וזה מעורר חל־ חלה. רבים כבר אינם נרתעים מלהו־ ציא מפיהם בפומבי את המילה המטי־ לה אימה: „דפרשון".

תיאורי זוועה מהסבל האיום של שנות השלושים, עולים מתהום הנשיה ומטילים צל על החיים הציבוריים, וגם ממלאים לבותיהם של רבים בדאגה ליום המחר.

נכון, שאין להגזים בחומרת המצב. שנות ה־ שובע, שהיו רבות, מלאו אמתחותיהם של שכבות רחבות של האוכלוסיה, ביניהם של יהודים. מליאי ההון הם ניכרים, ובוודאי שיעברו שנים טרם יתרוקן. אבל מצבו הכלכלי של אדם באמ־ ריקה אינו נמדד רק לפי מה ש„שווה", לפי האימ־ רה הידועה, אלא לפי מה שמרוויח אותה שעה. לא די לאדם שהוא עשיר — עליו להתעשר, באופן תמידי ומכושך. המודד הוא לרוב קצב העליה בהכנסותיו. אם, לדוגמא, הכנסותיו של אדם גדלו, נגיד בעשרה אחוזים, במשך שנים מסוי־ מות, שנה אחת הגידול הוא „רק" בחמשה אחו־ זים, — הרי זו „ירידה" המלאה את ה„קרבן" דאגה.

לכן יש להסתכל על המצב הכלכלי מכבש זה. אולם כמה היבטים למצב זה. והנה אחדים מאלה — מבחינתנו.

„גזירה שווה" שלא במקומה

איני גורס את ה„גזירה שווה" של הרב מאיר כהנא, עם המצב הכלכלי הירוד בגרמניה בשנות העשרים, שגרם להעלאת האשכנזאי ולהרג רב ביהודים. אין דמיון בין גרמניה לאמריקה. כשם שאין דימיון ביניהם לשום עם אחר! (ועוד, אם אנחנו מקבלים את דעתו של כהנא, שזה יכול לקרות בכל מקום, — אז אנו מלבנים בזה את המרצחים הגרמניים.) אולם אין להתעלם מהחשש שמא יגרום משבר כלכלי חמור, בממדים של „דפרשון", ליחס שלילי אליבו מצד גורמים בלתי־ יהודים מסויימים.

בבחינה ישראלית התוצאות הנראות לעין אינן אלה שפחדו מהן, את אשר יגורנו לא בא. יגורנו שמא לאייהודים, כאשר יסבלו כ„תקף הנפט הערבי, יטילו את האשמות על ישראל, ועל יהודים. כי רגיל ומקובל שיהודים יסבלו מאינם יהודים, אבל להיפך? זה טרם קרה!..

הנה לא זו בלבד שהסבל לא גרם להגברת אנטישמיות, אלא ההתמרמרות כופנה נגד הער־ בים.

מרד נגד השתלטות ערבית

להופעה דומה אנו עדים ביחס לאו"ם. — כהיכנס אמריקאי. הערביים השבו שכאשר יכבשו את המוסד הזה, כפי שהצליחו בקבלת פנים ל־ ערפאת — הם יכבשו מוקדי כח בכשר. ואת דעת הקהל. והנה קרה ההיפך. כהצנותם בישיבה בספרם בעצרת או"ם, — וגם ב„אונסקו" ובוועדה לזכויות האדם, — כדי להזיק לישראל, עוררה ההתנגדות רבה בארה"ב, ואף בארצות אחרות. זוהי בפעם הראשונה שאלה יוצאים בתוקף נגד השתלטותן של מדינות ערב יחד עם הגוש הקו־ מוניסטי וה„עולם השלישי". על או"ם והמוסדות.

הסוציולוג המלומד והדיפלומט המנוסה ס־ דניאל מויניהן, לשעבר שגריר ארה"ב בהודו, נתן בטוי חזק למורת רוח זו מתעלולי הערבים, בקריאה להתבודדות נגד השתלטות זו. הוא הב"ע מה ששמענו מכמה דיפלומטים ואנשי רוח אמ־ ריקאים, באופן פרטי. שדרשו „מרד" מבידה של ארה"ב נגד ה„אינבזיה של ברבריה"...

יש להניח, ולקוות, שזה רק התחלתו של תה־ ליך של שחרור המערב מלחץ והסיסה ערבית. המעוררים יותר ויותר מורת רוח ההתנגדות בין עמים מערביים וממשלותיהם — פרט לאלה ש־ ברצונם להכנע ברצון — וביחוד בארה"ב.

רוב רובן של תוצאות המתקפה המדינית והתעמולתית של שליטי ערב, אשר להגדיר כבומרנג: הם פוגעות בגורמיהן.

התקפה נגד „בלתי־לוחמים אלמונים"

השפעה דומה לאותה מיתקפה ניראה באופק בתוך יהודי אמריקה. יהודים רחוקים מאמונתם ועמם. יהודים אדישים, שעמדו מנגד „מן ה־ צד", ואינם מעורבים במאבק היהודי, מתחילים להרגיש שגם הם נכללים במאבק זה, — אותו היא אם ירצו או לא ירצו.

כי יש לזכור שגדול בהרבה ממספר יהודים המהווים חלק מן הציבור היהודי. הוא מספר יהודים שאינם נמנים עם הציבור, אינם מצטע־ רים בצערו ואינם שמחים בשמחתו, וביחוד אינם משתייכים לשום בית־הכנסת, או ארגון יהודי, ואינם משתתפים באף פעולה יהודית. אלה היהו־ דים ה„אנונימיים", הנסתרים מעיני התנועה וה־ מגבית היהודית. אלה ה„בלתי־לוחמים האלמו־ ניים" מהווים רובה המכריע של האוכלוסיה ה־ יהודית בארץ זו.

בנקאים מתבוללים מטרה לחיצם של ערביים

ואם יש שכבה שרחוקה מיהודים ויהדות הוא גדול ביותר, הרי אלה הם הבנקאים היהודיים, ברובם המכריע.

יש לקרוא בספרו של הכתאר המוצלח של אלה, כר סטיוק בירמינגהם באנגלית, „אואר קראוד" („החברה שלנו", נ.י. 1969). בכדי לעמוד על מידת התרחקותם של חוגים אלה ממוצאם ומיהודים, אף הורבר ליהמאן, שבקרוב יפין היה כן פעיל למען יהודים, היה לפני השואה ובתקופת התורכן רחוק מאד מיהודים. ורוח היוהו מושל מדינת ניו־יורק עם הישוב היהודי הגדול ביותר בעולם.

עתה דווקא יהודים מסוג זה, כמו, למשל, „האחים לזרד" — מתבוללים קיצוניים, שאף פעם לא נקפו אצבע למען עמם, נעשו מטרה להתיציהם של הערבים בהפעלתם חרם נגד ישראל. ונגד אלה התומכים בה.

עובדה זו מורידה את המסכה מפרצופיהם של שליטי ערב, ומאידך מכריחה את מסרתיהם, יהודים נמנעים בעולם, להזדהות עם יהודים, אולי בפעם הראשונה.

כל הטענות של התעמולנים הערביים, וכל ה„קוסמטיקה" המלאכותית והמתוחכמה של עוז־ ריהם שקנו בכסף, מומחים אמריקאיים ליחסי ציבור, — שהתקפותיהם מכוונות נגד ציונים בלבד, נגד מדינת ישראל בלבד, — הופרכו עם החרם על בנקאים יהודיים, שהיו הינם רחוקים מאד „מציונות". המסקנה העולה מאליה, שלפ־ נינו פעולה אנטישמית טוטלית. טוטלית מבחינת אבטציה ודרכיה, ומבחינת סוגי יהודים שהיא מקיפה. היא כוללת את כל היהודים, על כל זר־ מיהם וסוגיהם.

התמודדות טוטלית

כאן לפנינו שוב דמיון לגרמנים במבצע ההרג הטוטלי שלהם נגד היהודים. מתחילה השבו יהו־ דים מתבוללים, שלמעשה היו יותר גרמנים מאשר יהודים, שלא אליהם מכוונים תעלוליהם של הנאצים. המטען היהודי, שכל חייהם האמי־ צו להפטר ממנו. לברוח ממנו, היה כל כך זעום ובלתי־משמעותי, שלא יכול, לדעתם, לשמש עילה לרדיפות נגדם כיהודים.

הם טעו כידוע. אלה וכל אותם היהודים באמ־ ריקה שעמדו מנגד יהיו בטוחים שהם אף פעם לא יוכללו במאבק יהודי, גם הם טעו. הם נכ־ ללים בציבור היהודי — חרף רצונם. הערביים — כמו הגרמנים במבצע השמדה באירופה — אינם מבדילים בין יהודים משרשים באמונתם ועמם ונאמנים לארצם, לבין יהודים שהם ההיפך מזה.

אם כך הדבר עולה השאלה:

כיוון שיהודים אלה נאלצים ע"י גורם חיצוני להיות חלק ממאבק יהודי; היות והם יוצאים בין כך ובין כך להגנה, למה לא יעשו זאת ברוח טובה ובנפש חפצה — ובאומץ ובמעוף?

— ועוד שאלה: למה יגינו על עסקיהם הם, או לכל היותר על העקרון האמריקאני המקודש, השולל הפליה במשק הכספי, — ולא יגינו על עצמם, ועל אחיהם, מפני התקפה טוטלית של הערבים בעזרת בעלי־בריתם הקומוניסטיים נגד עמם וארצו?

לענינו משימה חשובה להבהיר ליהודים „צד־ דיים" אלה, שנכתבו בעל־כרחם למלחמה של שונאי ישראל נגדינו, את מצבם ומצבנו, את הסכנות האורבות לכולנו. על גורמים מתאימים להחדיר ללבותיהם ולתודעתם של אלה ולהגדיר להם את אחריותם ותפקידם בשעה גורלית זו — לכולנו.

هكذا من الاصل

עיסודי — סופרים וספרים

אמונה ותהייה

מאת ש. קורא

בגנום הלוי, חבר קיבוץ בדגניה ב', איש מגות וחכמה, רשם הירהוריו והיאוריו בשולי קריאה, שמיעה והגיות, אם בהסרה, קצרה למובאה ואם בהתרשמות. משיחה והסתכלות. הקטעים המרובים, נוסח רשימות־יומן, בשנות השואה ואילך, כינס בספר („פרק השער", הוצאת עקד, שכיני עבי) וחילקם לשבעה פרקים, שער התהייה ושער הרצוי, שער המועדים ושערי אלו ואלה, שער והקבצה, בשערי ירושלים, שער הסיפור והשיר.

בספריו הקודמים על מלחמת תש"ח, שבה השתתף ונפצע קשה, בימנן הקבוצה „וכל ישראל בהלם אחיו", יש הלך־נפש של יהודי מאמין, דבוק במקורות, וכן בפרק מתלבט ותמהה, שותם אמונתו טבוע בשורותיו.

הוויק הקבוצה בעמק הירדן, הכרה שהוויה בגבסית, רושם בימנו: „סוציאליזם אבותיו מהו? לא שווייה־ערך־עבודה, ולא זה המשווה את הרכוש, שהוא חלום רחוק רחוק, אלא זה של יואל: „והיה אחרי כן אשפוך את רוחי על כל בשר וניבאו בניכם ובנותיכם, זקניכם חלומות יחלומון, בחוריכם חזיונות יראו, וגם על העבדים ועל השפחות בימים ההמה אשפוך את רוחי". הנה שוויון ברוח, „שלם נשמתי" להגדרת הרבביין.

ברשימה „בשדה תילתן" מתאר שיח עבדי המספוא שיצאו לקציר ראשון של התלתן. בשעת המנוחה, כשהיוים עייפו מזמנות להב הרכוש הוודתי. היו משוחחים על היבול והשקיפו על סבנת החול המשמיד, ועוברים להחלפת דעות בנושאים כלליים. כשכל אחד מתפרק בגמל הגיגיו. הרי פלוני, כבראוה המתהר, מהרהר בקול: „הטוב שבעולם הוא היאוש המוחלט, הגוקף, על ברוך אתה חי ועל כרחך אתה עובר. אדם חדש, חברה חדשה, ״חידלו לכם מן האדם כי במה נחשב הוא". כיבשוני סרבלינקה מזה, רוצחים מכאן ושותקים מכאן, אין תקוה ואין סבר לי לאדם מן האדם, רק מן ההתייאשות באנושי. ב„הוממאני", אתה מגיע למה שהוא למעלה מזה, לאמונה הגדולה. אי, אמונה זו, „והיא נעמה מגן דאסי", מחיכן נוטלים אותה, מהיכך. כשנשתתק קם אחד מן החבורה, נפל הרמשו המעיר: נתחיל! הוגה הלהב. בתפילה הרישית קרסר־נפלו אלומותי אלומות של תילתן ורותני ועסיסי. שלמי־תודה למטמון ובגדלון המסור. ברינה יובאו הביתה".

ביקוש האמונה שמעבר לאנושי, הכרוך בחבלי התקרבות אליה והשגתה, מהלך בהרבה מרשימותיו שבספר. הוא מבקש אותה בספרי הקודש, בבריאה, בחברה ובמעמקיו.

הוא מביא את המימרה: מפני מה נקרא חג השבועות חג מתן תורה ולא חג קבלת התורה? שהנתינה היתה חד פעמית, אבל קבלתה של תורה נעשית בכל דור לדור ובכל איש לחוד. התורה איננה ירושה וצריכה קניין חדש בכל יום", הוא רושם בהרגשה. יומיום יש להתחיל כביום ראשון. הוא שומה בבלוי ההתבסרוויותיו בשמירת כל המצוות ומצפה לשעת־חסד שבה יקבל על עצמו עשיית תרי"ג המצוות משום שהוא יהודי, קבלת עול קומן לתוך הברה, קבלה שיגיע אליה מתוך יגיעה רבה. מבעימויותו. „זה א־לי ואנוהו", קודם „זה אליי ואחר כך „אלוקי אבי".

כל דבר רגיל, שיגרתי, מעורר עיונו. כשמופיע בחדר־האוכל של הקבוצה פרי חדש מפירות העונה הוא רושם: „חבר.. תודה, האינך מרגיש כי יחסר לך משהו עם השיטך לראשונה ידך ליטול ולטעמו? האמנם לא יעברו נגד עיני רוחך ביקף כל אותם ימים ארוכים, מאז אכלתו לאחרונה, צרת הפרט וצרת הכלל? ואם בזו ידיך טיפתה את הפרי, דאגות וטרדות שהיו לך עד שגידלתו וזכית להגישו על שולחן ביתך? האם אין בלבבך כל רחש תודה וכל רגש קודשה למגע אצבעותיך בפרי הרענן? אכן, פסיכולוגים גדולים היו חכמינו, עדיני הנפש ומנעימי החיים לאדם, בצוותם לו ברכת „שהחיינו".

בהסתכלו בביצים מדורגות בלולקובאסתר הוא רושם: „מספרים על החזון־איש, שהראו לו אפרוחים מתבקעים במדגרה, הרגיש ופרץ בבכי: „יצורים מיסכנים, גדלים בלי אהבת אם!" כאן צריכים להידרש למוניה של דור הגדל ללא שיר־ערש".

בשמעו נואם מן השמאל הקיצוני מסיח דברים כלפי הכתוב „כי לא יחדל אביון מקרב הארץ", כראייה שלא ייתכן בעולם צדק מלאי, הוא סח כאיש קבוצה: „תחילה הננו כיסוד חיינו הקבוצתיים את הכלל של שוויון. מהרה נוכחנו, שהנה זה אות מתה. עלינו על דרך החיים של „כל אחד לפי יכולתו, לכל אחד לפי צרכיו", הכסל אתנו שפיר, בתוך הקבוצה עצמה. אך מדי ראותי קבצן גודר עובר את הצר המשק, הנני בא לכלל מסקנות מעציבות: ולדינו, דומני, אינם מרגישים בו. הוסר־כל־מחסור החסיר מהם, דומני, את רגש הרחמים לכל נדכא ושכה־גורל. האינך סבור, שמה שנצטווינו על האביון, שלא יחדל מקרב הארץ, הוא אזהרה לבל נישקע בנחיות שלנו, נשבע־רצון מהצדק־המפש שלנו בידינו להנהיג בחיינו, בהתר כנו המבוססים? הוא מוסיף, כל אימת שבא לטבריה לסבריה, ראשית כעשה בדרכו מהמכבית: לתת גרגת יד לכל הזקוק לה. „אשריו הוא יוצא ידי חובה אישית בתרומות הקבוצה לכל מיני מוסדות־צדקה".

באחת הרשימות מביא דברי חבר מיישוב שכן המספר על היעגי המסורת בקבוצתו: כל ערב שבת מודלקת בחדר־האוכל מנורה בעלת שבעה קנים, בהוסיפו הסבר לנהוג: „הרי יש להכניס לחיינו קצת זוהר, קצת אור לאחר ששת ימי חוליך". כאחד המאמרים בא הסבר נוסף: „אנו מעוניינים להחדיר לילדינו את ההוד שספגנו בילדותנו, לא מבחינה דתית, אלא מבחינה אמנותית. ידע הדור הבא אחרינו איך חי הדגיש העם".

הוא מסתייג מחידושים אלה בפקום שבת־מנוחה, שבת של נשמה יתירה: „לא הבר, אין גזה שבה, קישוט. אין הנרות מכניסים אור וזוהר לנשמה, אלא הנשמה, אם היא „יתירה" אותו יום, נותנת אור וזוהר לנרות. „הנך להם כשיר עגבים יפה־קול ומיטיב־נגן ושמעו דבריך ועשים אינם אותם" (יחזקאל ל"ג). רק אם הדבקים, „אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל", יוחכו מעשיים, רק אז יאיר את נפשנו גם נר־הסיקאריין הפשוט, ולא צורך אסטתי חולף בלבד הוא לנו מסורת־אבות, כי אם ניגון תדיר ונעלה".

ברשמו את דבריו על יצר הכבוד הוא אומר בלשון ספרי מוסר: „מה לזה אצלנו, נור הבריאה, דוגמה של מסה מדיוקן של מעלה? איך אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם־הארץ אמרתי, מי יתן לי תלמיד־חכם ואנשכנו כחמור. אמרו לו תלמידיו: רבי, אמור ככלב? אמר להם: זה נושך ושובר עצם, נהנה; זה, נושך ואינו נהנה. וכי מה הנאה לו לאדם מן המרצה, מן הדריסה אחר הכבוד? ומה אני ולא אדע מה טעם מצאו אנשים בטינופת זו שבכבוד שמם".

ובו בפרק: ה„ענוים", ה„צנועים", ה„בורחים מן הכבוד", יש שקולם מהלך מסוף העולם ועד סופו: חס־וחלילה ואי אפשר, רק לא כבוד. ואנו, פינו מלא תהילתו".

כבוד מבחוץ לא. אבל כבוד עצמי, המחייב אורחות ישרים, מקורו בתפילה: „נשמה שנתת בי טהורה היא".

מדבר בשבחם של יהודי החלוקה, שמכוחם וכוח־כוחם כל העליות עד היום הזה. הרי גם עתה אנו חיים על חלוקה, תרומות ומגביות, אלא בבזבונות רבה. הוא מבכס מ„חמול שלשום" של עגנון לגבי יהודי החלוקה: „בירושלים לא צריך לעשות דבר, ישיבת אדם כישראל בירושלים, היא עצמה עשייה היא".

ההבדל בין אמונה לבין ראציונאליזם משתקף בתגובת שתי קהילות יהודיות: יהדות אשכנז, בימי מסעי הצלב, עמדו עדות־עדות ומסרו נפשם על קידוש השם; יהדות ספרד הנאורה והמשכילה הלכה ברבבותיה לשמד.

אף בימינו נבחנים המאמינים והחילוניים בעמידה מול גלי הטמיעה בחוץ־לארץ ובעמידה מול יאוש ודכאון בארץ.

יש בחיינו בטחון החיים, בטחון לעת זקנה, בטחון מאש, בטחון ממים ומפרעון בישין אחרים. כל אלה, הוא אומר, בטחון לעולם האדם שיהיה מצב איתן על הקרקע. „ואילו הדת נתנה את הבטחון הערטילאי, שכביכול אין לו כיסוי, לסולם שראשו יגיע השמימה. הוא הבטחון שבגללו באים באש ובמים. הוא הבטחון שמקרע את כל הבטחונות הארציים. אכן, יש „שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת".

הבאנו אילו קטעים מרבים, קצרים ולא קצרים, הכלולים בספריו של חושב מחשבות ורושמן בכתב מדגניה. הוא מגיב, בשרשט דמות מעלה חזיונות, מהם בגישה משלו בתוכן ובמבנון, איש־רוח ואיש־עט בעל יחוד בקבוצת דגניה.

מספר: „בחצרנו הגדולה, על מאות עציה ושיחיה, שכולה סות אחת ירוקה־אדומה־סגולה בחודשי הקיץ ישנו עץ עבות, פיקוס חסוד שמו, שדוקא באמצע סיוון, שנה שנה, עשרות בשנים, מתחשק לו להשיר את עליו. העץ ערום. לא עבר שבוע ושאו מרום עיניכם, הפיקוס מיוסדנו, אתמול ערום ועריה והיום כולו עלווה. כה מעשהו מדי שנהי".

מחבר הספר אף הוא צומח בשבילו המיוחד, שונה מזה של אחרים, בקבוצתו, כפי שנראה מלל־רעיונותיו שנאספו בחיבורו.

מדעי היהדות בזמננו

מאת י. עמוס

המכון למדעי היהדות בני־זמננו באוניברסיטה העברית בירושלים, בראשותו של פרופ. משה דיוויס, אינו המוסד למדעי היהדות העוסק בנושאים השובים אלה, במחקר ובהוראה. בעשורות השנים האחרונות צצו על יד אוניברסיטאות רבים מחלקות למדעי היהדות, הנופלות כמובן בשיעורן וברמתן מן המכון הירושלמי. אך מחלקות אלה שרירות וקיימות, ומורים מרביצים בהם תורה, וסטודנטים יהודים ומעט לא־יהודים באים לשמוע וללמוד.

תנופה התמורה הגורף לקשר את כל הכחלקות, לברוק כיצד הן עומדות במשימה הנכבדה, ומה הם הקרונות המנחים אותם. באו גם בלתה, כרגיל, המבוכה הרבה, בדרך כלל קום ה„בשמי" ל„בשמי", הדיבון שמגלים צעירים רבים, בשואה, בישראל, בחיים היהודים. קבע ליכשה בכל מקום את מיבה של המחלקה. לא פעמ מכך קבע הרקע המקצועי של המורים, שבאו מהוגי המוכחים להיסטוריה, לתיאולוגיה, לכלכלה, לסוציולוגיה, לספרות עבריות ולספרות אידיש, לתרבותם של יהודי ספרד וכולי, אדם קרוב לעצמו ועולמו הרוחני שלו, הוא המטביע את רישומו בפעילותו האינטלקטואלית.

ימי עיון

יוזמתו של פרופ. משה דיוויס כתודעה, לקיים יום עיון במסגרת האגודה האמריקאית ללימודים יהודיים, בסוף 1972. לכנס באו מראשי המדברים והמתנבים. בתחום מדעי היהדות של זמנו. כל אחד מן המשתתפים העלה, מתוך נסיון אישי ומתוך השקפת עולמו, מהי הדרך שיבור לך הפורה בלימודי היהדות בני זמננו. כל המלומדים השותלו לסמוך את יחודם בצמידות לחיים היהודים, לגורל ולקיום היהודי. לפניהם עמדה המנתחה של הדרת ארצות הברית, המונה כמחצית הי עם היהודי, והנושאת בהמשכיות היהודית מרצון או מאונס. הסטודנטים הצעירים, השואלים ללמוד מדעי היהדות, הם ברובם, בשמונתנהו הרבים, בבחינת תינוק שנולד. הם יודעים אולי את סדרות המדינית האמריקאית ומשכים אחרי קסמי של „העולם השלישי", וסוגדים לאלילים רבים, כמנהגי הכקום והזמן. אך בעיניהי „אידישקייט" אינם נבדרים גדולים. אין קביעה זו באה, חלילה, להמעיט בחשיבות לימודיהם ולפגום ברצונם, שהוא הקובע, כי אם להראות על הקשיים הגדולים של המורים. הרי כמות החומר והזמן מוגבלים, ויש לזהות להתמכ את ההיסטוריה היהודית, על כל הסתלוויה, את המסורת הרוחנית, את הספרות והתרבות, ובנוסף לכך גם את הבעיות האקטואליות של יהדות אמריקה ושל ישראל, ולא לדלג, כמובן, על השואה וחורבנן של יהודי אירופה.

אין פלא, איפוא, שכל תלמידי חכם מושך בביזון שלו. מי שעוסק בחקר לשון אידיש והרבותה, רואה בה גבס חשוב, שאין לוותר עליו. מי שמלאכתו בסוציולוגיה היהודית — מקצוע חדש כמעט באמריקה — הולך לדרכו שלו. אגב, דבריו של פרופ. מרשל סקלייאר, מגדולי הסוציולוגים היהודים באמריקה, מאלפים ביותר. הוא מבחין בארבע תקופות בנוגע ללימודים, או אי־לימודים, של מדעי היהדות בני זמננו באמריקה. בין 1910—1930 היתה תקופה ההתבוללות, שכן השאיפה היתה אז, כי היהודים הכלים תעלמים בחברה האמריקאית, ומטילא לא היה כל ענין בבונה זמן על מדעי היהדות... משנות השלושים והלאה תקופת האנטישמיות, היהודים היו עסוקים בהגנה על זכויותיהם. לאחר כפלת היטלר באה התקופה של הרזות האינטלקטואליות, כאשר אינטלקטואלים יהודים גילו ניכור, אבל לא שנאה, לעמם. אנשי הרוח היו ליבראלים, ואילו היהודים קתמרטיבים. אנשי הרוח עוסקים באמריות ישות וברעיונות. נשגבים, ואילו ההמונים היהודים בעה התקופה השמונים הם הם הפוגיסטים, נדלל שהאינטלקטואלים אינם יכולים ללמוד את תרבות עמם, כי

לסיפורי עם ושירים עממיים ממקורות מזרח אירופה.

אין עיסוק זה בא על השבון הדרכים הגדולה של הכמי הספרדים בהלכה ובאגדה ובספרות הגדולה של פירושים ,שאלות ותשובות. עיקר המחשבה התלמודית בא לפני תהי שאלות חיים לאור ההלכה למבוא את היפות שבין הזה לבין הזרים.

פרופ' דיוויס סיפר על המכון הירושלמי, המבקש לקשור ביתר את המתודולוגיה החדשות של מדעי היהדות עם מדעי הרוח, ודיווח על הפרוטוטים החשובים של המכון על עבודות המחקר, הנגיזה וההוראה הנעשות על ידו.

תקופת ספרד וארה"ב

כל הדיווח על יום העיון במסגרת מיוחדת „הרבות יהודית בת זמננו בקטמוס אמריקאני; מחקר והוראה", שהוצאה על ידי המכון הירושלמי בעריכת פרופ' משה דיוויס, בתוספת נוספת „לימודים יהודיים באוניברסיטאות"; גישות שונות בחלקי העולם שונים, פרופ' דיוויס את המצב באוניברסיטאות רבות ומדווח על התמשכותם של לימודי היהדות באוניברסיטאות רבות בכל חלקי העולם השונים. הסחבר מתאר את ההבדלות הארגון ושל העפילות ומרחיב את הדיבור על המטה הקיים בין היעודים האובייקטיביים של מסורת האוניברסיטאות לבין צרכי החיות הקיומיים הקהילתיים. ביו היותר חובע פרופ' דיוויס להעלות את הרמה של הלימודים באמצעות מוסמכים בנ־סמכא וספרות מתאימה. הוא קורא ליצירת מקצוע נוסף — המקוד מיוחד של איש מדע ליהדות באוניברסיטה, כפין תלמיד חכם מקבל ומכריע בכל השאלות המודרניות, שדעתו בשכעת ההכרעות קובעות.

לימוד כוח ישיר על הקשר שלהם עם עמם.

התקומה והאהדה שאפה לקיים מחדש את העם היהודי, כאשר המוקים החברתיים עוררו את צינים של אנשי רוח יהודים. הפלוראליזם האמריקאני משמש להם אמצר מידות, אך הרישום הוא, כי אנשי רוח אלה, אשר הסוציולוגיה מקבועת, מעסיקים את שרשיהם במערכת הקיום היהודי, והאים בהקמת דור של תלמידים, אשר יקבלו עליהם את עול המשך הקיום היהודי, נוכח השואה, הנבקה מדינת ישראל ועתידן של הקהילות היהודיות שבגולה.

תרבות יהודית בימינו

הפרופ' ד"ר יוסף סאאנר, מומחה לתרבות יהודי ספרד, מוצא מקבילות רבות בין היהדות הספרדית לבין יהדות אמריקה־בת זמננו. המסורת הספרדית התפתחה בחברות פלוראליסטית, כאשר יהודי ספרד שמרו על הזהם הלאומית, ובו בזמן קבלו עליהם את „סטלי המפתח" של החברה הלא־יהודית. הודות לכך לקחו חלק בחיים הכלליים, תמאירך — העמיקו את יסודות התרבות היהודית ושפאו לה אפיקים „מחדיביים". מבחינה זו, סוקן המוצה, קרובים יותר יהודי אמריקה לאחיהם יוצאי ספרד ופורטוגאל, כאשר ליהודי מזרח אירופה. הרבה בעיות מהאטררות, כאשר רוצים ליהם ליהדות אמריקה את הערכים המסומדים של יהדות מזרח אירופה. היהודים הספרדים לא התבוללו ולא היו בבישו רוחני. הם הצליחו גם לשמור על הקיום היהודי הלאומית וגם לתרום את חלקם לתרבות הכללית. הוגצאות רבות מתחום השירה, הפילוסופיה, התיאולוגיה והמשפט מביא המרצה כדי להוכיח את הדמיון, שבין יהודי אמריקה של זמננו לבין יהודי ספרד של העבר. אגב, השכבות העליונות של הספרדים עסקו בדרכה בתלמוד רבה, ואילו המוני העם, ובעיקר הנשים, יצרו את הבלדות הקודרות והקאנסות, שמתבריהן לא ידועים, והן נחשבות ליצירת העם, בחימה הקיום היהודי.

באמצעות שני הקונטרסים ...

איש ושירתו

מאת אברהם ב. ריבלין

יעקב רמון ז"ל, שעתה יום־זכרונו, מוותיקי תל־אביב, שאליה הגיע בהיותו ילד קטן והעיר בראשית בינה; בהתבגרותו מראשוני תנועת „תורה ועבודה" וחבר באמן לה כל ימי חייו; כן היה, ממייסדי שכונת מונטיפיורי בתל־אביב ובזמן האחרון יקיר העיר שלה, והוא תפס עמדה אחראית בפקידות, ותחילה בוועד הקהילה של יפו־תל־אביב ואחר מכן בעיריית תל־אביב. ועם כל זאת לא התהלך בגדולות, ישב לו בשקט בפינתו ועבד. הוא חי בצניעות. „ואפשר לומר אף גם בבזויות לפי רמת־החיים מבחוץ, מבלי לדרוש לעצמו זכויות מיוחדות. וכאשר הרגיש, כי מתלת ציניו מתגברת, פנה אל ראש עיריית תל־אביב־יפו דאז, ישראל רוקח, ובעצמו הציע שיועבר משרתו הבכירה. (רמון שימש שנים רבות מנהל מחלקה גדולה וחשובה בעירייה), אפילו אפשר היה לראות בהעברתו זו לתפקיד אחר באותה מחלקה משום „הבמכת" העמדות.

הוא גדל ב„תל־אביב הקטנה" והיה עד לעבודת הבנין הגבורה של החלוצים הצעירים שבאו ביססמים בילים והלכים אחרי מלחמת העולם הראשונה ובנו את תל־אביב שלו והקימו באיי קבוצות וקיבוצים, תוך שהם חיו חיים חיי צנע, אבל פעלו בשמחה חיים ובחדות היצירה הלאומית הגדולה. משום כך גם הצטרף לראשוני „הפועל המזרחי", תנועה שבה ראה מלוי שאיפותיו — תורה ועבודה.

שלוות נפשו הסוערת מצא יעקב רמון בספרות, ולא רק ביצירה, אם כי בה היה עיקר כוחו. למרות מחלת עיניו, הרבה בקריאה והרבה בכתיבה שבה התחיל עוד בנעוריו. שירתו הושפעה במידה רבה מן הנעימה המסורתית הדתית המובהקת שבשירת אחיו הגדול, המשורר יוסף צבי רמה, אבל הוא לא הלך בדרכו בכל.

סיפר לי יעקב רמון, כי הסופר ר' בנימין שיבח מאד את שיריו הראשונים והציע לו לבחור לעצמו שם ספרותי מיוחד, לבל יהיו מופיעים בספרות העברית בעת ובעונה אחת שני רמון כמשוררים בעלי בעיה דתית. יעקב רמון ז"ל אמר לי שהוא מצטער על שלא שמע בקולו של ר' בנימין.

כמעט עד ימיו האחרונים ישב בביתו הצנוע בשכונת מונטיפיורי וכתב וכתב, — למרות שכבר לא ראה את השורות הצקומות שיצאו מתחת לעטו הפורה. כי מזוז היה צלול עד הסוף והוא רצה להגיע את אשר עם לבנו. ובפתאומיות הפסיק הלב הטוב לפעול.

ניסן

מאת יעקב רמון

החֹרֶף נָפִי מַטֵּל חֲגִגוּת
רְסִיס
צְנָה וָסִתָּו.
אֲחֲרוֹן דְּמָעָה
הִשְׁאִיר אַחֲרָיו.
קְדֵרוּת־עוֹלָם
הִתְקַפְּלָה
אֶל הָאֹפֶק
כִּלְחֹוף
אַרְגָּז נִסְגַּר.
סֶתַע
נִפְתַּח שַׁחַק.
יוֹם לָבָן צֶבַח
נוּשָׂא
צִפֳּמֵי־אָבִיב.
עוֹלָם מִתְגַּדֵּל
נָע בּוֹהֵר
שִׁכּוֹר מִצַּחוּת הֲוָיָה
לֵב אֱנוֹשׁ קָם.
יֶרַח נִיסָן בָּא.

(מן הספר „לאור הכתוב גו"", הוצאת מנורה, תשל"ח).

תרגום ירושלמי השלם לתורה

מאת אהרן פ.

הרב ר' מנחם־מנדל כשר, בעל „תורה שלמה", הציג בסדרתו ספר תרגומי התורה, הכלל בירור מקיף על תרגומי אונקלוס ויונתן, הנדפס, ונוסף עליהם ירושלמי השלם מתוך כתב־יד שנמצא ברומא.

הרב כשר עוסק כידוע שנים רבות בהוצאת החומש „תורה שלמה" עם ביאור תורה שבעל־פה, כולל פירושי התורה שנמסרו מדור לדור מזמן קבלת התורה עד החלת זמן הגאונים, לספרו. הידוע כרך כרך במעט בכל שנה במשך שלושים שנה ויותר, יצאו מוניטין בכל העולם היהודי.

עתה הוציא כרך מיוחד של „תורה שלמה" על תרגומי התורה. בכרך ציון מפורט של התרגומים, זמן חיבורם והביאור רוגב על דרשות חז"ל בשני התלמודים ובמדרשי הלכה ואגדה שמקורם בתרגומים.

בשנת תשסי"ו נתגלה בספריית הוואתיקן ברומא כתב־יד של התרגום הירושלמי השלם שלא ידעו על קיומו. לידי הרב אהרן גרינבאום מירושלים, התנו של הרב כשר, הגיע תצלום של כתב־יד זה לכל התורה. הרב גילה בכתב־יד שלושת תרגומים מהתרגום השלם על התורה המצא בו אוצרות פירושים חדשים.

תרגום הירושלמי השלם הוא קדום. הרב כשר מביא ראיה מהתרגום הישלם, שהמחלוקת בין התנאים במשנה, מקורה בפירושים שישנם בתרגומים. מה שנזכר בגמרא על הלכות ותקנות ש„שכחום וחזרו ויסדום", הכן פירושים שונים שקשה למצוא מקורם, מביא הרב כשר ראיות מהפירושים בתרגומים, שמהם גם מקור הפירושים השונים בחז"ל.

בעשרים פרקים של הספר על תרגומי התורה, יש „תורה שלמה" בדרכי ההשתלשלות של התורה שבעל־פה, ומביא גם ראיות שהתרגום נקרא תורה שבעל־פה ושלושה התרגומים שבידינו: אונקלוס, יונתן וירושלמי השלם — יסודם מתקופת עזרא.

במבוא מחקר מיוחד על התרגום הירושלמי, ויוצא שזה הנמצא בידינו כולל קטעים קצרים בלבד מהכתב־יד המקורי. ועתה, שנתגלה אוצר של „תרגום הירושלמי השלם", נוסף לנו מקור חדש וביאור לדברי חז"ל.

אדני היד החזקה

מאת הרב קראוס

הרב אהרנזיה כהן קראוס מדיירי שלים התמחה בחיפוש ובתיקון גירסאות ונוסחאות בספר „יד החזקה" לרמב"ם. הוא עמל ויגע בכתבי־יד של „היד החזקה" השונים הנמצאים בספריות ואצל אספנים יהודים, כגון כתבי־יד אוקספורד, קמברידג', מינכן, וכן כתבי־יד תימן, אברבנאל, קאופמן, ששון ועוד, ומצא חומר רב ליישר ולהדר נוסחאות תמוהים.

מתנת לפנינו החלק השלישי של ספרו „אדני היד החזקה", שבו ביטורים ונוסחאות תמוהים המוצאים את תיקונם על־ידי ההשוואות של כתבי־יד, לפעמים בשינוי של בישור אחד, מלה אחת או אות אחת. העיין בא על תיקונו.

כמעשהו בראשון ובשני, כן גם בחלק השלישי, דולה במים עמוקים ומעלה מתוכם פנינים מכתבי הרמב"ם, ולהעמיד את דבריו על דיוקם ותיקונם.

* **מנורה שעשו חשמר נאים**, שהיתה וקדושתה, מאת הרב שאר־ישוב כהן, ירושלים תשל"ח.

* **ספר רוזן**, לזכר אהרן רוזן, ז"ל, העורכים עזרי ארנון ד בנציון פישלר, המועצה להנחלת הלשון, ירושלים, 216 עמ'.

טבילת כלים: הלכות ומנהגים

מאת שמחה רז

בספרו „שם־הגדולים" כותב החיד"א: „דורו של מרן בית יוסף היה זקוק לספר שיקבץ כל הדינים ויגלה שורשיהם לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא והטילה השגחה את כתיבתו על מרן בית יוסף". בזאת מגלה לנו החיד"א, כי ספר אשר יוצא לאור באחד הדורות, אינו מקרה, אלא שהדור זקוק לספר זה וההשגחה מטילה כתיבתו על אחד מבני הדור.

כיצד יוכל דורנו לקנות חכמה ודעת, ולהתעמק במכמני התורה? שהרי פרודים אנו בעסקינו ובבעיות העם והארץ, ואף אם היינו מנצלים כל זמננו ללימוד, דומני, כי לא היינו זוכים „למלאה הארץ דעת ה'", על כן, הטילה ההשגחה על חכמי זמננו לערוך ספרי הלכה מסוקה כדי שנוכל בקלות ובמהירות לירוד לעמקה של הלכה.

הרב צבי כהן, אשר זיכנו במרים הפסח שנה תשל"ד בספרו „ערב פסח שחל בשבת" — הגדיל עתה לעשות בהוציאו לאור את ספרו „טבילת כלים", שעשרים מקפלים בתוכם לקט נבחר ממאות ספרי הלכה מנהגים ושו"ת — מראשוני הראשונים עד אחרוני האחרונים — של כל הלכות ומנהגי טבילה לכלים חדשים שנעשו על־ידי גוי או נלקחו מכנו.

הרב המחבר לא הסתפק בהבאת ההלכות עצמן, אלא ציין בשולי העמודים, מקורות וכן הערות וביאורים לכל ההלכות.

כלי המטבח

ממטחה הצביינים, משתקף עד כמה פירש וכלל את כל הסוגיות ההלכתיות הקשורות בטבילת כלים אם במישרין ואם בעקיפין. פרק מיוחד בספר כולל רשימת כל כלי המטבח (למעלה ממאה־יים) ודינם, אם זקוקים טבילה ואם כן, אם טובלים עם אמירה ברכה או בלא ברכה. הספר גם כולל מבוא לתורת הכלים ולדינת הטבילה וקיצור דיני טבילת כלים, כדי ליתן למעיין ידע בעיקרי הלכות אלו.

כפי שמעיר המחבר בהקדמה, הי כל נתקלים בשאלות הנדונות בספר כגון: האם מותר לשתות בקיוסק בכוס וכל כלי המורכב מכמה חלקים? כדרך שימושו, או כשהם מפורדים? כיצד ינהג אדם כאשר נהערב לו כלי המצוו טבילה עם כלים שהוטבלו? מה דינם של כלים שנעשו בביה"ר שבעליו יהודים וגויים או בבעלות חברת מניות? הם מברכים על טבילת כלי זכוכית? האם טוב עושים אלו הכוללים את כלי החמץ בעת מכירת חמץ? מה צריך להטבילך?

דינם של כלים מניילון ופלסטיק? האם יכול האב לשלוח את בנו הקטן להטביל כליו? ועוד שאלות רבות, אשר לפני העיון בספר זה לא עלתה על הדעת שיש לנהוג אחרת ממה שנהגו עד עתה.

במבוא שבראש הספר מפרש המחבר שמותיהם של עשרות פוסקים המובאים שהובאו טבילת כלים מפי מתכת הגה מהתורה.

ברכת הטבילה

בפרק ט' שנשאו „ברכת הטבילה", מוכיח המחבר שיש לברך על טבילת כלי זכוכית, כשם שמברכים על טבילת כלי מתכת ולא כמודפס בסידור השלם הוצאת „אשכולי" ירושלים הוצאת „סיני" ת"א שאין מברכים על טבילת כלי זכוכית. כן מצאנו בספר, בפרק י"א, עניין פיקוח. כותב המחבר: „שניים תהיה בות אף שנעשו על ידי גוי, אין בסוף פרק ג' דן המחבר בדיני הכלים של מי לכשמתגייר אם צריך להטביל כליו כדין קונה כלי מגוי. כן דן שם המחבר בדין כליו של מומר החוזר בתשובה אם צריך להטביל כליו כדין המומר עצמו הוא טען טבילה בשובו בתשובה.

הספר מעטרים מכתבי ההסכמות של גדולי הפוסקים בארץ. הרי מדברי דיר שלמה זלמן אוירבך מירושלים: „כל הספרים הרבים הדנים בעניני טבילת כלים הוא לפני המחבר וגם הצליח בתבתנו להוסיף משלו, הרבה הערות חשובות ונבונות וגם עלה בידו לברר וללבן חקירות וספיקות בשכל טוב ובסברא ישרה ומובטחני שגם גדולי תורה יודעי דת והלכה יהללוהו וברכוהו על כל הטוב אשר הפליא לעשות מלאכת מחשבה בעמלה של תורה ברוב כשרון ודעת".

* „טבילת כלים" — הלכות ומנהגים. אוצר מלוקט ממאות ספרי הלכה ושו"ת על כל הלכות ומנהגי טבילה לכלים חדשים, מאת הרב צבי כהן, רבני עמודים, הוצאת המחבר, תשל"ה.

לפרשת השבוע

ויקרא

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר
(א—א)

הקול ששומע הצדיק כאשר הוא לבדו, הוא אליו בלבד; רוהו — ויקרא אל משה — אזי — וידבר ה' אליו בלבד; „מאהל מועד" — הקול שהוא שומע בעת שהוא בתוך הקהל, הוא — „לאמר". לאחרים.

(כשם בעל שפת אמת)

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'
(א—ב)

דרשו חז"ל: להוציא את הגזול. רמז בזה, להוציא את המיתצוות הקדושים, הנוהלים בידי המצוות אחרות, ולתקנם (תפארת שלמה, לר' שלמה מרדומסק). הפרת הכתוב: לא מבעי בחוזל לשון זו: „להוציא את הגזול", אלא „מכם אבד הגזל", ולא דוריה האי" (פתחה ל'). וכרש"י כאן: מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל... אף אתם לא תקריבו מן הגזל. (ר' זאב ראנפרט באו) אכן הבינו: לכם, כשלכם; להוציא את השכל את הגזול.

(פרשת כ"א)

בהנחומא: אדם, ולא אישו: כמו אדם הראשון, שהמהיר להמא, יקריב קרבן.

יבואר לפי ביאורו של בעל מנחת חנוך על הכתוב: „תהיית כאבבתו על כסא ממלכתו" (דברים י"ז) — למה כתוב: כשבתו הרי אמרו חז"ל (מדרש אסתר) שלכן כתוב אצל אחשורוש: „כשבת המלך", בכיף הזכיון, משום שאין ישיבה למלכי אומות העולם, ואם־כן כאן, שמדובר במלך ישראל, למה נאמר: „כשבתו?" אלא שכל התרגשות הנפש, וכל מלך, בתחילה הוא שפל בדעתו ומקבל על עצמו עול מלכות־שמים. ואולם לאחר זמן, הרגל נעשה טבע, ומדמה בנפשו כי כוחו ועוצם־ידו עשה לו את החיל. וזהו שהתורה הזהירה אותו, שיהי־ה תמיד כשבתו — כמו ביום שבתו —על כסא ממלכתו. וזה יהי־ה על־ידי שיקרא בספר התורה כל ימי חייו. (עד כאן כבעל מנחת חנוך). ד הנה אדם החוטא כמה פעמים, נעשה לו כהותר, וגם אם תוור בתשובה, אינו מתחרט מעומק הלב, כמו בפעם הראשונה. וזהו שהתנחומא מדגיש: כמו אדם הראשון, שהתחיל לחטא בפעם הראשונה, שאז היתה תשובתו שלימה, ומכפר עליו הקרבן.

(תכלת מרדכי)

אדם כי יקריב מכם... תקריבו את קרבנכם.

מתחיל בלשון יחיד, ומסיים בלשון רבים: קרבנכם? יבואר — על־פי דברי חז"ל פרשה: הבא אני אם יש ברור בזה כי שבקצר תוכחה... אם יאמר לו: טול קיסם מבין עיניך, אומר לו: טול קורה מבין עיניך (ערכין ט"ז). ידוע שכל ישראל גם גוף אחד והצדיקים גם בבחינת ראש, ר יש שהם בבחינת עינים — עיני העדה, ויש בחינת ידיים ורגליים, יש זוכים בהאצלה בידיהם ורגליהם, הגוף... עם לבות...

(באר כים חיים)

והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם
(א—ה)

אמר ר' אורי, ה„שרף" מסטרליסק: הכהנים היו מקריבים את הקרבנות, ולפי הנראה היה במדת הגבורה, ובאמת קדושת הכהנים בתיחסת לכדת החסד הלויים היו אומרים את השיר, ולפי הנראה היו במדת החסד. ובאמת קדושה הלוייב בתיחסת למדת הגבורה, כנודע. וכל זה לרמז שהמדות מזווגות הן, הגא מיוחד כולם לעשות רצונו.

(אמרי קודש השלם, כ"ב)

עולה ריח ניחוח לה'
(א—ט)

אמרו חז"ל (בהנות ק"י): נאמר בעולת בהמה: אשה ריח ניחוח, ובמנחה ריח ניחוח, לומר לך: אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוון לבו לשמים. ואף־על־פי כן, בכל שנת היה הגדול כהן באות הקרבן שהמהדר בקרבנים היה עולה שבעה, ...

(ש.ש.ם, חי"ה, כשם ר' יעקב שלפרין)

ליקט שלמה יהלומי

זמר כיסופים

מאת אברהם ביק

בהופעת האר"י ז"ל בתורתה הציונית של הקבלה, החלה חכמת הנסתר גם לטבוע חותמה בליטורגיה, ביחוד בדמות המנהגים הקשורים בשלוש סעודות השבתות המסורתיות (בערב, בבוקר ובשעת המנחה), התחשובים שבהם הזמירות הידועות: „אתקינו סעודתא" ו„אזמר בשבחין", ששמו של האר"י חתום בראש הבתים. זמירות אלו נתקבלו בכל הקהילות האשכנזיות (בעיקר חסידים) ספרדיות ומזרחיות, ונכנסו לכל הסידורים.

גדולי החסידות הראשונים, שהמשיכו את נוסח האר"י, לא חיברו זמירות לשבת. יוצא מן הכלל היה רבי אהרן הגדול מקארלין, תלמידו של המגיד ממזריץ', שפעל יחד עם רעו הגדול רבי שניאור זלמן בעל ה„תניא", להפצת החסידות בליטא.

על אישיותו של ר' אהרן הגדול איש קארלין, שזרה החסידות הרבה אגדות ומסורה מפיו אמרות ודעיונות שלפיהם מתוארת דמותו כ„עמוד היראה". אמרו: הבעש"ט ביסס תורתו על שלוש אהבות: אהבת השם, אהבת התורה ואהבת ישראל.

שלושת תלמידי המגיד הגדול כל אחד כחם שם כל מעיניו באחת מ„אהבות" הללו: אצל רבי לוי יצחק מברדיצ'וב עיקרו אהבת ישראל; רבי שניאור זלמן, מיסד אבי תורת החב"ד, הורה, אהבת התורה, ואילו לגבי ר' אהרן הגדול — אהבת הבורא. ר' אהרן שנסתלק בצעירותו (בשנת תקל"ב, בהיותו רק בן ל"ו), נשרף בלהט עבודתו ויראתו. הוא היה סמל הכיסופים העירגון, בבחינת „כלתה נפשי למקום קדשה".

כשהיה ר' אהרן אומר שיר־השירים, מספרת האגדה, היה נעשה רעש בפמליה של מעלה ומלאכי השרת היו עוסקים מלומר שירה לפני הקודש־ברוך־הוא ומתקבצים כתות־כתות להאזין לניגונו הקדוש.

שורש ההתלהבות וההתפעלות הנראית עד היום בתפילתם של חסידי קארלין ושאר ענפי הגזע או היינסטיה הקארלינית — כגון סטאלין, קוברין, קידאנוב וסלונים — בית אהרן הגדול הוא. אבל גולת הכותרת של תפילתו־יצירתו של ר' אהרן הוא זמר השבת הנודע שלו „יה אכסוף", השיר הנשר בטעם

הראשונה לפני יותר ממאתיים שנה על שולחנו. ומסורת בפי חסידי קידאנוב שבשבת הגדול שנת תקל"ה כבר התפס השיר. מאז הושר בפי חסידי קארלין וענפיה הנזכרים — איש בביתו או בשבתו בצוותא בליל־שבת ובסעודה השלישית. יש לחסידי קארלין כעשרים ניגונים מותאמים לשיר זה והוא נקרא בפיהם „הזמר" סתם (עיין זאב ראבינוביץ, החסידות הליטאית, ירושלים תשכ"א עמ' 20).

*

בשונה מזמירות האר"י שנכתבו ארמית, בלשונו של הזוהר, ושבהם משתקף הניב המיוחד שבו נכתב הזוהר, כתב ר' אהרן את השיר בעברית. סוג הזמר התרוננות דתית־לירית, ראשי התיבות של עלפי המלים הראשונות לארבעת הבתים שבזמר מצטרפים לשם הוי"ה, אהרן תנצב"ה.

י־ה אכסוף נֹעַם שבת המתאמת ומאוחדת בסגולתך / הִיֵה הוה שׁמרי שומרי ומצפי שבת קודשך / — — ויהיו רחמיך מתגוללים על עם קודשך / — — השבת נֹעַם הנשמות והשביעי ענג הרוחות".

סברים בשיר, כפי שנראה להלן, יסודות מרובים שינקתם מן האגדה, הקבלה והפיוט. אך בו ברא לו ר' אהרן ניב־שפתיים לעצמו. נפשו חולה אהבת שבת־קודש. הוא רואה נפשות ישראל קשורות ביום השביעי ובצל כנפיה יחסיון. ונפשו מתרוממת אל־על ומבקש את אלוקים להגן על נפשות ישראל — „שומרי ומצפי שבת קודשך".

במבנהו ובדימויי הפיוטים הוא מוכיר אף גם בסוגי מזמורי התפילה של המקובלים, דוגמת „ידיד נפש" לר' אליעזר אזכרי איש צפת, אבל בתי־השיר עמוקים יותר משגראים לפי צורתם וסוגם. הן בנעימה והן במרותיו וצירופיו מתרוממת הזמר לידי ספירה בבוהה של געגועים עד כלות־הנפש לכלה — שבת.

לפני שמונים שנה הוציא אחד מאחרוני גדולי חסידות ליטא, גדול בהלכה, מקובל ואיש תאגדה, והוא גם נוטרה של החסידות הקארלינית, רבי שלום פרלוב, איש קידאנוב ובראהין, ספר קטן „עטרת שלום" (ורשה תרנ"ה—1895) פירוש לזמר שבו (ר' שלום, דור חמישי לר' אהרן הגדול). הנכד צר ממש צורת השיר, לא רק נושא את עצמו אלא מתפשט לכמה רמזים, הפשט והרמז מלליים זה את זה וההבהירות רק מגלה את העמקות.

„עטרת שלום" — ביאור לשיר בלשני, קבלי, חסידי, מסכת יקרה לתום ולצנצום, הן למיצוי התוכן והן לניסות.

*

כאן דוגמאות מביאורי ספר זעיר זה. בו מגולל המפרש את בתי השיר ותוכף תכבי הפנימי ומראה כיצד זכרי־לשון ומשמעותם המקורית נארגת לפנים השיר. „אכסוף" — לשון תשוקה וחמדה — חמדת הימים — פירושו כמשמעו. אבל בארמית גם מלשון „כיסופא". כלומר בושה. „צריך האדם להתבייש מקדושת השבת". הצדיק הנכר, קושר עטרות לראשו ושירו של הצדיק הסבא, שעיטר את השבת, ומוסיף נופך משלו: „שבת" אותיות „בשת" (השווה „שפת אמת" על תיקוני זוהר עמ' ה, א: השבת בבחינת בן עדן. ענג ר"ת עדן, נהר גן, ועל ידי הסתרקות בא לידי בושה והפוך שבת תשכח בשת). פירוש מילולי־קבלי.

„המתאמת והמאוחדת" — לפי האגדה התאונה שבת לפני הקב"ה ואמרה: לכולם נתת בן זוג ולי לא נתת בן־זוג. אמר לה הקב"ה: ישראל יהיה בן זוגך. השבת סגולת ישראל חביבה כבת־זוג, ככלה בין רעותיה מיושבת, מתאמת ומתאחדת כגוף אחד. ור"ש מלב מיטיב הלכי לפירושו: „לכן בזמה שבת מפני ישראל", כלומר השבת רואה בן־ישראל בסכנה ודוחה עצמה מפני נפשו, כראוי לבת־זוג. כשם שישראל מוסרים נפשם על השבת כך השבת מוסרת נפשה על ישראל.

„בנהר היוצא מעדן" — נהר הוא לשון הארה, בהירות, עדן הוא לא רק לשון עידון ותענוג, אלא גם מבורש התלבות והתקשרות כמו שנאמר באיוב (לח, לא) „התקשר מעדנות כימה", כימה, בעגעוים, כמיהה — „כמה לך בשרי" (תהלים סג, ב).

„שומרים ומצפים שבת" — לפי ספר הזוהר השבת הוא פרי בעל הגדל על עץ, הם ששת הימים, ימי המעשה.

„בפשי חולת אהבתך" — ישראל חולים בגלותם, „רב חולי מכולם", כמאמר הלוי. והשבת הוא כעין תפוח — חקל תפוחין קדישין — המייטב נפשם בגלותם, כתפוח המייטב נפש חולה. והלא אם ישמרו ישראל שבת אחד כהלכתו מיד נגאלים מגלותם.

„בצל כנפיך יחסיון" — שוב לפי אגדת חז"ל: המקיים שלש סעודות בשבת ניצל מחבלי משיח ומלחמת גוג ומגוג. לכן ב„עיקבתא דמשיחא" יחסו ישראל בצל כנפי השבת, כנשר על גוזליו ירחף.

כך הולך המפרש ומגלה את כל מערכת הסמלים של זמר־כיסופים. כאן מעין מזיגה של הלכה וקבלה, חסידות ולמדנות, אמרי ספר ופסוקי ישר. רבי שלום לבית קידאנוב, הצדיק הליטאי, חביבו ומיודעו של הגאון רבי חיים איש בריסק, (ראה הסכמת הגר"ח על ספרו „משמרת שלום") מאיר אפיקי הלכה ופותח אפקים להגות מסתורין. הוא מביא דבריהם של הגר"א מווילנא ושל רבי עקיבא איגר בצד דבריהם של ר' אהרן הגדול, ר' מרדכי מלכוביץ, ר' אברהם מסלונים ור' יצחק מסקווירא.

*

מן הראוי להקדיש מלים גם לניגוני הזמר. ניגונים שהם כולם חוויות. ניגונים שקטים וענוגים וגם מסעירים את הנפש. ניגונים שיש בהם עצב תרישי מלא געגועים, ולהפים בשמחה ועוז־נפש. הבנות גבוהות. ושוב אותה גזכר בהגדרה של ר' שלום: יכולה שכוחה להמריא לאיגרא רמה ולהתגלגל גם לבירא עמיקתא, יכול העצב למצוץ לשד הלב ולשפוך מרירתו, ויכול הוא גם להגיע למדרגת כיסופים וכלות־הנפש. הכל לפי המצב והמדרגת השר בשיר.

בילדותי שמעתי את הנגונים בבית סבא כפי מפרש הזמר, שהיה שר את ניגון־הכיסופים בלחן לבבי רב־הקצב: זה הניגון העתיק אשר שרו אותו על שולחנו של רבי אהרן הגדול, על שולחנו של ר' אשר מסטולין של ה„ינוקא" מסטאלין, של הצדיק רבי ישכר ליב, איש סלונים ושל רבי שלום מקידאנוב. לאחרונה שמעתי זמר „יה־אכסוף" באפלת השקיעה בין חומות טבריה, מפי עדת נאמני שרידי קארלין על חופי ים־גינוסר. דומה היה שהכנרת מתנת לטבריה מוסגת את ניגון הכיסופים להוך תפארת שלוותה.

* יצא לאור *

* **חידושי הריטב"א** לר' בנו יום טוב ב"ר אברהם אלאשבילי. מסכת שבועות, יו"ל עלפי כתבי־יד ודפוסים ראשונים בצירוף מבוא ציוני מקורות, מקבילות, הערות ו ביאורים, מאת הרב משה גולדשטיין, מוסד הרב קוק, ירושלים, תתקו עמ'

* **שיטה מקובצת השלם** על מסכת ברכות לרבנו בצלאל אשכנזי, מהדורה מתוקנת עלפי כתב־יד עם ביאורים, מאת יעקב דוד אילן, הוצאת מכון כנסת הראשונים תשל"ה, 273 עמ'.

* **שיטה מקובצת** על מ־ יו"ל בהוצאה חדשה עלפי כתבי־יד עם ביאורים, מאת יעקב דוד אי־ סכת תמורה לרבנו בצלאל אשכנזי, לו, הוצאת מכון כנסת הראשונים, תשל"ה, ריח עמ'.

* **תוספות שאנץ** למסכת בכורות, יו"ל לראשונה מכתב־יד עם מבוא וביאורים מאת יעקב־דוד אילן, 86 עמ'

* **בעלי התוספות על התורה**, והוא חיבור דיבורי התוספות שבש"ס לפסוקי התורה, לפי סוף פרשה שופטים ופרשת כי תצא, יו"ל על־פי כתב יד אוקספורד בצירוף מבוא והערות על־ידי שרגא אברמסון, מוסד הרב קוק, ירושלים 94 עמ'.

* **זכרון יעקב**, שיחות וחידושות מאת הרב יעקב ישראל אדלר זצ"ל, רבה של שטוקהולם, מוסד הרב קוק, תשל"ה.

* **פרקי אבות**, לקט פירושים, מאת אברהם שמאל, הוצאת הקיבוץ המאוחד, — המחלקה לתרבות תורנית במשרד החינוך והתרבות, 446 עמ'.

הצופה 4
יום שישי, ב' ניסן תשל"ה 14.3.75

אמונת חכמים

מאת ש. ז. שרגאי

ההלכה, בין אדם למקום, ובין אדם לחברו, לכלליה ולפרטיה היא עקרי התורה ואמונת ישראל. טול את ההלכה ואת המצוות -יוה, האמונה ישראל תישאר נשמה ערטילאית: עולם התהו. ן קיום ההלכה והמצוות, כמצוות אנשים מלומדה בלבד, מבלי ר בשעת עשייתן את „שויתי ד' לנגדי תמיד" וכוונתן להעלות האדם מישראל, ואת האומה וארצה וממלכתיותה — למדרגה יונה האלקית שהבורא ברוך הוא, שם לה לאומה זו תכלית: ת עם סגולה וגוי קדוש — מוציא את המטרה.

בן שהמדובר הוא במי שמסוגל הדברי האומה וראשיה צרי- לדעת לכוון. אולם גם מי שאינו ל לכוון ואינו פוסע על ראשי קודש, מקיים הוא את רצון „שכל נפש מישראל שתקיים מצוות בכל פרטיהם, הוא לעשות רצון השי"ת מעלה השי"ת כאילו קיים כל כוונו- — שעל ידי שיקיים האדם המצוות — יקבע בלבו אמר הוראה מפורש שהשי"ת הוא ובמנהיג ומשגיח בכל פרטי (הקי- יעקב עמ' א' טור א') וכן הרמב"ם גם לאדם שיודע לכ- רוצה לכוון (דעות פא, ז): יגייל אדם את עצמו ברצונו עד שיקבעו בו? ישנה חישנה ים שנעשה על פי הדעות ציות ויזהור בהם תמיד עד מעשיהם קלים עליו ולא יהיה תורת עליו ויקבעו בדעת בנפ-

ם מישראל, כל אדם, מחוייב כל המצוות על סיגיהן וגד- ם בלי לדעת כוונותיהן. מב- ינן צריכות כוונה. עצם קיום ת מעלה את האדם למדרגה שויתי ד' לנגדי תמיד" גם אם יודעים טעמי המצוות ואינם ו לכוון בעשייתן בלבד, מפני נו במצוותיו וצונו, מרגיש ה- את קרבת אלקים. אולם כש- ם שמצוות אינן צריכות כוו- אין הפירוש שאין כוונות ת, כוונת נותן התורה ששם לפני בני-ישראל להיות לפיה. הדור וגדולי התורה, וכל אדם לפום דרגיה, מצווה ומחויב בתורה, בכוונתה, במחשבתה הם. כל גדולי ישראל הן אלה בפילוסופיה הדתית, הן שכל היותה בתורה שבכתב ושב- ה, הן אלה שעסקו בקבלה יות והן אלה שעסקו במוסר הסיחו דעת מכוונת התורה. נו ביותר, כשאנו קוראים ד' להאיר את הליכותיה ואור- על המדינה באורה של התו- שהם שאין הלכה פסוקה ברו- פורשת — אנו מצווים להת- בכוונתה של התורה ולחפש ה באספקלריה של התורה, ולרוחה.

זות תופשה את המאור גם מפורשת, היא גילתה את הישראלית הגנוזה בכל מצ- הג והצליחה על ידי כך לה- ת הדבקים בה למסור נפשם על מנהג ישראל, שעל-ידי ונתה של הגוזה שהחסידות בו, — היא נעשתה לתורה

דברי מרן הגראי"ה קוק

חינו היקרים, חכמי תורה ד' משפיעים? גם אנו גואלנו למדנו חוקרים, פלפלנו ד' , כתבנו וציירנו. אבל שכחנו אלוקים ועוזו. לא שמענו לקול אמת, לקול מעולי חכמי דו- רלמים, לקול הצדיקים והחסי- כמי המוסר וחכמי העיון הד- שצווחו והכריזו בקולי קולות הנהר של התלמוד ומעשי- היות יבש וחרב, אם לא נמ- עוכו תמיד מים מני ים, מימא נא וקבלה, מים דעת האלו- מים טהור האמונה הטהורה , כשמעתנו שגיות משרשה הודים".

ו לא כל אדם זוכה בכחות להגיע למדרגה עליונה זו, אף א יושב ועוסק בתורה לאו ו זוכה לקיים „שויתי ד' לנגדי ו לאו כל אדם מסוגל לקיים „דרכיך דעהו" — האדם טרוד ו היום, מושפע מהסביבה ואף א קובע עתים לתורה — אינו יכול תמיד לעמוד נגד הזרם — העצה היחידה היא להידבק בצדיק הדור אם מעולם החסידות אם מעולם התורה בכלל, שדובק בשכינה עשרים וארבע שעות וכל הליכותיו ומחשבותיו מוארות על-ידי כך בקדושתה של התורה, אורה ורוחה, משכימים לפתחו והוא מסוגל לעזור לאדם להתגבר על כל מכשולי החיים ולהעלותו למדרגה שירגיש קרבת אלקים שקיום מצוות ועשיית מעשים טובים.

תיקון היחיד והציבור

בימינו ביחוד שאף אלה המקיימים תורה ושומרי-מצווה נסחפים בזרמי-החיים ובהליכותיהם שלא תמיד השכינה שורה בהם — יש צורך להדבק בצדיקי הדור הקרואים לשקוד על תיקון היחיד שבא במחיצתם ועל תיקון הליכות האומה בכללה ולמעלה מזה.

ואומר ר' נחמן מברסלב: על הפסוק „ובו תדבקו" (דברים י, כ) דרשו חז"ל (כתובות קיא, ב): הדבק בתלמידי חכמים — משמע שבכדי להדבק בד', יש צורך להיות דבוק בתלמידי-חכמים".

ואומר מרן הגראי"ה קוק זצ"ל: „עתה בא הקץ, הנגו קוראים בתוויותנו הלאומית לתבוע את עלבון האדם כולו, עלבון הנשמה האלקית, שבידנו הופקדה לרוממה ולשגבה, נשמת אלקים חיים, הצריכה להתפשט על כל העולם כולו, להאירו ולהחיותו, האורה היוצאת מתוך אור התורה ואור הנבואה (הדגשת כתב הפורים) השוה לכל נפש ומחיה כל, בחוקה היא נתבעה ממנו, עתה לצת קץ".

לשם מסורה האמורה — קיימת אמונת חכמים, האמונה שבחכמי התורה מוארים באור התורה ובאור הנבואה, ובכל דבר שברשות, בדבר שלא הכריעה הלכה, בבעיות שנתעוררו בימינו ופתרונן אינם מפורש ויוצאים בהלכה, כמו בעיות חברתיות ומדיניות בסוגיות יש להשכים לפתחם של חכמי התורה שישכילו לכוון אותנו לאורה של התורה והנבואה.

בלי אמונת חכמים, ובלי להשכים לפתחם, יכול האדם, גם אם הוא יודע תורה והלכה, להכשל ולהיות „נבל ברשות התורה" כדברי הרמב"ן.

אמונת חכמים זו אינה חלה רק על היחיד מישראל הנתון ללבטים וספקות? להשפעות זרות והליכות קשור בכל מעשיו ולכוונם לרצון קונם בבחינת „בכל דרכיך דעהו", — זה חל גם על דברי האומה, ראשיה ומכווני הליכותיה בכל מישורי החיים גם החברתיים והמדיניים הבטחוניים, שלבים בהם הספקות הדתעיות, ובהזדקקות לחכמי התורה, צדיקי הדור, באלה, שרואים במדינת ישראל את יד ד' וראשית צמיחת הגאולה — יכולים הם להוציא אותנו מן הספקות ולכוון את דרכינו שבצליחו ונזכה להעלות את מדינת ישראל למבנה האידיאלי כפי שמרן הגראי"ה קוק זצ"ל אומר (מוסר הקודש עמ' קמא):

„אין המדינה האושר היותר עליון של האדם — — — זה ניתן להאמר במדינה רגילה — — — מה שאין כן מדינה שהיא ביסודה אידיאלית, שחקוק בהוויתה התוכן האידיאלי, שהוא עליונה בסולם האושר, ומדינה זו היא מדינתנו, מדינת ישראל, יסוד כסא ד' בעולם, שכל חפצה היא — שיהיה ד' אחד ושמו אחד — שזהו באמת האושר היותר עליון".

„אמת שאושר בשגב זה צריך הוא לבאר אורך כדי להעלות אותו בימי החושך אבל לא מפני זה יחדל מלהיות האושר היותר גדולי."

ומי שנאמן לעצמו אינו יכול להעלות על דעתו שאם זכה להיות חבר כנסת, ואפילו שר, מסוגל הוא לכוון את אורחות החיים של המדינה שאינן כתובות בהלכה מפורשת, שהוא הגיע והשמש „בתורתה התוכן האידיאלי, היותר עליונה בסולם האושר", ו„יסוד כסא ד' בעולם" — גם אם הוא יודע תורה ואף עוסק בתורה.

לא ולא! לשם כך צריכים אמונת חכמים, להשכים לפתחם ולהיות דבוק בהם מתוך אמונת חכמים עמוקה שהשכינה מדברת מתוך גרונם.

כוונתה של תורה

השוב מדברי הגראי"ה קוק זצ"ל: בזמנו (לפני כארבעים שנה ומעלה) כשבעיית עבודה עברית היתה חריפה בארץ וגרמה להתנגשויות רבות וקשות בתוך הישוב היהודי — היה הרב קוק לצדם של מחייבי עבודה עברית. הנה פסק אחד מגדולי התורה מחו"ל באותה התקופה, שנשאל ע"י אחד מרבני ישראל, שהתנה עבודה עברית מותנית בהבדל הגובה של שכר-עבודה בין עבודה לעבודה ערבית.

כשהדבר הובא בפני הרב קוק זצ"ל — הגיב מתוך התרגשות דאגה: אכן יודע הוא גדול בתורה זה, מה הלכה אומרת בנידון, אולם יש גם לדעת כוונת התורה. ומה רוצה התורה בימינו. בימינו רוצה התורה שיהודים ישובו לארצם ואם יעבדו עם ערבים ולבאים לא תהא עבודה — לא יוכלו יהודים לבוא. עובדים יהודים לא יוכלו להתקיים בתנאי שכר-עבודה של הערבים, גם בתוספת חומש ואז נסכל את רצון התורה וכוונתה בימינו.

וסיים: כשנזכה למדינה יהודית ד-יהודים יעבדו אצל ערבים וערבים אצל יהודים, תהא הלכה כמי שפסק אותו רב.

אין לפני ציטוט מדוייק מהדברים, אולם זה היה תוכן הדברים שפורסמו עוד בחייו של הרב.

לכוון לרצונה של התורה וכוונתה בבעיות המדינה בימינו, אינו יכול תמיד אפילו איש התורה אלא מי שרואה לפניו את מדינת ישראל כי מאת ד' היתה עלינו לטובה, ובוודאי שלא כל הרוצה ליטול את השם גם אם יודע הוא פרק בהלכה, אינו בר-סמכא לקבוע את אורחות החיים של המדינה במישורים שאין בהם הלכה פסוקה. לשם כך צריכים ד-מעיינים להזדקק לאמונת חכמים.

אסיים חלק זה של אמונת חכמים באמירה חסידית, שאין ביד האדם להעלות עצמו במדרגתו, לקיים „שויתי ד' לנגדי תמיד" ללא הזדקקות לצדיק הדור.

זו משנתה של אמונת חכמים.

תפילת צדיקים

ידועות הן ההערות של „מתנגדים" כלפי פניית חסידים לאדמו"רים להתפלל בשבילם בעת צרה לתשועת השם. וכי להתפלל בעד חברו, חידושה של החסידות? חז"ל אינם מחייבים להתפלל איש בעד רעהו? וכי לגדולי ישראל, לא מעולם החסידות, לא היו פונים ומבקשים לעורר רחמי שמים בעת צרה ומצוקה?

כדי לנגח את גדולי החסידות והתורה ולמצוא לעצמם סמוכין להשתחרר מלהזדקק לאמונת חכמים ולשאול לפיהם בשאלות מדיניות-בטחוניות, נתפסו לטענה שצדיקי הדור וגדולי התורה לא עלו לארץ-ישראל ואף מנעו מאחרים לעלות, סימן, לפי דבריהם, שלא רוח הקודש שורה בדבריהם.

אכן, היו בין גדולי החסידות וגדולי התורה שלא נתנו ידם לציונות ואף שללו את הציונות הדתית ואף יעצו לא לעלות, אך לא מעטים היו, שאמנם לא חייבו את הציונות הדתית, אך חייבו עליה לארץ. אף עלו וקראו לאחרים לעלות ולקריאתם עלו רבים עוד לפני קום המדינה ולא אפרש אותם כי רבים המה. ואם היו להם ספקות — נבעו הספקות משני חששות: א) שמא הציונות לא תצליח האכזבה תביא חיו לידי הרצאות כמו בתקופת שבתאי-צבי; ב) חששו באד לדמותם של החיים בארץ-ישראל, מכיוון שהעושים והמעשים רובם לא היתה מכוונת גאולת ישראל והתחוללות מטומאות ארץ-העמים, אלא להיפך: להיות ככל הגויים בית ישראל בארץ-ישראל. דמותה הרוחנית-התרבותית-המוסרית של המדינה בימינו מוכיחה ששחר זה לא היה, ואינו גם היום, מה שהוא, כל זמן שיהודים מאמינים לא יעלו בהמוניהם. אל נא נסיח את הדעת, שישנם כיום במדינה יהודים שומרי תורה ומקיימי מצוה, שרואים עצמם כראשי יהדות דהיה (ואינני מתכוון חוקא לנטורי קרתא), ואף מבין הציונות הדתית שלפנים, שטוענים, מדינת ישראל אינה מדינה יהודית מבחינה המקוריות היהודית, ורואים אותה כמדינת חולין, למרות שקול התורה וקדושת המצוה פועמות בחיים הארץ-ישראליים יותר מאשר בכל גולה. גדולי החסידות התורה שחששו לדמות זו של המדינה — חשש, ויעוד לכמדינה שלא תחוק חיו מעמד. אמנם אנו סועים: שאילו היהדות הנאמנה והמאמינה עולה בהמונה, היתה דמותה של מדינת ישראל אחרת, ואף היום עדיין לא מאוחר להת דמות יהודית למדינת ישראל על-ידי עליית יהודים שומרי תורה ומקיימי-מצוה בהמוניהם, משום כך הציונות הדתית לא השכילה לפתחם של גדולי התורה מתנגדי עלייה, אלא לראשי החסידות וגדולי התורה שנתנו ידם לעלייה, ואף היו כראשי וכראשוני הציונות הדתית, ביחוד בפולין.

לא מיהרו לעלות

לצערנו הרב גם ראשי הציונות הדתית גם מעולם החסידות וגם מגדולי התורה לא חסידים, לא מיהרו לעלות. אף ראשי-הציונות הדתית וסתם חבריה לא מיהרו לעלות, ואף היום אין ראשי הציונות הדתית מעולם החסידות ומעולם התורה לא מעולם החסידות, גם יחד — ממהרים לעלות ואינם קוראים לעלייה, ואף יש מהם שקוראים לשבת בגולה, ד לקיימה, כמו אחרים שאינם נמנים על הציונות הדתית.

יותר על כן: מן הנסיון ידוע אני גדולי החסידות התורה בימינו, שאינם נמנים על הציונות הדתית — עלו ואף העלו ואף מוסיפים לעורר עלייה, אף הקריות הדתיות מוכיחות משהו.

מה אם כן התלונה על אלה מגדולי-החסידות והתורה שלא קראו לעלייה ואף מנעו עלייה? — טול קיסם, טול קורה.

לפיכך, כשאנו אומרים שיש לפנות לגדולי החסידות והתורה בשאלות חברתיות ומדיניות-בטחוניות — אנו אומרים במפורש: לפנות לאלה שהציונות הדתית היא יסוד השקפתיהם ונשמת-חייהם ומקיימים את הדברים הלכה למעשה.

מובן שיכולים להיות גם ראשי-ציונות דתית שיש להם סיבות ונימוקים שמשחררים אותם בצדק מעלייה, אבל אלה שטוענים (גם מחוגי הציונות הדתית) שאין למהר בעלייה, ושיש לקיים את הישיבה בגולה ולחדש שם את ירושלים דליטא, במקום לעלות ולהעלות למען ירושלים של מטה — הם אינם יכולים להיות המכוונים את דרכה של הציונות הדתית במדינת ישראל.

בסיכום: מי שרוצה להשתחרר מאמונת-חכמים ומההזדקקות אליה: אינו צריך להסתמך על „אמונת חכמים".

הגאון מרוגאטשוב בעל „צפנת פענח"

מאת הרב חיים ספיר

ביום-הזכרון של הגאון ר' יוסף רוזין, זצ"ל, הננו מפרסמים קטעים מהקונטרס „הגאון הרוגאטשובי ותלמודו", בעריכת הרב משה-שלמה כשר, שגם פירסם בו מאמר עיוני, הוצאת מכון „תורה שלמה".

במה התבטאה שיטת הלימוד של הגאון ר' יוסף רוזין מרוגאטשוב? הרוגאטשובי נקט בכלל הידוע של הרמב"ם: „אילו יכולתי לשימה (התורה) בפרק אחד, לא הייתי משימה בשנים".

בקרב הלמדנים ישנם כאלה, היודעים לכתוב את חידושי תורתם, וגם כאלה, שאינם בקיאים בחכמת הכתיבה כדבעי.

בעל „שאגת אריה", למשל, מפורסם בתור מומחה בסגנון ההרצאה של החידושי תורתו. לשונו הברורה והשוטפת, גישתו המסודרת והבהירה לכל ענין מקילה את מאמצי הלומד ומרעננת את תפיסתו.

ישנם גם כאלה שמסגנון לשונם קשה, ועיקר הכוונה שלהם אינו מובלט כדבעי. הללו מדברים כאילו „מן הצד", מתחילים ברעיון, ועוברים מיד לשני. רעיונותיהם אינם מסודרים לפי דרכי הלומד. הם כותבים לפי קצב מחשבותיהם ולא לפי צורך תפיסתו של ההוגה בספריהם. אין להאשימם בכך, לגבי עניינים שבגבים כמו חידושי תורה עיקר המאמץ יש לשים בכיוון התוכן. לכן אינם מדקדקים כדבעי בסגנון לשונם, כצורך ראשון במעלה.

גדולים בסגנון היו ה„ראשונים" שלנו. כל מלה היתה שקולה ומדודה בדיוק. כמות הלשון התאימה לכמות התוכן. התוכן לא היה מתכווץ לעולם אצלם במליצות סבוכות ומסולאות. הצורה של הכתיבה היתה קלה, והמכון היה ממשי להתפיסה.

בדורות האחרונים נשתנה הדבר. אריכות הלשון הלכה וגברה יותר ויותר, ואצל כמה מחברים הגיע הדבר להפלגה יתרה.

הרמב"ם, כשכתב תשובה בעניין עגונה, ניסח אותה בלשון כזו: „אשה זו מותרת, תמהים: „מסתי. היום כשכותבים על ענין זה ממלאים גליונות שלמים.

אם מחבר מעלה על גבי הכתב חידוש בלימודו, — הריהו מצטט ומולה את כל לשון הגמרא ואת לשון המפרשים, ואחר כך מוסיף מה שהיה רוצה לאמור לבאורה, מה שנמלך בדעתו לאמור, וגם מה שמצא לו סמך בדברי מחברים אחרים. הכל באריכות יתרה הרווחת בזמננו.

הרוגאטשובי היה מקורי גם בעניין אופן הכתיבה של דברי תורתו. סגנונו חד וקצר ומלא ומדוש תוכן רב. אין הוא מבסס דברים ארוכים, אינו מגבב כמה וכמה „סלקא דעתך", אלא תמיד רושם את המסקנה האחרונה בדרך נגינת „סולת נקייה". לעתים, כשהוא רואה לו צורך לחדש ביטויים חדשים, הריהו עושה זאת באופן מיוחד במינו. הוא יוצר לו יצירה לשוניות כאלה שאינן נהוגות כלל במקצוע הנדון עד כה. אפשר למצוא אצלו הגדרות למושגים עיוניים-מדעיים, כגון „נקודה", „עצם", „תואר", „כמות", ו„איכות", „הרכבה מזגית", „הרכבה שכונית", „תנאי המתדבק" וכדומה.

הרעיון העיקרי אינו נבלע בשלל רעיונות-לוואי. ההוגה הולך בדרך המלך. מהרעיון העיקרי מוליך את המעיין במסילה כבושה. הוא מרמז לו, שלא יסטה מדרך המלך. שסלל לו בבטחה, ולא יסתבך בצדי שבילין שלא לצורך.

כמדריך מנוסה מוליך את המעיין ומביאו למרכז רעיוני, ושם מתרכזים כל חוטי ים התלמוד, לצומת הגידין של כל הנושא הנדון.

אתה רואה לכאורה בדבריו רק חוט חייל דק. אולם כשלוחצים קצת באותו חוט, הרי יוצא ממנו ארס של חשמל מאיר וחד.

שיטה בבעיית הזמן

איך אפשר להסביר ולפשט בשביל קהל הלומדים המשוטים חידושיו של הגאון מרוגאטשוב? עד כמה קשה הדבר, אי-אפשר להמנע לגמרי מטישול בישוב השאלה.

הגאון הרוגאטשובי היה, כידוע, בעל שיטה מיוחדת בבעיית הזמן בתפיסה ההלכתית. הוא התעניין ב„זמן" לא במובן מדעי-פיסקאלי, אלא במובן תורתי-הלכתי. מושג ה„זמן" היה אצלו כרוך במושג של העצם.

הזמן מתגלה במציאות המוחשת. עם התבטלות ה„עצם", מתבטל גם „זמנו", כלי שנטמא, ונמצא לאחר זמן ההזאה במצב של היטהרות ב„זמנים" של שלישי ו„שביעי", מסוגל לקיים את התהליך רק כל זמן שהוא שלם. אך כאשר הכלי נשבר, מתבטל גם המושג „כלי", ויחד עם זה נעלמים גם „שלישי" ו„שביעי" והוא יוצא מגדר המושג של זמן.

כאן מתחילה הקירות של הרוגאטשובי: מהו המובן של יציאה מגדר זמן? האם המובן כאן להיות „למעלה מן הזמן"? האם במקרה כזה אין עוד במציאות כל „זמן" לגבי אותו הדבר והוא נמצא במצב של קפאון מחולט? במקרה של מיתת נערה, האם זו נשארת (לפי מושגים הלכתיים ולצרכי דינים הנוגעים לחיים) לנצח אותה ה„נערה" כמו בשעת מיתתה; או להפך; המושג „למעלה מן הזמן" אין משמעו איבוד כל ערך הזמן, אלא אדרבא: התמלאות ב„זמן" במידה מפורזת. באופן זה הרי היא רוכשת לה את כבוה הזמן כולה ברגע אחד, כלומר בשעה שהנערה עוצמה את עיניה, הריהי עוברת למצב של „למעלה מן הזמן", ובאופן זה הוא נהפכת מיד לסבתא ממש (יש בגר בקבר).

כל אלה הן הקירות, שהגאון הרוגאטשובי היה מערב בהן את הסוגיות הקשות בש"ס.

עבר ועתיד, הוא אומר, הם רק מושגים יחסיים. כל מה שהוא לגבינו עתיד, הריהו לגבי מעלה עבר. „כל הימים השנים הם לפניו כחוט השערה". כך מצא בתוספתא לעדיות. באופן זה מיישב כלאחר יד גם את הבעייה של ידיעה ובחירה, שגדולי ההוגים התחבטו והתלבטו בה, כידוע, לאין שעור, אצל הרוגאטשובי העניין הוא פשוט: מושג העבר והעתיד הוא בעצם יחסי, וכל קיומו הוא רק לגבינו. שה„זמן" מתגלה רק לנו ב„צורתה הקטנה", כלפי מעלה, שם הכל בגדר „חוט השערה". העתיד מקופל כבר בעבר. כך ישנה כבר הידיעה בכל עבר, ואינה מפרעת לבחירה בעתיד המדומה.

הוא גם חידש בתחום הלמדנות התורתית מושגים מופשטים, שהוא קורא להם „נקודות". בלשון חדשה יש לפרש מובנן של אלו כ„אטומים", כלומר חלקים שאינם מתחלקים, כאן אנו מגיעים לבעייה הרוגאטשובי הראה בה עיון רב.

אנו רואים במוחש, שגם החלקים הקטנים של החומר הגשמי עלולים להתחלק לחלקים יותר קטנים. מתעוררת השאלה: האם התחלקות החומר היא אין-סופית, או היא מוגבלת, משום שיש גבול מסויים כשמגיעים לאטום שאינו מתחלק, חלק ממנו אינו עוד בגדר חומר גשמי כל עיקר, וכל החוקים של „זמן" ו„מקום" אינם חלים בו עוד? בהתאם לזה יש להניח, שאם נצרף שני חלקים בלתי-גשמיים, תוצר מהתולה זו, שאנו קוראים לה חומר „גשמי", המוכרח להכנע למרות ההגדרות של שלשת המימדים: אורך, רוחב וגובה.

על שתי השיטות הללו מתפלפל הרמב"ם ב„מורה נבוכים".

הרוגאטשובי היה מחזיק בשיטת „חלק שאינו מתחלק". הוא קרא לזה „אותיות שנבראו בהן שמים וארץ". אם יעלה בידינו להוכיח זה, הרי נוכל להסביר בדרך טבעית רעיון חידוש העולם, כאשר משני „אפסים" מתרכב „יש", כלומר מתהווה „יש מאין".

הרוגאטשובי אינו מתעניין, כאמור בצד המדעי של השיטות הללו. העיקר הוא אצלו הרעיון ההלכתי. שאר הסברות, ההבדקות ההגיוניות נופלות מעצמן כמו שבבים בשעת חטיבת עצים. גם מה „פסולות" של „לחות" הרוגאטשובי אפשר להתעשר. מהאבק הנשר מאבני הריחים שלו אפשר ליצור מזון רוחני רב.

בהלכה ישנן, הוא אומר, מושגים של „נקודות" כאלה. כלומר יחידות, שאינן מתחלקות. שבת, למשל, אינה „נקודה". במשך כל עשרים וארבע שעות של השבת חלה קדושת שבת בכל רגע. בשעה שתים עשרה בצהרים השבת אינה מתמת ההמשך של השעה הקודמת, אלא היא לעצמה הריהי שעה זו שבת. אך יום כפור הוא בכל היום „נקודה" אחת. ישנן „נקודות" בגודל של רגע, של „תוך כדי דיבור", של יממה שלמה, של שבעה ימים (בספירת זב) של חודש (אצל נזיר) וגם של זמן יותר ארוך.

הרכבה מזגית והרכבה שכונית

אחד הנושאים המקובלים של הרוגאטשובי היה הבירור על „הרכבה מזגית ו„הרכבה שכונית". בפיסקה הן הגדרות ידועות: הרכבה כימית והרכבה פיסית.

כשלוקחים, למשל, מעט מלח או סוכר ושמים אותו בתוך כוס מים, המים נמלחים או מתמתקים על ידי כך ויש לנו הרכבה פיסית. המים המלח (או הסוכר) התערבו זה בזה, והשפיעו זה על זה.

הרוגאטשובי היה שואל: ואם המים נמלחו כאן, או להפך: המלח נעשה לח? בכל אופן יש כאן „הרכבה שכונתית", כלומר פיסית. לא המים, ולא המלח „ויתרו" על שלהם ואיבדו את מהותם הקודמת, את עצמותם. הם רק התערבו והתמזגו זה בזה.

שונה המצב בבורון „הרכבה מזגית", כלומר בהרכבה כימית. כאן מתהווה כבר עצם חדש. משני עצמים שונים נוצר יסוד שלישי שאינו דומה אף במעט ל„הוריה" הקודמים.

אם תקחו שני גזים כדוגמת חמצן ומימן ותרכיבו אותם בתנאים מסוימים, הרי יוצר מהם מין נוזל, שקוראים לו מים. היסודות הקודמים „נבטלו" כביכול, והם נוצרה בריה חדשה, שבה אין למצוא סימני התכונות הקודמות.

המושגים הנם בעצם ישנים, הביטויים העבריים, שבהם משתמש הרוגאטשובי להגדרתם מוצאם עוד מזמן התיבונים.

החידוש של הרוגאטשובי בכך, שהטה את המושגים הללו לאפיק של רעיונות הלכתיים.

תמיד ידעו, שאפשר להרכיב באופן פיסי או כימי יסודות שונים וגם להפרידם שוב. אך הרוגאטשובי חידש את הרעיון שאפשר להשתמש בפעולות אלה גם בשטח הרוחני.

בשני רעיונות „שונים" זה מזה הוא איחד את הצד הגיון להתחברות ולהתלכדות ולהוכיח כיצד מזה כבר נוצר, או אפשר ליצור, רעיון חדש לגמרי.

הלכות הרבה, שמשכנו עדיין ל„פשוטות", ליסודיות, כבאורה באיר תוצאה של הרכבה קודמת, מזגית, כמובן.

באופן זה הרוגאטשובי מעין „בונה עולמות ומחריבם" בשטח המושגים ההלכתיים הרוחניים.

ישנם גם למדנים מפולפלים הפוקחים עיניהם בתמהון ושואלים: מה בהרחש כאן? הלא אין זה הש"ס, אשר בו עמלנו כל כך! אך מעמיקים בכירים בהגיונו ובניתוחיו המופלאים. עיקר תפקידו של החוקר הוא בכושר הבדלה, למצוא את הקוים המבדילים בין שני עניינים הדומים זה לזה דמיון מוסגי. בקיאות חריפות רבה נתוצות בכדי לבצע נתוחים מבדלים בין הדברים הדומים.

הרוגאטשובי הוכיח, שמרכיבי-כימאי בעולם הרוח, ידע איך לצרף סברות הבנות ולהפרידן, ולמצוא את ההבדלים במהותן לפני ההרכבה ואחריה.

המעגל וכיוונו

במשך דורות רבים הלכו ונמשכו דרכי לימוד ופרשנות בים התלמוד. הראשונים היו רבנן סבוראי ואחריהם הגאונים, שלפניהם לא נפתחו עדיין המקורות של הקדומונים כל עיקר. אחריהם באו גדולי עולם בחבוריהם הגדולים כגון רש"י, רמב"ם, בעלי התוספות ודומיהם בין ה„ראשונים". אם זה של פרשנות תלמוד המשיך בצנרו באפיקים שונים מחבוריהם של מהרש"ל, מהרש"א והפרי"ם עד עקיבא איגר, בעלי „קצות החשן", ה„נתיבות", רבי חיים מבריסק ואחריו בזמן הגאון מרוגאטשוב.

בעלי התוספות, אומר המהרש"ל בהקדמתו לים-של-שלמה, עשו את הש"ס ככדור". הם הקשו קושיית מהלכה אחת לשניה; ותרצו תירוצים וגם האירו סוגיה אחת באמצעות האחרת. באופן זה גללו את הש"ס ופיתחו אותו לרווחה.

הם היו הממציאים הראשונים של ה„מעגל".

במשך הדורות התנועע המעגל הזה לפי כיוונים שונים ובקצבים שונים.

היו זמנים, ששיטת הלימוד הצטמצמה בברור ובליבון ב„מקום", בסוגיה גופה. התפלפלו על סברית המקשן המתרצן, עקבו אחרי רעיוניהם ומעמיהם, וגילו קמטים סמויים בשולי דף הגמרא. תקופה זו נמשכה כמה מאות שנה.

בהסברים העמוקים והקצרים של המהרש"ל המהרש"א ובהערות וביוקטנים של הפרים הגיעה שיטה זו למרום שיאה. היא תרמה תרומה ליישוב התהודים על פני מסילת הלומד ברחבי התלמוד, והתנה את האפשרות לחדור למעמקי הסבכית של חומר הלימוד ב„מקום".

כמו בכל מקצוע היו גם כאן טסיות שונות. היו כאלה אשר הצליכו ב„מקומי" הסוגיה לשם חידודא בעלמא. באופן זה נוצרו אותם ה„חילוקים" התרפים והמסובכים. עם זריחת שמשו של הגר"א הוכרע גורל ה„חילוקים" הללו לשלילה.

שיטת הלימוד בים התלמוד קיבלה או דחיפה לכיוון אחר. אהוו שוב ב„מעגל" התוספות. לא התגדרו כל כך מעתה בלמוד ב„מקומי", כי אם בהבנה. הבנת חומר הלימוד נעשתה לתפקיד הראשי של כל ראש הישיבה ותלמידיו. התחילו לעבר את הלמוד בעומק וברוחב, הדרך הסתעפה בשטח יותר מקיף, וגם ההבנה קיבלה תנופה חדשה.

הרבה חומר ולבנים, מהם בנה הרוגאטשובי את מגדלו, מצא אבנים מן המוכן. אולם באותו התבטאה בכך, שצרף הרכיב את החומר המפוזר, שמצא לפניו, ויצר בנין איתן ונאה. הוא יצר את שיטת ה„קיבוציותי" בלימוד התלמוד. צירף הכן ובלתי נגלה בגוף החומר התלמודי והוא קלט את דפיקת הלב המרכזי שלו. הוא הרגיש בכל אות מובבלת של הספרים העתיקים את הסיכוה הפניטית ביחס למרכז. לא המציאות ה„מקומיות" של ההלכה הנדונה, אלא הכללית, המקיפה וחובקת זרועות עולם התלמוד העסיקה אותו.

המחסום האחרון

מאת ד"ר משה חיגר

דפיקה קלה של דלת משרדי. נכנסת שרה ופניה עצובים וקודרים. שרה בת בן-דוד שלי. הכרתיה כילדה, כנערה, כאשה נשואה, תמיד חייכנית, עליזה ושמחה. בצעירותה היתה פונה אלי בכל מיני שאלות ובעיות איך לתאם בין תביעות חיי המציאות לבין אורחות דתיים. לא קל היה להשיב לכל שאלותיה ולהסביר לה את העניינים הקשים. מכל שכן לפתור את בעיותיה. חקרנית, ספקנית וגם סקרנית היתה.

בניגוד לטבעה ולהתנהגותה הרגילה, היתה שרויה בדאגה: „מה קרה? בעלך בסדר? הילדים בריאים ד'"

„ברוך השם, אצלנו הכל בסדר. באתי לדבר אתך על חברתי בת-שבע, החברה הטובה שלי מבית הספר. היא למדה מדעי-החברה באוניברסיטה ואחר כך נסעה להשתלם ועבדה בקונסוליה הישראלית באחת הארצות של דרום אמריקה. אינני זוכרת את שם הארץ ההיא. שם התחתנה. השידוך לא עלה יפה ואחרי זמן קצר התגרשה. זה כשלוש שנים היא בארץ. יש לה חבר. פקיד במפעל שבו עובדת. היא הגישה בקשה לבית הדין הרבני להתיר לה להינשא לו אך כשהופיעה בבית הדין הראתה את תעודת הגירושין האזרחית אמרו לה הרבנים: זה לא מספיק היא זקוקה לגט לפי הדין, ואי אפשר לקבלו, מפני שאינה יודעת היכן נמצא בעלה לשעבר. שאלות, אם התחתנה אצל רב ומתוך בושה היא ענתה „כן". בקשתה לא נתקבלה המותר לא ניתן לה.

היותה ממורמרת, התחילה לחפש כל מיני עצות. מי שהוא יעץ לה לדבר עם חברת-כנסת ידועה המעוניינת לעזור לנשים המסובכות בבעיות אלה. חברת הכנסת ההיא אמרה לה, שהפתרון הוא להנהיג נישואין אזרחיים בישראל. מאז נעשתה תומכת נלהבת לרעיון של נישואין אזרחיים ובכל הזדמנות היא טוענת ולפעמים אף צועקת על העוול שעושים לנשים המסכנות כשאינם מתירים להן להינשא בדרך אזרחית. אין היא מקבלת שום תשובה ושום שכנוע. באתי לבקשך שתקבל אותה. אולי תמצא דרך לפתור בעייתה, על כל פנים אולי תשכנע אותה שתפסיק לדרוש נישואין אזרחיים".

הסכמתי. בוקר אחד הופיעה במשרדי אשה צעירה לבושה אלגנטית לפי האופנה החדשה. התיישבה וספרה לי את סיפורה שכבר שמעתי משרה. טענה: „האם אינני צודקת? מדוע לא יהיו כאן נישואין אזרחיים כמו בכל הארצות הנאורות? אינני דתית וגם החבר שלי איננו דתי, מה לנו ולרבנים ולטכסים דתיים? בחו"ל התחתנתי אצל פקיד העירייה ומדוע אי אפשר לי גם כאן להתחתן בדרך זו? החוקים של הכנסת חילוניים וסוציאליים ומדוע כשבאים לענין נישואין חייב כל אזרח להתנהג כאיש דתי? האם אין זאת מדינה שחופש הדת הוא אחד מעקרונותיה הבסיסיים?

*

פרס המסכתי לכלי רעיונותי ולאסוף מחשבותי כדי להשיב לה נפתחה הדלת ונכנס עמי ד"ר רפופורט, שחזר אתמול מחו"ל.

ד"ר רפופורט ידיד ותיק שלי. פקיד מחו"ל העובד במשרד המשפטים. אנו נפגשים לעתים קרובות. על מה ישוחחו ביניהם שני עורכי דין? על הצעות-חוק חדשות על פסקי דין שונים וקצת פוליטיקה לתיבול. אנו חברים למקצוע ולא לדעה. השנה הוא נבחר כנציג ישראל לוועידה לזכויות האדם המתכנסת בשווייץ לדיון בעניני נישואין וגירושין. לפני נסיעתו שוחחנו ארוכות והוא הביע חששותיו שעלולים להתקיף אותו שבמדינת ישראל אין מתירים נישואין בין יהודי ולא יהודי. רבים רואים אפליה וגזענות קיצונית הפוגעת קשות בזכויות האדם. אמרתי לו: התשובה היחידה הנכונה לטענה היא, שאין מדובר כאן על חוק חדש של מדינת ישראל. עניין נישואין-וגירושין נמסר לשיפוטם היהודי של בתי הדין של העדות הדתיות לסוגיה גם על ידי המחוקק המנדטורי. כך דרש הציבור, שבכללו מאמין, שבעניינים שבין איש לאשה, כוהן הדת של העדה מסוגל יותר לעזור מאשר שופט מקצועי או משפטן מלומד. לא ככל החוקים היה נישואין וגירושין. הוא לא נוצר מלמעלה, אבל פוליטיקאים ומשפטנים וירד אל העם, אלא להיפך, העם קיבל אותו והעלהו אל המחוקק לאישור. ככה היה אז וככה גם כעת. אין מקום לטענה שהמדינה או הממשלה מחוקקת חוקי אפליה בין איש לאיש.

עם שובו, בעודנו עומד על הסף, התחיל ד"ר רפופורט לדבר.

„ידידי הטוב, אתה פשוט הצלחתי. את אשר יגורתי בא לי. בוועידה התקיפוני חזקות על איסור נישואי תערובת הנהוג בישראל. נתתי להם ההסבר שלך. באין לי הסבר אחר. אמרתי להם, שגם בזמן המנדט בעת שליטת הבריטים היה קיים חוק זה, הם ודאי לא רצו להפלות את הלא יהודי. זו היתה פשוט דרישת הציבור הרגיל לנהוג בענייני משפחה בדרך המסורתית. עקרונות הדת שמכתיבים כאן את הנורמה המשפטית מעניין, אחרי ההסבר הזה נשתתקו טענותיהם. אינני בטוח שכולם השתכנעו מדבריי. אבל איך שלא יהיה, לא העיזו לתקפני יותר קבלו וסברו, שהעניין יצא מתחום המדיניות הכללית ועבר לתחומה המיוחד של הדת. מי זה יעיז לתקוף אדם שמתנהג לפי עקרונות הדת שלו, אפילו אם הם אינם מקובלים על אחרים? אילו היו לנו נישואין אזרחיים אי אפשר היה לבו לא להתיר נישואי-תערובת. כל הדוגלים בזכויות האדם, היו יוצאים נגד העוול הגדול והגזענות הקיצונית שהם רואים בזה".

*

הוא דיבר במהירות, בלי הפסק, והסתכל בפני מבלי להסתכל לצדדים, ולא ראה את האשה שישבה בצד השני של השולחן והקשיבה לדבריו בעניין רב. הבחנתי בתנועותיה העצבניות שהיא רוצה להשיב לו ומחכה להזדמנות שייפסק קילוח הדברים. מיד כשפסק היא קמה והתחילה לדבר כשהיא מכוונת דבריה פעם כלפי ופעם כלפי חברי.

„דבריך הפליאוני מאד. עד הרגע הזה לא ידעתי שיש קשר בין דיני הנישואין לבין ההתבוללות. ההתבוללות אני מכירה היטב מחוץ לארץ. היא משתוללת שם בקהילה היהודית. נישואי תערובת הם טרגדיה גדולה. מעטים נישואי תערובת מאושרים. רובם סבל רעיוני תמידי. הקונסוליה שלנו לוחמה בכל האמצעים שברשותה בזרם ההתבוללות. אולי הצלחנו לעכבו קצת".

כאן בהאי יש להילחם נגד ההתבוללות. ההתבוללות היא אסון דתי, לאומי ומדיני באחד. זה יביא לאיבוד יהודנו הלאומי. אם המדינה תהיה מדינת בני תערובת, למה לנו מדינה מיוחדת משלנו? לעבור זמן מה גם תרבותנו תהיה תרבות של תערובת, ויתכן שתהליך כזה יהיה גם אצל שכנינו ואז ישאל השואל למה לא לאחד תרבויות אלו?

„נישואין אזרחיים? כן. נישואי תערובת? לא ולא. ואם שניהם הולכים בד בבד ואחד אי אפשר בלי השני אז מוותרת אני על היתרון של נישואין אזרחיים. אינני דתיה ובמצבי המיוחד הייתי מוותרת על הרב ועל טכס הנישואין שלו. אבל אינני רוצה שיבוטל חוק הנישואין והגירושין. כי חוק זה הגנה הוא נגד טמיעה. כל אדם בישראל רוצה בהגנה כזאת".

„נכון שאני בצרה, נכון שיש לי בעיה. אבל צרתי היא אישית ובעייתי היא ספציפית. אני אשתדל להחלץ מצרתי באופן אישי ובדרך פרטית, אבל אינני רוצה שבשבילי ובשביל רבות כמותי. ישנו את החוק שהוא לטובת העם כולו".

„תנסה אדוני". היא פנתה אלי. „למצוא פתרון לבעייתי בהתאם לחוק. ואם לא תמצא, אחפש לי דרכים כשלי. אין אני מדאגת ביותר מזה שאינני נשואה. אף אחד לא שואל אותי שאלות, אף אחד לא רוצה לבדוק תעודותי. לבסוף אם יבורר לי שטוב יותר להיות נשואה — הדרך לקפריסין איננה רחוקה ביותר".

סיימה את דבריה, פתחה את הדלת ויצאה. לאחר כמה ימים פגשה אותי שרה.

„אתה באמת עושה נפלאות. בשיחה אחת הצלחת מה שלא הצלחתי בשיחות רבות וארוכות עם בת שבע. מאז שהיתה במשרדך היא נהפכה מתומכת נמרצה בנישואין אזרחיים למתנגדת חוקית".

„לא אני, העובדות, שבמקרה באו לידיעתה, הן ששיכנעוה", עניתי.

14 כרכי
האנציקלופדיה התלמודית

שהופיעו עד עתה

מכילים למעלה מ-1000 ערכים-ענינים, עד אות ח"ית, בכל שטחי ההלכה: ברכות ותפילות. זרעים ומועד. נשים ונזיקין, שופטים ומשפטים. ארץ ישראל והמקדש. טומאה וטהרה איסור והיתר תקנות ומנהגים (ערכים ע"ו—פ"ו בהכנה לדפוס).

מחיר כל כרך 46.— ל"י

ניתן להחליף כרך א' הישן במהדורא חדשה ומשלמת — עם 10 עמודים חדשים במחיר 22.— ל"י.

רק אצל:

האנציקלופדיה התלמודית, בית-וגן, ירושלים

מכירה ראשית לא"י:
חיים גיטלר, רחוב ביל"ו 4, תל-אביב.

מוסד הרב קוק
ת. ד. 642 ירושלים

10 ספרים חדשים

ספרי — עם פירוש תולדות אדם מאת הגאון רבי משה דוד אברהם מרויש אשכנזי בעל „מרכבת המשנה על המכילתא, עם הגהות מתוך כתב יד הגאון רבי עקיבא איגר. במדבר-דברים. 2 כרכים. המחיר: —.120 ל"י

בעלי תוספות על התורה — יו"ל על פי כתב-יד אוקספורד בצירוף מבוא והערות על ידי פרופ' שרגא אברמסון. המחיר: —.15 ל"י

חידושי הריטב"א על הש"ס — לרבינו יום טוב ב"ר אברהם אלאשבילי מסכת עירובין. יו"ל על-פי כתבי-יד ודפוסים ראשונים בצירוף מבוא, ציוני מקורות, מקבילות, הערות ובאורים מאת הרב משה גולדשטיין.

ממשנתם של חכמי פראג — חידושים וביאורים מאת הגאונים רבי יהונתן אייבשיץ ורבי זרח איידליץ. המחיר: —.20 ל"י

תורות בעל התולדות — דרשות רבי יעקב יוסף מפולנאה לפי נושאי יסוד. מבוארים בליווי מבוא, ציוני מקומות והכרזה על-ידי ד"ר גדליה נגאל. המחיר: —.15 ל"י

רבי יעקב עמדין — האיש ומשנתו. מאת אברהם ביק. המחיר: —.21 ל"י

הסנהדרין — הסנהדרין בירושלים ובית הדין הגדול שבלשכת הגזית. מאת פרופ' אברהם ביכלר. מתורגם מגרמנית ע"י נפתלי נתן וצבי בר מאיר. המחיר: —.26 ל"י

מחקרים בתלמוד — מאת פרופ' אברהם וייס. המחיר: —.22 ל"י

בין אדם לחברו — מסכת אנוש ביהדות. מאת הרב משה אביגדור עמיאל. פרופ' זלמן ברוך רבינקוב והרב ד"ר אליהו יונג. המחיר: —.18 ל"י

כתבי הרב יהודה אלקלעי — בתוספת מבוא, הערות ובאורים מאת ד"ר יצחק רפאל. 2 כרכים. המחיר: —.36 ל"י

משרד ההפצה: תל-אביב, רחוב אלנבי 87, טל' 295036

המכון הישראלי לפרסומים תלמודיים
התלמוד הבבלי
מנוקד ומבואר ע"י
הרב עדין שטיינזלץ

בימים הקרובים יופיע

מסכת סנהדרין:
חלק ב' כרך ט'

עד היום יצא לאור:
- ברכות כרך א'
- שבת חלק א' כרך ב'
- שבת חלק ב' כרך ג'
- ערובין חלק א' כרך ד'
- ערובין חלק ב' כרך ה'
- פסחים חלק א' כרך ו'
- פסחים חלק ב' כרך ז'
- סנהדרין חלק א' כרך ח'

ועוד 2 מסכתות נמצאות בהדפסה

הערה מספר הטפסים מוגבל, הסיטונאים והקמעונים, מתבקשים להזדרז בהזמנותיהם.

מכון כנסת הראשונים
(להוצאת ספרי הראשונים וביאורם לסדרי קדשים וטהרות)
בראשות הגר"מ אילן שליט"א
בני ברק — תל אביב

הרינו שמחים להודיע לכבוד שוחרי ולומדי תורה על צאתם לאור של שלשה ספרי ראשונים על סדר קדשים עם ביאורים של הרב יעקב דוד אילן נ"י:

א) שיטה מקובצת על מסכת תמורה לרבינו בצלאל אשכנזי.
ב) שיטה מקובצת על מסכת בכורות לרבינו בצלאל אשכנזי.
ג) תוספות הר"ש משאנץ על מסכת בכורות. תלווה עליהם קונטרס אחרון מאת ראש המכון שליט"א.

כן נמצא תחת מכבש הדפוס הספר „כנסת הראשונים" על מסכת זבחים בכמה כרכים, עם חידושים וביאורים מאת ראש המכון שליט"א.

הוצאת דביר — ספר החודש

ספר המועדים
9 כרכים
אנציקלופדיה לכל חגי ומועדי ישראל
בעריכת ד"ר יום טוב לוינסקי

במחיר מוזל —.260 ל"י (במקום —.320)

רק עד 31.3.75

ובתשלומים נוחים: עם ההזמנה —.60 ל"י
היתרה בתשלומים של —.50 ל"י לחודש

— — — גזור ושלח — — —

לכבוד עם עובד בע"מ, רח' מאה 58, ת.ד. 249, תל-אביב, טל. 622991
אנא שלחו לי תוך 14 יום את הספרים:
___
ת.ג.
רצופה המחאה/המחאות/דואר ע"ס ___ ל"י כתשלום ראשון, שפי: את היתרה בסך ___ ל"י הנני מתחייב לשלם לכם בתשלומים חודשיים רצופים בני ___ ל"י כל תשלום, החל מהחודש הבא, לזכות חשבונכם מספר 4-24500-0 בכל סניפי בנק הפועלים, או למשרדכם במישרין. אני מסכים כי אם לא אפרע שני תשלומים במועדם, יוכל לאלתר מועד פרעונה של כל יתרת חובי במשרדכם בתל-אביב. אנא ראו בהתחייבותי זו שטר-התחייבות על כל הנובע ממנו.

השם ___ ת' זהות ___
הכתובת ___
העיסוק ___ מקום העבודה ___
תאריך ___ חתימה ___
על ההזמנות מ. מורשים להזמין רק בני 18 ומעלה.

هكذا من الأصل

החיוב והשלילה בתשלום בעד תרופות

מאת ברוך אדלר

הנסיונות החוזרים ונשנים של קופ"ח להנהיג תשלום בעד תרופות הניתנות למבוטחים נכשלו עד כה ולמרות ההחלטות העקרוניות שנתקבלו בנושא זה במוסדות קופ"ח אי אפשר היה להוציאן לפועל בשל ההתנגדות החזקה לשינוי מהפכני זה שיכביד על מבוטחים רבים.

קופ"ח אף רצתה לעשות צעד מרחיק לכת יותר ורצתה לחייב את החברים בתשלום של שש ל"י בעד ביקורי בית של רופאים. החלטה זו אושרה עקרונית בישיבה האחרונה של הוועד המפקח של קופ"ח. אולם, מאחר וההחלטה נתקבלה ברוב של קול אחד בלבד החליט יו"ר הוועד המפקח א. בקר, לזמן ישיבה נוספת לדיון חוזר בנושא. ישיבה זו שאמורה היתה להתקיים השבוע בוטלה, לפי בקשת כמה סיעות, וטרם נקבע מועד חדש לישיבה. גם אם ההחלטות בנושאים אלה יתקבלו בוועד המפקח עדיין אין זה סוף פסוק. מזכיר ההסתדרות, י. משל, הבהיר כי החלטות אלו טעונות אישור ההסתדרות. לפי המצב הקיים ספק אם ההסתדרות תאשר את ההחלטות, גם אם תתקבלנה בקופ"ח.

הסכון ו...בריאות

נושא התשלום בעד תרופות אינו רק עניין של תוספת כספים לכיסוי התקציב הגרעוני הגדול של קופ"ח. ההכנסה מסעיף זה תתבטא אמנם בהסכון של כמה עשרות מליוני ל"י, אולם לא פחות מזה חשוב האספקט הבריאותי של שימוש מופרז בתרופות. כתוצאה מהשימוש המופרז והבלתי נכון בתרופות מתמיד והולך הנזק הנגרם לאוכלוסיה — קובע ד"ר א. עצמון, חבר מרכז קופ"ח, האחראי, בין היתר, על נושא התרופות בקופה. תופעות לוואי בלתי רצויות מתפתחות לעתים למחלות, ואף למחלות קשות — הוא אומר, בהזכירו כי לפי מחקרים שנעשו לאחרונה בארץ ובחו"ל מתברר כי 5—6 אחוזים מהמתקבלים לבתי חולים מאושפזים בגלל תגובות לוואי על תרופות שונות. 25—28 אחוזים מהמאושפזים, במיוחד במחלקות פנימיות וכירורגיות סובלים מתגובות לוואי על תרופות, או על פעילות גומלין בין תרופות, דבר המביא להארכת אישפוזם.

שימוש מופרז בתרופות אף מביא ל־1.6 אחוזים מכלל מקרי המוות בבתי חולים בארה"ב — מקום שם נערך מחקר בנושא.

בארץ המצב חמור יותר מאשר בארצות אחרות. הישראלים הם, כנראה, „זוללי תרופות", שיעור רישום התרופות בקופ"ח לנפש בשנה גבוה פי 1.5 עד 5 מאשר בארצות אחרות — אומר ד"ר עצמון. הסטטיסטיקה מורה, לדבריו, כי לעומת 24 תרופות לשנה לנפש אצלנו רושמים באוסטריה 13.3 תרופות בלבד, בצרפת 12, בבלגיה — 7.1, בגרמניה — 6.5, בניו־זילנד — 6.4, בהולנד 6.2, באנגליה — 5.2, בארה"ב 4.7 ובשוודיה 3.9 תרופות. במחקר על תרופות אנטיביוטיות נתברר שלמעלה מ־50 אחוז מהחולים השתמשו בפחות מהכמות שנרשמה להם ע"י הרופא. סקרים נוספים הראו שבבתי המבוטחים הצטברו בממוצע 550 כדורים וכמוסות מסוגים שונים — כמחצית הכמות שקיבלו במשך השנה.

שיא בצריכת תרופות

באיזו מידה נכונות סטטיסטיקות אלו שמציג ד"ר עצמון ניתן להיווכח כל אחד בנקיון ערב פסח שהוא עורך ושבו זורקים לאשפה כמויות עצומות של תרופות שנצטברו במשך השנה ושלא נצרכו.

ההוצאה הכספית של קופ"ח על תרופות היא גדולה והסתכמה בשנה האחרונה ב־171 מליון ל"י והיא עלולה להגיע בשנת התקציב הבאה ל־250 מליון ל"י. ההוצאה הולכת וגדלה משנה לשנה. בעשור האחרון היא עלתה פי 8.6 בעוד שההוצאות הכלליות של קופ"ח גדלו באותה תקופה פי 4.5 בלבד. קופ"ח תולה זאת בשיאים החדשים של צריכת תרופות בשנים האחרונות ובעובדה שהציבור אינו משתמש בחלק גדול מהתרופות הנרשמות. המצדדים בהטלת תשלום בעד תרופות טוענים כי נתינת התרופות חנם גורמת לכך שחולים במרפאה יוצאים ממנה כשהם עמוסים בכמות ניכרת של תרופות, מהן שכבר נמצאות בביתם, שאין החולים מתכוונים בכלל להשתמש בהן, כי מטרתם היחידה בבואם לרופא היא קבלת המרשם הזה. הוכחה להאשמה זו היא בזה כי בבתי מרקחת רבים מלאי של תרופות שבעליהן לא לקחתן ואין להחזירם לחולים.

קופ"ח פעלה ופועלת רבות בהסברה לסגל הרפואי ולציבור המבוטחים וקיים גם פיקוח מתמיד על רישום תרופות ע"י רופאים — אומר ד"ר עצמון. אולם, הוא מסיים, כי הדרך היחידה לצמצום צריכה ומניעת ביזבוז היא התשלום בעד תרופות כפי המקובל בכל ארצות המערב והמזרח וקופות החולים האחרות בארץ.

מי גורם לבזבוז תרופות?

את התרופות רושם הרופא, ובאים בטענות כלפי המבוטחים „זוללי תרופות" ולא כלפי הרופאים הרושמים את התרופות — שאלתי את ד"ר עצמון, והוא מונה גורמים שלדעתו הם המקטינים את אחריות המבוטחים. הרופא לחוץ בגלל מספר מופרז של מבקרים; החולים לוחצים על הרופא לתת תרופות, מתוך אמונה...

(סוף בעמ' 8)

משרד החינוך והתרבות
האגף לחינוך התישבותי —
ת. ד. 7036, הקריה ת"א

בסוף מרס
תיפתח ההרשמה
לחינוך החקלאי

* 25 בתי ספר חקלאיים
* 25 כתות חינוך במשקים קיבוציים
* 9 בתי־ספר אזוריים של התנועה המושבית (כלליות ודתיות)
* מקבלים תלמידים בוגרי כיתות ח' ו־ט' לכיתות ט' ו־י'. לחלק מבתי־הספר החקלאיים המיבות ביניים (כיתות ז'—ט').
* בבי"ס החקלאי שלושה מסלולים: (שלושתם של 4 שנות לימוד)
המסלול העיוני לתעודת־בגרות
המסלול המקצועי לתעודת גמר ממשלתית (בגרות חלקית)
המסלול המעשי לקבלת תעודת סיום
כל המסלולים כוללים תקופת התמחות במשק החקלאי.
* קיימים בתי־ספר כלליים ודתיים.
* השתלמות באגרוטכניקה לבנים ובכלכלת־בית לבנות.
* שכר הלימוד מדורג לכל התלמידים לפי מצבם הכלכלי של ההורים.
* לרוב בתי־הספר פנימיות עבור התלמידים הגרים בריחוק.
* קרן הסטיפנדיות מסייעת לתלמידים הנזקקים בדמי הפנימיה.
* ההרשמה לבתי־הספר החקלאיים במשרדיהם. לבתי־הספר ההתיישבות הקיבוצית במחלקות החינוך של התנועות הקיבוציות. לבתי־הספר האזוריים בתנועת המושבים ת"א רח' ליאונרדו דה־וינצ'י 17, ובאיגוד המושבים של „הפועל המזרחי" רח' אבן־גבירול 165 ת"א.
* חומר הסברה לכל דורש יינתן וישלח ע"י האגף לחינוך התישבותי בקריה, רחוב ד' מס' 8, טלפון: 255421; הלשכה המחוזית של משרד החינוך והתרבות בירושלים, רח' דוד המלך 18; ובחיפה רח' סנט לוקס 6.
* ייעוץ הכוונה אינדיבידואלית במשרדי האגף לחינוך התישבותי, בקריה ת"א, רחוב ד' בית מס' 8, ביתן מס' 5, לפי קביעת ראיון בטלפון: 255421.

הרשמה
לבתי־ספר
השכלה
והשתלמות

עירית בני ברק המחלקה לעבודה קהילתית
בשיתוף עם
המכון להשתלמות מקצועית משולבת בבני ברק
משרד העבודה · אורט ישראל

החלה ההרשמה לקורסים להכשרה והשתלמות

לגברים ונוער
* אלקטרוניקה סוג 1
* חשמלאי מוסמך עוזר
* שרטוט טכני
* עצוב חלונות ראוה
* הנהלת חשבונות
* השתלמות במדעי המחשב

לנשים ונערות
* שרטוט טכני יסודות לעצוב פנים
* נושאים נבחרים בגרפיקה
* השתלמות במדעי המחשב

1. למסיימים תוענק תעודת גמר מקצועית מטעם משרד העבודה ו/או אורט ישראל
2. תנאים נוחים בתשלום שכר הלימוד.

פרטים והרשמה: בימים א', ג', ה' בשעות 16.00 – 19.00 במחלקה לעבודה קהילתית רח' הברון 4, טל' 787300, בני ברק.

בית הספר החקלאי מקוה־ישראל

בבית הספר שני מדורים:

מדור כללי
ומדור דתי

בכל מדור מסלול עיוני לבחינות בגרות
ומסלול מקצועי לתעודת גמר ממשלתית

● **פנימיות חדשות ומשוכללות** ●

הרשמת מועמדים/ות מסיימי/ות כתות ח' ו־ט' (לכתות ט' ו־י') מתקיימת ביום שלישי ו' ניסן (18.3.75) משעה 08.00 בבוקר עד 11.00 לפני הצהריים.
על המועמדים/ות להביא עמם ציוני שליש ב' תשל"ה, תעודת זהות של ההורים. — בה מופיע/ה המועמד/ת; וכן —.20 ל"י וכלי כתיבה.
כן נמשכת ההרשמה למסלול העל־תיכוני (למסיימי כתות י"ב בבתי הספר החקלאיים וההתיישבותיים)

לטכנאות חקלאית במגמת הדרים

אורט ישראל
מזמין תלמידים להרשם
לקראת שנת הלימודים תשל"ו

ללימודי
מקצוע
עם השכלה תיכונית מושלמת
בגרות
הפותחת שערי כל המוסדות להשכלה גבוהה
טכנאות
לימודים על־תיכוניים דו־שנתיים
הנדסאות
לימודים על־תיכוניים דו־שנתיים
המקנים נקודות זכות לקראת תואר אקדמי
במוסדות להשכלה גבוהה.

ההרשמה החל מיום ג', ו' ניסן, 18.3.1975 במוסדות החינוך של אורט ישראל ברחבי הארץ.

פרטים גם במשרד הראשי: תל־אביב, שד' דוד המלך 39, טל. 269165.

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה בזה על פתיחת רישום מועמדים לקראת התואר השני לשנה"ל תשל"ו במקצועות הבאים:

א. בפקולטה למדעי היהדות — תנ"ך *, תלמוד, מגמה לתורה שבע"פ ללא עבודת גמר (לבנות), תולדות ישראל, הסטוריה כללית *, לשון עברית ולשונות שמיות *, ספרות עברית *.
ב. בפקולטה למדעי הרוח — פילוסופיה יהודית, פילוסופיה כללית, ספרות משוות, אנגלית *, ערבית *, מוסיקולוגיה.
ג. בפקולטה למדעי החברה — פסיכולוגיה **, חנוך **, עבודה סוציאלית **, כלכלה *, סוציולוגיה, מדעי המדינה.
ד. בפקולטה למדעי הטבע — מדעי החי (ביוכימיה, מיקרוביולוגיה, בוטניקה, זואולוגיה), כימיה, פיסיקה, מתמטיקה.
ה. למודי העתקה במתורגמנות — תרגום בכתב ובע"פ (לרבות תרגום סימולטני) בשפות: עברית, אנגלית, צרפתית **.

* במחלקות אלה קיימת אפשרות לבחור באחד משני המסלולים הבאים לקראת התואר השני: א) עם עבודת גמר, ב) ללא עבודת גמר.
** הרשות למחלקה לפסיכולוגיה (מגמות: קלינית, חנוכית, שקומית, חברתית־תעשייתית, נסויית־כללית) יחסים ביום כ"ג בניסן תשל"ה (4.4.75).
הרישום לבי"ס לחינוך, לבי"ס לעבודה סוציאלית ולימודי תעודה בתרגמנות יסתיים ביום י' בכסלו תשל"ה (20.5.75).
בדבר פרטים על המסלולים השונים והדרישות המיוחדות שבכל מקצוע וכן על סדרי רשום והקנון הלמודים, נא לפנות אל: הועדה לתואר שני, אוניברסיטה בר־אילן, רמת־גן החל מיום י"ט באדר תשל"ה (2.3.75).
מועמדים שיתקבלו יוכלו למלא חלק מהדרישות ללמודי יהדות ושפות זרות במסגרת למודי הקיץ תשל"ה.

ב"ה
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה
„בית צעירות מזרחי"
בית־ספר מקיף לבנות
תיכון עירוני דתי ט"ין
רחוב דב הוז 16/18 טלפון 03־220188 ת"א

ההרשמה לשנה"ל תשל"ו תחל אי"ה ביום שלישי ו' בניסן 18.3.75 בשעות 8.00—13.00 במשרד ביה"ס.
מתקבלות תלמידות לכתות ט' — י'

למגמות העיוניות:
1. עיונית — הומניסטית
2. עיונית — פדגוגית
3. עיונית — אומנותית

והמגמה החדשה:
4. עיונית — מוסיקלית

למגמות המקצועיות:
1. אירוח ומשק
2. אופנה
3. אומנות שימושית
4. פקידות — מזכירות

על הנרשמות להביא בעת ההרשמה:
1. תעודות שליש ב' של כתה ח'.
2. אשור על תשלום אגרת חינוך — לתושבות ת"א.
3. מכתב הפניה מהרשות המקומית — לתלמידות מחוץ לת"א.
4. תשלום בי"ס שירותים ואספקת ספרים.

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים

הופיעה מהדורה חדשה של הספרים
משפט אייכמן

● **נאומי התביעה**
א. נאום הפתיחה. ב. נאום הסיכום של היועץ המשפטי לממשלה. 338 עמ'; 15 ל"י
● **עדויות**
סיפוריהם של 106 עדים מישראל ומחוצה לה, המגוללים בעדויותיהם את פרשת השואה והגבורה. שני כרכים; 1284 עמ'; 30 ל"י
● **פסק הדין**
א. פסק הדין וגזר הדין. ב. פסק הדין בערעור. 358 עמ'; 18 ל"י
● הספרים מלווים בתצלומים ובמסמכים ●

את הספרים ניתן להשיג בכל חנויות הספרים ובסוכנויות ההפצה הבאות:
• ירושלים: תמיר בינשטוק, רח' בן יהודה 2, בנין סנטר, טל' 224808.
• חיפה: מדע, רח' הרצל 49, טל' 663694.
• תל־אביב: ספרים לעם, רח' יבנה 7, טל' 621885.
• באר־שבע: רודיק, רח' גרשון 25.
• וכן בשירותי ההפצה של פרסומי הממשלה, רח' ב' מס' 28 הקריה, תל־אביב, טל' 255286 (להזמנות בכתב נא לצרף המחאה בסך 1 ל"י לכל ספר, כדמי משלוח).

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לתרבות תורנית
לבנות כתה י"א וכתה י"ב
אנו מקיימים מסלול עבודה בתרבות תורנית על כל גווניה
במסגרת
יחידות מורות חיילות.
כמו כן מקיימים מסלול זה במסגרת של
התנדבות לשרות לאומי.
משך השרות שנתיים • עבודה עם נוער ומבוגרים • שרות למען הכלל, אתגר לבת

פרטים במשרדינו:
רח' הלני המלכה 13, ירושלים, טל' 227191/2
רח' צבי ברוק 1, תל־אביב, טל. 291438
רח' אנילביץ 20, חיפה, טל. 520251
הרשמת מועמדות לשנת תשל"ו מסתיימת בחופש פסח

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לתרבות תורנית

כינוס למחשבת היהדות
ר' יהודה הלוי - המשורר ההוגה
עיון ביצירתו במלאת 900 שנה להולדתו
ד' תתל"ה — ה' תשל"ה

ירושלים, מוסד קוליה, רחוב ד' בוטינסקי 43
יום רביעי, ז' בניסן תשל"ה (19.3.1975)

ישיבת פתיחה: 10.00 — 12.00 — **אמונה ותבונה במשנתו של ריה"ל**
יו"ר: פרופ' ש. ספראי
התבונה בהגותו של ריה"ל — פרופ' ת. ת. בן ששון
היחס בין האמונה והתבונה אצל ריה"ל — פרופ' שרה הלר־וילנסקי

ישיבה שניה: 16.00 — 18.00 — **משנתו של ריה"ל ומשמעותה בדורנו**
יו"ר: הרב פרופ' ל. י. רבינוביץ
משנתו של ריה"ל באספקלריה של ימינו — פרופ' מ. שוורץ
ה„חבר" כמחנך בספר הכוזרי — פרופ' א. שביד

ישיבה שלישית: 20.00 — 22.30 — **שירתו של ריה"ל — הגות ופיוט**
יו"ר: מר א. אלינר
עיון בשירי הקודש — פרופ' ע. פליישר
תרגומיו של ח. נ. ביאליק לשירי ריה"ל — פרופ' ד. כהן
הסליחות והפיוטים — פרופ' י. ליבוביץ

בית־ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים

המזכירות האקדמית
מודיעה על הרשמה לשנת הלימודים תשל"ו
לקראת תואר ראשון

מגמות הלימוד, בנוסף לחצי יום לימודי קודש:
* **פיסיקה / אלקטרו־אופטיקה**
* **אלקטרוניקה ומכ"ם**
* **מדעי המחשב**
מחשבים / ראיית חשבון

בית־הספר מיועד לתלמידים בעלי תעודת בגרות ובעלי רקע ישיבתי (לאחר שירות צבאי). לאחר ארבע שנות לימוד יקבלו התלמידים תואר ראשון.
אפשרות מגורים בפנימיה לתלמידים שאינם גרים בירושלים.
בדבר פרטים והרשמה נא לפנות למזכירות האקדמאית של בית־הספר, ת.ד. 16031 ירושלים. טל. 531181—02, 534127—02.
ההרשמה לחיילים: בלשכה להכוונת חיילים משוחררים, רחוב אבן גבירול 76, תל־אביב.
● כל הלימודים מתקיימים בקמפוס המדע בגבעת מרדכי.

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

בית ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים
מודיע
על הרשמה לשנת הלימודים תשל"ו
לקראת תואר הנדסאי
הרישום יסתיים ביום חמישי, ח' ניסן תשל"ה (20.3.1975)

מגמות הלימוד, בנוסף לחצי יום לימודי קודש:
* **פיסיקה / אלקטרו־אופטיקה**
* **אלקטרוניקה ומכ"ם**
* **מדעי המחשב**

בית־הספר מיועד לתלמידים בעלי תעודת בגרות ובעלי רקע ישיבתי (לאחר שירות צבאי). לאחר שלוש שנות לימוד יקבלו התלמידים תואר הנדסאי.
אפשרות מגורים בפנימיה לתלמידים שאינם גרים בירושלים.
● בדבר פרטים והרשמה, נא לפנות למזכירות האקדמאית של בית־הספר, ת.ד. 16031 ירושלים, טל. 531181—02, 534127—02.
ההרשמה לחיילים: בלשכה להכוונת חיילים משוחררים, רחוב אבן־גבירול 76, תל־אביב.

למד בפנימיה הטכנית של חיל חימוש

המקצועות הנילמדים:
● אלקטרוניקה
● חשמלאות רכב
● מכונאות רכב

לאלקטרוניקה מתקבלים נערים בני 16 עד 17 ו־9 חודשים, בוגרי ט', י"א.

לחשמלאות רכב ו־מכונאות רכב מתקבלים נערים בני 16 — 17½, בוגרי ט' — י"א.

פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס האזוריות.

פרטים בכתב אפשר לקבל בדואר צבאי 2375/ש.

נערים המעוניינים לבקר בפנימיה, יפנו בכתב לדואר צבאי 2375/ש.

יצד מסבירים?

מאת ד"ר י. נפתלי

דובר רבות ע' מחדלי ההסברה, כמובן האשמה הוטלה על משרד ...רה, שאיננו עושה את מלאכתו כראוי וגם על הממשלה כולה, ...ה מעמידה למשרד זה הכלים והאמצעים הנחוצים למילוי תפקיד זה. מבלי לנסות לתרץ את משרד ההסברה, ייאמר ראשית כל: ...רה לא תעשה הכל. היא לא תבוא במקום מדיניות, כי מה ...' בעיקר היא מדיניות, שניתן יהיה להסבירה ברבים.

...ז הבעיות הקשות ביותר להס־ ...לעמים, אף לעמים ידידותיים ...היא בעיית הפליטים הפלש־ ...ם. רבים שואלים אותנו, איך ...ה, שעם ישראל, עם של פלי־ ...גרם לבעיית פליטים חדשה ד־ ...— הפליטים הפלשתינאים? ה־ ...בגלל הפליטים היהודים בגר־ ... התקיימה סמוך למלחמה ה־ ...השניה ועידה עולמית לבעיית ...יט היהודים, בשם ועידת אבי־ ...אמנם, ועידה זו לא הביאה ... מידי לבעיית הפליטים ה־ ...ן, גם המלחמה שפרצה הק־ ...למצוא פתרון, אבל היא עו־ ...ת דעת העולם לקיומה של ה־ ...יאתם היהודים עם הקמת מדי־ ...ראל גרמתם שמאות אלפי ער־ ...קבו במחנות?

...ז זו כועלית מדי שנה בשנה ... האו"ם ובמוסדות אחרים. ... גם בימי הידידות הגדולה ...־ישראל, הצביעו הצרפתים ...יחד עם הערבים בנושא זה. ...נו, כי בעיית הפליטים היא ...ם בעיה הומאנית ד־ ...כך לא עשינו בעיה מעמדתה ...פת לבעיית הפליטים הפלשתי־ ... לא תמיד הועילו המסברים ...שלא אנו גרמנו לבעיית הפ־ ...הפלשתינאים, הערבים ברחו ...ההפצרות של ראשי הישוב ...שיישארו במקומות מגוריהם ...מעו בקול המסיתים הערבים ...בת הפליטים הערבים בהמ־ ...כיום מהווה בעיה בטחונית ...נו, לעומת זאת איפשרנו לפ־ ...ערבים לחזור ארצה במסגרת ...משפחות, שלמנו גם פיצו־ ...לה שדרשו זאת וכו'.

...זאת קשה לשכנע בהסברים ... ובעובדות כאשר בעתונות ...מתפרסמים מאמרים מלווים ...סטראציות על חיי הסבל, העוני ...שבמחנות הפליטים. כל זה ...בעתונות שבארצות המערב ...ה„חמלה הנוצרית" תופסת ...כבד במחשבת האדם. הקומ־ ...זה היא: קיימת עובדה אנו־ ...ש כמיליון אנשים ויותר, ש־ ...ם במקום מסויים, עזבו מקו־ ...וריהם בגלל מלחמה ולא גר ...הם לחזור לבתיהם. זוהי תו־ ...כולוגית, שקשה להבקיעה עם ...משפטים צודקים.

...בר עם הערבים ...ויות

...רה בכנסת על מדיניות מש־ ...ודש יולי העבר, אמר מר ...ריב, שר ההסברה דאז, כי ... הישראלית נערכת למאבק ...בנושא הפלשתינאי. הוסיף גם ...איזה כלים נערכים להסביר ...בדה הישראלית. אולם, לא ...שאלה העיקרית אינה כיצד ...אלא מה להסביר בנושא ...נאי, בהיעדר קו מדיני מוצ־ ...הממשלה וכל שר מסביר ...דיניות שלו.

...ז זו היא גם תשובה לפר ...חי, מנכ"ל משרד ההסברה, ...לאחרונה (מעריב, 19.2.75): ...מדיניות הסברה ממלכתית ...טפל בנושא ברמה מיניסט־ ...וקשר בלתי אמצעי בין מערך ... לבין מוקד קבלת החלטות ...ם, הבטחוניים והכלכליים־ ...ה, הסביר גם את מבנה משרד ... השרותים השונים שנדרשו ...דגיש בביוחד, כי עתה יש ...משרד מערכת כלים סבירה ...פעילותו.

עם כל ההערכה למאמצים המשרד והשגת כוחות הס־ מעולים, כל זה איננו עונה ...קר, כי השאלה אינה כיצד ... אלא מה להסביר. האם יש ...ניות מגובשת בנושא הפלש־ ...נוכל להסביר אותה ברבים? ...לשמוע נאומים של שרים, גם ...של אותה המפלגה מסבירים ...יניות הזאת כל אחד לפי דר־ ...ת כתוצאה מחילוקי דיעות ...ביניהם. מקובל בעולם, שכל ...היר על דרכי פעולת משרדו ...יניות חוץ מדבר שר החוץ או ...ממשלה, שר ההסברה, באר־ ...ים משרד מיוחד להסברה, ...בעין דובר הממשלה, מסביר ... הממשלה אחרי ישיבותיה. ...א איננו מגבש עמדה מדי־ ...פרט אצלנו. כאשר כל שר ...מצהיר על מדיניותנו.

...כן שיפור בצורה החיצונית ...סברה שלנו לא יזיק, אבל ...סוד של ההסברה אינה בצו־ ...ריצגית, אלא בתוכנה, באר־ ...בהגדרת הבהות היסוד שלנו, ...שובה נכונה לטענת הערבים ... שאנו פלשנו לארץ זרה, ...לוהם, כבשנו שטחים במלח־ ...ת הימים. בימינו אלה, במאה ..., מאת השיחרור הלאומי ד־ ...ליזציה — מלחמה לשחרר ...א דבר לגיטימי. אף כשמוס־ ... פעם אמצעים אכזריים ב־ ...באלה הרי המלחמה לכשעצ־ ...ה פעולה.

...שבעים וחמש שנות ציונות ...וקרוב לשנות דור לקיום ד־ ...' מדינת ישראל, חוזרים אנו ...ת — לויכוח על זכותנו על ...נות, למי הזכות ההיסטורית ...' הזאת — לנו או לערבים. ... לחתוך את הויכוח הזה ב־ ...ובה, שאנו נותנים לערבים ...ורה, אנו נותנים להם שוד־ ... ליהודים, כי לא זו הבעיה ... ההיסטורית ביסודה למי שייכת ...הזאת ומסביב לנקודה הזאת ...כז את ההסברה שלנו. הלוא ... האומות, שמדינת ישראל ...הוא קיימת ומכירים בקיומה ...ת הערבים שפלשנו לארץ ...שפיצה גם עליהם.

...: אינה כספית — ...מדינית

...ים בהסברה טוענים: ההס־ ...נו לקויה כאשר בוח אדם ד־ ... כיצד נוכל להתחרות ב־ ...בהסברה שלהם, כשהם מקי־ ...צם בכל בירה בעולם למע־ ...דים שגרירויות ונציגויות ...ל אחת מהן מנהלת הסברה ...ה והבאתים הקרובים לה. ל־ ...שראל רק שגרירות ובארץ גדולה כמו ארצות הברית, כמה קונ־ סוליות כלליות בכמה ערים גדולות. יתר על כן, הערבים מוציאים באר־ צות הברית בלבד כמאתים מליון דולאר לשנה להסברה ואנו רק כחצי מיליון דולאר להסברה בארץ ה־ זאת, אם כן כיצד נוכל להתחרות בערבים?

אולם, גישה זו בטעות יסודה, שכן הופכים את בעיית ההסברה שלנו ל־ קנין של כספים, היא גם אינה צוד־ קת, כי היא אינה נכונה. הלוא יש לקחת בחשבון את הפוטנציאל הי־ הודי בעולם, השפעתם בעתונות ו־ בכלי התקשורת בעולם, הפרסומים של הקהילות היהודיות ברחבי תבל, האספות של היהודים למען ישראל בעולם, הפעולה הציונית ושליחיה ב־ ארצות השונות, ההסברה הרחבה של המגבית האספות שלה בהשתתפות גדולי האישים מהארץ ובעולם. כל אלה יוצרים מיגוון רב של ההסברה הישראלית בעולם. אם נמדוד ההס־ ברה שלנו לפי תקציב המדינה בל־ בד, יהיה מקום לטענה כזו.

ומה דעת רבי המדינה שלנו על ההסברה שלנו? ראש הממשלה, מר יצחק רבין בביקורו האחרון בחיפה אמר: „אני לא חושב, שמצב ההס־ ברה שלנו הוא חמור כפי שטוענים ואינני חושב, שיכולנו להשיג מאר־ צות הברית למשל, תמיכה יותר גדולה ממה שהשגנו אם היה לנו משרד הסברה מזמן. הקריטריונים של ההסברה היא בהצלחת גיוס דעת הקהל שיכולה להשפיע במקומה. גם ממשלת ישראל לא הצליחה לשכנע אפילו בארץ כל הזמן את כולם ולא יתכן לבוא לדרוש שכל המדיניות יגידו „בוס" לכל מה שאנו עושים".

דבריו אלה של ראש הממשלה ב־ או בתגובה על התפטרותו של שר ההסברה מר אהרן ידיב, אבל הוא לא מיצה בכך את בעיית ההסברה כולה. הוא עצמו הדגיש, שההסברה אינה משפיעה על מו"מ בין ממש־ לות, אלא בגיוס דעת הקהל, אם כן כיצד להשפיע על דעת הקהל בעולם? זאת לא אמר.

מאידך, מר אבא אבן בשיחה ב־ „הצופה" (7.2.75) קבע, כי משרד הסברה אצלנו הוא בכלל מיותר. זו היתה דעתו מתמיד, עוד הוברר שהיה משנה בהקמתו ויש לחסלו, הלוא ההסברה בחוץ לארץ מוטלת על משרד החוץ ובארץ על משרד ראש הממשלה ועל כל משרד ממ־ שלתי להסביר פעילותו במסגרת ע־ סוקו.

מבלי להיכנס כאן לויכוח אם יש צורך במשרד הסברה מיוחד או לא כי יש פנים לכאן ולכאן, יש לציין, שצודק מר אבן באומרו „שהסברה אינה ענין של כסף ואמצעים... מי שמדבר על טכניקות וכספים כפתרון לבעיית ההסברה עושה זאת במוצא תוחלה מתוך הפריזה כדי לברוח מה־ מציאות האכזרית שלנו... המציאות היא שאנו שולטים במיליון ערבים...

גם הדיבורים על השקעת כספים בחוץ לארץ לתעמולה והסברה הם מופרזים. העולם בא הנה ללמוד עלינו ומכאן יוצאות התדמיות. תפ־ קידו של קצין עתונות בשגרירות ישראל בחו"ל היא לסדר כרטיסים לנציגי התקשורת להגיע הנה ארצה. גורלנו בתחום ההסברה נקבע על ידי המסבירים כאן".

אינני שולל לגמרי את גורם ה־ כסף בענייני הסברה, כי בכוח הדו־ לארים שלהם הצליחו הערבים ל־ חדור לעתונים ולכלי התקשורת ה־ שונים בעולם. אבל אין לראות ב־ כסף חזות הכל, כפי שרואים זאת המקצועים שלנו בענייני הסברה.

אמנות בבתי כנסת

שיתוף פעולה בין האמן צבי גרונדמן לבין קבוץ לביא, הביא למערכת מתוכננת של ריהוט ו־ קישוט לבתי כנסת, שלפיה כ־ תואמים קישוטי בית הכנסת עם הריהוט.

נגרית לביא מתמחה מזה שנים בייצור רהיטים לבתי כנסת והיא ביצעה עד עתה ריהוט עבור ל־ מעלה מ־150 בתי כנסת שבארץ ובחו"ל.

האמן צבי גרונדמן נודע ב־ ציוריו המקוריים על נושאים ד־ תיים, בהם על סיפורי רבי נחמן מברצלב ובמיוחד על נושאים קבליים. אחרי נסיונות רבים קבע האמן־הצייר צבי גרונדמן דרך מקורית משלו המאפיינת את ת־ פישת עולמו. ביצירותיו התיאור־ ריה־פלסטית הוא משקיע גם בהגות ויחודים מתוך הספרות המסתורית של המחשבה היהו־ דית.

לאחרונה החל גרונדמן בשורת נסיונות אמנותיים לקישוט בתי כנסת המבוססים על רעיונות ו־ רמזים מתוך אוצר המחשבה ה־ דתית ובעיטורים קשרי דבקות בין האדם המתפלל לבין בוראו.

אמנותו בארון קודש לדוגמא שגילף משופעה בסמלים בתחום הסימבוליקה באמנות היהודית מתקופת המקרא ועד ימינו.

הציורים מבססים על מעגלים ומלבנים. מעגל מלא מסמל את התנועה המתמדת וההתבאות של הבודש „אין סוף". מעגל בצירוף ששת המלבנים רומזים למספר שבעה המקודש במקורות. שתי הסיבות של מלבנים רומזים ל־ אבני החושן ולשנים עשר שבטי ישראל. המנורה של שבעת ה־ קנים מורכבת מ־יג חלקים הרו־ מזים לשלוש עשרה מידות. שב־ עת הצלים בתוך העגול רומזים יחד לשמונה לשונות על שירה. עשרת הצלים משני עברי לוחות הברית רומזים לעשרת הדברות. הכתר המשולשת רומז לשלושה כתרים. כתר תורה, כתר מלכות וכתר כהונה.

צורות אחרות של ציוריו וקי־ שוטיו מבוססים על ארון הקודש העתיק שנמצא בכפר נחום ב־ חפירות ארכיאולוגיות. כן מגלף הוא עמודי תפילה. העמוד שבת־ מונה הוא צריבה על מתכת מז־ הב.

החזית הימית של מדינת ישראל

מאת יהודה עוזיאלי

חלקו של חיל הים הישראלי בתפיסתה של ספינת־האם של המחבלים הערביים, הרוצחים במלון „סבוי", 50 ק"מ מחוף תל־ אביב, והחדירה דרך הים ללב העיר, היפנו את הזרקורים לחזית הימית של ישראל.

מומחים ימיים, בתוכם שני אלו־ פים במילואים, ששירתו בעבר, כ־ מפקדי הזרוע הימית של צה"ל, חיוו דעתם בכלי התקשורת שאי אפשר לאטום את החופים מפני חדירות חמקניות כאלה, אפילו יגייס חיל־הים את מיטב כלי השיט ו־ ציוד הגילוי המשוכלל ביותר ה־ עומד לרשותו.

אמנם, נלמדים לקחים והוסקו מס־ קנות מבצעיות במקרה זה מהחידו־ שים שהפעיל ארגון המחבלים, „פתח". אבל, אלה אינם צריכים להסיח את דעת הקהל מעיקר הסכנה בגבול הימי של המדינה. היא רחו־ קה הרבה יותר מגבולות תל־אביב ומאיימת על נתיבי השיט ועורקי החיים של ישראל, גם בזירה הרחו־ קה של ים־סוף.

התחזק המערך הימי בדרום

אין זה סוד, שמצרים, אשר לה הצי המלחמתי הגדול ביותר בין ארצות ערב, החליפה באחרונה את כלי־השיט שלה בזירה הדרומית, אחרי שנפתחו שם גבולותיה ה־ ימיים, בעקבות מלחמת יום־הכיפו־ רים. הצבא המצרי מודע לחשיבותה של זירה זו, אחרי שהרגיש על בש־ רו את ההצלחות של חיל־הים ה־ ישראלי, בעיצומה של המלחמה בתקיפת בסיסים ימיים והדיפת כו־ חות אוייב, תוך כדי השמדתן ב־ מפרץ־סואץ. המצרים שילמו אז מחיר דמים יקר, בנפש ובציוד מלחמתי.

למרות ההצלחות הללו, שהיו יו־ תר פרי ההעזה ודמיון אופרטיבי של כוחות הקומנדו הימי, אשר פעלו בלב הנמלים פורט־סעיד ו־ גרדקה, ובלמו את יחידות הצי ה־ מצרי במפרץ שלמה, עשה גם חיל הים הישראלי לחיזוק כוחו בזירה הדרומית. שתי ספינות הטילים ה־ גדולות „רשף" ו„קשת", שעשו דר־ כן מחיפה סביב ליבשת אפריקה, חיזקו את המערך הימי הישראלי בצורה משמעותית ביותר. הספינות שהן בעלות טווח שיוט ארוך ב־ יותר — ולפי מקורות זרים, כפי שפורסמו בשבועון התעופה האמ־ ריקני „אוויישן וויק" — של אלפיים ק"מ ללא תדלוק נוסף, משלחות למעשה אצבע מאיימת על כל כח שינסה לסגור את המיצרים הרחו־ קים בבאב־אל־מנדב.

„תרגילי חסימה"

המיצר, „שער הדמעות", המחבר את ים־סוף והאוקינוס ההודי. היה ידוע כחוליה החלשה בהגנה על חופש השיט הישראלי. במלחמת יום־הכיפורים שיגרו המצרים שתי משחתות וצוללת, ששייטו בבטחון באיזור באב־אל־מנדב, והטילו „בלוקדה" ימית על נתיבי השיט של ישראל בקווי אילת. עדיין זכורה הגיחה של סירת מחבלים, לפני כ־ שנתיים וחצי, מנמלי פרים, שתקפה בבאזוקות את המיכלית „קוראל סי", שהיתה בדרכה לישראל. המצרים הרחיקו לכת, כאשר באוקטובר אש־ תקד, שנה אחרי מלחמת יום־הכי־ פורים, השתלטו על האי פרים, רצועת אדמה צרה של 5 ק"מ אורך ו־2 ק"מ רוחב, הנמצאת בלב המיצר ושולטת על מעבריו. בהודעת רא־ באט, פורסם כי האי הוחכר על־ידי דרום תימן לשלטונות קהיר לתקו־ פה של 99 שנים. המצרים רצו להו־ כיח בעליל, לעולם ולישראל, כי חשיבותה של שרם־א־שייח פחותה הולכת, כיוון שהמצוק המצרי ה־ דרומי, מסכן מעתה יותר את חופש השייט שישראל תרדה לו. למעשה, גדלה חשיבותה של שארם, אחרי תפיסת האי פרים, ומהבסיסים הישר־ ראליים ניתן עתה להדוף כל איום בדרום ים־סוף ולסכל את ההתנכ־ לות המצרית לנתיבי הים הישרא־ ליים, באמצעים אוויריים וימיים מ־ שוכללים שבידי צה"ל. היום, יהססו המצרים להפגין „תרגילי חסימה" כ־ בעבר, שכן גם לישראל האמצעים לא רק להדוף כוחות אוייב, אלא לחסום נתיבי שיט מצריים בים־ סוף. במסגרת ההסכם להפסקת האש אחרי המלחמה, הצליח הנרי קיסינ־ ג'ר להשפיע על המצרים שיסירו את ההסגר שהטילו בבאב־אל־מנדב. ה־ רוחק ב־1960 ק"מ מהשטח הישרא־ לי הקרוב ביותר בשארם־א־שייח. כיום, השתנה המצב לטובת ישראל. וספינות הטילים ניבנו בצורה שיוכ־ לו לעמוד בטווח השיוט, החיפוש ותנאי הים ומזג־האוויר בזירה ה־ דרומית, כדי להדוף את האוייב. זהו מימד מלחמתי חדש ויעיל, שלא היה קיים בזירת ים סוף לפני מל־ חמת יום־הכיפורים.

בשיחותיו של שר החוץ האמרי־ קאי הנערכות בימים אלה באזורנו, כדי להגיע להישגים נוספים בדרך אל השלום, שיש סימן נסיגות יש־ ראליות נוספות בסיני, בוודאי תע־ לה גם שרם־א־שייח לשולחן הדיו־ נים, בצורה זו או אחרת. כבר ב־ עבר ניסו האמריקאים לשכנע את מנהיגי ישראל, שצרכה של הנקודה הדרומית במפה החדשה של המדינה, ירד, בעקבות תפיסת האי פרים על־ ידי המצרים, וכדאי להגיע לויתו־ רים פה תמורת הישגים מהותיים יותר במקום אחר. מה עוד שכל הסכם או הסדר, בוודאי יכלול הב־ טחות לחופש השייט.

משמעות גלובאלית למאחז הימי הדרומי

גישה זו מתעלמת מהמשמעות ה־ גלובאלית יותר שיש למאחז המצרי בטבורו של המיצר הזה. עוד במאה ה־19 ידעה בריטניה הגדולה, ששל־ טה בימים, כי עליה להבטיח את הצי הקיסרי ונתיב למושבותיה ב־ מזרח הרחוק, על־ידי שנטלה תחת חסותה את האי הקטן בשל מיקומו האסטרטגי החיוני, בשייט הבינלאו־ מי. אחרי כריית תעלת־סואץ, כו־ נה האי פרים כ„גיברלטר של האו־ קיינוס ההודי". אחרי מלחמת־ששת־ הימים, הפך האיזור לנתיב ימי סו־ אן, שבו עברו כמאה אניות בכל יום. אין ספק, כי ברית־המועצות, שיש לה תכניות חדירה רבות ל־ אוקיינוס ההודי, מהים השחור, דרך הים התיכון ותעלת סואץ, שתיפתח בקרוב לשייט בינלאומי, מודעת ל־ שירותים הטובים שיכולה לקבל מ־ השליטה המצרית במיצרי באב־אל־ מנדב. כאן השער לא רק ל„מצוקה" אלא לאופציה צבאית גלובאלית בסקרה של הפרת האיזון העדין באספקת נפט ושמירת ההגארות ה־ מזיגות את המערב. כאן השער ה־ פיזי לה להשתלטות אפשרית, צבאית, על מקורות הנפט היקר בערב ה־ סעודית, שבה מצויה כמחצית מאו־ גר הנפט העולמי. ומי ששולט בחופים ובימים הסמוכים לאיזורים אסטר־ טגיים אלה, מחזיק בידיו מפתחות חיוניים שלא יסולאו בפז. מבחינה מדינית, החזקתה של השליטה ב־ חזית הימית הדרומית של ישראל בידי חיל־הים, איננה רק שאלה של חופש שייט כבסיס לתנועה־מובלין של התגבלויות צרכיות. אלא ראש־ בשר בהתמהדהדה כללית, הקשורה בהתפוכות כלכליות ומדיניות, ה־ יכולות לבוא על העולם בכל רגע. ומתוך ראייה רחבה זו, צריכה יש־ ראל להתייחס לזירת ים־סוף, לא רק מבחינת התימום והשכלול של הזרוע הימית בצה"ל בשדה המער־ כה, אלא גם ליד שולחן הדיונים. המשכים וירה להתמודדות המדינית הקשה שבה עומדת ישראל בימים אלה.

שיחה עם שר המשטרה שלמה הלל

קשה לסגור הגבול באופן הרמטי בפני המחבלים

מאת שאול מייזליש

שר המשטרה, שלמה הלל, נראה בליל הדמים, בסוף השבוע שעבר, בחזית זירת הרצח, מול מלון „סבוי", נוטל חלק בהתייעצויות שנערכו במקום בין שר הביט־ חון, הרמטכ"ל וקצינים בכירים לגבי תכנון פרטי הפריצה למלון.

על חלקה של המשטרה באותו לילה עטור שבחים ומחמאות, אך גם לא נחסכו ממנה דברי ביקורת. כיצד רואה שר המשטרה את ארועי הלילה מבחינת תפקידם של השוטרים?

שלמה הלל: מבחינתי, ראיתי בתפקיד שהמשטרה מילאה תפקיד חשוב — שבוצע על הצד הטוב ביותר. ההיתקלות הראשונה עי־ל המחבלים היתה עם אנשי המשטרה והמשמר הגבול, וכן עם אנש־ המחלקה לתפקידים מיוחדים שהיו לבושים אזרחית, ונכנסו עימם לקרב יריות. התקלות זו עם אנשי המשטרה היא שהניעה, כנראה, את המחבלים להכנס לבקום הראשון שפגשו בו, מלון „סבוי", ולא ליעדים המורכבים והמסובכים שהיו בתוכניתם המקורית. כנראה, שכבר בשלב זה נפצע אחד מן המחבלים. במשך הלילה פעלו אנשי המשטרה למופת. לעתים משך 24 שעות בלא שיוחלפו. גם אחרי שסיימו את תפקידם, היו צריכים להיתקל במחבל החי שהסתתר, לתפסו חי, ולהבטיח שיגיע חי לבית הסוהר.

המשטרה התארגנה במהירות

שאלה: האם אנשי משמר הגבול השתתפו בפריצה עצמה?

מיד כשהגעתי למקום עמדתי בקשר עם האנשים שתכננו את הפ־ צה ועם ראש הממשלה. משמר הגבול הגיע למקום עם מלוא התגבורת ובתוכה יחידה מיוחדת המאומנת למקרים שכאלה. אך היות יהיה צורך לבצע פעולה כה מורכבת ו„עדינה" הוחלט להשאירה בידי היחידה הצבאית המאומנת ורבת־הנסיון בביצוע משימות מסוג זה. זה היה שיקול הולם ונכון. אין מקום למשחקי פרסטיז'ה במאורעות כאלה. עם זאת נשארה יחידת משמר הגבול בכוננות היות והגיעו ידיעות על תנועות חשודות גם במקומות אחרים.

ש. נמתחה בקורת על שהמשטרה לא חסמה כראוי את ציר הכניסה למלון (רחוב גאולה) דבר שגרם לפציעתם של מספר אזרחים. האם אתה מסכים לבקורת זו?

המשטרה איננה נמצאת בכמות לא מוגבלת בכל מקום ובכל זמן. המשטרה חסמה את כל הכבישים וכנראה שהמכוניות שנפגעו נכנסו לאזור ברגע שהמחבלים נהרו על החוף.

עם זאת, אני מודע לבעייה הכבדה של אופן הטיפול בציבור הישראלי. בכל הארועים הללו חלק מכח המשטרה מבוזבז. מבחינתנו על הצורך להרחיק את קהל־הסקרנים שזורם בעורקים הראשיים המובילים לאזור הארוע, וסותם אותם, חוץ מהעובדה שההתקהלויות האלו מפריעות לפינוי מהיר ולהגעת כוחות בטחון, אני חושש מעוד דבר: המחבלים יכולים להטמין חומר חבלה ומוקשים באזורים סמוכים, ואלה יכולים לגרום אסון כבד מזה שיכול לקרות בעצם ההיתקלות: אני רוצה לגלות שבאזור הנחיתה, ברחבה של הטיילת, פיזור המחבלים מוקשים רק בנס לא היו נפגעים!

מהם הלקחים?

ש. האם הסיק לקחים מהתנהגות הקהל בליל־הדמים?

עדיין לא מצאנו את הדרך לשכנע את הציבור שהוא נוטל בהתנה־ גותו חלק באחריות לכה שקורה בארוע. ננסה לבדוק כיצד ניתן לצמצם במקרים דומים את הפרעות הציבור שהיתה קיימת, אי־ בגלל השעות המאוחרות היתה עדיין בחסר. אני יכול לומר בודאות שהמשטרה דאגה לפתיחת צירי התנועה לפינוי ולהגעת גורמי הביט־ חון, על אף ההפרעות, אבל הדבר אינו פוטר אותנו, לא רק מהפקת לקחים משטרתיים, אלא גם מבחינת הלקח בשטח ההסברתי והחינוכי בו לוקה הקהל. אמצעים דראסטיים? מים? לא. אינני חושב שעלינו „להלחם גם בקהל" הישראלי. מוטב לחנכו.

האם היית שלם עם ההחלטה לפרוץ לבנין על אף בני הערובה שבו?

בהחלט. לא מתוך גאוניות שלא יפגעו אנשים. מי שהיה בבקום היה ברור לו שבפריצה יפגעו אנשים. בשלב מסויים אף גבר החשש שמספר הנפגעים יהיה גבוה בהרבה. עובדתית התברר לאחר מעשה שחלק מהנפגעים, גם הרוגים וגם פצועים, היו עם כניסת המחבלים למלון, ולא כתוצאה מהפריצה.

בכל מקום הייתי שלם עם הפעולה, משום שכוונת המחבלים היתה לעשות דבר שלא הצליחו לעשות במעלות. בעבר — ניסו לפגוע ולהפיל קורבנות. הפעם — רצו לבצע „הצגה עולמית" עם מטוס שיועמד לרשותם, על בני הערובה והנגרעים, הם יסיעלו איתו בשמי המזרח התיכון ויינהלו מו"מ מכביד עם ישראל. עם זאת אי־אפשר היה להשלים. לכן, הפעולה תאמה את הקו שלנו. לעשות הכל, בתחום ההגיון והאחריות כדי למנוע מהמחבלים ביצוע זממם. ובביצוע זממם — הם נכשלו! כדי להרוג עשרה אנשים, כפי שהצליחו, לא היו זקוקים לפעולה כה מורכבת, מתוחכמת ומשוכללת מבחינתם. פעולה בקנה מידה כזה לא עושים רק בכדי לזרוק מספר רימונים, אפילו בלב ת"א. המטרה העיקרית שלהם היתה לגרום לכך שישראל תאבד את הסמכות המוסרית שהיתה לה לטעון למדינות העולם שיפלו קרבן לטרור, מדוע הן נכנעות למחבלים, מדוע הן משחררות אסירים ונענות לתביעות הכספיות של המחבלים. ברגע שישראל היתה נכ־ נעת, לא היה לה עוד תוקף מוסרי לומר זאת.

מה קרה באמת? הם הצליחו בדבר אחד בלבד: לעבור את מחסום הים ולנחות בחוף; עם הרבה נשק, ולהרוג 9 אזרחים ושני חיילים. הקורבנות גורמים אבגם לכאב, אבל את המטרה המחבלים לא השיגו. הם נהרגו, אחד מהם נתפס חי. וגם ספינת האם נתפסה. על אף הכאב יש לראות את הדברים בפרופורציה הנכונה: הפעולה נכשלה בסופו של דבר.

האם לא היה מחדל?

האם לא היה מחדל מבחינת משמר החופים שלנו?

אנו מנסים לסגור את הגבול. גם בגבול יבשתי, כמו גבול הצפון, שבו ניתן להוסיף גדרות ומוקשים — גם שם הצלחנו לסגור את הגבול, אבל לא הרמטית. אם חוליית מחבלים הצליחה לעבור את הגבול הימי — זו הצלחה שלהם וכשלון שלנו, אבל לא מחדל. גם בגבול היבשה, והאוויר צריך לעשות הכל כדי לסכן את אלה המנסים להכנס — אבל קשה לדרוש סגירה הרמטית.

האם משמר־החופים של המשטרה היה אחראי על השמירה הים?

לא. שמירת החוף הוא בדרך כלל תפקידו של חיל־הים.

אלו לקחים אתם עומדים להסיק בתחום המשמר האזרחי בעק־ בות אסון „סבוי"?

את הלקחים צריך להסיק הציבור. פרט אירוני: בבוקרו של יום רביעי, שבליל ארע הרצח, היה לי ויכוח נוקב עם אישיות בטחונית בכירה מאד שטענה ששמירה בבתי־הס באזור ת"א היא בזבוז כח אדם... היום לכל אחד ברור שאם על הטיילת של ת"א היו מסיירים עוד כמה עשרות זוגות של שומרים חמושים היה גדל הסיכוי שהמ־ חבלים יתגלו עם עלייתם והיו נתקלים קשיים בדרכם למלון. אסור להסתכל על המשמר האזרחי במובן הצר של הפעולה בת"א.

שלושה תפקידים למשמר האזרחי

אני רואה שלושה תפקידים למשמר האזרחי:

א. תוספת עיניים, אוזניים ונשק — בימים כתיקונם.

ב. במקום שמתקבלת ידיעה על חדירה של חוליה לאיזשהו ישוב, ניתן לרתק לאבטחת הנקודה עצמה את המשמר האזרחי, ולשחרר את כוחות הביטחון: הצבא, המשטרה, משמר הגבול, ליצור מגע עם האוייב תוך ניידות מחוץ לישוב.

ג. אבטחה ופתיחת צירים בשעה של מתיחות או מלחמה, כשה־ אוכלוסיה ה„לוחמתי" רובה ככולה מגויסת. לשם כך אנו בעיצומו של תהליך אמון וארגון צעירים בני 17—18 לתפקידים אלה. השלד הזה של משמר אזרחי יכול ליטול על עצמו תפקידי ביטחון חשובים ביותר בימי חרום. בעקבות „סבוי" אנו מארגנים את המשמר האזרחי לתפ־ קידים של עזרה למשטרה בפינוי הקהל ופתיחת צירים, או חסימתם, כנדרש.

יש הטוענים כי אין ערך למשמר אזרחי אצלנו, כל עוד המצרים אינם נאלצים להקים משמר־אזרחי בקהיר. מה דעתך על שיטה הפוכה נגד מדוד?

הסיסמאות הן יפות. אך הטוען כך איננו מתבונן ברצינות שנבקט במדיניות המחבלים שכוונתם להרוג אזרחים חפים מפשע וחסרי ישע ומגן במלחמה. אין מפלט לפעילים מהרג, אבל להדרדר למצב שכזה, שכל אשה וילד בארץ ערבית יחשבו שהנה באים היהודים להרגם?

מאידך אני מקבל את ההערכה שאין לקבל את פני המחבלים רק בצורה פאסיבית. יש לפגוע בכל מקום בו הם נמצאים, ולפגוע בכל מדינה המאפשרת להם התארגנות חופשית בתחומה. אבל אי אפשר לקבל את הפסוק „עין תחת עין" בצורתו הבילולית, שנהרוג ילד ערבי כנגד ילד ישראלי שנהרג. נפגע במחבלים בכל מקום בו נוכל.

האם רצח „סבוי" נתן בידך טיעון כנגד אלה המצדדים בביטול משרד המשטרה?

„ועדת האוגנר" שתפקידה לבדוק כפילויות ובזבוז במשרדי הממ־ שלה, בדקה את הנושא אצלנו, והגיעה למסקנה שאין לדבר כלל על ביטולו של משרד המשטרה. היפוכו של דבר: המשטרה צריכה להתר־ רחב, להתעצם וליטול על עצמה אחריות גדולה יותר בכל הקשור לביטחון־פנים, בכלל זה תגבור הכוחות, והעברת יחידות נוספות של משמר הגבול לתוך תחום הקו־הירוק. כל זאת כדי לשחרר את הצבא שיתרכז בשמירת הביטחון בגבולות ובאיבונים.

במידה ש„ועדת האוגנר" היבה האינדיקטור לנושא זה של ביטול משרד המשטרה — הרי שהיא קבעה שאין מה לדבר על כך בכלל, ובכך נסתיים הויכוח בנושא.

אנו והערבים

מאת אהרן הלוי פיצ'ניק

הבעייה הערבית נעשתה מסובכת יותר וקשה יותר לפתרון, אחרי מלחמת יום הכפורים. במשך כל שנות המדינה ועוד קודם לה, חיינו באשליה בנוגע להיקף הבעי־ יה הזאת. חשבנו שהבעייה תמצא פתרונה אחרי שה„פליטים" הערביים שהמדינות הערביות סירבו כל הזמן לקלוט אותם והשאירו אותם במחנות לרחמי האו"ם, יסתדרו בארצות ערב המתעשרות ממקורות הנפט שלהם, ולבסוף נחלנו אכזבות רבות.

אמנם אנחנו קלטנו יותר ממליון יהודים מארצות ערב, שהצלנו אותם מחרב וכליון, כפי שאנו עדים ועדים למצב שארית הפליטה של יהודים שנשארו שם במצוקה ובפחד יומם ולילה. אנחנו עשינו את המקסימום שיכולנו לעשות בשבילם, בזמן ש־ הערבים לא נקפו אצבע למען אחי־ הם, אף האו"ם לא התפעל מהטוב שעשינו עם אחינו, והערבים התעק־ שו להשתמש דווקא באומללים הללו כבקרש קפיצה להפיק ממנו להשמ־ דת ישראל.

אחרי מלחמת ששת הימים עוד נתרבו האשליות שלנו, כי חשבנו שאחרי מפלתם הקשה לא יוסיפו לקום ולהציק לנו ויוכרחו להשלים אתנו בדרך שנוחה לנו. האשליות הללו עלו לנו בדמים יקרים מאד. תרתי משמע, כי בינתיים מכרו עצ־ מם למולך הסובייטי שנרתם כולו לצד הערבים בכדי לקבל דריסת רגל במזרח התיכון ובינתיים נתגבשה „תנועה מרי" פלשתינאית כביכול, תנועה של טרוריסטים רוצחי־ילדים, פושעים ומתאבדים, מתאווים לרצח כמו שראינו אותם בלילות הדמים בלוד, במעלות ובמלון „סבוי" בתל־ אביב.

אחרי מלחמת יום הכפורים הת־ עוררנו קצת לראות את הבעייה ה־ ערבית כמות שהיא, והתחלנו לחפש אחרי פשרות בכדי להגיע לפתרון שנוכל לחיות עמו. אבל שוב טעינו ותעינו בדרך שהלכנו בה. לא רק שלא ספחנו את השטחים המשוחר־ רים אחרי מלחמת ששת הימים. ולא רק שלא רכשנו ולא סיפחנו בנהי־ גת בקמיצה שתהיה מוכנה להשלים אתנו, אלא גם לא עלה בידנו להס־ ביר לעולם מה שעשינו למען תושבי השטחים והמהגרות.

כל ועדה כל מוסד עולמי יודע רק לגנות את ישראל על מה שעשתה בשטחים הללו, ולא יודעים כלום או לא רוצים לדעת על הטוב והחסד שעשינו להיטיב עמם ולהרבותם.

✶

ידוע לכולנו שאחרי מלחמת העולם הראשונה כשצפה ועלתה על הפרק הבעייה הערבית, ישבו המוש־ לים האנגלים על מדוכה זאת וביחוד עם הנציב העליון כלבו, ה„קיסינ־ גר" של אז. הרברט סמואל, וידידנו הגדול צ'רצ'יל, החליטו לחלק את שטח המנדט האנגלי לשניים. הירדן יהיה הגבול, מעבר אחד מצד מזרח תהיה מדינה ערבית־פלשתינית, ומ־ עבר השני מצד מערב ה„בית הלאו־ מי" של ישראל.

עכשיו הכל כתלמידים מצובדה זאת, אבל מדוע אנחנו כוהים, מדוע לא מרעישים אנו את העולם על ה־ עוול הגדול הזה נגדנו? יש מדינת ירדן עם שטח גדול פי כמה ממדי־ נת ישראל שנוסדה לשם זה. מדוע משאירים אותה שוממה ועזובה, מדוע לא יכניסו לשם כל הפליטים הפלשתינאיים ומדוע לא יתנו יד ה־ מדינות הערביות המתפוצצות מרוב עושר הנפט, להחיותה ולהפריחה ול־ הכניס לשם את ה„ישות הפלשתי־ נית" כביכול?

עכשיו כולם מדברים. גם אר"ם וגם אירופה ואפילו ארצות הברית. על „הזכויות הלגיטימיות של הפלי־ טינים" שכאילו אנחנו דווקא כפפ־ חים אותם, שדווקא אנו צריכים ל־ מלאותם. אנו שיכולנו ביד הצלח־ קים ששה מיליון יהודים, ואספנו ברוב עמל את שארית הפליטה, את פליטי חרב ההרג והאבדן לארצנו ו־ נחלתנו. אנו צריכים למלאות את ה„ישות הפלשתינית" הזאת!

כולם יודעים ומכירים את מגמת האוייב שמטרתו להשמיד את ישר־ אל ומכל הצדדים מבטיחים לנו ש־ עד שלא יכירו בקיום מדינת ישראל ועד שלא יפסיקו כליל את הטירור ורציחות הילדים, אין לדבר עמהם כלל. ובכל זאת אנו קוראים יום יום הצהרות מאישים ידועים בכל רחבי תבל שצריכים לשתף את הפלשתי־ נים בכל משא ומתן ומוכרחים למל־ אות את „הזכויות הלגיטימיות" של־ הם.

✶

לפני המדינה. כשביקרתי פעם בארץ, שהיתי אז בחדרה אצל קרובי משפחה, ושם היה נכנס איש אחד שהיה בא־כח הקרן הקיימת לישראל לרכישת קרקעות מהערבים בסביבה, שהיה מיודד עם כל הער־ בים „החשובים" בארץ. והוא ישב אתי שעה ארוכה להסביר לי את הטבע והאופי של הערבי בארץ, ואת היחסים שלנו עם הערבים בארץ בכלל. לדבריו הערבי „הפלשתינאי" הוא איש עצל מאד. לא אוהב לע־ בוד, אבל אוהב מאד כסף. ואם יש לו כסף השאיפה הראשונה שלו היא לקנות עוד אשה שתשמש אותו. יש לו קרקעות אבל לא מעבד אותן והם לרוב שוממות. אם־כן אמר, אם יהו־ די אמריקה ושאר הארצות יתנו די כסף נקנה מהם את כל הקרקעות והארץ תהיה שלנו...

גישה נאיבית שכזאת היתה אז, לפני קום המדינה, רווחת בחוגים רבים בארץ. הפסקנו כבר לצאת מ־ האשליה הזאת ולהכיר את האוייב הזה. כיום נשתנה המצב תכלית שינוי: הערבים התרגלו מצד אחד לחבלה ולסכנות ומצד שני הם תופסים כבר אפילו את שוק העבו־ דה אצלנו. אנחנו עזבנו את העקרון של „עבודה עברית" והוא כבר נש־ כח מאתנו. הם עובדים את אדמתנו והם בונים את בניננו. אפילו הקי־ בוצים משתמשים עמהם. לפנים די־ ברנו על עקרונות במובן זה, היינו רגילים אפילו לצטט את חז"ל „שאדם שאין לו קרקע אינו אדם" (יבמות ס"ג) ואת החתם־סופר ז"ל המחשיב את העבודה באדמת ארץ ישראל כמו מצוות הנחת תפילין, אבל היום אנו שומעים יותר על רווחים גדו־ לים בעסקים ומריבות ומבניות וה־ בנקים ומהחברות לישראל, וגם כאן לא תמיד „נקי כפיים ובר לבב"...

כן הספקנו כבר לצאת מהאשליה שהערבים אינם יכולים להלחם נג־ דנו. מלחמת יום הכפורים לימדה אותנו לקח, אבל עוד נשארו אשלי־ יות רבות.

✶

הגיע הזמן ליישם כראוי ונכון את הבעיה הקשה הזאת ולקבל בני־ דון החלטות ברורות ותקיפות. ה־ ערבים למדו הרבה דברים מאתנו ומופיעים עמהם בזירה העולמית. יודע שהאמצעי הכי־טוב של הגנה הוא התקפה ועזות. הערבים מש־ תמשים הרבה באמצעי זה ואנו נה־ פכנו לצנועים מאד ומהססים להשיב מלחמה שערה באותה מידה.

הם מדברים תמיד על מלחמה ו־ מצליחים הרבה לאיים על העולם, המפחד מאד ממלחמה. מדוע לא נו־ כל גם אנו להשתמש באיומים כאלה, הרי אנו טוענים שלא יפתיעו אות־ נו יותר, שאם הם רוצים במלחמה אנו מוכנים לה. מדוע לא נשליך גם לפניהם ולפני העולם את האתגר הזה, כמו שנשיא המדינה ניסה פעם לעשות זאת רק ברמז קל?

פנינו לשלום וידוע לכולם שאנו מוכנים להקריב קרבנות למען הש־ לום. אבל לא בכל מחיר. „עם עקש תתפל" — יש לנו סיסמא עתיקת יומין. יש צורך דחוף ללמד אותם לקח שלא נשלים עם מזימותם ועם התחבולות הללו להשמידנו. מוכר־ חים פעם להודיע קבל כל העולם שנדע להגן על עצמאותנו בכל מחיר.

איך משמרים גחלת היהדות בוונצואלה?

מאת חיים פיקרש

הם נקראים בשמות יהודיים מובהקים למרות שהם „גויים גמורים", אך עובדה היא שרבים מתושביה של קרקס בכלל וה־ ונצואלה בפרט, נושאים שמות כמו „כהן", „לוי", „אלקלעי" ועוד. „כן, הודה לא פחות נשיא ו־ נצואלה, קרלוס אנדרס פרס: „יתכן ואף בתוכי זורם דם יהו־ די, מי יודע? מכל מקום נשי־ אה של ונצואלה, שהתארח, ב־ מהלך מסע הבחירות לנשיאות ארצו, בביתו של הרב יהודה לייב גרטנר, רבה של קרקס מו־ דע היה למציאות זו, ואף הוסיף כי אפשר ובשל כך „הוא מאד מאד אוהד את עניינם של היהו־ דים ושל ישראל"!

הרב גרטנר, רבה של קרקס ש„קפץ" לכמה ימים לביקור ב־ ישראל, חוזר ומדגיש כי לשכת הרבנות בקרקס נתקלת לא אחת, באותם צאצאי האנוסים מספרד, שהגיעו עם הגירוש גם לארצות דרום אמריקה. יש מהם המבקשים לשוב אל חיק היהדות ויש המבקשים לפעול במסגרות של ידידות למען ישראל. קצין מש־ טרה מקומי, ששמו „כהן" בא בימי מלחמת ששת הימים והרים את תרומתו ואילו במהלכה של מלחמת יום הכיפורים, תרם מ־ דמו „להציל את הפצועים בישר־ ראל".

אך מה שמכאיב להם, לראשי הציבור היהודי בוונצואלה, ש־ עדיין הם חייבים להיאבק ול־ התגונן כנגד גלי ההתבוללות והטמיעה הגוברת בין היהודים שם. מסקנה חד־משמעית שהת־ בקשה ממציאות קשה זו היתה — הערכות מוגברת בפעולות הס־ ברה והקניית ערכי יהדות בקרב היהודים בכלל ובני הנעורים בפרט.

בסימן הגברת פעילותה הרוחנית

ואמנם, בסימן של הגברת ה־ פעילות הרוחנית, והידוק הקשר עם ישראל, עומדת כיום עבוד־ תם של ראשי הקהילה היהו־ דית בוונצואלה, ואם אם, אומר לנו הרב גרטנר, מגיעים לתו־ צאות חיוביות. מרביתו של ה־ קיבוץ היהודי בוונצואלה נמצא בקרקס והוא מונה למעלה מ־15 אלף יהודים, המאוגדים בקהילה הגדולה „רבינו דב ונצואלה" שהרב גרטנר עומד בראשה ו־ מטפח בה פעילות נירחבת.

הרב גרטנר, יליד עיירה קט־ נה ברוסיה, שעלה לפני קום המדינה לישראל וקנה תורה בי־ שיבת חברון, ונקרא לכהן בר־ בנות בסאן־פאולו בברזיל, ר־ לאחר מכן, עבר לכהן בתפקיד של רבה של קרקס, רואה בעבו־ דתו הרבנית בארץ זו, שליחות גדולה. הרב, המשייך עצמו ל־ חסידי חב"ד פועל לפי עקרו־ נותיה של תנועה זו, בנוסח: „ופרצת".

„התחלתי את פעילותי בקרב הנוער" מסביר הרב שיטת עבו־ דתו, בציינו כי נראה ו„הדור ה־ מדבר" אמנם אבד בארץ זו, ר־ גם על „דור הביניים" קשתה הפעילות, לכן, משקיעים את כל המאמצים לקירוב בני הנעורים. ואמנם, ליד בית הכנסת בקהי־ לתו פועל מנין צעירים, מתקיי־ מים שיעורי תורה בכל ימות השבת; קיימים גם סניפים ל־ בני עקיבא ולדור ההמשך, ש־ פעילותם הציונית הדתית ניכרת עד למאד בחיי הקהילה ובכח השפעתם נשמרת הגחלת!

כמו"כ מטופחת פעילותה של הרבנות בכלליותה בכל מה ש־ קשור לענייני שמירת שבת, הב־ טחת סדרי כשרות, בית הדין הרבני במקום, העוסק, גם בעני־ יני גיור.

הפעילות הציונית, אף היא ניכרת ובאה במיוחד לידי ביטוי. בכוונות היהודים שם לעשות למען ישראל „ולא רק בהרמת התרומות" שיחסית, בוונצואלה היא גבוהה למדי.

מכת ההתבוללות

את ההתבוללות הגדולה ש־ ציינה את ונצואלה הצילה למ־ עשה הגירה של שנות ה־30 של יהודי מזרח אירופה. הללו הצ־ ליחו להחיות את חיי הקהילה, אומר הרב גרטנר. בכל זאת ההתבוללות הרסה משפחות ונו־ תנת את אותותיה. בין אלה, שנפגעו מההתבוללות גם צורכו של עתון גדול בקרקס, שקרוביו שכנו בשעתו בעיר קוראסו. ש־ בשלטון הולנד, ובן דודו פעיל בקהילה. לא בכדי הגורים מכנים עורך עתון זה בשם „היהו־ די"... אך עתונו, למרבית הצער, נוקט עמדה שלילית כלפי יש־ ראל.

אגב, ענין ההסברה מצד דפי העתונות, הפך להיות אחד מ־ תחומי הפעולה של יהודי קרקס. שוחרי ישראל, העיצבים כמעט חסרי אונים מול נחשול הפעילות הפרו־ערבית, המכוונת על ידי גופים ערביים.

היהודים משתדלים לפעול ב־ אורח אישי אצל מערכות העתו־ נים, פונים ומבקשים למנוע פרסום מאמרים עוינים לישראל, מגיבים ב„מכתבים למערכה", אך המאבק, בשטח זה, כציין הר־ רב גרטנר, הולך ומחריף!

כך, ניצבת לה קהילה יהו־ דית גדולה בקרקס ומנהלת מ־ אבק בכמה חזיתות. לא רק ש־ מבקשים לשמור על הגחלת ה־ לבטע את ההתבוללות (וסיפו־ רים מאלפים על דרך מאבק זה והפעולה ההסברה והשכנות האי־ שי אצל הצעירים היהודיים ש־ מצנו מפי הרב) ומאידך — נו־ צבים לימינה של ישראל ונל־ חמים כאן את מלחמתה, יום יום שעה שעה.

בימי מלחמת יום הכיפורים עמדו יהודי המקום במבחן ה־ קשה, לא רק בתרומות של כסף ודם, אלא גם בעידוד יציאתם ועליתם לישראל של הצעירים. ואמנם גרעין גדול של צעירים יהודים מוונצואלה נמצא בארץ, והוא משתלב במפעלים חלוציים, כשרבים מהם פנו לקיבוצים, ובמספר דווקא.

לחזק את הצעירים

כן מבקשים לחזק את הצעי־ רים בערכי תורה ומסורה. נע־ רים רבים וכן נערות נשלחים למוסדות חינוך גבוהים בארצות הברית ובישראל, ואף בנו של הרב משה, לומד בישיבה ב־ חדרה ומכשיר עצמו לתפקיד הדרכה רוחנית בין יושבי הקהי־ לה. בכלל, אומר לנו הרב גרט־ נר, סימן הראוי שכל משפחה תשלח אחד מבניה לישראל. זה לא רק יגביר את הזיקה שבין יהודי המקום לישראל אלא גם את הסיכוי לעליתה של המש־ פחה כולה, ואמנם, ברוח זו מ־ כוונים עתה את הפעולות.

הרב גרטנר דובר עברית רהו־ טה, מספר איך התארגנו חיי ה־ קהילה, כצבב של היהודים מסו־ פר לבד. פרנסתם במסחר. אפ־ שר ומצב זה, מהווה „כח מש־ יכה" של „יורדים" מישראל לוו־ נצואלה.

הרב גרטנר, גם פעיל בעניני תנועה. שהייתו הקצרה בארץ נוצלה לא רק לעניני הרבנות אלא גם לעניני התנועה, כיצד לחזק את פעולות הציונות הד־ תית בוונצואלה. „עבודה רבה לפנינו" — שח בנימת התנצלות הרב גרטנר, ושב חוזר ופורש באזניך, את מה שעוד ניתן ל־ עשות שם בשטח הרוחני והחב־ רתי, והעבודה, אכן יסתבר עוד רבה!

הרב גרטנר מעניק את „שנה טובה" לנשיא אורוגוואי פרס

هكذا من الاصل

مكبر من الاصل

בחוג המשפחה

מאת
בתיה כרמי

„נחל"ה" — נשים חרדיות למען הפצועים

מדי שבוע, מופיעה קבוצה בת שני זוגות בבית החולים „תל־השומר". הנשים פונות מיד אל המטבח להכנת הכיבוד, הגברים פונים אל חדרי החיילים הפצועים. הם משוחחים עם החיילים, מעודדים אותם, מגישים להם את התקרובת ומה שחשוב: מביאים בעקבותיהם תזמורת ורזנים כדי לשמח את לב הפצועים, בבית־החולים „תל־השומר" זוהי פעולה שיגרתית וקבועה הנערכת אחת לשבוע. אך גם בבתי־חולים אחרים בהם שוכבים פצועים —אינם מקופחים. גם בבית לוינשטיין ברעננה, בנס־ציונה, בבאר־יעקב, בבית ניסן, בבית קיי ובבית גולדמינץ בנתניה נערכו הופעות אלה.

שני זוגות חרדיים מבני־ברק עומדים בראש המבצע: שמואל ושפרה ושמואל ועדינה. הם מארגנים, דואגים לכיבוד, לתזמורות החסידיות המתנדבות — מבני־ברק ומירושלים ולחזנים כמו: חיים אליעזר הרשטיק ר' יעקב מוצן וכמובן לבעלי־רכב, המתנדבים להסיעם להופעות בבתי־החולים.

שני הזוגות מפעילים כ־80 מתנדבים כשכל האירגון בכללו נקרא אירגון „נחל"ה" שראשי תיבותיו הם: נשים חרדיות למען הפצועים.

לקראת החגים הם עורכים מבצעים מיוחדים.

בט"ו־בשבט הם שלחו 700 תבילות־שי לבתי־החולים, כולל בי"ח „הדסה" בירושלים ולחיילים בסיני. את החבילות שהכילו בעיקר פירות הכינו תלמידי בתיה"ס. בפורים נערך מבצע משלוח מנות של חבילות־שי ובהם: מיני מאפה, דברי מתיקה, סגריות, סבון, מתנות קטנות ומשחקים.

בכל אחת מההופעות הם מביאים איתם גם כיבוד. במסיבת פורים שנערכה בביה"ח „תל־השומר" הם הביאו יין. מצב רוח ושמחת־פורים שטפה את החברה.

„הקהל משתף אתנו פעולה" אומרת שפרה „אנחנו סוחפים אותם בשירה וריקודים. כשאנחנו מופיעים, השמחה יוצאת מן הלב ומשום כך אף נכנסת ללב". דוקא פעולות אלו של אירגון „נחל"ה" סוחפת במיוחד את הפצועים והם אינם שוכחים הופעות אלו, גם לאחר זמן רב. הם אומרים זאת בפה מלא לחברי האירגון, שולחים להם מכתבים ומבקשים לקשור איתם קשר גם לאחר החלמתם.

ההופעה כוללת בעיקר שירים דתיים, פיוטים, כך שהכל חוגג. במסיבת חנוכה שנערכה ל־500 פצועים שכבר החלימו והגיעו מכל רחבי הארץ ניתן הדגש אולם והכיבוד במלון „השרון" בהרצליה ללא תשלום. כך גם הופעה האמנים שכולם גברים, בחורי־ישיבה, בחורות אינן משתתפות — כעיקרון הנשים אינן מופיעות, אינן שרות אלא רק מכינות את הכיבוד ואף זאת מאחורי הקלעים בלבד שכן כולן נשים חרדיות.

המבצע החל עוד בזמן המלחמה ביוזמתה של מרים המהגורית בבני־ברק. היא החלה במשלוח חבילות השי לחיילים.

„בעלי, שמואל שרת אז בסיני" נזכרת שפרה „הוא טילפן אלי וביקש שנארגן משלוח חבילות רבות ככל שניתן לחיילים ובעיקר השמיני־קדושה. היפנו אותנו אל מרים כדי שתסייע לנו להשיג תשמישי קדושה. שלחנו בזמן המלחמה לחזיתות אלפי ספרי תהילים ומאות זוגות תפילין. כשהחלו להגיע הפצועים הוחלט שחשוב לבקר אותם — ומאז אנחנו פועלים בכיוון הזה".

את העבודה שהאירגן עדיין מתמיד בפעולתו גם לאחר שרווח ההתנדבות הכללית כבר שככה, מסבירה שפרה בכך, שהסיפוק רב עם עידוד הפצועים, מה עוד שבינתיים נקשרו אתם קשרים אישיים וקשה להזניח אותם עכשיו.

„אנחנו יוצאים בעיקר בערבי" מוסיפה שפרה „אחרי שמשכיבים את הילדים לישון. הפעולות האירגוניות נעשות בשיחות טלפוניות ולשעת הפעילות יוצאים בערב".

סרגי זאת בפרחים:

צעיף „סבתא"

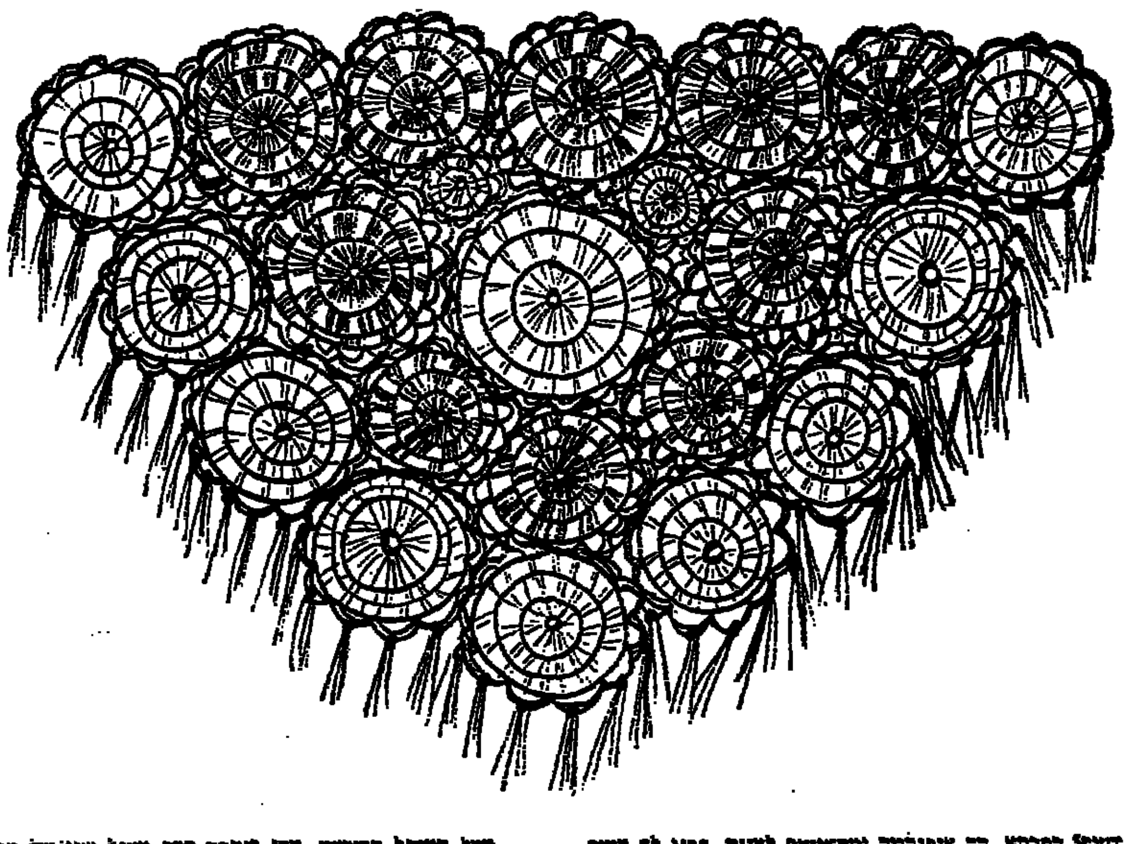

צעיף הסבתא, הם אופנתיים ומתאימים לקנייה. ברגע לך צעיף מצויר, כליל, בשילוב של שני גוונים המתאימים עליך ושייצג של פרחים.

כדי למשל, צריך גדרים של שתי הצמר הצמר.

הצעיף מורכב מ־18 פרחים שונים, בקוטר של 25 ס"מ כל אחד. 9 פרחים אחרים — אף הם בקוטר של 25 ס"מ כל אחד.

2 פרחים שונים קטנים שקוטרם 9 ס"מ כל אחד, ופרח אחד בדוגמה, בקוטר של 13 ס"מ.

התחומים הדרושים: צמר שחור, דק, צמר אדום, דק, מסרגה אחת.

תהליך סריגת הפרחים: על מסרגה אחת, העלי עיניים מהצמר הדק, בתוך עמוד של 10 עיניים וחברי את הטבעת. היקף בתוך הטבעת העלי שני עמודי עיניים רבים ועטופים, בזה אחר זה, הבריגה יחד, עד שתסגרי את המעגל.

מעל המעגל הראשון, צרי באותה הדרך מעגל שני של עמודי עיניים, אותם מקלים במעטפה של 3 עמודים — מתוך כל עין של המעגל הראשון. מעל המעגל השני מקלים מעגל שלישי של עמודי עיניים. מעל המעגל השלישי — צרי לולאות מעמודי עיניים בעזרה הלולאות, הוכלי להבר את הפרחים.

תהליך יצירת הצעיף מהפרחים: כל פרח נפרת בנפרד. לאחר סיימת את הלולאה ולצורים מיגל כל הפרחים, את מסדרה אותם זה לצד זה, כך שתקבלי את צורתו המשולשת של הצעיף.

הפרחים הגדולים מקווים את השטח לצעיף. הפרחים הקטנים קושרים את הפרחים המתאימים בשוליים השורה האחרונה, הגדול — מהווה את מרכז הצעיף.

מחברים את הפרחים זה לזה, עד הפליה מחוט הצמר השחור הכפול, או בעזרת המסרגה. לשוליים בתלקותו של המשולש — הוסיפי קבוצות חוטים, קשורות ומשתלשלות בכל אחת מהלולאות שבשוליים.

התעניינות ההורים ממריצה את הילדים

הורים בגלים התעניינות מרובה בהישגים הלימודיים של בניהם. אבל כשמדובר בחוגי ההפעלה שמחוץ למסגרת הלימודים פוחתת התעניינותם.

„רצוי שההורים יעודדו את בניהם גם בביקור חוגי־המדע" אומר ד"ר משה רישפון מנהל היחידה לפעולות נוער במכון ויצמן, אך יחד עם העידוד, רצוי שההורים לא ירחיקו את הילד ולא יכריחו אותו להשתתף בחוגים".

מנסיונו של ד"ר רישפון הרי יש הורים החושבים שיש השיבה לעבודה, שהילד שלהם משתתף בחוג הנערך באוניברסיטה, או במכון ויצמן כי יש בכך כדי להוסיף ולספר את הדמיהו בחברה.

„העידוד חייב להיות בכיוון המדעי בלבד" קובע ד"ר רישפון בפסקנות „כמו בלימודי ביה"ס. בעידוד לשם תדמית חברתית — יוצא שכרם של ההורים בהפסדם, שכן במקרים אלו נרתעים הילדים מהלימודים במוסגים". דרך העידוד צריכה לבוא כתוך אווירה נאותה ללימודים בבית ורכישה ספרים מתאימים לילדים. כדאי גם לעודד לימוד שפה זרה" מוסיף ד"ר רישפון „אנחנו באים במגע עם ילדים העובדים על מחקרים עצמאיים אותם כמעט ואין אפשרות לבצע מבלי לדעת אנגלית. רצוי שעידוד לימוד השפה יהיה מעל לרמה הבלומית מתוך ספרי הלימוד בביה"ס".

ד"ר רישפון מודע גם למקרים בהם הורים אינם שולחים את בניהם לחוגי־המדע, כי הם חוששים שהחוג עלול לגזול זמן רב, על חשבון הזמן המוקדש ללימודים בביה"ס. „נכון שהחוג גוזל זמן" מסביר ד"ר רישפון „אבל לדעתנו כאן יוצא ההפסד בשכר כי כל מה שלומד הנער במסגרת החוג, מחפה על מה שהפסיד במסגרת לימודיו בביה"ס, אם כי מקרים אלו הם יוצאי דופן ולרוב משתדרים בני־הנוער עם הזמן. כי במסגרת חוגי־המדע לומדים הנערים בהתעניינות יתר כן ליבם הפץ בכך". הורים מרבים להתעניין בתחומי ההתעניינות של בניהם כשהם צעירים, בגיל המבוגר יותר, נרגנים ההורים לילדיהם תופש פעילה התעניינותם פוחתת. „חשוב שתהיה מודעות לתחומי ההתעניינות של הילדים גם בגילאים המבוגרים" קובע ד"ר רישפון „כל זמן שהילד נמצא בבית חשוב להתעניין במעשיו בכל גיל. ההתעניינות ממריצה, מעודדת ומוכיחה לו שאכן יש הסיבות לפעילותו.

„הנסיון מוכיח" מסכם ד"ר רישפון „שבמשפחות בהן מיוחסים חשיבות להשכלה, הילדים מתקדמים ומגלים עניין במדע ללא קשר עם התנאים בביה"ס".

יש תחומי מדע שבמסגרת ביה"ס אין אפשרות לעסוק אתריהם, ישנם גם תלמידים, שבמסגרת הפורמלית של ביה"ס, אינם יכולים לעמוד בלחץ של בחינות או של מסגרת ומשום כך אינם מגיעים להישגים גבוהים. במקרים אלו יכולים חוגי המדע שמחוץ לכתלי־ביה"ס, לענות על צרכיהם של הילדים, מה עוד שבמסגרות אלו נוצר קשר בלתי־אמצעי בין בני־הנוער למדענים במעבדותיהם שבמוסדות להשכלה גבוהה.

זינה הרמן - אשת השנה הבינלאומית

גב' זינה הרמן, רעייתו של נשיא האוניברסיטה העברית זכתה בתואר „אשת השנה הבינלאומית" מטעם המועצה הארצית של נשים יהודיות בארה"ב. התואר הוענק לה בעת הקיזה ה־13 של מועצה בסן פרנציסקו.

באותו מעמד ניתן תואר הנושא את שמו של נשיא ארה"ב המנוח ג'ון פ. קנדי, לחברה הקונגרס האמריקני ... על תרומתם לקידום מעמדה החברתי של האשה.

גב' הרמן זכתה בתואר „אשת השנה הבינלאומית" לאות הוקרה על מפעל חייה כאשה המאבקת למען שלום עולמי ולמען חינוכם של ילדי כל האומות, ובמיוחד על פעולתה לקידום חינוכם של מעוטי יכולת בישראל ובארצות מתפתחות.

גב' הרמן כיהנה לאחרונה יו"ר הנהלת ארגון האמהות למען ילדים „ויצו" ופעלה להרחבה ולחינוכם של ילדים במדינות העולם. היא גם היתה חברת כנסת בישראל.

מראה השילוב הססגוני

אופנת האיפור יוצרת הרמוניה שילובים עם אופנת הלבוש האביבית. סיגנון הלבוש בולט בשילובים של שמלות וז'אקטים תואמים כשהגוונים השליטים הם גוני האדמה, הבז' והאקי — וביגוון של צבעי פסטל.

כהשלמה מרעננת לשילובי הלבוש, מציעה „רבלון" את „מראה השילוב הססגוני", באיפור בדש גוונים, המודגש בשפתונים אדומים ובמיגוון של צבעי פסטל לאיפור העיניים.

מייק־אפ לכל מזג־אוויר

המייק־אפ הקרמי קליל ונעים, תואם לכל גוני העור. מעניק כיסוי מושלם לכל הפנים. בהיותו רווי־לחות הוא מתאים לכל מזג־אוויר ומעניק הגנה מירבית בפני יובש.

המייק־אפ מופיע ב־5 גוונים, מהגוון הבהיר ביותר ועד לגוון הכהה: בהיר בז', חום בז', חום חצי ברונזה.

„שפתוני־הלחות"

כיגוון לגווני צלליות הפסטל — מוצעים ב„מראה השילוב הססגוני" 12 שפתוני לחות — בכל גוני האדום הורוד — 6 כסופים, ו־6 בלתי כסופים, המצטיינים ביותר לחות ומתאימים במיוחד לעונות החום והיובש, בשהם מגינים על שפתייך מפני היובש.

מה להגיש?

עוגת שוקולד ללא אפיה

החומרים: אינסטנט פודינג וניל, כוס חלב, שמנת מתוקה, ביסקויטים.

מניחים נייר פרגמנט על מגש. מסדרים את הביסקויטים ב־3 טורים כשבכל טור 5 ביסקויטים. מערבבים את הפודינג, כוס החלב והשמנת עד שהתערובת מתקשה ומורחים על הביסקויטים. מניחים שכבה נוספת של ביסקויטים כדי ליצור לעוגה צורה מעוינת. מקפלים כלפי מעלה שני טורי ביסקויטים משני צדיהם כך שתיווצר צורת משולש. מכניסים למקרר ולקראת ההגשה מצפים בשוקולד־בישול, שהומס עם מרגרינה.

שח־מט

בעריכת שלמה קנדלשיין

מאבקים שקולים באליפות הארץ הפתוחה בבאר־שבע

מאבקים שקולים ומרתקים מתקיימים בימים אלו בבאר שבע במסגרת אליפות הארץ הפתוחה. לאחר הסיבוב ה־6 מובילים בראש רום וגיסר מן עם 4½ נק ומשחק לא גמור ביניהם בו יש לגיסרמן עמדה עדיפה. גם לבלשן ושיינוולד 4½ נק'. בצמרת מצויים גם כגן וברנשטיין עם 4 נק' ומשחק לא גמור. צ'רניאק ורב אמן שמקוביץ 4 נק' כ"א. לאכלון האמן הסמדי האורח 3½ נק'.

האליפות נערכת בחסות עיריית באר שבע והאחוד הישראלי לשחמט. צבור השחמטאים קיים מחנה בצד מאבקים קשים על להה השחמט.

✡

יו"ר הנהלה האגוד הישראלי לשחמט ח"כ אביעד יפה וסגנו אבשלום יוסף יוצאים להולנד להשתתף בכנוס המיוחד של פיד"א בענין הדו־קרב על הכתר העולמי פישר—קרפוב.

כן ידון בכנוס ארוח אולימפיאדה השחמט — 1976 בישראל היא המועמדת היחידה לארח.

גלפר מנצח אליפות אוניברסיטת תל אביב

האמן ישראל גלפר הבטיח לעצמו את המקום הראשון באליפות החוקה של אוניברסיטת תל אביב. הסבוב האחרון הסתיים כבר אולם נותרו עדיין מספר משחקים להשלמה.

המצב בצמרה לאחר הסיבוב האחרון (11): 2. גלפר — 8 נק' (1) 3—2. ססמן ולב 7 נק' כ"א 4. בירנבוים — 6 נק' וכו'. עם השלמה כל המשחקים נביא את הטבלה הסופית של התחרות.

המשחק הרדיופוני במלואו:

צה"ל ארנה (נהרנבית)

צ'רניאק משה (ישראל)

1. בג ד5 2. רבב ג5 3. הז פרד 4. פוג רזג 5. חג רחה 6. רבב5+ פרד7 7. רזד בג6 8. גג 42:ד 9. בגג4 הה5 10. פגג רד6 11. דז רז6 12. חא הה5 13. פז5 פגה 14. פדה רזף 15. מהבב 0—0 16. רגג פז5 17. ג:ד5 פבג 18. הא רז5 19. הז5 20. מ:ה5 !4 21. אא פז:ד3+! 22. רזד5 מהוג 23. רדד מהוג 24. צה4! ר:ה4 25. ר:ה4, מה:ה4+ 26. רהג בההז 27. בדב צאד8 28. באהו מה:ד5 — 29. בגג מה:גב 30. ב:גב 5 31. ר: 5 צהה 32. 8ה — 33. צ:הה 8ה 34. ר:א7 מה6 35. צבג 36. מגג צהה 37. בהד 5 38. צבא 39. ג:ג 40. צבא 41. בהה צגד 42. כוג בב 43. רבא צגג תיסכב להיסו.

קורסים למדריכי שחמט במכון וינגייט

פעולה חשובה לקידום הדרכת שחמט בארץ נתאפשר בעהיד הודות לבית הספר למאמנים ומדריכים במכון וינגייט שיקח תחת חסותו את ארגון הקורסים למדריכי שחמט.

בקיץ הקרוב יערך קורס למדריכים מסלים המיועד לנערים בני 15 ומעלה והוא יימשך 80 שעות. הנושאים בקורס זה: תורת השחמט — 54 ש', אימון הבדרך — 10 ש' ספורט וכושר גופני — 12 ש', מבחנים — 4 ש'.

בשנה הבאה תבדק האפשרות לארגן קורס השלמה למדריכי שחמט בכירים ואילו בקיץ הבא יאורגן שוב קורס למדריכים זוטרים וכן קורס למדריכים מוסמכים.

יש לקדם בברכה פעולה השתלמות אלו המשותפות לועדה ההדרכה עליד האגוד הישראלי לשחמט ומכון וינגייט.

✡

רב אמן היהודי מיגואל ניידורף מארגנטינה הודיע על השתתפותו בתחרות הבינלאומית הקרובה של „קה קיסר" נתניה.

התחרות זו צפויה להיות חזקה ביותר שכן יחד עם השתתפותם הודאית של רבי האמנים ליברזון ושמקוביץ צפויה השתתפותם של רב אבנים נוספים.

כן יתקיימו במקביל עוד מספר תחרויות בינהן התרות בינלאומית לנבים, עירית נתניה ומחלקת התרבות והקי"ס הבקובית מבטיחים לכל המשתתפים.

פתרונות הבעיות ממדורנו הקודם (3.)

מס. 4 (גיתבין): 1. רהז ! 2. פ:פ 6 בה: דג פרד 3. זג 4!.

מס. 5 (פריבן): 1. פזז ! רגד 2. ז:ג 7. 3. כה:א8.

מס. 6 (פרנגעם): 1. צהג ! ראב 2. צגג רבב 3. צא× א.

„פסטיבל חזנות ישראלי"

בחול המועד פסח תשל"ה יערך בבנייני האומה בירושלים ובהיכל התרבות בתל אביב „פסטיבל חזנות ישראלי".

ביצוע בכורה של עשר יצירות חזנות שנכתבו לערב זה ושיבוצעו לראשונה על ידי טובי החזנים בארץ.

החזנים המשתתפים באירוע זה הם: — אברהם בוימה, אבל יצחק, בראון אריה, גריבבלס אליהו, ויינבריך ישעיהו, זלכגן ברוך, לנדר יהושע, רקובסקי יצחק, רוזנברג שלום הכהן משה. בליווי התזמורת ומקהלה בת 36 משתתפים בניצוחו של בנסה לבירון ובהנהגתו של כהנא פרנקל.

בחלקו השני של המופע בשתתפים צבר רצים, להקת רבבה ציון ההורים הצעיר מוטי ויגנבים.

פסטיבל החזנות הישראלי נערך בהסות משרד הדתות.

החיוב והשלילה

(סוף מעמוד 6)

תרופה המחלה לא תתרפא. החולים נזבצים גם תרופות אנטיביוטיות, למרות שברוב המקרים אפשר להסתפק בלקיחת תרופות אחרות. לעיתים עומד הרופא לפני דילמה אם לא להכנע ללחץ זה משום שבמקרה של סיבוכים יכול החולה לבוא בתביעות. מאידך לקיחת תרופות אנטיביוטיות גורמת לעתים ליצירת זנים בלתי רגישים לתרופות אלה ומקשים את הטיפול במקרים שתרופות אלו עשויות היו לרפאם. גורם נוסף הוא שהחולים אינם מודיעים לרופא אם התרופה שנרשמה בביקור קודם נמצאת עדיין ברשותו כדי שלא יחשוב שלא מילא אחרי הוראותיו ולא לקח התרופה.

ד"ר עצמון כולל את הדיבה כאילו יתכן תרופות שקופ"ח אינה מספקת להבריה. אין הרופא היחיד שאינה מסופקת הפנקס התרופות כולל את כל המוצרים לטיפול מרפאתי ובבדיקון לא מתחשבים במחיר התרופה. הכנסת התרופות נקבעה ע"י ועדת התרופות שליד המרצה הרפואיה זו מורכבה מטובי הרופאים והרוקחים. הם מחליטים על הכנסת תרופה לשימוש בקופ"ח ובודקים את כל ההיבטים הרפואיים ובראשם היעילות והבטיחות של התרופה, כבלי להתחשב בעלות שלה.

לפי ההצעה ישלם המבוטח 50 אג' בעד תרופה ובעד תרופות שלא אושרו לשימוש במוסד — 50 אחוז מערכן. פטורים מתשלום יהיו מקבלי התרופות בזמן אישפוז, חולים כרוניים. לפי רשימת תרופות מיוחדות, מקבלי תרופות בשעת הטיפול במרפאה ובשעת ביקור בית וכן מקבלי עזרה ראשונה במפעלים.

לגבי מושבים וקיבוצים מוצע לשם פישוט הגביה תשלום של 20 אחוז מערך התרופות המוחכבנות באופן מרוכז. מעוטי יכולת יפוצו בעד תשלום התרופות ע"י משרד הסעד והמוסד לביטוח לאומי.

כדי לפשט את התהליך קבעה קופ"ח אוטומטים לתשלום בעד התרופה. אוטומטים אלו אף הופעלו כבר לנסיון. מבחינה מעשית נעשו כבר כל ההכנות להפעלת השיטה החדשה ועתה מחכים רק לאישור במוסדות.

* חשבונך ינוהל חינם!

בבנק המזרחי המאוחד בע"מ

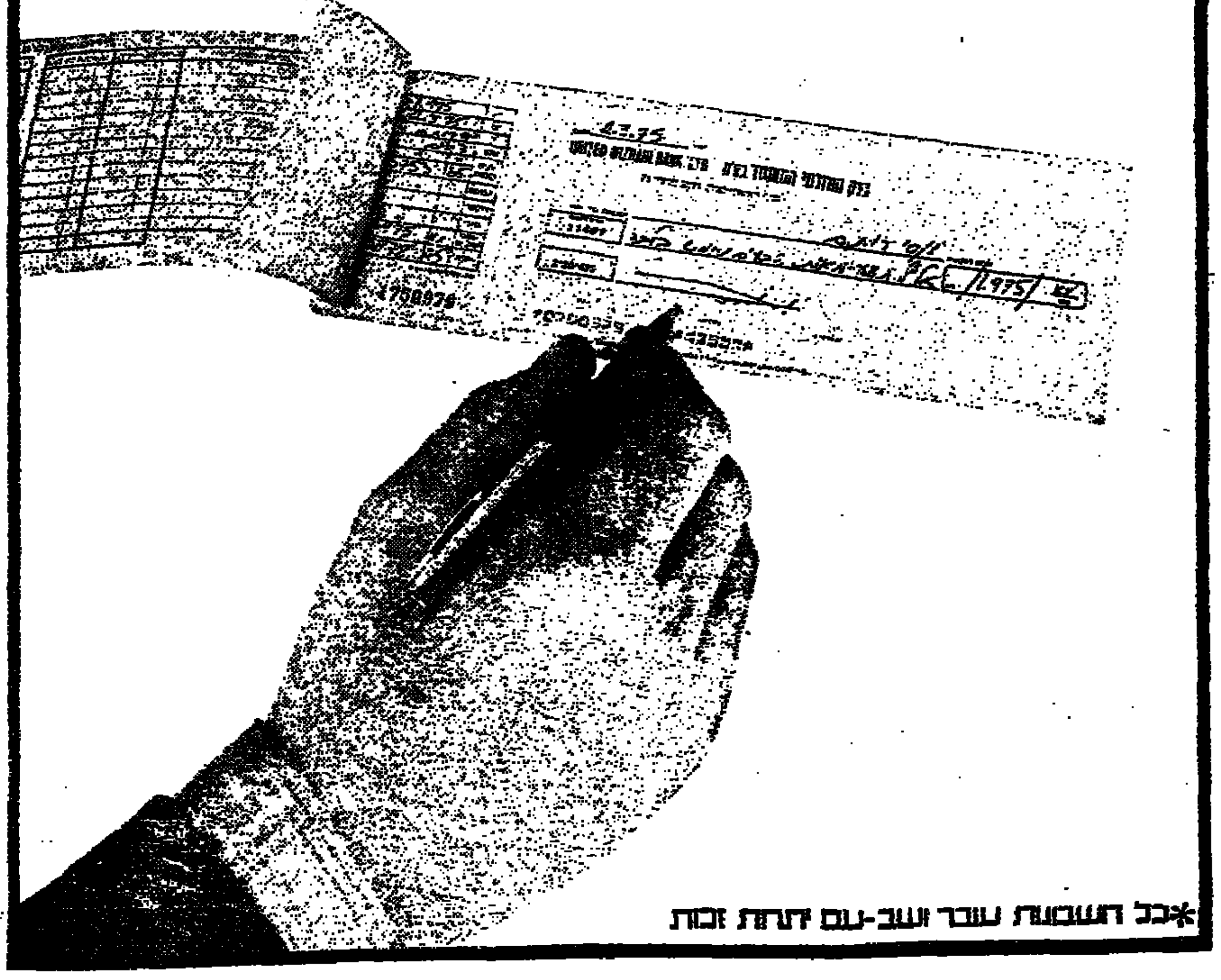

*בכל חשבונות עובר ושב-עם יתרת זכות

„נקוי ראש" ממשיך...

מבצע שמפו לפסח

בכדי לתרום חלקנו למאמץ הכלכלי
ובכדי לאפשר לאלו שטרם נסו ועוד לא יודעים
מה ההבדל בין שמפו, לשמפו אמיתי —
החלטנו להוזיל את כל סוגי השמפו מתוצרת „וולה"
עד תום חג הפסח.

	סמ"ק	מחיר קיים ל"י	במבצע פסח ל"י
איפון שמפו ביצים	55	7.55	6.80
	150	15.00	13.50
לייף־פון שמפו על בסיס קמיליה — לשיער שמן ורגיל	30	4.90	4.40
	100	12.45	11.25
	150	17.60	15.85
	500	30.40	27.35
נאופון שמפו על בסיס תמציות צמחים לכל סוגי שיער	100	11.25	10.10
	150	15.95	14.35
	500	28.70	25.80
קריזן השמפו נגד קשקשים	100	22.00	19.80

להשיג: בפרפומריות, בבתי מרקחת, בחנויות כלבו ובשקם.

„וולה" מוניטין בינלאומי לקוסמטיקת השיער

WELLA

✱ משפט והלכה, השוואת אנתולוגיה של תשובת ניוה בדיני ממונות ודיני ... למן גירוש ספרד עד תום ... של ר' יוסף קארו, לוקטו ונפרשו בידי יעקב בזק, עם כללי, תמציות והקדמת בית בליוני מפתחות ומראי מקומות באת יבנה (יהושע אורנשטיין) תשל"ה, 223 עמ'.

בתי קולנוע

ירושלים

שעות ההצגה
בימי חול — 4.00—7.00—9.00

הבירה
האיש בעל אקדח הז...

אורנע
שבוע 2
הגשר על הנהר קו...

מיטשל
גטסבי הגדול

ארנון
הסוס בעל פרסת ה...

תל־אביב

אסתר
שבוע 2
החרדל מגרה לי...את!

גורדון
תום ג'ונס

פאר
שבוע 3
פאסיר מהשדרה הש...

סינרמה
נקמה חמש הנער...

חן
החיפושית דוהרת ?

דרייב אין
7.00
9.30
שליט העולם

חיפה

ארמון
האיש בעל אקדח ה...

עצמון
משחקי חתול ועכ...

רון
שבוע 2
פסק דין

חן
שבוע 6
נמל תעופה 75

אורלי
שבוע 3
חמים וטעים

אורה
פרשת סטאבינסקי

אמפי
מחסל ומפסיד